

K
421
T43

D E R E C T A
D I S T R I B U T I O N E
R E D D I T V V M B E N E F I C I O R V M
E C C L E S I A S T I C O R V M S E C V L A R I V M,
P R Æ S E R T I M E P I S C O P A T V V M
A V T H O R E
D O M I N O D . T H O M A D E R O S A
E P I S C O P O P O L Y C A S T R E N .

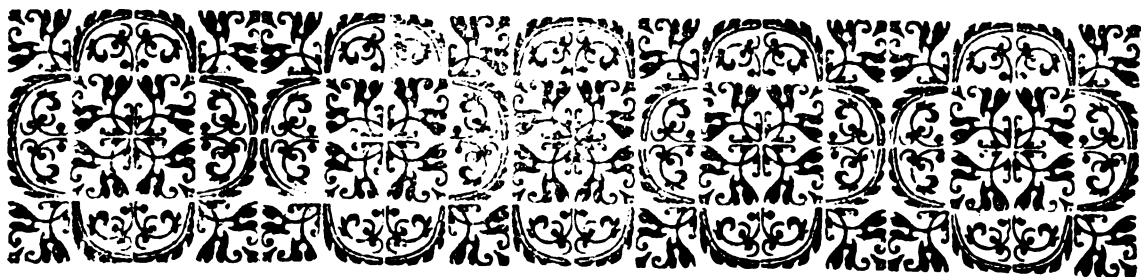
O P V S

Episcopis , et Ecclesiasticis necessarium ,
et utile .

N E A P O L I ,
In Officina Typographica Antonij Gramignani . 1682 .

S V P E R I O R V M L I C E N T I A .

INNOCENTIO XI.
PONT. OPT. MAX.

Thomas de Rosa Episcopus Policastrensis.
F.

BEATISSIME PATER.

IBI datum est sedere in monte sancto Testamenti, & fulgori INNOCENTIAE tuæ concesserunt Superi, vt illuminares mirabiliter è montibus æternis Pastores omnes, qui pascunt hædos Domini Dei nostri. Nec solùm vt illuminares verbo, verum etiam vt cogeres exemplo, factus in hoc Flamma simul & Rubus; directiuum, nempè, lumen pro itinere, & stimulus quo pūgeremur omnes ad ambulandum in via salutis. Sed ardebat Rubus, & non comburebatur, ac pergrandi miraculo nutriebatur ignis absq; pabulo, licet ligna superabundarent, & spinæ. Flamma Diuinitus erat, cuius vices in terram gerit Beatitudo Tua; spinæ Hieroglyphicum gestiebant diuitiarum, vt i proclamat cætus Sanctorū: ne igitur obstupescant Cæli, & portæ eius desolentur. Ardere necesse est in apice Vaticani Euangelicam Auctoritatem, sed pro seipsa nullatenus consumere audeat opes; quod si istæ supereffluunt, pungant, vrgeantque vt ad debitos vsus reseruentur, vt veniens pauperies, simulq; cultus diuinus, & dilatatio Fidei, ligna colligant, & faturentur. Quod hæc facias, hisq; addas, BEATISSIME PATER, reticere meū est, Urbis, & Orbis fateri; solum vadam ad fratres meos Coepi-
scopos

scopos, & ad vniuersam multitudinem Hierarchie Ec-
clesiasticæ, dicamq; eis; Accessi ad montem, vidi, & au-
diui, non arcana, sed patentia verba, & postquam adin-
ueni quod inprimis necesse erat soluere calceamenta, &
nudo ingredi pede cuiusque pastoralis dignitatis de-
mandatur sollicitudo; synderesim quoq; propriam ex-
pertus sum proclamantem; Scribe secundum exemplar,
quod tibi in monte monstratum est. Et ecce ante Thro-
num tuum paucissima, quæ exaravi profero, leges dixe-
rim, an dogmata, ignoro; nam veritates herclè sunt in-
fallibiles, aspectu tuo non indignæ. His præmunitus Pa-
stor Christi, non sacco, neque pera, intrabit in Ciui-
tatem sanctam Perfectionis Episcopalis, & pax dabitur
ei à Morte, à Conscientia, & ab Angelis; hisce annis non
galeatus, neque lorica indutus Sauli Terreni, Goliath
aduersantem superabit, & salutem magnam faciet in po-
pulo Electo; Et has ego in Templo Dei suspendo, quasi
Sanctuarij Siclum, nude probetur Ecclesiæ pecunia, nō
acquirenda, sed rectè deputanda, et ad iustos quoq; in-
sumēda vsus. In interim è monte prospice, et munus su-
scipe qua soles benignitate, vtpotè tibi iustissimè debi-
tum, maximumq; quod reperiri queat; Exemplar vide-
licet querendi nihil, nisi Christum ab ijs, quibus Christū
imitari datum est.

ECCLESIASTICO LECTORI.

Eo peruenit in Orthodoxo mundo auri sacra fames, ut siue proprio fulgore, siue ipsamet auiditate, habetatis humanis mentibus deliria ingesserit, & nubila, larua depinxerit, & insanias. Hinc habent oculos, & non vident, putant se agnoscere, & ignoscunt, rem pro re existimant longè dissita, & in ipsis quoque rerum vocabularijs, contradictionem somniant hallucinantem. Qua intra nos debent adesse virtutes, volunt à nobis abesse, ab extrinseco aduocant adiacentia, & in visceribus nostris transsubstantiare contendunt, undè sapiissime corda à semet ipsis exulantia priusquam mortua tumulantur, clauduntur arca antequàm pereant. Nec inter fines Philisthiim hæc lues tantummodo grassatur, idest ad laici nundinas, & Xenodochia, verum etiam inuadens Israel, siue Ecclesiam, ab exordio suo in Sacerdotes se intromisit, & sacella. Inibi opes sacra, in quibus nõ est meum, ac tuum frigidum illud verbum, sed proprietas Christi, inphantasia eorum, qui errauerunt ab-utero, & locuti sunt falsa, sub iure proprii genii cecidit, somniato distrahenda dominio, ac ad usus ipsomet Christo insensos eroganda. Leuauerunt voces ad hoc pauperes, multitudo languentium clamauit, diruta sunt Ecclesia, & laceris infulis sacrificii, non amplius Cælo, ac terra preparata sunt solemnitates iubilantium, sed opprobioso ritu vulneratus est cultus. At hoc ipso tempore in luxum defluxi senes populi, dilatauerunt fimbrias suas, miserunt in corbonam sanguinem iusti, ut impinguarentur alienis, clauserunt ostium aduenientibus, dicentes: non nouimus vos, diripuerunt sanctuariũ, vestiti sunt duplicibus, esto nudi ad fores adessent, & in nudis, Christus ipse dominator tremulis probaret sua damna lacertis. Medelam ut possent tanto malo afferre de sudauerunt Sancti, Theologi arguerunt demonstratiuè, Canones Sacri compulerunt pœnis, censurisue, & quisque eorum robusta voce Ecclesiasticos omnes denominauit, ut antea in Paralip. 31. viros, qui
partes

partes distribuerent uniuerso sexui, expulsis Filiis Heli, quorum tantummodo erat tollere partem, & in vitij consumere alimonia. Ex his, & signanter ex Diuo Thoma Aquinate nouissimè Ego, & debillimè, dum debiti proprii partes legendo persoluerem, multa congeffi, quæ ad unum aliquod lucubrationibus meis reduxi; ad regulam scilicet rectè distribuendi, et ea pralo concedere duxi, alio nõ fretus munimine, nisi quia ex Sole deducta Aquinate, lucem rationabiliter expetere poterant. Nil dixi quod Ecclesiasticas leges excedat, nil quod conscientiam coarctet, sed cuncta pro assumpto munere ex selectu, et ratione. Audiat ipsa libenter Purpura, scrutetur Episcopus, et quicumque inferior Ecclesiasticas opes administrat leto peruoluat animo, ut distributionem illam hereditatis suæ, Ecclesiastici 33. tempore exitus sui iniunctam anticipare possit; quin immò adamussim exequi, si verum est, quod omnes exiuimus è mūdo, quando induimus Christum. Nostrum non est patrimonium, cui famulamur: sãguis Christi sub diuina cadit potestate; tollat unusquisque quantum necesse est ad vitam Apostolicè instituendam, reliquum impendat operãdo eleemosynas. Sic viuere debet Pastor non ad augendam familiam, non in curribus, & in equis, aut peristromate tincto, ut adueniente Domino, & rationem ponente cum seruis suis, dicere possit: Hæc talenta tradidisti mihi, & alia lucratus sum in sacculis, qui non veterascunt.

In Congregatione habita coram Eminentissimo Domino Cardinali Caracciolo Archiepiscopo Neapolitano sub die 14. Iunij 1680. fuit dictum, quod Reuer. Dominus Canonicus Borgia reuideat, & in scriptis referat eidem Congregationi.

Stephanus Menattus Vicarius Generalis .

Ioseph Imperialis Soc. Iesu Theol. Eminentiss.

Eminentissime, & Reuerendissime Domine.

Ecclesiasticorum Reddituum Distributionis Onus, Episcopis, cæterisque Beneficiatis imponunt Scriptores omnes, nemo tamen ad rem, & appositè, quoniam plerique faciles, & effusi tollunt potius quam minuunt, cæteri graues, & rigidi dum augment destruunt, nam impossibile humanis humeris faciunt, causa in promptu, cuique ea distributio iusta videtur, quæ genio placet suo, nec audit Regia verba apud Cassiodorum. *Non appellanda diuisio est, quæ sub vnus celebrata constat arbitrio.* Non sic Doctissimus Præsul D. D. Thomas de Rosa, qui in Tractatu de *Distributione Reddituum Ecclesiasticorum*, quem iussu tuo, Eminentissime Domine, perlegi, ad iustitiæ trutinam cuncta distribuit pōderata, iusquè suum Doctoribus altercantibus, Episcopis possidentibus, Pauperibusque petentibus reddit, vnde, vt liber prælo detur, si placuerit Eminentiae tuæ, censeo ego.

Eminentiae tuæ

Addictissimus Seruus

D. Hieronymus Borgia.

In Congregatione habita coram Eminentissimo Domino Cardinali Caracciolo Archiepiscopo Neapolitano sub die 24. Aprilis 1682. fuit dictum, quod stante relatione retroscripti reuisoris Imprimatur.

Stephanus Menattus Vicarius Generalis.

Ioseph Imperialis Soc. Iesu Theol. Eminentiss.

Eccellentissimo Signore.

Antonio Gramignani Stampatore supplicando dice à V. Ecc. come hà da stampare vn'Opera intitolata, *De Recta Distributione Redditiuum Ecclesiasticorum, presertim Episcopatum*, composta dall'Illustrissimo, e Reuerendissimo Monsignore D. Tomase de Rosa, che però la supplica dar licenza di stamparla, che l'hauerà à gratia &c.

Magnif. V. l. D. Io: Baptista Mucci videat, & in scriptis E. S. referat.
Carrillo Regens. *Soria Regens.*

Excellentissime Domine.

Vidi, vt tuis parerem iussibus, librum ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Episcopo D. Thoma de Rosa compositum, in scriptum verò, *De Recta Distributione Redditiuum Ecclesiasticorum, presertim Episcopatum*, in quo nil inueni, quod Regiam Iurisdictionem, vel bonos mores ledere valeat, quin imo, vt opinor, tanquam summa pietate, summaque doctrina elaboratum, à luce potius ipse exostulatur, quàm lux ab ipso: par ergo est, vt Rosa tam flagrans, spinas carens, prodeat tandem omnibus cara. Imprimi proinde illum arbitror posse, & debere, ni aliud sentiat Excellentia tua, quam Deus semper seruet incolumem. Vale. Neap. die 20. Aprilis 1682.

Excellentiæ Tuæ

Addictiss. Seruus
Io: Baptista Mucci.

Visa supradicta relatione Imprimatur, & in publicatione seruetur Regia Pragmatica.

Prouisum per Suam Excellentiam Neapoli die 27. Aprilis 1682.

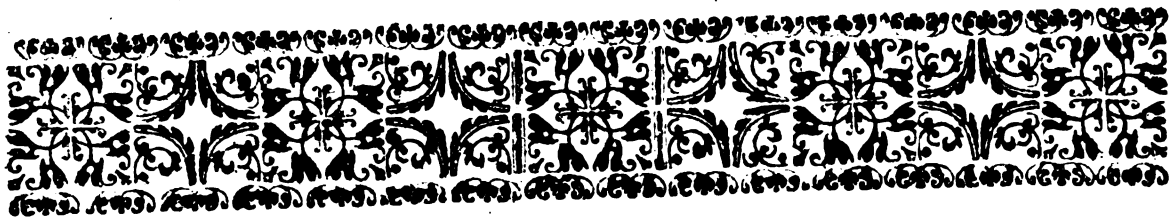
Calà Regens

Soria Regens

Florillus Regens.

Mastellonus

DE

DE RECTA DISTRIBUTIONE REDDITVVM ECCLESIASTICORVM

PRÆSERTIM EPISCOPALIVM.

CAPVT I.

De origine, & natura bonorum Ecclesiasticorum, & congrua Episcoporum, & aliorum Beneficiatorum.

SVMMARIVM.

Primis temporibus Ecclesie, fideles omnia asportabant ad pedes Apostolorum; eratque unum cor num. 1.

Ananias, & Saphira repente vita migrarunt ante pedes Domini Petri, quia memiti sunt nu. 2.

Episcopus distribuebat opes Ecclesie inter ministros nu. 3.

Clerici, qui offerebant singulis portionem, vocabantur postulantes nu. 4.

Crescente Ecclesia fuit dispositum ne amplius venderentur bona nu. 5.

Episcopis fuit concredita administratio rerum Ecclesie nu. 6.

Episcopi solum accipere poterant quod erat eis necessarium, reliqua tenebantur distribuere indigentibus, & peregrinis nu. 7. & 8.

Qui Altari seruit, de Altare vivere debet nu. 9.

Apostoli statuerunt, ut res Ecclesie di-

viderentur inter Ministros nu. 10.
Urbanus Papa statuit res Ecclesie non tamquam proprias, sed uti communes habendas esse nu. 11.

Idem Urbanus mandauit portionem esse faciendam ab Episcopis nu. 12.

In Concilio Antiocheno datur potestas Episcopis ad dispensandum res Ecclesie inter pauperes cum summa reuerentia, & aliter facientes puniendos nu. 13. & 14.

Quod possident Episcopi non est eorum proprium, sed pauperum nu. 15. & 16.

Ecclesia ita fuit instituta à Christo Domino, ut in ea nihil esset proprium n. 17

Vita communis durauit diutius in Ecclesia nu. 18.

Vita communis Hierosolymis instituta dilatata est in tota Ecclesia nu. 19.

Tempore Sancti Siluestri fuit constitutum de redditibus Ecclesie faciendas esse quatuor partes nu. 20.

Idem statuerunt Simplicius, & Gelasius nu. 21. & 22.

De diuisione bonorum Ecclesie mentionem fecit quoque Diuus Augustinus n. 23.

Diuus Augustinus floruit circa annum 400.

Diuisio fuit facta tempore Sancti Siluestri nu. 24.

A Di-

- Diuisio fuit facta ob charitatis remissionem, & infidelitatem Episcoporum nu. 25. & 26.*
- Post diuisionem, Episcopi de reliquis portionibus erant tantum Procuratores, & Administratores nu. 27. & 28.*
- Post diuisionem multi Episcopi in vita communi permanserunt nu. 29.*
- Redditus ecclesiastici, non semper diuisi in quatuor partes nu. 30. & 31.*
- Nunquam Ecclesiastici liberam facultatem disponendi in morte habuerunt nu. 32. & 33.*
- Beneficiati in vita usufructuario, in morte vsuario comparati nu. 34.*
- Hodie non vigent Canones statuentes distributionem cum tanto rigore nu. 35.*
- Porro pauperum transiit cum portione Episcoporum, & Clericorum nu. 36. & 37.*
- Quando erecta fuerunt beneficia nu. 38.*
- Quid sit beneficium quidue prebenda, aut dignitas &c. nu. 39.*
- Concilium Tridentinum assignauit portionem Episcopis nu. 40.*
- Non minus, quam mille aurei sufficiunt pro congrua Episcoporum nu. 41.*
- Episcopi debent obseruare hospitalitatem nu. 42.*
- Recreationes honestas Episcopis concedendas nu. 43.*
- Episcopi multas expensas pro Ecclesia facere debent, & pro defendenda iurisdictione ecclesiastica nu. 44. & 45.*
- Episcopi tenentur ad eleemosynas n. 46.*
- Episcopi huius temporis quales num. 47. & 48.*
- Refertur autoritas D. Bernardi nu. 49.*
- Episcopi debent dare exemplum subditis nu. 50. & 51.*
- Nobilitas sanguinis non excusat Episcopos à luxu nu. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. & 62.*
- Pro ceteris Beneficiatis non potest assignari certa congrua nu. 63.*
- Refertur regula Bardi nu. 64.*
- Congrua Cardinalium quanta n. 65. 66. 67. 68. 69. & 70.*
- Portio, seu congrua Beneficiato debetur iure iustitiae nu. 71. 72. & 73.*
- Episcopus debet prius sibi succurrere ex ordine charitatis nu. 74.*
- An in assignanda congrua possit haberi respectus ad nobilitatem, vel literaturam num. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. & 95.*
- Author explicat sententiam suam n. 96.*
- Episcopi ad exteriora magis tenentur nu. 97.*
- Diui Bernardi referuntur verba nu. 98.*
- Pro qualitate Beneficij, & quantitate fructuum, Beneficiatus potest insumere maiorem portionem secundum Molinam, Bardum, & Sotum num. 99. 100. & 101.*
- De his, quae possident Ecclesie iure speciali nihil omnino beneficiati accipere possunt nu. 102. & 103.*
- Author translatus ad Ecclesiam Polycastren. motu proprio Sanctissimi n. 104.*
- Concil. Tridentinum sess. 25. c. 1. de reformat. de quibus bonis loquitur n. 105.*
- Ea quae ecclesiastici acquirunt in pretium laboris, vel officij non debent imputari in congruam nu. 106. & 107.*
- Distributiones quotidiana non computantur in congruam nu. 108.*
- Pensionones utrum in congruam computanda nu. 109. 110. & 111.*
- Oblationes non computantur in congruam nu. 112.*

Re-

*Refertur sententia Rotæ circa congruam
Episcoporum nu. 113.*

*Sacræ Rotæ sententia ab omnibus tenen-
da est. nu. 114.*

*Discursus Auctoris circa sacræ Rotæ sē-
tentiam. num. 115. 116. 117. 118.
119. 120. 121. 122. 123. 124. 125.
126. & 127.*

*Beneficiatus quando plus laborat, plus
sumere potest pro congrua, sed non
Episcopus nu. 128.*

DRO certo tenendum
est, quod in illis pri-
mis temporibus post
Ascensionem Domini
Nostri Iesu Christi in

1 Cælis, fideles illi, qui baptizati fue-
runt, omnia asportabant ad pedes
Apostolorum, insimulq; & in com-
muni viuebant, omniaq; commu-
nia habebant, nullus aliquid suum
esse dicere audebat, proprios agros
vendebant, pretiumque ex illis re-
ductum ad eosdem Apostolos fide-
litér offerebant, vnum cor, & ani-
ma vna erat istorum, itaut Ananias
& Saphira eius vxor, qui mentiti
fraudauerant ex pretio agri ad pe-
des Diui Petri vitam terminarunt.
2 At quia crescebat numerus disci-
pulorum, & à verbo Dei distrahe-
batur, vt ministrarent mensis, ideò
elegerunt septem, qui ministerio
quotidiano incumberent; reliqui
verò orationibus, & prædicationi-
bus incuberent, intèr quos septem
electos primus fuit Stephanus Pro-
thomartyr: hæc omnia, & alia ha-
bentur in actibus Apostolorum c. 4. 5.
3 & 6. At deinde hæc omnes distribu-
bat

Episcopus intèr Ministros Ecclesiæ
singulis mensibus secundum vniuscuiusq;
ægestatem, vt testatur *Diuus
Ciprianus epistola 34. ad Cler.* Cle-
ricique, qui afferebant istam por-
tionem vocabantur Clerici postu-
4 lantes. Idem *Ciprianus epist. 66. Ba-
ronius ann. 57. nu. 73.*

Verum postea (vt refert Urbanus Pa-
5 pa in epistola ad Episcopos) cresce-
te Ecclesia fuit dispositum, ne am-
plius venderetur prædia, & agri, qui
offerebantur, sed retinere ea visum
est, & offerre matricibus Ecclesijs, vt
ex fructibus ipsorum viuerent, habe-
6 tur in *c. videntes 12. q. 1.* Quamuis
verò Episcopis fuerit tunc concre-
dita administratio rerum Ecclesiæ,
nihil tamen sibi appropriare pote-
rât præter id, quod ad propriam sub-
stentationem indigebant reliqua ve-
7 rò dispensare peregrinis, & alijs in-
digetibus per Presbyteros, & Dia-
conos tenebatur, tantumq; poterât
8 Episcopi accipere, qui verè indige-
bant; ita tamèn, vt nec ipsis, nec in-
digetibus deesset omninò, cùm lex
Domini precipiat, qui Altari deser-
9 uiunt, de Altare pascantur, quia nec
miles stipendijs proprijs contra hostes
militat. *Diuus Apostolus Paulus 1.
ad Corinth. c. 9.* hanc etiam constitu-
tionem eondiderunt à principio ip-
10 simet Apostoli, vt legitur in *Can.
14.* Apostolorum secundum vnam
editionem, & translata fuit dicta
constitutio in *c. ex his, & c. precipi-
mus 12. q. 1.* ideò Urbanus Papa in
11 dicta epistola ad omnes Episcopos
de cõmuni vita, quæ habetur *tom. 1.
Conciliorum fol. 105.* & in partem

translata in c. res Ecclesie 12. q. 1. statuit res Ecclesie non tamquam proprias possidendas, sed vt communes, & Domino oblatas, & cum summo timore distribuendas communem vitam degentibus, & indigentibus, & in d. c. *Videntes*, ac idem
 12 Vrbanus mandauit hanc distribu-
 13 tionem ab Episcopis faciendam esse: Ità quoque in *Concilio Antiocheno primo c. 25.* mandatur Episcopis, vt rerum Ecclesiasticarum habeant potestatem ad dispensandum erga omnes, qui indigent cum summa reuerentia, & timore Dei; participent autem & ipsi quibus indiget; si tamen indigent tam in suis, quam in fratrum, qui ab eo suscipiuntur necessarijs rebus, & vsibus pro futuris, vt in nulla qualibet occasione fraudetur iuxta Apostolum dicentem. *Habentes victum, & tegumentum, his contenti sumus;* quod si defraudaerit, sibi que appropriauerit puniendos in Synodo Prouincię prout latius ibidem legitur, & habetur in c.
 14 *Episcopus* 12. q. 1. ità etiam in Synodo Romana sub Eugenio 2. vt
 15 habetur in c. *nulli* 12. q. 1. idem Diuus Augustinus scripsit Episcopis, quod possident non esse proprium, sed pauperum, quorum procuracionem ipsos gerere, nec debere in proprietatem, vsurpatione damnabili, sibi vindicare: iterum scribens ad
 16 Bonifacium Comitem *epist. 50.* & refertur in c. *si priuatum* 12. q. 1. sub
 17 hac etiam forma Ecclesia fuit instituta à Christo Domino, vt docet
 18 idem Augustinus *tract. 62. in Ioan.* & refertur in c. *habebat* 12. q. 1. du-

rauit vita comunis diutius in Ecclesia, vt patet ex dictis, & etiam ex *epist. 5. Clementis Papa,* quæ habetur in c. *dilectissimus* 12. q. 1. ex *Can. necessaria, Can. duo, Can. quia tua, c. scimus, c. nolo, c. non dicatis* (cū alijs) 12. q. 1. qui omnes, vel Vrbanus, vel Eugenij, vel Sanctorum Hieronymi, Augustini, & Gregorij sunt: Hanc viuendi formam communiter, multi Doctores tantum ad eos, qui Hierosolymis erant restringunt, sed *Sorus de iustitia lib. 10. q. 4. art. 3.* Hierosolymis institutam dicit, verum postea diffusam in tota Ecclesia, notat etiam *P. Franciscus Bardi in selectis q. 10. sect. 1. n. 2. lib. 3.*

Quamuis autem apud citatos Sacros Canones, Sanctosue Doctores fiat
 20 mentio de vita communi; tamen tempore Syluestri in *Cōcilio Romano 2. in c. 4.* constitutum à dicto Syluestro inuenio, vt de redditibus Ecclesie quatuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici ad sui sustentationem, alia Presbyteris, & Diaconibus, & toti Clero, tertia Templorum, & Ecclesiarum reparationi, quarta pauperibus, & infirmis, ac peregrinis: Habetur *tom. 1. 21 Consiliorum fol. 277.* ita etiam *Simplicius Papa in epist. 3. ad Florentium, & Seuerum Episcopos to. 1. Consiliorum fol. 952.* & habetur in c. *de redditibus* 12. q. 2. ita quoque *Galasius in epist. 1. ad Episcopos in Lucania tom. 1. Consiliorum fol. . . .* habetur in c. *quatuor* 12. q. 2. & idem *Galasius* rescribens Clero *Bruden.* vt in c. *cesso eadem causa, & quest. de qua diui-*

diuisione mentionem fecit etiam *Diuus Augustinus* Episcopo Anglorum rescribens, vt in *c. mox* 12. q. 1. *se*
 24 *floruit Augustinus* circa annũ Domini 400. quare errauerunt multi Doctores, qui diuisionem reddituũ ecclesiasticorum tempore aliorum Summorum Pontificum introductam dixerunt, cũ ego illam à *Diuo Syluestro* cõstitutam inuenerim, & confirmatam à *Simplicio Papa* : Et ità ex *Valentia*, *Francisco Siluio*, & *Granado*; tenet *Pater Bardi loco cit.*
 25 *sect. 1. nu. 4.* post scripta visus, qui docet hanc diuisionem factam fuisse tum ob charitatis remissionem, & diminutionem primi feruoris; tum etiã quia ob Clericorum multitudinem difficilè existimatũ fuit, omnes Clericos vitam in communitate transigere, & crescente infidelitate Episcoporũ in distribuendis bonis ecclesiasticis, oportuit deuenire ad quatripartitam diuisionem, vt scilicèt querelæ Clericorũ indigētium cessarent, quod eorum necessitatibus non benè succurrebatur ab Episcopis, vt *Bardus loco*
 26 *cit. n. 3.* sanè post dictã diuisionem reddituũ in reliquis tribus portionibus certum est Episcopos fuisse tantũ administratores, dispensatores, & procuratores istorum reddituum ecclesiasticorum, & ità procedunt iura allegata, & quod scripsit *Diuus Augustinus* in mentionata epistola ad *Bonifacium Comitem* relata in *c. si priuatum* 12. q. 1. & *c. Episcopus* 10. q. 2. cum ceteris concordantibus allegatis, & in *c. fraternitatem de donationibus* clarè hoc

docuit Doct̃or meus Angelicus in 2. 2. q. 185. in corp. & in hoc concordant omnes, vt infrà dicendum est, & de his etiam loquitur idem *S. Thomas* 2. 2. q. 43. art. 8. in corp. in princip. & ad hoc conducunt auctoritates cumulatæ à *Comitulo lib. 1. respons. moral. q. 70.* aduertit
 29 hoc etiam *Sarmientus disp. 4. c. 6. n. 12. de redditibus ecclesiasticis.* Verum scias post hãc diuisionem etiã multos Episcopos adhuc vitam cõmunem cũ Clericis egisse, nec etiã statim vbiq; diuisionem reddituũ fuisse obseruatam, vt probatur ex *Can. certè ego* 12. q. 1. *Gonfalez in c. 1. de prebendis sub nu. 9.* sicut nec
 30 semper redditus Ecclesiastici in quatuor partes fuerunt diuisi; nam quandoque in tres partes, vt clarè dicitur in *c. requisiti de testamentis*, & *c. constitutum* 16. q. 1. aliquando
 31 etiam medietas spectauit Episcopo, vt in *Can. antiquas* 10. q. 1. vt benè aduertit *Bard. loco cit. nu. 6.* & circa hoc scripsit *Glosa* in *d. c. constitutum* 16. q. 1. verbo tertiam seruandam esse loci consuetudinem, quam sequitur idem *Bard. loco cit.*
 Cæterum licèt Canones illi præcisi ex bonis Ecclesię quartam, vel tertiam
 32 portionem Episcopo pro substitutione assignauerint; nõ tamen liberam omninò dispositionem de ea in morte relinquerũt; in vita enim vtendi, fruendi arbitrium pro sua indigentia concesserunt; & tamen si aliquod supersit tempore mortis; de illo disponere negauerunt: ità habetur in *Concil. Agaten. sub Celestino tom. 1. conf. fol. 6 18. c. 48.*
 quod

quod refertur in *cap. Episcopi* 12. q. 1. & in *c. quorumdam cum reliquis de testamentis*: vnde multi dixerunt
 33 Episcopos, cæterosq; Beneficiatos usufructuario in vita, vsurario in morte cõparari: qua de re *Fagnan. in c. si quis sanè de peculio clericorum nu. 3.* sic post diuisionem, & portionis assignationem, nec in morte permiffum Episcopo de redditibus ecclesiasticis disponere, licet in vita quæ ad sui sustentationem sunt necessaria etiam tempore illo, quo communi viuebant vita accipere poterat: Hęc omnia quasi certa habenda sunt, vt patet ex *Canonibus citatis*, vt docent Doctores, qui de hac re scripserūt, præsertim *Ioannes Azorius p. 2. inst. lib. 12. c. 11. sub vers. Canonici*; de quibus tamen possunt testari. Vide Doctores infra citandos.

Hodie tamen Canones isti hanc distributionē statuentes quoad omnia non vigent cum primo illo rigore: Nam Clericis Cathedralibus inferuientes habent suos redditus, & præbendas, sicuti in quamplurimis locis etiam huius Regni Cathedrales ipsę Ecclesię proprios habent redditus pro eorum sustentatione, nempe pro fabrica, suppellectilibus sacris, prout in multis Cathedralibus obseruari *Barbosa de iure Ecclesiastico lib. 3. c. 7. & 8.*
 36 *Bardus loco cit. nu. 9.* Portio autem pauperibus antiquitus deputata, multi Doctores docent, quod fuit permixta, & confusa cum portione Episcoporum dumtaxat, prout docuit *Caetanus 2. 2. q. 185. art. 7. sed*

37 hunc Doctorem refellit *Bardus loco cit. num. 10.* qui existimat hanc portionem permixta fuisse non solum cū portionem Episcoporum, sed etiam cum illa, quæ fuit Clericis assignata, & absque fundamento *Caetanus* clericos à tali obligatione eximere; attamen cum *Caietano* nouissimè sentire videtur *Emmanuel Gõsalez in resp. c. 1. de præb. sub nu. 9.* qui ita scribit. Tandem quatripartita illa diuisio prorsus antiquata fuit; nam portio pauperibus assignata Episcopis tributa est cum onere alendi pauperes, & portio Clericis assignata cessauit, atque loco eius certi, & determinati redditus Ecclesiasticis Officijs assignati fuerunt, quibus Ecclesiæ Ministri tamquam rebus proprijs absque vlla Episcoporum auctoritate vterentur, & eorum percipiendi ius cum spiritali ministerio cõiunctū generaliter beneficium appellatum fuit, quod nomen inuen-
 38 tum, & assignatio singulis Ministris facta fuit anno salutis 813. vt colligitur ex *Concil. Maguntino* celebrato anno 813. relato in *c. 1. de Eccles. edific.* vbi pingua mentio fit Beneficij ecclesiastici, & licet iam sub *Leone Pontifice per annos 796.* legitur in *c. sancitum 23. q. 4. c. 1. de censibus*, peculiare redditus assignatos Parochijs fuisse; non tamen ideò instituta fuisse eo tẽpore Beneficia dicimus, quia redditus illi nõ pro Ministris ecclesiasticis quod proprium Beneficij assignabantur prosequuntur altius Beneficiorum originem, & principium *Roffel. lib.*

2. hi-

historia Pontificia Iurisdictionis c. 1. lib. 5. partis de Benef. in princip. Carrier. tom. 2. de gestis fidei fol. 562. Cironius ad tit. de peculio Clericorum :

39 Hæc *Gonzalez*, qui ibidem explicat quid sit Beneficium, Præbenda, Dignitas, & Canonicatus. Vide ipsum n. 11. 12. 13. & 14. ponit quare in Beneficijs ecclesiasticis nõ admittatur successio iure sanguinis.

In quantum verò ad congruas in particulari nihil certum determinatũ inuenio in Sacris Canonibus, præterquã in Oecumenico Tridentino.

40 Concilio *sess. 24. c. 3. de reformat.* constitutũ fuit vt Cathedrales Ecclesie, quarum redditus summam ducatorum mille secundum verum annuũ valorem nõ excedunt nullis pensionibus grauẽtur, Parochiales verò, quæ ducatorum centum valorem annum nõ excedunt, cuius decreti vigore quasi omnes Doctores dixerunt esse constitutam portionem pro Episcopis, nempe ducatorum mille; ex quo enim Tridentinum decreuit nõ posse grauari Cathedrales, nisi excedant annuũ valorem ducatorũ mille: Ideò pro certo tenendum est. Patres illos existimasse talem esse congruam Episcoporum, & Parochorum: Sic inquam obseruantia subsequens interpetrata est dictum Tridentinum ommissis alijs; *Eminentissimus olim Cardinalis de Lugo de iustit. & iure disp. 4. sect. 4. nu. 56. & nouissimè Prosper Fagnanus in c. extirpãda de preb. nu. 18.*

Et certè quidem nõ minus quàm mille aurei requiruntur ad congruam

41 Episcopi sustentationem; Nam ad minus pro victu, & vestitu annuo ipsiusmet Episcopi requiruntur biscentum aurei, idest decem scuta pro victu quolibet mense etiam octuaginta pro vestibus necessarijs, ac pro mobilibus pro sua persona tantũ; Abbatibus enim Benedictinis assignatur quadraginta circiter pro vestiario; ergo pro Episcopo octuaginta; Debet etiã Episcopus ad minus habere magistrum domus, qui inseruiat etiã pro Cappellano; Item, & Camerarium, qui etiam inseruiat pro barbitonsore, ac scalco in casibus necessarijs; Item & Secretarium, quibus si in pecunia totum salarium dederit ad minus octo scuta in quolibet mense, & duos seruos, quibus ultra vestimentum, quod vulgò dicitur librea dare necesse est quinque scuta mensatim; Item & cocum, cui non potest dare minus quàm sex scuta in singulis mensibus, quæ omnia faciunt summam ducatorum quingentorum, & quatuor; Si autem dare velit victum ad minus dabit ducatos tres cum dimidio, & victum ad rationem quatuor ducatorum cum dimidio singulis mensibus, quod minus assignari nequit, nempe ad rationem quindecim baioccorum, seu vulgò grana in Regno, & faciunt eandem summam; Ita assignari debet Episcopo, & valdè necessarium vnum equum, cũ equitari necesse sit per Diocesim, pro cuius victu necessarij erũt ducati triginta sex, & si currum tenebit ad minus biscentum quinquaginta erunt

- erunt necessarij; pro mobilibus, & suppellectilibus etiam moderatis pro ipsomet Episcopo, ac familia ad minus erūt necessarij ducati sexaginta annui; aliquid aliud etiam constituendum est ipsis pro hospitalitate etiā pro suis subditis, cum
- 42 veniunt ad ipsum Episcopum pro necessitatibus occurrentibus tanto magis, cum Episcopi teneantur ad istam hospitalitatem, vt ex præcepto Apostolico; Aliquid aliud est cōstituendum Episcopis etiam pro recreationibus honestis, vna saltē in mense; Recreationes enim honestas potest Episcopus facere; & concedunt omnes Doctores, præfertim *Layman, Lugo, Sanchez, Molina, Reginaldus, Bardus lib. 3. q. 10 sect. 6. n. 3.* & alij; has enim recreationes faciunt omnes religiosi etiā strictioris obseruantię Cappuccini, Cistercienses, Cartusiani, Camaldulenses, Patres Societatis Iesu, Theatini, & cæteri, non dico de alijs monacis, & Congregationibus, qui laxioris sunt obseruantię, qui semper splendide viuunt: Hęc omnia (nec cōputatis expensis pro curru, qui omittendus in aliquibus Ciuitatibus) constituunt summam ducatorum octingentorū sexaginta; vsque verò ad summam mille supersunt centum quadraginta, sed consideranda sunt alia, nempè it-
- 44 nera, quæ Episcopus facit, fabrica pro Palatio, infirmitates, expensæ pro Cathedrali pro cera, oleo, & alijs sacris suppellectilibus, cum in omnibus ferè Cathedralibus ad id teneantur Episcopi; sic tenentur
- 45 Iurisdictionem Ecclesiasticam pro qua defendenda sæpè sæpius lites cū Regijs Ministris nascuntur, & cum alijs: & hęc expensas magnas præfert; eleemosynas verò vbi omittimus; illas enim elargiri propriū est Episcoporum, quas ni fecerint omnibus scandalum erit, de qua re latè scripsi in *tract. de vera Residētia c. 4. sect. 4.* Vnde à principio vsq; ad vltimum concludo, quod mille ducati monetę vix sufficere possunt Episcopo, qui iuxtà regulas Sāctorum Patrum viuere cupit; non dico pro Episcopis huius sæculi; nam ex quo cum luxu magno viuunt,
- 47 flens dico, non sufficiunt bis mille; Videmus equidem Episcopos cum vestibus indecentibus, & quod peius etiam breuioribus, & nigris nō solum in itineribus, quod licitum est, sed per magnas Ciuitates, in domibus suppellectilem nō modestā, sed superbam, victum nō moderatum, & sobrium, sed lautū habere cernimus, quotidie in cōmessationibus, in luxis, ludis, comedijs, & in venationibus hęc omnia, si quis sacros legerit Canones, procū dubio prohibita inueniet, hoc est, quod improbare voluit Deus in *Ezech. c. 34.* Veh pastoribus Israel; De hoc etiā lamētatus est ipsemet *Christus* cum Sancta Brigitta in libro reuelationum. Audi *Diuum Bernardū* in sermone ad Clerum congregatū in Cōcilio Rhemensi: *Intuere quomodo incedunt nitidi, & ornati, circumamicti varietate tãquàm sponsa procedens de thalāmo suo nonne si quempiam talium repente eminus,*
- pro-

procedentem aspexeris, sponsam potius, quam sponse putabis custodem: Unde vero hanc illis exuberare existimes rerum affluentiam, vestium splendorem, mensarum luxuriam, cōgeriem vasorum argenteorum, nisi de bonis sponse; inter hæc est quod illa pauper, & inops, & nuda relinquitur, facie miseranda inculta, hispida, & exanguis; propter hoc non est hoc tēpore ornare sponsam, sed spoliare, non est custodire, sed perdere, nō est difēdere, sed exponere, nō est instruere, sed prosternere, non est pascere gregem Domini, sed mactare, & deuorare, dicēte Domino de his, deuorāt plebem meā, ut panis cibum, & iterum, quia comederunt Iacob locū eius desolauerunt, & in alio Propheta, peccata Populi comederunt quasi peccatorū prætia exigunt, & peccantibus sollicitudinem non impendunt: Hæc Bernardus. Heu, heu vbi est exemplum, quod nostris subditis præstamus, à nobis sumunt quod imitētur, quomodo commissas oues redarguere, quomodo Sacros Canones obseruandos à subditis nostris exigere poterimus: Turpe est Doctōri si culpa redarguit ipsū, oportet prius exemplo, postea verbo docere, ut fecit Magister noster Iesus Christus benedictus, qui cū in forma Dei esset non rapinam arbitratus est se esse equalem Deo, sed se ipsum exinavit formam serui accipiens; Consideret Episcopus vbi Christus natus est, quomodo educatus, quid egit cum discipulis suis, quibus vestimentis opertus, quibus cibis vsus, quid in morte, quomodo mortuus, & si

omnibus reliquit exemplum, ut sequantur vestigia eius, tanto magis & nobis Episcopis, qui loco eius pastores sumus; Ideo & lumen mūdi, & sal nos esse dixit, ut omnibus
 51 lumen præbeamus virtutum, omnesque nostris operibus, verbisque condiamus. Audi iterum *Diuum Bernardū* in eodem loco in sermone fol. 1732. *Vnigenitus, qui est in essentia Patris, nonne de sinu prodijt suo ad publicum vestrum, nonne de Cælo descendit ad terram, ut predicatione, & conuersatione sua persuaderet hominibus contemptum mundi, nonne vos estis Vicarij, nonne quod predicauit, & vos debetis prædicare, quod dissuasit dissuadere, à Christo dicti estis Christiani, nonne in via, quò Christus ambulauit, & vos debetis ambulare, nonne, sicut conuersatus, & vos Vicarij eius debetis conuersari ita planè, nisi fortè doctiores eo fueritis, vel sanctiores. Dicite ergo Archidiaconi, dicite Presbyteri, dicant etiam Pontifices in frenis, & in sellis, quid facit aurum, in vestimentis tantus ornatus, in cibis tam superfluis apparatus, esca ventri, & venter escis; Deus autem & hūc, & has destruet: Hæc Diuus Bernardus audite quid scripserit *D. Paulus 1. ad Thimoth. c. 6. habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus; erat Episcopus Thimotheus. fratres charissimi, at mores nostri lōgè distant ab illis Episcoporum priscorum, qui omnes Sancti fuerunt, & vix inter tot vnus erat malus, nunc inter tot vix vnus Sanctus, de hoc etiam lamētatus fuit Christus cum**

B

Hen-

*Henrico Susone in colloquio spiritua-
li c. 4.*

Neque respondeat mihi quis, Episcopus ego sum ex nobili prosapia natus, oportet, vt gradum nobilitatis sustineam: ideò necesse est, vt faciam, & habeam quæ conditio sanguinis mei secum trahit, & ultra ea, quæ habere debeo, vt Episcopus habeam etiã & quæ me decent, vt nobilis; nam ita concedunt quãplurimi Doctores magnæ authoritatis, vt sunt *Molina, Sanchez, Leandrus, Layman, Reginaldus, Lugo, Bardus*, qui docent in assignatione congruæ pro Episcopis attendendam esse qualitatem personæ. Hanc opinionem non audeo damnare; sed multas responsiones tradere possem, relicta in primis pro nunc
52 disputatione, an in assignanda portione sit habenda quoque ratio ad nobilitatem, de qua nuper dicturi sumus, quid de iure sit, & quid senserint Doctores; relicta etiam responsione, quam ex *Daniele Ottone* facere possem; hic enim in *disputatione de iure publico* exemplum affert de eo Episcopo, qui ut Princeps bellum gerebat & armis, siue bellicis uestimentis uestiebatur, & interrogatus, quare cum sit Episcopus ita bellum gerebat, & testibus illis utebatur, cum responderet, etsi Episcopus, Princeps etiam sum habens iurisdictionem temporalem, respectu cuius qualitatis, mihi hoc agere licet, ei replicatum fuit, cum morieris, si anima Principis in Infernum descendet; Anima verò Episcopi quo ibit? hanc

enim responsionem dare nolo; quia hæretici est farina.

Sed aliter respondeo. omnibus notum qualis sit status episcopalis, & quæ
54 oporteat Episcopum adimplere, quas esse debere suas qualitates, prout dicit Apostolus ad *1. imoth. fidelis sermo, si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non letigiosum, non cupidum*; quod repetijt cum scripserit ad Titum, quæ etiam expostulat Christus Dominus à Pastoribus animarum, quæ Sacri Canonibus de Episcopis statuerunt præsertim Ecumenicum Concilium Tridentinum ab ipsismet Episcopis celebratum, in quibus omnibus statutum est quomodo Episcopi debeant viuere quæque agere ipsos oporteat, estque status Episcopalis status perfectionis, vt *S. Thomas 2. 2. q. 184. art. 6.* & eruditè *Cardinalis de Turrecremata in summa Ecclesiæ lib. 1. cap. 76. & 77.*

Ergo cum statum, conditionemque Episcoporum sciebat, cum quis ad
55 talem dignitatem promoueri passus est, certè voluntariè, & proprio consensu se obligauit ad illum statum seruandum non obstante sua conditione, & natiuitate; se enim illi statui voluntariè subiecit ad *textum in l. obligamus ff. d. actionibus, & obligationibus*; quomodo igitur, & qua conscientia ab illo recedere potest sub prætextu nobilitatis, & fan-

sanguinis prorogatiua; si hoc onus
 nolebat, non debebat statum Epi-
 scopalem assumere, cuius conditio
 longè distat à nobilitate, qui enim
 56 vult antecedens, vult omne neces-
 sarium consequens, & vice versa:
 Audi *Diuum Bernardum* in ser-
 mone ad Pastores in Synodo con-
 gregatos fol. mihi 1728. *Conside-
 rate obsecro non vultum vestre nati-
 uitatis, sed statum quotidianae cōuer-
 sationi, & inferiùs fol. 1729. ita lo-
 quitur. Hæc sunt infelicissima tem-
 pora, quæ præuidet Apostolus Paulus,
 in quibus homines sanam doctrinam
 nõ substinent sed coecernant sibi ma-
 gistros ad desideria sua in quibus à
 veritate se auertunt, & ad fabulas,
 & vanitates sæculi cōuertuntur.*

Præterea & secundo respondeo, quod
 vera nobilitas non consistit in vita
 taliter ducenda, sed in virtutibus
 57 præclaris, vt dixit *Ioannes Patriar-
 cha Alexandrinus* suo consanguineo
 teste *Bar. anno 600. nu. 11. ha-
 ne stè viuēdo omnibus exemplum præ-
 bendo virtutis; cum enim talia, quæ
 prohibent Canones peragis nõ tibi glo-
 riam, & honorem acquiris, sed vitu-
 perationem etiam, à conciuibus tuis
 propria pecunia emis.*

Fuerunt multi Episcopi nobiles in
 mundo, multi secundum sanctionē
 58 Canonum, & præcepta Sanctorum
 vixerunt, contempserunt omnia
 propter Deū, quibus viuere Chri-
 stus est, & mori lucrum, vt fuit
Carolus Boromeus omnibus iam no-
 tus nobilis *Mediolanensis*, ne posue-
 rit *Pij IV. Franciscus de Sales* nobilis
Pedemōtanus Episcopus *Geneuæ;*

Alij verò nobiliter vixerunt iuxta
 regulas nobilitatis; dic mihi de qui-
 bus memoria recolitur, de ijs forsā,
 qui in vita honore, & existimatio-
 ne habiti sunt; an verò de illis, qui
 secundum regulas Christi Domini,
 & formam Sacrorum Canonum
 vixerunt?

Equidem quis nobilior primo Pastore
 Christo Domino æquali Patri se-
 59 cundum Diuinitatem, certè nulla
 dari potest comparatio inter Chri-
 sti nobilitatem, & quamuis huma-
 nam profapiam; cū nulla dari pos-
 sit inter finitum, & infinitum pro-
 portio, & tandem quomodo hic
 Pastor nobilissimus vixerit quis
 ignorat? Omnis enim Christi actio
 nostra est instructio dicit *Augusti-
 nus*; quanto enim magis Christum
 Dominum imitamur, tanto ei si-
 miles efficimur, & nobiliores cer-
 tō certissimè euademus, ac maiore
 honore, & existimatione erimus
 apud omnes, sed hoc Nos ad ita
 agendum mouere absit, sed solum,
 vt Deo placeamus; ipsique sit ho-
 nor, & gloria, quæcūque enim fa-
 cimus, omnia ad Dei gloriam face-
 re debemus, ne per hoc, quod agimus
 laudes exterius quaramus, & quod
 foris ostēditur, intus mercede euacue-
 tur dicit *S. Greg. in Ioan.* & quæ ma-
 60 ior nobilitas, quàm Episcopalis di-
 tatis, quæ & Reges antecellit, pro-
 ut latè *Sperellus in suo Episcopo p. p.*
 in primis capitibus: Tandem Iura
 Canonica hanc distinctionem non
 61 admittunt, simpliciterque man-
 dant quid Episcopus obseruare de-
 bet, nec sub prætextu nobilitatis

aliquid vel concedunt, vel ex obligatione, & munere minuunt, apud Deum non est personarum exceptio. In Tridentino fuerunt quamplurimi Episcopi ex nobili prosapia
 62 orti, & tandem indefinitè constitutum est quid Episcopi obseruare debent nulla nobilitatis admisa exceptione; Audeo enim dicere, quod malum omne in Ecclesia Sancta Dei, morumque corruptionem per Episcopos, & per me omnium indignum generari, & oriri; si enim Pastores essent Sancti, ac Prisci illi Primitiæ Ecclesiæ, & oues quoque sanctæ essent, Bonus pastor bonas
 63 oues facit; pænitet enim me accepisse tale onus, quia in me nõ cerno qualitates ad tale munus sustinendum, & ò vtinam Summus Põtifex me ab isto pondere liberaret, sineretque reliquum vitæ spatium in claustris finire ò me felicem; optaui Episcopatum, cum nõ eram Episcopus, cum illius onus in partem me lateret; at cum nunc scio, pænitet illum recepisse, ò bone Iesu ex toto corde Te deprecor concede mihi per misericordiam, ac benignitatem tuam lumen aliquod, vires competentes spiritum talem, vt huic muneri competenter, & aliquo modo satisfaciam.

Pro cæteris verò ecclesiasticis, qui bona, redditusque ecclesiasticos possident non potest assignari certa quantitas pro eorum congrua assignanda, sed id arbitrio prudentis viri remitti asserunt omnes; haberi enim debet consideratio ad statum, seu dignitatem ecclesiasticam

quam repræsentant, vt tam ipse, quam familia, quæ ipsi inseruit commodè, ac honestè sustentari possit habito respectu ad locum, & ceteras circumstantias, nempe hospitalitatem exercendam erga amicos, consanguineos, magnates ad largitiones tam remuueratorias, quàm liberales, non tamen prodigas ad ea, quæ ad vtilitatem Ecclesiæ expedit, ad infirmitates, ad itinera, & cetera: quapropter omnes concludunt non consistere taxationem in indiuisibili, habereque latitudinem ad instar pretij cuiuscumque rei, quod habet infimum, medium, ac supremum. Ita *Molina de iustitia tract. 2. disp. 145. vers. illud quoque Sanchez in Concilijs c. 2. sub 78. dub. 41. Layman lib. 4. tract. 2. c. 3. sub nu. 2. vers. supponendum 3. Lessius de iustit. lib. 2. c. 4. dub. 6. n. 40. Cardinalis de Lugo lib. 1. de iustit. disp. 4. sect. 4. nu. 52. & 53. 66. & 67. Reginaldus in princ. lib. 30. tract. 3. c. 4. n. 107. & 108. Bardus d. q. 10. sect. 6. nu. 2. 3. 4. & 5. lib. 3. nouissimè Fagnanus in c. si quis de peculio Clericorum à num. 17. Leandrus tract. 5. disp. 3. de eleemos. §. 2. q. 57. 59. 60. 61. 62. 63. Petrus Barbosa in l. diuortio 2. par. num. 68. ff. solut. matrimonio Maranta to. 1. resp. 18. nu. 23. vbi alios citat Thomas Hurtado regul. moral. lib. 1. in proemio, vbi etiam æthimologiam, & definitionem congruæ eruditè assignat, sed negat hic Author habere latitudinem instar pretij, vt infra, & regulam constituit vniuersalem iuxta ecclesiasticorum congruam, & sui status*

status familiæ decens, & honorabilis sustentatio victus, & vestitus iuxta conditionem gradus dignitatis, qualitatis, & religionis, in qua
 64 Clericus cōmoratur, qui non paratam vitam debet ducere, sed potest facere decentes, & prudentia regulatos sumptus honorabiles, more ecclesiastico non diffusos secularibus pompis, & delicijs profanis. Itā *Hurtadus*, qui dicit hanc regulam deduci ex *Sancto Thoma*, ac aduertit sumptum, qui est moderatus vni, posse esse parcum respectu alterius; similiter profanum respectu vnius esse moderatū, respectu alterius, & sic attendendam esse qualitatem gradus, & personæ: *Vide ipsum nu. 66. 67. 68. D lib. 2. resol. I. n. 1.* ubi docet, quod congrua est ad instar dotis, quia sicuti hæc datur propter onera matrimonij, sic illa ob onera spiritualia, quæ substat Prælati ad *Textum in o. 1. de præbendis in 6. & c. cum secundum extrū eodem itt.* Sic etiam ad qualitatem Beneficij esse habendum respectum docent *Bardus loco cit. Molina d. disp. 145. vers. 1. quare Filluccius to. 3. tract. 41. c. 7. n. 21.* loquens de Eminentissimis Cardinalibus habet hæc uerba scribens; quod nā dici potest sufficiens pro Cardinalibus, respondeo id quoque arbitrio boni viri definiendum esse; quibusdam in Romana Curia assuetis, & alioquin prudentibus viris non videntur excedere sufficientiam, si quilibet Cardinalis habeat in singulos menses mille aureos, è quibus centum in stabulum, centum in famulis minoribus,

tercentum in maioribus, quos nobiles vocant, centum in suppellectile, centum in vestiendis perafrenarijs, centum in vestitu pro se, & cubicularijs, centum, qui supersunt in eleemosynam; Cardinalis autem Principis, vel Nepotis Pontificis, mille in singulas hebdomadas non videntur excedere sufficientiam: nam centum aurei in singulos dies vix satis sunt in minore Cardinale, ut etiam si pertingat ad sexaginta millia aureorum in anno pro Principibus nō videntur excedere sufficientiam: Denique pro Cardinalibus infra Principes, & Nepotes, ut supra communes, vel ratione
 66 singularis nobilitatis, & gradus, ut Vicecancellarij, Camerarij, Vicarij, Papæ, & huiusmodi quingentum aurei in singulas hebdomadas non excederet sufficientiam. Quod si quid superstit erogatur in pauperes, & pia loca construant templa, hospitalia, collegia pro pauperibus scholasticis alēdis, & similia; nam etiam ad hæc par est Cardinales habere tantum in redditu, ut vel in totum, vel in partem transfundere possint, neque hæc mensura mihi superflua videtur: hæc ille.
 68 Verum *Augustinus Barb. tom. 2. de iure ecclesiastico lib. 3. c. 17. n. 20.* id arbitrio prudentis viri remittendum esse censet.

Sed *Cardinalis de Lugo d. disp. 4. sect. 4. n. 56.* dixit *Filliucium* loquutum fuisse non de congrua ad sustentationem necessaria, sed de cōgrua, seu sufficientia quoad redditus, ob cuius defectum possit dispēfari ad pluralitatem beneficiorum; ipse tamen *Cardinalis de Lugo* noluit reuocare deter-

determinare, sed ipsismet Dominis Cardinalibus iudicādam reliquit. itā *Lugo nu. 58. & 59.*

Fagnanus autem in *d. c. si quis sanè de 70 peculio Clericorum n. 33. vers. limitatio* existimat quatuor millia scuta annua nō posse sufficere pro victu Cardinalis, etiam secundum dispositionem *Tridētini sect. 25. c. 1. de reformat.*

Pro certo tenendum est, quod de iustitia debetur portio Beneficiato, 71 seū alteri Ecclesiastico, qui habet beneficium ecclesiasticum, seū ecclesiasticam dignitatē; dignus enim est operarius mercede sua, & ut sepe dictum est; ait enim *Apostolus ad Corinth. 1. c. 9. quis militat suis stipendijs unquam? quis plantat vineam, & de fructu eius non edit? quis, pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? & infra nescitis, quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt edunt, & qui Altari deseruiunt, cum Altare par-* 72 *ticipant?* optimaq; ratione introductum id fuit, ut portio hæc debeat Beneficiatis; nam si alijs indigentibus ecclesiastici debeant distribuere, quare non sibi indigentibus? Charitas enim ordinata est, & naturaliter primo debemus nobis ipsis, postea alijs; Nam, ut dicit *Legista. Prima charitas incipit à se ipso l. Præces C: de seruit. & aqu. Et ut dicit S. Thomas 2. 2. q. 28. art. 1.* 73 in charitate ordo esse debet; Dilectio autē charitatis ad id tendit, sicut in principium beatitudinis, in cuius communicatione amicitia, charitatis fundatur; & ideo oportet,

quod in his, qui in charitate diliguntur, attendatur aliquis ordo secundum relationem ad primum principium huius dilectionis, quod est Deus; ex charitate autem homo magis se ipsum tenetur diligere, quàm proximum, ut idem *S. Thomas 2. 2. q. 26, art. 4. in corp.* vbi dicit, quod Deus diligitur ut principium boni, super quo fundatur dilectionis charitatis; homo autem se ipsum diligit ex charitate secundum rationem societatis in se ipso bono; consociatio autem est ratio dilectionis secundum quamdam unionem in ordine ad Deum; & ideo homo ex charitate debet magis se ipsum diligere, quam proximum. Hinc fit, quod cum Episcopus, vel 74 Beneficiatus teneatur distribuere res Ecclesiæ in pauperes, ut alantur ex ipsis, & eorum necessitatibus succurratur, prius debet ex ordine charitatis sibi succurrere, & proprijs necessitatibus subuenire. Hoc, ut dixi, certum est, & admittunt omnes Doctores.

Sed dubium potest esse, an in constituenda, & assignanda portione, haberi debeat respectus ad literaturam, & nobilitatem, ita ut ratione istarum qualitatum maior assignari debeat portio. Negant *Robert. Mazzu. in Speculo Episcoporum p. 1. fol. 40. sub nu. 775. Lorca 2. 2. sect. 3. disp. 40. nu. 39.* quia Beneficij fructus dantur pro competenti sustentatione Beneficiati quatenus Beneficiatus: ergo ex maiori nobilitate, aut doctrina nequit illius competens sustentatio crescere.

76 re. Item literatura est qualitas necessaria ad statum etenim debent ecclesiastici scire ea, quæ eorum incumbit officio: ergo ex parte hac nequit elargiri portio. Rursus dicit *Lorca*, quod status Episcopatus est status perfectionis, & sanctitatis, in quo potius dimittendi, quam fauendi sunt faustus seculares, & nobilitas personæ, & ipse beneficiatus potius debet submittere humanam nobilitatem, ecclesiasticæ modestiæ eodē modo ac si fiat monachus, quam deducere humilitatem ecclesiasticam nam ad pompam huius seculi; ecclesiastica beneficia non sunt instituta ad fouendam secularem nobilitatem, & pompam, sed pro ministris Ecclesiæ, & pauperibus. Denique notat *Lorca*, quod si filius Regis fiat Episcopus non potest habere maiores redditus, quam alij Episcopi.

Contrariam verò sententiam substituerunt *Molina de iustit. d. disput. 145. vers. dubiū est hoc loco Sanchez lib. 2. consil. dub. 41. nu. 9. Layman lib. 4. tract. 2. § 3. sub nu. 2. vers. in super Reginaldus lib. 30. tit. 3. c. 7. nu. 106. Nauarrus de redditibus q. 1. monit. 8 2. uu. 7. Leandrus d. §. 2. disp. 5. q. 58. Hurtadus lib. 2. resp. 1. nu. 133. qui dicit *Lorcam* non tenere contrariam opinionem, ipsumque defendit. Probant, quia *Apostolus ad Timoth. c. 5.* dicit qui bene presunt Presbyteri duplici honore digni habeantur. Item quia in *cap. de multa de præbendis* disponitur, quod ob nobilitatem, vel literaturam quis dignus est, ut plura beneficia pos-*

fit obtinere. Sic etiam in *Estrauaganti execrabilis de præbendis*; ergo signum est euidens, quod nobilis, vel doctus maiori est dignus congrua portione pro sua sustentatione; sic etiam tenet *Barbosa d. tom. 2. lib. 3. c. 17. nu. 20. Bardus loco cit. sect. 8. nu. 12.* quod cum moderamine intelligit *Molina*, ut quando aliunde haberet maius illud incrementum, quo ultra ordinarios similes beneficiatos ad suam sustentationem indiget, tunc neque dignitas, nobilitas, aut literæ in causa erunt, propter quod dignus etiam sit ut maius illud incrementum, & plusquam alij ex redditibus beneficiorum possit accipere, sed reliquum operibus pijs ut alij, tenebitur erogare; Quando verò aliunde non haberet unde cum illo incremento commodè posset sustentari, vel illo etiā incremento esset dignus, propter maiorem utilitatem, quam ob suam authoritatem, vel suis literis Ecclesiæ affert, & plurimum iuaret, posset etiam illud incrementum de redditibus beneficii, aut beneficiorum accipere; hæc etiam fuit doctrina *Nauarri loco citato.*

Sed *Cardinalis de Lugo loco cit. sect. 4. n. 61.* dicit Doctores huius sententiam implicantiā dicere; nam ex vna parte admittunt posse Clericum nobilem sumere ex beneficio ad viuendum iuxta statum suæ personæ, & quod liceat ex beneficii redditibus unicuique, sumere ex beneficio ad integram sustentationem vnde cumq; maiori, vel minori indigeat: ex alia verò parte docent, quod si Cle-

Clericus aliundè habeat vndè iux-
tâ qualitatem suæ personæ viueret,
non posset accipere ex bonis eccle-
siasticis, nisi sustentationem iux-
tâ qualitatem beneficij; hæc enim duo
non satis cohærere dicit *Lugo*, cum
constet Clericum diuitem posse ac-
cipere integrè ex fructibus benefi-
cij suam sustentationem; si ergo
filius Principis, ait *Lugo*, potest ex
fructibus ecclesiasticis sumere ne-
cessaria ad sustentationem iux-
tâ conditionē suæ nobilitatis, & quod
ex beneficio possit accipere con-
gruam sustentationem, quæcum-
que illa sit, consequens est, vt licet
aliundè possit sustentari, possit
adhuc totum id ex fructibus bene-
ficij accipere.

Docet tamen *Lugo* has duas pugnan-
83 tes sententias facilè posse ad con-
cordiam reduci; dicit enim ille di-
uersam esse rationem quando Cle-
ricus Princeps non habet aliundè
vt possit iux-
tâ suum statum, & cō-
ditionem decentè viuere, vel quā-
do id aliundè habet; in primo casu
facilè id concedi posse dicit, quod
ex beneficio accipiat quantum ad
id necesse est; seruatis tamen con-
ditionibus secundæ sententiæ, &
hoc non quia possit integram acci-
pere à beneficio sustentationem,
sed quia piè expenditur, quod ne-
cessarium est ad conseruandum ali-
quem in aliquo statu, in quo de-
center aliundè conseruari nequit,
cū verè indiget tali substētatione,
poterit licitè ex ecclesiasticis bonis
subleuari; cōsulendā tamen vniuf-
cuiusque conscientiam, & Chri-

stianam prudentiam dicit *Cardi-
nalis de Lugo*; nam filius Principis
factus religiosus nō indiget tanto,
quanto si esset in sæculo.

In secundo verò casu quando aliundè
haberet ad sustentandum statum
84 iux-
tâ qualitatem, & conditionem
personæ, tunc dicit *Lugo*, quod nō
poterit accipere nisi quantum suf-
ficit ad sustentationem decentem
iux-
tâ considerationem, & qualita-
tem beneficij, addito aliquo exces-
su moderato propter illam præro-
gatiuam vel nobilitatis, vel doctri-
næ; non tamen quantum necesse
erit ad statum illum substētandum
iux-
tâ personæ conditionem. Assi-
gnat rationem *Lugo*, quia benefi-
cia nō sunt instituta ad sustentan-
dos ecclesiasticos, qui eo prætextu
velint Ecclesiæ expensis sæculari-
bus obligationibus satisfacere, &
parcere his sæcularibus, vt eos in
alias vanitates expendant; perni-
ciosum enim esset valdè, ecclesiasti-
cos Ministros sibi assumere, quo-
rum sustentatio adeò onerosa, &
difficilis esset, & pro opera pia, ac
ministerio communi soluere stipē-
dium adeò excessiuum, & subire
onus substētationis adeò graue, &
ad Ecclesiæ vtilitatem omninò im-
pertinens; Absurdum quippè ef-
set si Prorex Siciliæ fiat Archiepi-
scopus Montis realis, cuius maxi-
mè sunt redditus, & labor exiguus
propter Diœcesis paruitatem, &
paucitatem subditorum, posse hūc
ex redditibus ecclesiasticis substi-
nere statū: Hęc *Cardinalis de Lugo*.
85 *Bardus d. sect. 8. nu. 4. Hurtadus d.*

lib. 2. resol. 1. nu. 135. qui etiam limitat, nisi adessent graues necessitates; Nam tunc non liceret ratione nobilitatis, vel literaturæ accrescere congruam.

Addit etiã idem, Cardinalem ob præstantiam magnæ nobilitatis, vel literaturæ aliquid plus accipere posse se ex Ecclesiæ redditibus; nam licet Ecclesia non teneatur clerico conferre ad viuendum iuxta gradû nobilitatis, & doctrinæ; debet tamen eiusmodi personis magis stipendiari, propter maiorem valorẽ talis obsequij. Adducit exẽplum si Rex mittat Legatum aliquem nobilissimum Principem, qui affluens bonis splendidè viuat, vel etiam ad Prouinciam gubernandam, debet addere aliquid plus stipendij propter dignitatem talis personæ, & obsequium quod præstat; Sic si Cardinalis Princeps inuitet ad suũ obsequium aliquam illustrem personã; Itã Ecclesia plus debet Clerico, nobilitate, aut doctrina præstanti propter maiorem valorem, talis obsequij; id autem quantum debeat esse arbitrio prudentis viri remittendum.

Respondet ad contraria *Cardinalis de Lugo*, & ad fundamentũ primæ sententiæ dicit, non omnem excessum nobilitatis, vel doctrinæ sufficere ad excessiuè stipendium augendum, sed talis, ex quo peculiaris dignitas Ecclesiæ accrescat remuneratione digna, statum clericalem esse statum humilitatis, & modestiæ; cum quo tamen stat, vt nobilitas, & alia merita per-

sonæ exigant intra illos terminos aliquem vel splendorem, vel cultũ, cui non sufficiant bona Clerici patrimonialia, & est quasi indgens ad substinẽdum statum; nam quia sunt bona ecclesiastica, sunt etiam instituta ad subueniendum jis, qui ob indigentiam proprium statum sustinerenon possunt, vnde potest & ipse accipere ex redditibus ecclesiæ. Ita etiã videtur respõdere *Bar-*
 88 *dus loco cit. d. sect. 8. n. 4. & 8.* & ad id, quod dicit *Lorca* statũ episcopalem esse statum perfectionis, & sanctitatis, respõdet hoc non sufficere quin cum Episcopus est ex illustri profapia, non possit pro cõditione suæ personæ splendidiorẽ familiã habere, quia hoc non derogat modestiæ illi, quæ comitari debet episcopalem statum, vel statũ alterius dignitatis inferioris, neque ex eo, sequitur quod grauitas, & decor requisitus pro nobilitate personæ ait *Bardus*, efficiet vt præponatur humana nobilitas ecclesiasticæ modestiæ; nam modestia, &
 89 humilitas ecclesiasticæ personæ, & decor præcepti nobilitatis non, pugnant inter se; Et argumentum desumptũ à statu religioso nõ probare subneçit *Bardus*; nam quandoq; aliquis quacunq; nobilitate ornatus relinquit sæculum, religionem ingreditur, assumit nouũ statũ, & totaliter se spoliat fastu sæculari: Quare omnis pompa sæcularis est abicienda in tali statu, quia est status abiectiõis propriæ, & humilitatis; status autẽ episcopalis nõ est
 90 itã: Nam quamuis sit status per-

C

fectio-

fectionis; eius tamen perfectio non exigit, vt Prælati non seruet decorem pro qualitate suæ natiuitatis, & prosapiæ. Insuper *Bardus* admittit, quod beneficia ecclesiastica non sint instituta ad fouendam nobilitatem sæcularē, sed ad alendos ministros in ordine ad Dei cultum, sed in alēdis ministris etiā attendendam ipsorum qualitatem; nec rationabiliter esse, designandam eandem sustentationem pro aliquo eximie nobilitatis, & pro homine plebeo, & ignobili asseuerat, & redundare in maiorem decorem, & splendorem ecclesiastici status, in eo inuenire dominos illustres prosapiæ, & rursus cōcedo, ait ipse finē erectionis beneficiorū, & donationū, quæ à fidelibus ecclesiæ factæ sunt, non esse primò, & per se applicare maiorem redditum copiam personis nobilibus, sed esse velut consequenter intētum; cum enim eriguntur beneficia ecclesiastica, varijs redditibus dotantur, vt ministri alantur, debet hoc inuolui, vt unicuique ministrorum sint applicandi tot, vel tot redditus secundum congruam eorum sustentationem spectatis moribus, quæ concurrunt ad augendam congruā dotem, & annum debitæ sustentationis. *Hæc Bardus.*

Ad fundamentum secundæ sententię respondet *Lugo*, primò *Innocontium III. ind. c. de multa* personis illis familiaribus indulgeri pluralitatem beneficiorum, quia plerumque indiget necessarijs ad sustentandum gradum suum intrā terminos mode-

stix clericalis. Secundò quia compensari debet ille honor maior quā Ecclesia ab eorū ministerio, & clericatu accipit, nam turpe, & indecorum esset ecclesiastico ordini, ob angustos terminos sustentationis non inuenire ministros, nisi abiectæ conditionis, & famæ. Tertio, quia non solum honorem, sed operam, & vtilitatem longè maiorem Ecclesia accipit ab his ministris, qui conditione, & potētia illam defendunt, & sic plus stipendij recipere possunt; fusius hæc omnia *Cardinalis de Lugo*, At *Guliel. Redanus in tract. de spolijs clericorum quest. 3. §. sed in contrarium n. 19. fol. mihi 55.* ita in hac materia scribit *Atque in tali sustentatione vel victu commodè subministrando clericis de redditibus Ecclesiæ est habenda ratio nobilitatis personæ 41. dist. non cogatur Item scientiæ, c. de multa de prebēdis. Item dignitatis ff. de varijs, & extraord. cogn. l. 1. §. in honorarijs, & l. sed, & si quid §. 1. ff. de usu fruct. quia alijs cibis vescuntur nobiles, alijs, viles pauperes, & alio modo viuunt nobiles, alio pauperes Innocentium in c. dudum 2. ad finem de elect. Glos. in c. constitutus in verb. impotentia de appellat. Philip. post alios in c. de multa in fine de preben. 5. col. vers. sublimes, & literatas S. Thomas in 6. quolibet 6. art. textus in c. de multa in fine de prebēdis. & alios vt latinus dicturi sumus in questione ex quibus presumatur clericus acquirere, & quatenus dicit Glosa, quod, debet sufficere sibi, & suis; intellige de his, quos secum necessario debet habere, nã*

si

si Doctör, vel nobilis, vel habens dignitatem ecclesiasticam, nõ debet esse solus, nec sine ministro. Sed illud dic procedere secundum iurã moderna; quia secundum antiqua, sufficebat dare tantum, quod esset futis, & necessaria hodie verò cõ auxerit Deus Ecclesias atq; ipsum decus Ecclesiarum, non satis est dare clerico quantum sit satis ad necessaria, sed quantum sit satis ad viuendum commodè, iuxta personæ qualitatem, gradum, & conditionem per glosam in c. 1. 2. 1. q. 1. prima in verb. necessitatem in fine, per textum in cap. vasa decenserat dist. 1. per Glosam in cap. cum a deo de re scriptis, aliquid enim sufficit vnus quod nõ sufficit alteri, & minus sufficit maneri extra vias communes quã in vijs &c. & melior victus vel peior dandus est secundum qualitatem personarum & nomine cibariorum nõ intelliguntur vestimenta nomine verò alimentorum veniunt vestes, & habitatio per Glosam in verbo cap. Episcopus 10. q. 2. sup. allegat. quia hodie clerici nõ debent viuere ita strictè sicut olim, & dos est assignanda magis ampla beneficiatis hodie, quã alio tempore fiebat per Glosam in c. episcopatum 41. dist. & non debent hodie Episcopi habere vitam ita strictam in visitationibus, & procurrationibus, quia hodie creuit decus Ecclesie cap. vasa preallegat. per Io. di Silua. in tract. de benef. 1. par. qu. 1. nu. 28. & seq. ubi vide, pro eo quod hodie est difficile dicere; quod fructus sufficiat beneficiato quia plus vni, & minus alteri sufficit, secundum qualitates, & conditiones illorum.

Sed magis mouere debet authoritas Sancti Thomæ quolibet 6. art. 12. ubi non obscure docet quod congrua debetur secundum conditionem status, & personæ, & loquitur si quis bona fide dispenset ecclesiastica bona inde accipiens quod sibi conuenit secundum conditionem status, & personam &c. Hæc, & alia docet Doctores circa hunc 96 articulum; Vndè velim ò benigne lector dicta supra sano modo intelligas, nempè me esse loquutum de Episcopis illis, qui non intrã modestiam decentem volunt sustinere nobilitatem, sed prorsùs viuunt vt nobiles sæculares; imò plus, & peiora faciunt quam sæculares ipsi; quandoque enim v. di modestiores Principes sæculares, quam Episcopos, loquor de exterioribus; nõ autè de qualitatibus interioribus, quas 97 solus Deus iudicat; nos autem ad exteriora magis tenemur, vt proximo nostro, subditisque nostris bonum præstemus exemplum, vt in Canone 12. q. 1. ubi Augustinus ait. duo sunt res, conscientia, & fama, conscientia est necessaria, tibi fama proximo tuo, qui fidens conscientie sue negligit famam suam crudelis est. De his loquitur Diuus Bernardus in serm. ad Clerum congreg. in Synodo 98 Rhemensi ita scribens. Hodie putrida tabes per omne corpus Ecclesie quolatus, & desperatiùs, eoque periculosus quo intestinius; nam si insurgeret apertus hereticus mitteretur & aresceret, si violentus inimicus, absconderet se quis forsàn ab eo; nunc forsàs quomodò eiciet! aut quomodò abscondet se, omnes amici, & inimici

omnes necessarii sumus, & domestici, & nulli pacifici, omnes quæ sua sunt querunt, omnes Ministri Christi sūt, & seruiunt Antichristo, honorati incedunt de bonis Domini, cui honorem non deferunt; unde hic est eis, quem quotidie videmus, meretricius nitor, histrionicus habitus, Regius apparatus; Unde aurum in frenis, aurum in sellis, & calcaribus, & plus nitent caluarria, quàm altaria, unde mensæ splendida, & cibus sciphis, inde commestationes, tibia, & ebrietates, inde citharra, & lyra, & tibia redulancia torcularia.

Antequàm ad vltiora procedamus illud notandum est etiam hic, quod

99 *Molina d. disp. 145. vers. primum* est ait, nempe pro qualitate beneficii, & quantitate reddituum etiam esse licitum maiorem, splendidiorem familiam maiora habere, atque adeò plus in suam congruam sustentationem infumere posse; quis enim dicat dicit *Molina*, tantum fas est infumere de fructibus sui beneficii in suam congruam sustentationem Canonico, quantum Episcopo eiusus Ecclesie, aut quantum Decano, si longo interuallo redditus Decanatus illius Ecclesie superant redditus simplicis Canonici; quis item dicat tantum fas esse similiter infumere Canonico Conobricensi quantum Eborensi, Conchenensi, aut Toletano, quorum Canonici redditus in duplo, aut triplo, superent redditus Canonici Conimbricensium, aut tantum fas esse infumere Episcopo Portuensi quantum Conobricensi, aut Granatensi Archiepiscopo quantum Toletano, cum red-

ditus Toletani, & Conibricensis in triplo, aut quatruplo superent redditus Granatensis, & Portuensis; Eadem sententiam docet *Dominicus de*

100 *Soto d. lib. 10. de iustit. & iure qu. 4. art. 3. sub 6. concl. ibi* quapropter Episcopus, qui ditior est, non est cur non possit a pliore alere familiam, & maiores facere sumptus: quis enim renuat, quin Episcopi Hispanie possint splendidiorem domum sustentare, quàm Itali. Quippe qui duplo aut triplo plus locupletiores habent Ecclesias; Sic etiam *Leandr. loco cit. q. 59.* qui citat *Castrum Palauum*. Hanc etiam sententiam sequatur *Bardus d. sc. Et. 7.* qui docet, quod in constituenda congrua sit habenda ratio ad qualitatem beneficii si loquamur de qualitate beneficii in quantum ad gradum; nam quanto magis est dignitas, eo maior est obligatio sustentandi decorem dignitatis, & citat *Azor. inst. moral. par. 2. lib. 6. cap. 10. q. 9. Filliuc. tract. 4. cap. 7. nu. 19. Barbosa de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 17. nu. 20. & alios.* Si vero sit sermo, ait *Bardus de qualitate beneficii respectu redditus*, quia scilicet est pingue, de hoc quoque habendam estimationem, quod valde rationabile arbitror, & ita quoque *Marant. tom. 1. resp. 18. nu. 23. Barbosa in l. diuortio 2. p. nu. 68. ff. sol. matr.*

Item pro certo notandum venit, respectu bonorum, quæ possident Ecclesie iure speciali, cuiuscunq; generis sint, siue mobilia, siue stabilia, siue iura, actiones, & redditus, siue ad certum, siue incertum usum sint destinata, Episcopus, & alios Rec-

tores

tores nihil omninò insumere posse pro congrua, sed de his esse meros dispensatores, & procuratores, & teneri de fidelì administratione, & de his intelligitur, quod in sacris literis dicitur. *Fidelis seruus, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram, & Diuus Paulus 1. ad Corinth. c. 4. hic iam queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inueniatur, respectu horum si malè administrant, si sibi appropriant nò solum peccant, sed tenentur ad restitutionem, vt, Deo dante, infra dicemus; de istis enim loquuntur*
 103 *Canones citati, qui voeant Episcopum administratorem, & procuratorem, & de his etiam loquitur S. Thom. d. 2. 2. q. 185. art. 7. in corp. vers. de redditibus, & in hoc còcordant omnes, quos hucusq; legi, horumq; dominium non penès Episcopos, & Rectores est, sed tantum, vt dixi administratio, & procuratio; dubitant tamen Doctores dominium horù bonorù penès quem sit, sed transeat pro nùc hoc de quo suo loco dicemus: & sufficiat nobis hic asserere respectu horum esse Episcopos, & Rectores simplices administratores, neque de his congrua deberi, vel posse vindicari. Sic Ecclesia S. Angeli Lombardorum, & Bisacien. olim meæ Cathedrales*
 104 *dilectissimæ, à quibus translatus iussu, & motu proprio Sanctissimi Domini nostri Innocentij Diuina prouidentia Papæ XI. habent suos speciales redditus ad propriam sustentationem cappellæ, & quāplu-*

ria bona, & introitus, ego etiam primus, & præcipuus administrator, sed non poteram ad mei libitù disponere de illis, sed fideliter, ac in vsus pios, ac pauperum alimoniam. Itè Ecclesia Nuscana, cuius titulus est Sanctus Amatus habet, vt dicunt Nuscani, thesaurum, & horù reddituum, & bonorum Episcopus administrator tantum est, prout etiam supra notatum est cum *Sarmiento, & alijs, quibus adde Facundez de iustit. lib. 6. c. 10. nu. 6.*

Et de his bonis loquutum sacrosanctum Tridentinum Concilium *sect. 25. 105 c. 1. de refor.* asserunt quāplurimi nostri Doctores *Molina disput. 142. lit. 3. vers. Nauar. in Apologia, Lorca 22. sect. 3. disp. 40. n. 44. Filiucci de spolijs clericorum c. 4. n. 9. vers. non obstat tertio, quam explicationem nò impropiam dicit Cardinalis de Lugo disp. 4. sect. 3. n. 12.* sed tamen ipse Cardinalis aliter interpretatur dictum locum Tridentini.

Item quoque certum est, & admissum ab omnibus Doctoribus, quod sci-
 106 licet bona, quæ acquirunt ecclesiastici nò tamquam fructus beneficij, sed tamquam pretium eorum laborum, officij, & industriæ, vt sunt ratione alicuius officij, nempe Iudicis, Aduocati, Vicarij, & similibus quæ quasi patrimonialia appellantur à quāplurimis Doctoribus: hæc inquam bona esse omninò Clericorum, nec metienda esse cum regulis Canonicis disponentibus de bonis ecclesiasticis, nec computanda esse in congruam, nulliq; oneri esse

esse obnoxia præterquam illis qui-
 107 bus uti Christianus quis tenetur:
 Ita omnes *Navar. de redditibus eccle-*
siast. q. 1. monit. 22. in princip. Redoan-
us de reddit. ecclesiast. q. 1. §. addit.
nu. 1. & 2. fol. mihi 292. Filliuc. d.
spolijs cler. c. 3. n. 12. 13. & 15. Mo-
lina to. 1. tract. 2. disp. 142. in prin-
cip. vers. alia sunt, Lessius de iustit.
lib. 2. c. 4. dub. 6. Lugo loco cit. sect. 3.
nu. 23. Reginald. lib. 30. tract. 3. c. 7.
nu. 74. cū seq. Sanchez lib. 2. consil.
c. 2. dub. 37. n. 3. dub. 45. Adde Fa-
cundez de iustit. lib. 10. nu. 1. Hur-
tadus lib. 2. resol. 1. à n. 86. cum seq.
 Dubitant verò quid dicendum de
 108 butiones quotidianas: Aliqui as-
 serunt de his quoque iudicandum
 sicuti de fructibus beneficij; Alij ve-
 rò minimè, sed fieri etiam dominos
 ac de patrimonialibus: ita *Lugo*
num. 25. Reginaldus nu. 92. Filliuc.
tract. 43. c. 3. nu. 11. Redoan. de re-
b. ecclesie q. 1. rubr. hac materia nu.
19. & 20. fol. mihi 296. & de spolijs
clericorum q. 1. sub num. 27. & 28.
 quia dantur in stipendium assisten-
 tiæ, & laboris, & mihi videtur *Tex-*
sus expressus in *c. unico de clericis nō*
residen. in 6. sic quoque docet *Azo-*
rius p. 2. lib. 7. c. 9. q. 10. Barbosa d. c.
17. nu. 31. Facundez de iustit. lib. 6.
c. 10. nu. 9. quia ob opus personale
 præstantur, & fuit opinio *Germi-*
nianis & Franci in d. cap. unico Phi-
ph. Decius conf. 279. in meo vol. 1.
Paul. Paris. conf. 33. nu. 8. vol. 4. se-
quitur Azor. de spolijs cler. c. 3. n. 11.
Filliuc. de spolijs cler. c. 3. nu. 11. Ia-
son conf. 76. nu. 8. lib. 3. Hanc etiam

sententiam tenet *Bardus* post scri-
 pta *visus d. q. 10. num. 5.* dicit idem
 procedere quando beneficium plu-
 res habet fructus, sed solum distri-
 butiones quotidianas, & respondet
 ad argumenta cōtraria, ceterum lo-
 quimur de veris distributionibus,
 quæ dantur ob interestiam in di-
 uinis officijs, ut latius explicat *Ro-*
doan. de spolijs cler. q. 3. §. & in hac
materia nu. 5.

Dubitatur etiam de pentionibus num
 quid redditus pentionum compu-
 109 tandi sint in congruam, in qua
 difficultate adsunt Doctores pro
 vtraque parte; nam sortiri naturam
 reddituum, beneficiorum affir-
 mant plerique *Navar. de reddit. q.*
1. monit. 32. nu. 79. Filliuc. tract. 43
c. 4. nu. 19. 20. & 21. citatur pro
 hac eadem sententia *Redoan. loco*
semper cit. de redditibus à nu. 25. cum
sequentibus, sed nescio an sit dictæ
 opinionis. Cōtrariam verò senten-
 tiam tenent quamplurimi *Azorius*
p. 2. lib. 7. c. 9. q. 12. Sanchez. d. c. 2.
dub. 47. nu. 4. Tambur. de iure Abb.
disp. 11. q. 15. num. 17. Barbosa pro
 hac sententia multos citat *de iure*
ecclesiast. tom. 1. lib. 3. c. 17. de fructi-
bus beneficij n. 33. hanc probabilem
 testatur *Lugo loco cit. n. 32.* concor-
 dant alij, ut prima opinio procedat
 in pentionibus ecclesiasticis, quæ
 dantur in titulum, secunda si non
 110 in titulum, sed laicis; huius sen-
 tentiæ videtur *Reginaldus loco cit.*
nu. 94. dum ait quæ dantur in titu-
 lum teneri in congruam computa-
 re; Sic quoque mihi videtur *Reod.*
loco cit. & ita etiam tenet Barbosa
loco

loco cit. Hanc etiam sententiam probabiliorem dicit *Bardus loc.cit. q. 10. sect. 13. n. 5.* & ego probabilissimam existimo; nam redditus pensionum ecclesiasticarum, quæ dantur in titulum, & ecclesiasticis tantum viris sunt verè fructus, ac redditus ecclesiastici, & habet veram naturam bonorum ecclesiasticorum quia soluuntur ex redditibus Beneficiorum, & Episcopatum, seu Abbatiarum: Undè certò hi redditus existimandi sunt veri ecclesiastici, & in his locum sibi vendicant Canones, & cæteræ Constitutiones Ecclesiasticæ, & nescio quare non sint computandi in congruam ecclesiasticorum; sed vide *Reduan. de spolijs d. q. 3. §. 5. & in hac materia n. 6. cum seq.* incertæ autem oblationes non computari in congruam pro certo tenendum est; nam venter non potest ab incerto pèdere. *Hurtadus lib. 2. re sol. 1. n. 8. & 9.*

Hæc, tertium iam currit lustrum, cum mulavi; Verum cum opusculum typis mādare iam deliberassem venire in manus meas tres Sacræ Rotæ decisiones, prima in *Sancti Seueri congruæ coram Ottalara 22. Iunij 1665.* quæ est impressa in 14. parte recentiorum 342. in ordine; secūda in *Adrien. & Penen. congruæ primo Febr. 1673.* & tertia in eadem 27. Iunij 1674. manuscripto, quas omnes infra apponam; in quibus decisionibus Sacra Rota taxauit congruam pro Episcopo in ducatis septingentis huius monetæ Regni, atque Romæ à multis illius Sacri Tribunalis Patribus audiui

distingui cōgruam Conciliarem ab alimentari, quasi illa destinata in Sacro Concilio Tridentino non sit congrua alimentaris. Ceterum, & si Sacram Rotam vti cōmunem nostram magistratam omnes venerari debemus, neque fas sit ab eius decisionibus recedere, crimenque graue esset eius dicta nō recipere, & peius infringere: rogo tamē benignitas patres, vt mihi indulgeant, ea quæ coram Deo sentio, liberè, & cū ingenuitate, & animicandore pandere sanè. Quod cōsidero est, quod Patres illi tam cōspicui, qui Sacro interfuerunt Tridentino Cōcilio benè trituratam quantum sit necessarium ad congruè vitā Episcopalem sustentandam; Ideò decreuerūt Cathedrales Ecclesias, quarum redditus summam ducatorū mille secundum verum annuum valorem non excedunt nullis pètionibus, aut reseruacionibus fructū grauari, vt legitur in *sect. 24. c. 13. de reformat.* benè enim cōsiderauerunt, nō minores redditus sufficere posse ad cōgruam Episcoporum sustentationem; hos inquam ducatos mille assignasse dicēdū est Episcopis pro eorum vitæ sustentatione. Sic pro alimētari congrua, & vt supra iam ostēdimus ad amissim hos ducatos mille esse præcisè necessarios ad Episcoporum congruam, & alimētationē, non dico ad luxuosam vitā, sed parcā, & modestā ducendā; nō tamē expedit tam arctè restringere cōgruam Episcoporum, quia ex tali restrictione duc malapernecessè sequuntur, primū, quia datur eis

eis occasio mittendi manus ad illicita ; cum enim Episcopo desunt necessaria ad commodè viuendum, vt commodè viuat omnia venalia facit, & ecce quod potestas episcopalis à Christo Domino in ædificationem instituta in destructionem transit; Populi enim videntes omnia per pecuniam peragi, Episcopumq; ad hanc intèdere, maximo afficiuntur scandalo, dignitatemque episcopale parui pendunt. Secundum malum, quod indè se-
 118 quitur est, quia aufertur ab Episcopo facultas, seù potentia erogandi eleemosynas in pauperes, quæ pars essentialis, & intrinseca est muneris episcopalis; eleemosynas quippè elargiri proprium est Episcoporum, vt latè ostendi in tracta-
 120 tu *de vera residentia Episcoporum*; Ideò Patres pauperum à Sacris Canonibus, Sanctisq; Patribus sunt vocati; Quicquid habent Episcopi quasi pauperum est, vt dicere
 121 possint pauperes da nobis quod nostrum est: Quod si hanc obligationem ab Episcopis auferamus, episcopalem dignitatem destrui-
 122 mus, atque euertimus; Eleemosynarum namque elargitio ipsos facit apud Populos venerandos, atque omni exultatione dignos. Neque dicant mihi, quod quandoque Episcopi in malos vsus conuertunt ecclesiasticos, redditus eisque ditant
 123 consanguineos, quia ego respondeo, quod qui hoc facit, malè facit; condignas pænas persoluet, & si non in hac, tamen in altera vita, attamen non eis præbenda est causa, vt ad il-

licita manus apponât, quia hoc peius est. Dicant mihi insupèr si pauper, & diues furentur, quis eorū maiori pæna
 124 erit afficiendus? certè diues, quia nullam habet occasionem furâdi. Sic in nostra materia si Episcopus qui redditus sufficientes hebeat, & illicita committat, nulla excusatione dignus, ac omni pæna plectendus est, & vice versa, si Episcopus; qui redditus sufficientes ad vitam commodè ducendam non habeat, si aliquid extorqueat à subditis, commiseratione potius, quàm pæna dignus est, saltèm non ità strictè puniendus; Itaque cum redditus minores Episcopo assignan-
 125 tur datur ei occasio illicita perpetrandi, & causa, vnde possit se defendere, & excusare; melius enim est redditus assignare vberiores, quam parciores, quia tunc nulla habet neque apud Deum, neque apud homines excusationem, & iustè plecti pænis poterit, ad instar Dei omnipotentis, qui generi humano tot, tantaque beneficia præstat, omneque desiderabile elargissimè impartitur & ait. Quid potui facere vineæ meæ, & nō feci, vt indè non possit se homo excusare de suis peccatis; quid dicam, aut quid respondebo, cum ipse fecerit.

Alterum, quod dicitur in dicta *decisione*
 126 *Sancti Seueri in fine §. denique*, quod scilicèt si Episcopus habeat de proprio non possit insumere de Ecclesiæ redditibus, quod necessarium est ad propriam sustentationem magis durum mihi videtur, & meritò Sacra Rota in alijs *decisionib. Adrien.* recessit ab illa sententia, & contrarium firmavit, hoc enim esset contrà ius naturæ, & diui-

nū; natura enim ipsa docet, vt omnis, qui aliquod præstat seruitium exigere debeat compensationem; facio enim, vt des, Deusq; ipsemet dixit, dignus est operarius mercede sua, & qui altari inseruit de altare viuere debet *Paulus Apost. in 1. ad Corinth. c. 9. dixit quis umquam militauit proprijs stipendijs*, cū enim Episcopus ecclesiæ inseruiat, de redditibus ecclesiæ viuere debet, eique alimenta proportionata, iure iustitiæ debentur, vt supra firmauimus, & nō solū datur portio pro substitutione vt uiuat, sed etiam vt ipsius labores iuxta mercede, & stipendio compēsentur *Couar. in c. cum in officijs de test. vers. 3. Filliuc. de spol. cler. c. 3. nu. 7. Fagninay. c. si quis sane de pecul. cleric. à n. 6. cū seq. & hoc definitum fuit in Concilio Agathensi c. 18. translato in Can. Episcop. 12. q. p. idē probatur ex c. manifesta, & Can. sint manifestè ead. causa & quest. ac etiam clarè probatur ex c. quia nos de testamētis, & alibi. Authoritates autem in dicta decisione adductę tendunt ad consilium, non præceptum, & sūt de illo tempore, quo erat vita cōmunis in ecclesia, nec facta diuisio erat, & multas respōsiones affert *Fagnanus loco cit. cum dictos canones.* Quod verò Episcopi se obstringant ad 128 soluendum pensionem Camera-
li obligatione, quæ comprehendit etiam bona propria, hoc non & est extrā controuersiam, sed an expediat vt possit agi contrā propria bona patrimonialia pro solutione pensionis, cum verè fructus ecclesiæ non sunt sufficientes*

relinquo iudicio sanctæ Matris Ecclesiæ, & illorum supremorum Senatorum.

Demum pro coronide huius capituli notandum est, quod licet multi Doctores asserant, quod quando beneficiatus plus laborat, quam officium requirit plus in cōgruam possit recipere, prout præ cæteris tenet *Petrus Barbosa in l. diuortio 2. parte nu. 68. ff. sol. matrimonio Hurtandus d. resol. 1. n. 106.* per illud Apostoli ad *Timoth. prima cap. 5. qui benè presunt presbyteri duplici honore habendisunt: maximè qui laborant in verbo, & doctrina, quia dignus est operarius mercede sua*, quod arbitrio prudētis viri remittit idem *Hurtandus loco cit.* attamen hoc velim intelligas de beneficiatis, & alijs, quibus non est annexa cura animarū, & nullatenus admittendum censeo in Episcopo, qui quotquot labores sustinebit semper minores sunt illis, quos pro munere suo rectè ob-
eundo sustinere debet &c.

R. P. P. Ottalora.

S. Seuerini congrua

Luna 22. Iunij 1665.

Argumentum

Congrua Episcopi qualis sit. Papa non presumitur ius commune velle tollere. Testes benè informati, & de re illis nota deponētes, licet negatiuam nō coarctantes negatiuam benè probant, coarctantes negatiuam testibus de affirmatiua deponentibus præferuntur. Onera Episcopi quenam sint.

Decisio 342.

Sanctæ memoriæ Innocētius decimus sub decreto irritanti motu proprio,

D

& ex

& ex mera liberalitate reseruauit ad fauorem Excellentissimi Principis Camilli Pamphiliij sui nepotis annuam pensionem scut. 800. super fructibus mensæ episcopalis Sancti Seuerini liberam, & immunem ab omnibus oneribus, ita ut sit prior, & potior soluibilis, etiã si nõ remanerent scuta mille pro Episcopo iuxtã dispositionem † Sacri Concilij Tridentini, ac cum amplissimis derogationibus Concilio Lateranensi, alijsque latius expressis in literis Apostolicis summario Excellentissimi Principis nu. 1.

Anno 1658. Reuerendissimus D. Franciscus Densa curauit se prouideri de dicta ecclesia, & in infirmatione status illius verificauit Ciuitatẽ Sancti Seueri esse parui circuitus, & Diœcesis mediocris curæ animarum, & annui redditus scutorum 1500. comprehensa dicta pensione annua scutorum octingentum dicto summario nu. 2. & acceptauit ecclesiam cum promissione soluendi dictam pensionem sub obligatione camerali iuramento, renunciatione appellationi, alijsque in Instrumento expressis n. 30.

Postmodum D. Episcopus agens ad reductionem pensionis subcũbit, & pro cõgrua sententiam obtinuit continente assignationem annuorum currum 20. frumenti, & ordei verum appellatione interposita, causaque mihi cõmissa cum clausula non retardata solutione pensionis; Dubitauit an debeatur congrua, & ad quam summam, & domini cõgruam deberi in scut. 700.

monetæ Romanæ computatis redditibus proprijs, responderunt.

Siquidem † Reuerendissimo Episcopo congrua debetur ex dispositione sacrorum Canonum *cap. extirpanda cap. de Monachis de præben. cap. 1. eod. tit. lib. 6. cum adductis à Rota decis. 449. n. 2. & 3. par. 2. recent. ita ut sacro Concilio Tridentino statuerit illã deberi in sũma scutorũ mille c. 13. sess. 24. firmant Barb. de potest. Epif. par. 3. allegat. 120. n. 11. Hurtad. de cõgrua lib. 2. resolut. 151. n. 10. & seqq. Tõdut. dec. Vlixponen. 148. sub nu. 15. par. 2. Ror. coram Gregor. decis. 507. n. 6. & in recent. dec. 352. n. 5. & 763. nn. 1. par. 2.*

Non obstat, quod sancte memorie Innocentius decimus reseruauerit petitionem ad fauorem Excellentissimi Principis his verbis *etiã si scuta milia pro Episcopo iuxtã formam Concilij Tridentini non remaneant.*

Quia hæc clausula solũ importat derogationem Concilij, quod non decreuit cõgruam deberi iam à sacris Canonibus statutam, & determinatam sed tantum, quantum (scilicet scutos mille) pro Episcopis expressit dandos id quod nõ operatur, quod ei non debeat congrua in minori quantitate, quæ à Pontifice sublata non fuit, cum ligari non debeat os bouis trituantis, ut dixit *Rot. in d. c. extirpanda de præben. cum vulg.* Imò cum statutum sit in corpore iuris congruam Episcopo deberi, ad effectum † ut huic expressæ iuris depositioni derogatam dicatur specialis explicita, & indiuidua deroga-

gatio

gatio requiritur, nec sufficit generalis, quia non est verisimile, quod Papat tollere voluerit legem scriptam, aut ius commune *Rom. conf. 498. nu. 8. Gonzalez su super reg. 8. Cancell. glos. 36. n. 34. & 35. Menoch. lib. 6. presum. 40. n. 25. Rot. decis. 513. sub n. 10. p. 1. recent.*

Minus obstant consensus, & obligatio facta per dictum Episcopum de soluendo hanc pensionem.

Non t enim possunt operari vltra cōsensum Papæ *Mellin. decis. 127. n. 6. repetit. apud Marches. de commiss. p. 1. fol. 627. n. 8. & cum Papa reseruando pensionem tantum dixerit etiam si scuta milia pro Episcopo non remaneant iuxta præcisam formam intelliguntur. dictus consensus, & obligatio t quæ de iure accedunt ad formam literarum reservationis pensionis, & recipiunt omnes qualitates, & conditiones illius *Rot. coram Seraph. decis. 1017. n. 3. vers. quia tunc consensus, & coram Cardinal Mellino decis. 28. nu. 1. & 137. nu. 3. repetita apud Marches. d. p. 1. fol. 134. & 138. & ubique n. 1.**

Parum refert, quod Reuerendissimus Episcopus sibi imputare debeat cur ecclesiam acceptauerit cum tali onere, nec t possit modo congruæ augmentum petere, vt latè *Rebuff. de cong. q. 12. n. 91. Rota coram Mätzich. dec. 22. n. 1. & 201. n. 4. & coram Gregor. decis. 429. n. 4. & 431. num. 12.*

Nam t hæc regula non habet locum in congrua debita, ne vilescat dignitas episcopalis, & sic ne fiat præ-

iudicium ordini, vt respondet *Rota decis. 420. n. 4. p. 1. & 449. n. 5. p. 2. & 230. n. 7. & 8. p. 6. recent. adden. ad Greg. decis. 479. n. 8. vers. tamen hoc procedit.*

Nihil faciunt duo testes examinati in informatione valoris episcopatus pro propositione ecclesiæ in concistorio quando Reuerendissimus Episcopus fuit de illa prouisus deponentes ecclesiam Sancti Seuerini esse annui redditus scutorû 1500. quia non deponunt de singulis membris episcopatus, & solum examinantur pro aliquali informatione Papæ in propositionibus episcopatum t sed non probant valorē *Rot. in Campanen. pensionis 22. Iunij 1609. coram Iusto impressa apud Marches. de commiss. p. 1. fol. 147.* Deindè contrarium apparet ex testibus examinatis pro Reuerendissimo Episcopo deponētibus ecclesiam Sancti Seueri esse valoris 1024. ducatorum monetæ Regni.

Et quamuis dicti testes deponant de negatiua: attamen probant in præsentia t tum quia sunt informati, & deponunt de re illis nota, quo casu sufficit depositio testis, licet negatiuam non coarctet. *Farinac. de testibus q. 65. n. 229. & conf. 151. nu. 18. Censal. decis. Lucen. 18. nu. 45. adden. ad Gregor. decis. 325. nu. 27. Rot. post Tamburin. de iur. Abb. d. c. 96. n. 6. cor. Buratt. decis. 704. nu. 3. coram Merlin. decis. 98. n. 2. & coram Eminentissimo Otthobono dec. 247. n. 4. & in proprijs terminis in d. Campanien. coram Iusto. Tum quia testes verè coarctant negatiuam remo-*

D 2 uendo

uendo actum à sensu per optimas rationes scientiæ † deponentes de facto proprio, & tunc præferuntur testibus de affirmatiua deponentibus *Farinac. d. q. 65. n. 231. Hercul. de proban. negat. n. 194. & 237. Rot. in recent. decis. 275. n. 1. & seq. p. 7. & 122. n. 6. & 7. p. 8.* Quæ eo potiore locum habent, quia tenuitas reddituum corroboratur ex fide publica, summario responsionis n. 1. nec nunc agitur de euitanda, aut reducenda pentione, sed ea firma remanente solum petitur congrua.

Onera verò, quæ Reuerendissimus Episcopus subire compellitur, quæ plurima sunt; tenetur † enim decetèr singulis triennijs visitare sacra limina Apostolorum ex *Sixti quinti constitutione 15. Bull. tom. 2. & singulis annis impendere scut. 100. in suæ ecclesiæ reparationem ob continuos terremotus ultra scut. 100. impendenda in eam necessariò pro vna vice ne ruat † quod onus spectat ad Episcopum, vt probant testes mei in sumario n. 5. *Rot. dec. 627. nu. 3. & seq. p. 1. recent. debet etiam soluere pro suo Palatio episcopali annum censum scutorum trigintaquinque, vt deponunt testes d. n. 1. & ex Sacro Concilio Tridentino sess. 23. de reformat. c. 18. erigere seminario, & ei ex sua mensa contribuere allegato sumario n. 9. *Barbosa de officio, & potestate Episcop. p. 3. alleg. 75. nu. 2. & obligatur ad elemosynas, & hospitalitatem Barb. eodem tract. p. 1. tit. 2. Glos. 9. per totum, & ad alia onera erga ecclesiam***

vel vniuersalem, vel suam, ac de omnibus his oneribus habendam esse rationem in taxanda congrua. firmat latè *Rebuffus de congrua portione n. 62. & seq.*

Quibus perpensis domini quãtatem in scutis 700. monetæ taxarunt, quia hoc remittitur prudentis iudicantis arbitrio ponderatis dignitate, & qualitate personæ Episcopi necessitate famulorum, & oneribus ecclesiæ iuxtà firmata per *Rebuff. de congrua q. 8. n. 80. Gratianus disceptatione 399. n. 6. Tondut. de pention. c. 8. n. 2. & in recenti decis. 195. num. 1. p. 4.* quæ summa congruementi Pontificis reseruantis visa est, quia dictam pentionem scutorum octingentum monetæ Romanæ sub eodem præsupposito reseruauit, quod Ecclesia Sancti Seueri esset annui redditus scut. mille centum, & ita scuta septingentum eiusdem monetæ pro congrua Domino Episcopo reliquit.

Neque releuat pentionem esse præferendam congruæ propter verba reseruationis ibi, *quod pentione prior, atque potior, & primo loco solui debeat,* accedentibus omnibus, & singulis libertatibus, immunitatibus, cum quibus alia pentione scutorum mille, & quingentum prius super Ecclesia Troiana erat reseruata etiam si mille scuta similia pro Episcopo iuxtà formam Concilij Tridentini non remaneant; quia per hæc verba Papa solum voluit pentionem esse priorem, & potiore omnibus oneribus regalibus, quæ sunt decimæ papales subsidiū, & similia, quibus

bus alioquin Pentionarius pro rata contribuere. Item voluit preferri, si congrua peteretur in scutis mille monetæ Romanæ, nõ autem voluit præferri congruæ de iure t cõmuni debite, & per iudicẽ taxandæ, quæ à Papa sublata non fuit ex supra allegatis §. *quia hæc clausula*. Denique Domini computarunt redditus proprios Domini Episcopi in dicta congrua, eo quod ille t qui suis sumptibus sustentari potest ab Ecclesia stipendia accipere non debet, vt inquit Hieronymus relatus in *c. Clericos 67. q. 2. c. 4. c. Pastor. c. si quis eadem causa, & quæst. c. illa autem c. si priuatum 12. q. 1. c. ultimo 15. q. 1. cum adductis per Barbosam in cõllẽct. ad d. cap. Clericos, Sanchez cons. moral. dubit. 44. c. 2. lib. 2. quod siue sit præceptum, vt nonnulli volunt, siue declaratio illorum, quæ magis decent statum clericalem, vt tenuit Suarez de relig. tom. 1. tract. 2. lib. 4. de Simon. c. 48. nu. 8. Res est extra difficultatem attenda obligatione Domini Episcopi, qui se, ac sua hæredum, ac successorum suorum bona quęcumque mobilia, & immobilia, præsentia, & futura vbi cumque posita, & existentia Excellentissimo Principi in amplissima forma Cameræ Apostolicę solemniter obligauit, qua stante obligatione si Episcopus habeat vnde viuat de bonis suis, quia etiam si nil superfit videtur obligatus sua voluntate, suoque iuramento.*

Et ita vtraque &c.

Atrien. seu Pennen. Congrua.

Merc. 1. february 1673.

Reuerendissimo Episcopo Atrien. & Pennen. taxata fuerat congrua inducatis septingentis per sententiã Rotalem R. p. d. mei Matthæi, quã hodie in gradu appositionis interpositæ à Pentionarijs DD. dixerunt esse confirmandum quia illius validitas constat ex reuolutione actorum, & iustitia, & quæ ex iuris dispositione sancientis congruã dari Episcopo ad se decentẽ sustentandum; nam viuere debet de Altare qui Altari seruit iux. text. claros in *c. secundum Apostolũ, & c. extirp. de præben. & detrahenda venit antẽ solutionem pentionis, cum computentur inter sumptus necessarios Ecclesiæ, vt per relatos in decisione R. P. D. m. Matthæi tradit Garz. de expen. c. 2. nu. 12. Idẽ Pentionarij tamquãm creditores fructuum non possunt satisfieri nisi super eo, quod remanet deductis impensis, quod propriè fructus appellatur *l. fructus, & l. dispositio §. fin. ff. sol. matr. Rot. dec. 226. n. 8. p. 7. rec. & dec. 23. n. 5. coram 60. me. Dunoꝝ.**

In quam summam non cogitur Episcopus imputare redditus sui patrimonij, quia reseruatio pentionis non censetur minusque de suo soluere se obligauit, vt ad propositũ considerat Noal. cons. 2. & cons. 61. n. 11. & seq. lib. 1. Idẽ etiam si habeat aliud tum debet illam consequi ex fructibus Ecclesiæ, quia congrua datur in remunerationem ponderis diei, & æstus, quod suffert Episcopus, aut Rector in regimine animarum: Vndẽ non cogitur proprio stipendio militare, cum dignus sit

sit operarius mercede sua *Can. quacūq; l. 2. q. 2. & in his terminis consuluit Imol. cōf. 136. n. 12. Menoch. de arb. lib. 2. cent. 2. cas. 195. Crass. de effect. Cleric. in proem. n. 166. Suarez recept. sent. in verbo clarius num. 98. Surd. de alim. q. 12. 1. 1. & 27. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 4. n. 52. Rot. decis. 336. n. 11. p. 9. & dec. 308. n. 6. p. 1.* Nec conqueri possunt Pentionarij si pro eis nō superest satisfactio, quia id procedit ex tenuitate reddituū vtriusque Ecclesiæ, vt probant plures testes Sacerdotes informati, quia vltra decennium redditus illarum administrarunt causa scientiæ in hac materia optima reputatur. *a Rota in Campanien. pentionis 22. Iunij 1609. coram Iusto apud Marches. de compositione glos. 547.* cum quibus concordat asseueratio Episcopi antecessoris, qui occasione decimarum illam fecit affirmando cum iuramento fructus sui episcopatus nō excedere ducatos 399. & inde probantur redditus beneficij, dicta *Rota. in Vrbeuetana regresus 3. Aprilis 1663. talis enim coram Reuerēdissimo Beuilacqua maximè cum non agatur ad effectum nullitatis pentionis, sed solum pro assequenda congrua, quo casu leuiore probationes desiderantur Rot. dec. 550. n. 1. p. 1. & dec. 159. n. 8. p. 5. cum alijs non præterita dec. 5. Ecclesias autem.*

Hæc autem taxatio in ducatis 700. non redargui potest de excessu, quoniam in taxatione congruæ summæ arbitranda, debet ea esse sufficiens ad honestam, & commodam sub-

stætationem personæ habita etiam ratione officialiū, & familiæ vt est. *tex. in Can. Episcopus 12. q. 2. firmat Lotter. de re benef. lib. 2. q. 12. n. 22. Rebuff. de cong. nu. 62. & 63. Mur-tard. eod. tract. lib. 2. resolut. 151. n. 68. & seq. vbi enumerat omnia, quæ sub congrua continetur, & in-super haberi debet respectus ad onera seminarij, manutentionis Ecclesiæ Palatij, itineris ad sacra limina, & alia, de quibus per Rebuff. vbi 5. & inde 82. n. 4. coram Vbaldo, & in S. Seueri congruæ 22. Iunij 1665. onera coram Illustrissimo Ottalora Preside Granatens.*

Demum Episcopus non potest impu-tari, quod episcopatum grauatum, aut nimis tenuè acceptauerit, quia non inde repelli debet à consuetudine congruæ, quæ est priuilegium ordini elargitum à iure, ne Episcopi, aut Rectores in opprobrium dignitatis mendicent, aut curam cōmissi gregis deserant, vt declarando dicit *Rota dec. 420. n. 4. p. 10. & dec. 349. n. 5. p. 2. recen. add. ad Greg. dec. 439. sub nu. 8.* & in fortioribus de Episcopo, qui cōsenserat, & se obligauerat, dictum fuit in dicta Sancti Seueri congruæ, & firmat præterita decisio huius causæ, quam DD. in hac secunda instantia in omnibus comprobarunt. Episcopo tantū informante Pentionarijs pluriès citatis in Camera renuentibus.

Atrien. seu Pennen. congruæ merc. 25. Iunij 1674.

Steterunt domini mei indecisus coram me die prima Februarij anni præteriti, iterum confirmantes sententiã latam

latā per R.p.d. meum Mattheum, in assignatione congrua scutorum 700. Reuerendissimo Episcopo Adrien., & Pennen. pro sustentatione propriæ personæ, & dignitatis episcopalis, & ratio resolutionis fuit, quia sicuti negari non potest quin Episcopo debeatur congrua ex fructibus propriæ Ecclesiæ *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 12. n. 20. Tondut. Sanleger. relut. benef. p. 2. c. 58. n. 1. Rot. dec. 420. n. 3. rec. p. 1. & dec. 342. n. 2. p. 14. rec.* itā etiam visa fuit iusta taxatio facta in scutis 700. prout alias fuit taxata Episcopo Sancti Seueri positam in Regno Neapolitano, vt in *d. dec. 342. rec. p. 14. in* huiusmodi enim taxatione pendente ab arbitrio Iudicis attentata dignitate, & qualitate personæ, ac consideratis oneribus Ecclesiæ iuxtā *glos. in c. extirpandę 30. in verbo sufficiens de præbendis, & dignitat. Rebuff. de congrua portio. nu. 61. & seq. Gratia. discip. 399. n. 3. Tondut. de pent. c. 8. n. 2. Rot. d. dec. 342. nu. 19.* vt plurimum attenditur consuetudo Regionis *Rebuff. in loco supra relato nu. 86. Surd. de Alim. tit. 4. q. 23. n. 44. Rot. dec. 595. n. 5. rec. p. 4. tom. 1.*

Nec refert per huiusmodi taxationem congruæ remanere præiudicatum pensionarijs, quia congrua, quæ datur pro alimentis in seruienti Ecclesiæ *Loth. de re benef. lib. 2. q. 12. n.*

21. debet primo loco, & antè omnia deduci ex redditibus episcopatus idem *Loth. de re benef. lib. 1. q. 11. nu. 26. Barbos. de offic. & potest. Episcopi c. 120. nu. 11. Adden. Buratt. dec. 448. n. 21. Gregor. dec. 507. n. 7. & Rot. dec. 7631. rec. p. 2.* quod procedit etiam si Episcopus habeat aliundè vndè viuere possit, quando, prout hic, nec præbuit consensum reservationibus pentionum, nec eadem de proprio soluere promisit, quia qui Altari inseruit, de Altare viuere debet, vt inquit *textus in c. secundū Apostolum 16. & in cap. extirpandę 25. de præben. & dignit. cum alijs adductis in dec. quæ reuideatur §. 1. & 2. & sic nō applicatur alias citata decisio 342. n. 21. recent. p. 14.* quia ibi Episcopus se obligauerat ad solutionem pentionum.

Sicut non obstat Episcopum sibi præiudicasse acceptando hanc Ecclesiam huiusmodi pentionibus grauata, quia agitur de præiudicio Ecclesiæ, & ordinis clericalis, propter quas causas debetur congrua, & hinc sequitur, quod Episcopus non infert sibi aliquod præiudicium in simplici acceptance Ecclesiæ *Adden. Gregor. decis. 429. num. 8. Rot. 621. nu. 5. coram Dunnoz. Sun. & fuit etiam dictum in ead. dec. edita coram me §. final. & itā unica parte Informar. decisum fuit.*

CAPVT II.

Penès quem sit dominium bonorum
immobiliū Ecclesiæ, & eorum
fructuum, & reddituum

S V M M A R I V M

- Diuersum est habere dominium bonorum,
ac habere dominium reddituum, qui
ex bonis percipiuntur n. 1.*
- Dominium bonorum Ecclesię penès quem
sit, variè loquuti sunt Doctores n. 2.*
- Refertur opinio glose. n. 3. & 4.*
- Refertur opinio Abbatis n. 5.*
- Opinionem Abbatis, qui docet dominium
esse penès, ipsas Ecclesias sequuntur
Turrecremata, & alij n. 6. & 7.*
- Probat hęc sententia n. 8.*
- Dominium Ecclesię bonorum esse penès
Beneficiatos n. 9. & 10. 11. & 12.*
- Hanc sententiam infrigit Nauarrus,
& Bardus, qui respondet ad argumē-
ta n. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
& 21.*
- Dominium hoc esse penès Romanum Pon-
tificem multi dixerunt. n. 22.*
- Dominium bonorum ecclesiasticorum esse
penès Christum Dominum; aliqui di-
xerunt; & quibus rationibus. n. 23.
& 24.*
- Refertur opinio Lelij Macini n. 25.*
- Iudicium Authoris n. 26.*
- Bona sunt data in dotes ecclesiarum, &
in sustentationem Clericorum seruiē-
tium Ecclesijs n. 27.*
- Clerici, dum seruiunt Ecclesię, Christo
seruiunt n. 28.*
- Dum datur eleemosyna pauperi, Christo
datur n. 29.*

- Sēper Christus Dominus in causa n. 30.*
- Bona donatur Ecclesię propter Christū;
ut scilicet in Ecclesia Christo inser-
uiatur n. 31.*
- Donatio bonorum fit Ecclesię immediatè
pro Diuino cultu, & pro Ministris in-
seruientibus n. 32.*
- Dominium reddituum ecclesiasticorum
bonorum an acquirat Beneficiatus
acerrima semper questio fuit. n. 33.*
- Refertur prima sententia Glose. Cano-
nistarum Nauarri, & priscorū Theo-
logorum n. 34*
- Fundamenta, & rationes huius sententię
n. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. & 42.*
- Hanc eandem sententiam tenet Thomas
Hurtadus, qui mordet Franciscum
Sarmiento 43. & 44.*
- Affertur alia sententia n. 45. & 46.*
- Affertur tertia sententia n. 47.*
- Beneficiatos esse veros dominos fructuum
suorum Beneficiorum; qui docent. n.
48.*
- Argumenta, & fundamenta adducan-
tur huius sententię n. 49. 50. 51. 52.
53. 54. 55. 56. 57. 58.*
- Ad argumenta primę sententię respon-
dent Doctores vltimę sententię n. 59.
60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. & 67.*
- Doctores primę sententię respondent ad
argumenta addicta à Doctores vlti-
mę sententię nu. 68. 69. 70. 71. 72.
73. 74. 75. & 76.*
- Episcopi, & Beneficiati reddituum, quos
seorsim habent Ecclesię nullum do-
minium adipiscuntur, sed sunt merè
administratores n. 77.*
- Episcopi, & Beneficiati acquirunt domi-
nium reddituum suorum beneficiorū,
& episcopatum respectu portionis
eis debitę. n. 78.*

V su-

Vsfructuarius habet dominium vsfructus, & de eo liberè disponit. nu. 79. & 80.

Portio cuiuslibet Episcopo, vel Beneficiato debetur iure iustitiæ. nu. 80.

Episcopus si subtrahit aliquid de sua portione parcè viuendo de eo disponere poterit ad sui libitum. nu. 81.

Pars, quæ datur Episcopo, vel Beneficiato est loco alimentorum, de quibus disponere potest ad sui libitum nu. 82.

Congrua nō consistit in indiuisibili. n. 83.

Multi tenent, quod de eo, quod subtrahit Episcopus parcè viuendo non potest ad libitum disponere n. 84.

Respondetur ad argumētum huius sententiæ. nu. 85. 86. 87.

Beneficiatus, vel Episcopus parcè viuendo sibi non Ecclesiæ facit iniuriam n. 88.

Familios portionis sint contingentis dietim potest aliquid subtrahere parcè viuendo, & quod superest vendere n. 89.

Non dicitur superfluum, quod superest ex propria parsunonia, cum alioquin est necessarium nu. 90.

Thomæ Hurtadi refertur sententia nu. 91.

Nō dari tres gradus cōgruæ docet Hurtadus, sed consistere illam in indiuisibili n. 92. & 93.

Hurtadus conuincitur ex propria sua doctrina, & afferuntur eius verba n. 94. 95. 96. & 97.

Episcopus si habet aliundè, adhuc iure recipit suam portionem n. 98.

Cardinalis de Lugo non concordat in ratione n. 99.

Non in omnibus beneficijs eadem ratio potest assignari n. 100. & 101.

Defēditur ratio Cardinalis de Lugo pro ceteris beneficijs non curatis n. 102.

Affertur sententia Barbose n. 103.

Episcopus si uiuit ex proprio patrimonio, poterit adhuc recipere ex fructibus beneficij n. 104.

Beneficiatus, vel Episcopus si vixerit ex proprio patrimonio, non potest compensare si habuerit animū donandi n. 105.

Contrarium tenet Lugo n. 106. 107. & 108.

Aliud est satisfacere precepto, aliud cōpensare posse n. 109.

Qui se alimentat, vel facit eleemosynam de proprio patrimonio iam satisfacit obligationi etiam si contrarium habuerit animum n. 110.

Episcopus, vel beneficiatus viuendo, vel dando eleemosynam ex proprijs bonis nullum sibi facit præiudicium n. 111. & 112.

Episcopus, vel Beneficiatus si vixerit ex proprijs bonis, vel ex ijsdem fecerit eleemosynam si habuerit expressum animum donandi an possit compensare? negat Molina, affirmat Lugo nu. 113. 114. & 115.

Authoris discursus n. 116.

Affertur opinio Hurtadi n. 117.

Regularis assumptus ad Episcopatum an acquirat dominium suæ portionis n. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125.

Episcopus Regularis si parcè viuendo reseruet aliquid de eo, non potest ad libitum disponere &c. nu. 126.

Episcopus Regularis si prodigè expendat ipse, & recipiens tenetur restituere n. 127.

Episcopus Regularis, sic secularis potest in vita disponere n. 128.

E Non

Non idem est dubiū, penès quem sit dominium bonorum mobilium, immobiliumque Ecclesiasticorū, ac illud aliud, an beneficiati plenum dominium reddituum ecclesiasticorum suorum beneficiorum habeant: hæc enim sunt diuersa intèr se; nam fructus, & redditus sunt quid diuersum ab ipsis bonis, à quibus recipiuntur, & habentur quasi mobilia, hoc patet apud omnes Scriptores. & in quantum ad primum dubium penès quem sit dominium bonorum immobilium ecclesiasticorum? variè loquuti sunt nostri nō solum moderniores, sed etiam priusci Dōctores siquidè *Glosa in c. exped. 12. q. 1.* verbo communes ità loquitur. *Queritur quis sit dominus rerum Ecclesiasticarum nūquid pauperes dicuntur esse domini argumēto, quod sic; 16. q. 1. quoniam, quicquid potest dici, quod Ecclesia sit domina, ut 16. q. 3. inter memoratos sicut hereditas est domina, ut ff. de acquir. rerum dominio, hereditatis; Alij dicunt, quod ipse Deus, ut infra eadem q. 2. qui Christus c. qui abstulit, vel dic dominium esse apud Clericos, sicut dominium rerum videntis apud ciues, uti de rerum diuisione §. Vniuersitatis, dicuntur etiam pauperes domini, quia indè sustentantur. Item Glosa in c. causa de verborum significatione verb. solis Ecclesiarum dicit, sed quid appellatur hic Ecclesia dominus Albericus dixit, quod bona ip-*

sa sunt loci conclusi muro ad instar vacantis hereditatis, que vicem persona obtinet ff. de acquirendo rerum dominio hereditatis: Alij dicūt, quod sunt vniuersitatis illius loci 12. q. 2. nulli Hugo dixit, quod res istæ sūt Dei, & cum omnia eius sint, ista tamèn specialius art. 1. q. 3. Saluator 16. q. 1. in Canonibus 23. q. 8. conuenior 16. q. 7. omnes decimæ sup. de decimis tua 2. vbi dicitur, quod Deus in signum vniuersalis dominij decimas sibi Clericis retinuit, quarum rerum vsus dominus Clericis concessit: Hæc Glosa.

Tractant hæc quæstionem, vt plurimū Canonistæ in *c. cum super de causa possessionis, & proprietatis, & Abbas Panormitanus*, postquam quatuor retulit opiniones, primam scilicet Innocentij dicentis, quod dominium talium rerum non Prælati, sed Christus noscatur habere, quia quæcumque homines offerūt Deo oblata dicuntur *c. nulli, c. qui absoluerit 12. q. 2. c. res, c. videntes 12. q. 1.* secundam opinionem, quod Ecclesia idest cōgregatio fidelium, cuius caput est Christus, habet tale dominium, idest apud Ecclesiam vniuersalem per *Textum in c. 1. de Sacra vntione*, & si aliquando hæc bona dicuntur Episcoporum, & Prælatorum, dicendum esse hoc intelligi quoad sustentationem, & sic intelligendum *cap. 16. q. 1.* & patrimonium Christi debet esse commune nullus debet sibi appropriare, & per hoc fuerunt diuisa, & eorum administratio episcopalis, vt nullus in clero penuriam pate-

pateretur, & ita procedit *c. videntes* *c. Episcopis* *c. ex his* 12. q. 2. Tertiam opinionem refert Abbas, quod tale dominium sit penès Ecclesiam particularem; & citat pro hac opinione *Glos. in c. causa de verb. significat.* & hanc opinionem merito sibi placere dicit idem Abbas. Quartam opinionem refert Abbas, quod tale dominium habent Episcopi Prælati, & Clerici, & possident ciuilitè, & naturaliter dicta bona: ipse tamen Abbas nu. 20. ita loquitur. *Ego dicerem, quod ipsa bona Ecclesiarum sunt quoad dominium, & possessionem ipsarum Ecclesiarum particularium, sed ipsæ Ecclesie particulares hoc habent loco Dei.* Primo probo, quod nomine cuiuscumque ecclesie particularis intètant actiones. Item actiones pro possessionibus recuperandis, vel retinendis, ut in *c. literis de dilationibus*, & *c. olim* 1. c. 3. *de rest. spol. possiden.* & tenent primo, quia bona Ecclesiarum diuidantur in patrimonium Christi, ut in *c. cum ex eo de elect.* in 6. & oblata dicuntur Deo, ut in *c. nulli*, & *c. qui abstulerit* 12. q. 2. Ecclesie verò uniuersalis dicuntur quoad sustentationem, quia quilibet bonus fidelis debet indè sustentari 16. q. 1. *c. fin.* & 12. q. 1. *c. videntes.* Clerici verò possidēt nomine proprio. Primū patet ex eo quod pro iuribus ecclesie agit Rector nomine ecclesie. Secundū patet quia clericus post collationem sibi factam potest dicere beneficiū esse suum, ut in *c. si tibi de preben.* in 6. & agit pro eo numero propter hæc Abbas.

Hanc Abbatis opinionem quatenus docet dominium bonorum ecclesiasticorum esse penès ipsas ecclesias particulares, tenent alij quamplurimi, præsertim *Cardinalis de Turcremata in summa de Ecclesia lib. 2. c. 113. in 6. proportionè*, ibi: *Pro quo notandum est, quod bona ecclesiastica sunt annexa communitatibus, & non personæ singulares, & ideo in bonis ecclesiasticis nulla persona singularis nõ ut singularis, sed ut pars, & membrum communitatis habet potestatem in illis utendi ad suam sustentationem secundum exigentiam, & decentiam personæ, & status, in quo tamen est differētia, quia aliquod membrum est simplex, ut simplex Canonicum, & illud non habet nisi usū in bonis cõmunitatis approprians cui libet, quod ei debetur secundum debitum iustitiæ propositionem disponēs etiam pro communi bono Collegij bonæ fide ut sibi videtur expedire, & iste est Episcopus in qualibet Cathedrali.* Hæc *Terracremata.*

Sequuntur hanc sententiam scilicet dominium bonorū esse penès quilibet, ecclesiam particularem, nempe penès totum cetum clericorum cum capite: *Lessius de iustitia lib. 2. c. 4. n. 51. Molina de iustitia tom. 1. disp. 29. concil. 2. & disp. 142. n. 6. Bardus d. lib. 3. q. 10. sect. 3. nu. 6.* & hanc sententiam videtur tenere *Caet. 2. 2. q. 53. art. 3. & Candidus to. 1. disp. moral. q. 18. art. 5. dub. 2.* probat hanc sententiam *Bardus*, quia ista bona mobilia fuerunt donata primo intuitu ipsius ecclesie in hunc finem, ut *Diuina officia ministrorum*

obsequijs maiori cum diligentia, & splendore exercentur: ergo ipsorum bonorum immobilium dominium est penès ipsam ecclesiam, in cuius gratiã fuerunt donata bona ipsa, & non penès beneficiarios, ceterosq; Ministros, nisi quatenus faciunt unum corpus: Hæc Bardus.

Probatur etiã hæc sententiã ex d. c. causa de verborũ significatione, ibi: Ceterũ primitiã decimã oblationes in solis ecclesiarũ bonis præcipuè numeratur.

Alij verò dixerunt dominium bonorum istorũ esse ipsos penès beneficiatos, vt ex modernioribus D. Frãciscus Sarmiento p. 4. de redditibus ecclesiast. quem sequitur Vasquez opusculo de redditibus ecclesiasticis c. 27. §. 1. & alij multi Doctores fundant hanc sententiã ex multis auctoritatibus, & rationibus, præsertim ex c. indicatum 89. dist. vbi dicitur, quod bona ecclesiastica sũt patrimonium, & Episcopi habent illius dominium.

Item in c. volumus cum ceteris in ead. 89. dist. dicitur, quod Episcopus potest; & debet constituere vicedominũ pro administrandis rebus sui Episcopatus: ergo est dominus dictorum bonorum; nam alioquin non posset constituere vicedominum pro rebus propria Ecclesiã, quia dominium est potius penès veras, quam apud misticas personas, & quamuis clerici non possint liberè disponere de bonis ecclesiasticis, hoc non facit quia acquiratur dominium; nam alij sunt casus, in quibus quis est dominus, & tamen nequit alienare, vt populus, & alij.

Hæc sententiã est expressè cõtrã Martinum Nauarrum de redditibus Ecclesiasticis q. 1. nu. 40. qui eam falsam, & insolentem appellat, quinimò & Bardus loco cit. respondet ad argumenta huius opinionis; Siquidem dicit, quod in c. indicatum, bona episcopalia vocantur patrimonium Episcopi, quatenus Episcopus de eorundem bonorum fructibus poterit se alere, ad eum ferè modum, quod si quis alicui clerico concederet administrationem alicuius prædij, & donaret fructus episcopales ad vitã ipsius clerici; nam tunc clericus poterit ordines suscipere titulo illius patrimonij, & illud prædium ratione fructuum verè dicitur patrimonium clerici, & quamuis non possit alienari, neque per testamentum disponi in morte; Itã in ca su nostro.

Bona ecclesiastica vocantur patrimonium clericorum ratione fructuũ ad c. volumus 89. dist. respondet Bardus, nomine vicedomini intelligi Economum, vt exponit Glosa, ibi: Ex hoc autem non sequitur Episcopũ esse dominum rerum immobilium, sed solum fructuum, in ordine ad quos exigendos instituit Economum, & quamuis Episcopus possit permutare de bonis ecclesiasticis aliquid dando, & compensando cum bonis proprijs, ad quam permutationem nõ requiritur certè dominium, vt asserunt Sarmiento, & Vasquez, sed satis est libera administratio.

Respondet insuper Bardus ad cõclusionẽ Vasquez, nempe, quod quamuis totus cumulus bonorum ecclesiasticorum, quo ad dominium sit penès

penès collegium clericorum; attamen portio vsui Episcopi, aut alteri Beneficiato deputata nequit esse apud cetum omnium clericorum; nam ij habent propriam portionē assignatam; Respondet inquā *Bardus*, clericū particulare Ecclesie, cui
 20 donata fuerūt bona, & ex his erecta sunt beneficia dupliciter posse cōsiderari: primò vt persona quaedā particularis in ordine ad reliquos; Secundo vt facientes vnum cetum, veluti vnum corpus, atq; portionem assignatā clericis posse cōsistere vel infructibus, seu stipendijs, vel in aliqua re immobili ecclesiastica: Quare dicit *Bardus*, quod bona mobilia deputata Episcopo, quamuis non cadant in utilitatem clericorum, quatenus est vnum corpus cōstans ex capite, & membris, habens dominium illorum bonorum, licet utilitas sit solius Episcopi: Similiter dicendum, ait, de portione clericorum; nā si loquamur de portione consistente in fructibus, dominium talis portionis vt apud ipsum clerum, qui est quaedam persona particularis nō datur ob stipendium laboris; Si verò portio sit in re immobili, eius dominium est penès totum clerum, quamuis utilitas huius rei immobilis redundet in clericum in particulari.

Bardus in ead. sect. nu. 12. respondet quoque ad argumentum, quod adducitur, quod tale dominiū si penès
 21 pauperes, vt in multis Canonibus 16. q. 1. Nam, dicit quod siue bona prædicta considerentur antò, siue post diuisionem, semper sunt ex illis alendi non solum pauperes, verum Ministri Ecclesie, & pars eorum est ap-

plicanda cultui diuino, & fabricæ Ecclesie, & hæc omnia cum titulo elemosynæ eroganda, & ideò dicuntur tributā animarum agentium, sub quibus comprehenduntur clerici, qui cum Altari inseruiunt de Altari viuere debent iuxta dictum Apostoli, & licet clerici aliqui diuites sint, hoc tamèn est per accidens ad primariam intentionem, ob quam fuerunt bona Ecclesie data; nam primo, & per se fuerunt donata pro cultu diuino, & pro alimentandis, seu sustentandis Ministris inseruientibus Ecclesie.

Alij verò dixerunt dominium bonorum ecclesiasticorum esse penès Summum Romanum Pontificem,
 22 sed hanc opinionem recijunt alij *Cardinalis de Turcremata loco cit. Azorius* infra citandus *Sarmientus Vasquez citati, Lelius Mācinus* infracitandus, & alij, quia Papa tantum dicitur administrator c. non licet Papa 12. q. 3. *S. Thomas* 2. 2. q. 100. artic. 1. ad 7. & licet Papa dicatur habere plenum ius, & liberā potestatem in bonis, & beneficijs ecclesiasticis eo spectat, vt beneficiorum, & bonorum, quæ non solum in Romana Ecclesia, sed etiam in cæteris Ecclesijs constituta sunt, liberam habent, & plenam administrationem, & hoc dicit etiam *Nauarrus loco cit.*

Alij demùm docent dominium bonorum ecclesiasticorum esse penès Christum Dominum, ita videtur
 23 tenere *Innoc. in c. super eo de causa possessionis, & proprietatis, Abbas in c. cum esses de testamentis, & relictis* alijs *Ioan. Azorius instit. moral. p. 2. lib.*

lib. c. 1. Nauarrus de redditibus Ecclesie q. 1. monit. 40. qui dicit hoc irrefragabiliter esse tenendum Cædidus tom. 1. dis. quis moral. disp. 18. art. 5. dub. 3. & hanc probabilem opinionem existimat.

Ad obiectiones, quæ cōtrā hanc sententiam fieri possunt, ita respondet

24 *Azorius loco citat. Obijcies omnia esse Dei, sed bona ecclesiastica esse Dei peculiari quadā ratione; nam sunt tantum Diuinis vsibus non profanis destinata; si urges adhuc Deum esse cōmunem dominum omnium rerum, & præter Deum esse aliquem hominem, qui sit etiam dominus rei. Respondeo hoc locum habere in bonis profanis, quæ sunt in dominio huius, vel illius hominis, huius, vel illius communitatis humane, & bona ecclesiastica, de quibus in præserti loco sermo nobis est ita sunt Diuinis vsibus deputata, ut in nullius hominis, vel communitatis humano patrimonio sint, & ideò remota sunt in commercio humano, & usu profano. Dices si talia bona sunt in nullius hominis dominio; ergo sunt bona communia, vel derelicta, vel vacantia. Respondeo id minimè concludi, quia sunt bona Dei diuinis addicta, & obligata: Quomodo inquires si bona Dei sunt alienantur, & venduntur, & permutata autoritate Episcoporum, & Romanorum Pontificum. Respondeo fieri, quia Procuratores, & Administratores talium bonorum, & qui furatur ea sacrilegus est, & debet ea restituere, quia ex abusus humanis separauit, ac propterea ipso iure compellitur ad diuinum usum restituere, & referre. Hæc Azorius.*

Lelius Mancinus auctor doctus in diff.

5. c. 12. postquam opiniones varias in hac quæstione adduxerit, & hæc eadem opinionem Azorij, & aliorum docuerit nu. 15. cum sequentibus nu. 22. ita loquitur. Christus itaque ecclesiasticorum bonorum Dominus verissimè est, eius Vicarius Romanus Pontifex dispensator eorūdem generalis plenam, & liberam de his dispositionem habere profertur in dicta Clementina 1. & in c. licet 15. sibi dispensatores, atq; administratores sufficit Ecclesiarū Prælatos, quibus autoritatem contulit aliqua retenta apud se maiori c. dudū de præbendis in 6. Prælati singulos Clericos singulorum Beneficiorum quasi Procuratores, seu Administratores sunt; nam & ipse Pontifex talis est dispensator ut benè, ut prudenter, ut fideliter administrarent, si sapienter: Hæc Mancinus.

Hæc sunt quæ Doctores in huiusmodi dubio dixerunt, benigne Lector,

26 *quam libuerit sequi poteris opinionem; ego verò tantum addam, quod licet omnes elargitiones Ecclesie propter Christum Dominum fuerūt factæ: Attamen propter doctores ecclesiarum, & substitutionem Ministrorum illarum, ut scilicet*

27 *Clerici ministri ecclesiarum ipsis, inferuientes, haberent vndè se alerent. Quod superest verò vltra eorū victum pauperibus elargirent;*

28 *& cum Clerici seruiunt Ecclesie,*

29 *Christo Domino seruiunt; cū dant pauperibus ob Christum, ipsi Christo dant: sic sæper Christus Dominus in causa est, sed aliud est causa donatio-*

nationis, & aliud cui donatur; donatur enim Ecclesiæ propter Christum, sed non ipsi Christo immediate fit donatio, sed Ecclesiæ, ut in
 30 ea ipsa Christo inseruii possit, Cathedralis, & cæteræ minores Ecclesiæ non poterunt erigi absque dote sufficienti tam pro victu ministrorum, quàm pro eorum ornatu,
 32 suppellectilibus, & alijs necessarijs ad Diuinum cultum in eis peragendum, quare ipsis ecclesijs immediate fit donatio, sed vnde moti fuerunt donatores? causa finalis fuit, ut Deo, Christoq; Domino inseruiatur in ecclesijs ab ecclesiasticis, ibiq; orare debuissēt pro populo, & Sacrificijs diuinis redimere peccata, & iram diuinam mitigare; possidēt tamen Ecclesiæ bona, Dei, Christi que nomine, ut ait *Abbas Panormitanus*, cuius sententia maximopere mihi placet, sed nihil certè determinare audeo.

Circa alteram verò quæstionem, scilicet an Episcopus, vel alius Beneficiatus habeat dominium fructuum, seù reddituum honorum sui Episcopatus, vel beneficii, an verò simplicem administrationem? Celebris fuit hæc quæstio inter nostros tam Canonistas, quàm cæteros Scriptores antiquos, & recentiores inter quos nonnulli se inuicem acriter mordiderunt, ut *Martinus Nauarrus*, & *D. Francisc. Sarmiento*, qui in hac quæstione latè scribendo se ipsos prouocarūt, & cōtrouersia hæc procedit post diuisionem reddituum nam de tempore ante diuisionem certum est, quod Episcopi erant

simplices administratores. Equidē *D. Franciscus Sarmiento* in 2. p. sui libri de reddit. ecclesiasticis. quamplurimorum Doctorum varias opiniones adducit, quas tamen ad pauciores reduci posse ostendam, nam ex adductis ab ipso.

Prima igitur sententia docet Episcopos, cæterosque Beneficiatos non
 34 esse dominos fructuum ecclesiasticorum, sed tantum dispensatores, & administratores, seù usufructuarios in vita, usurarios in morte. Ita ex Canonistis *Glos. in c. si quis vult de peculio clericorum in verbo obitus Innocentius* in c. indecorum de ordinibus, & qualitatibus ordinandorum *Archidiaconus* in c. Episcopis 12. q. 1. *Abbas Panormitanus* in c. cū esses de testamentis a nu. 21. cum sequentibus, & alibi sæpè *Card. Zabarella* in c. si quis sanè de peculio clericorum, vbi alij Canonistæ quasi communiter, qui ex Archidiacono dicit, quod hereticū est iniure Canonico dicere Beneficiatus esse dominos fructuum beneficiorum. *Nauarrus de redditibus ecclesiasticis* q. 1. monit. 20. *Mazzacch. in spe. ul. Episcoporum* p. 1. fol. 39. nu. 79. *Comitulus lib. 1. resp. moral. q. 70. per totam*, *Lelius Mancinus diss. 5. q. 13. Syluester in verb. Clericus* 3. 4. 9. 15. *Angelus in eod. verb. Clericus* 3. n. 4. *Diuus Antoninus* 3. p. tit. 15. c. 1. §. 19. & 2. par. tit. 2. c. 2. tit. ult. *Petrus Sotus de iustitia sacerdotali* p. 2. de vita Sacerd. sect. 3. de bonis ecclesiasticis, & eorū usu ex antiquis *Thol. Alex. de Ales* p. 3. q. 36. mem. 5. art. 2. & 3. *Palud. in 4. disput. 25. q. 3. art.*

art. ult. *Duardus dist. 45. art. 3. q. 1.*
Tanderus tit. 3. disput. 4. q. 6. dub. 8.
 à nu. 215. & alij quāplurimi Theo-
 logi, quos breuitatis causa omitto.
 Habet sua fundamenta, & rationes
 hæc sententia, & decem, & septem
 36 rationes adducit *Martin. Nauar-*
rus loco cit. per plures sequētes mo-
 nitiones, sed ad pauciores reduci
 possunt. Primo probatur hæc sen-
 tentia, quia quicquid habent Cle-
 rici de bonis ecclesiasticis dicitur
 Christi Domini patrimonium, vt
 dicitur in *c. cum secundum de præ-*
bendis; Item ecclesiastica bona di-
 cuntur proprietas pauperum, vt in
c. final. 16. q. 5. dominium enim nō
 potest esse apud plures certo §. *duo-*
bus ff. comodati: ergo eodem tempo-
 re non potest esse dominium penes
 Christum, pauperes, & Episcopos,
 seu Beneficiatos. Probat etiam
 hæc sentētia ex *c. videntes 12. q. 1.*
 ibi: *Ipse verò res,* & inditione ipsa-
 rum singularū Parochiarum Epi-
 scoporum, qui locum tenent Apo-
 stolorum, erant, & sunt vsque ad-
 huc, & futuris semper debent esse
 temporibus, ex quibus Episcopis,
 & fideles dispensatores eorum om-
 nibus communem vitam degere
 volentibus ministrare cūcta neces-
 saria debent, prout melius pote-
 rint, vt nemo ex eis agens inuenia-
 tur; ipsæ enim fidelium oblationes
 appellantur, quæ Deo offeruntur,
 & in *Can. Eccles.* eadem causa, &
 quæstione dicitur res ecclesiæ non
 quasi propriæ, sed vt communes, &
 domino oblatae cum sūmo timore
 nō in alios, quam in præfatos vsus

sunt dispēsandæ, qui Canones sunt
 Urbani Papæ in Concilio Antio-
 cheno relato in *c. Episcopus* ibidem
 dicitur Episcopus ecclesiasticarum
 rerum habet potestatem ad dispē-
 sandum erga omnes, qui indigent
 cum summa reuerentia, & timore
 Dei; participet autem & ipse, qui-
 bus indiget; si tamen tam in suis,
 quàm in fratrum, qui ab eo susci-
 piuntur necessarijs vsibus profutu-
 ris, itaut in nulla qualibet occasio-
 ne fraudentur iuxtà Sāctum Apo-
 stolum sic dicentem à *Beatis victū,*
& teugmentum his contenti sumus,
 quod si cōtentus istis minimè fue-
 rit; conuertat autem res Ecclesiæ in
 suos vsus domesticos, & eius com-
 moda, vel agrorum fructus nō cum
 Presbyterorum conscientia, Dia-
 conorūq; pertractet, sed eorū pote-
 statē domesticis suis aut propinquis,
 aut fratribus, aut filijs committant,
 vt per huiusmodi personas occultè
 res ledātur Ecclesiæ Synodo Pro-
 uinciæ penas iste persoluat; Si autē
 & aliter accusetur Episcopus, aut
 Presbyteri; qui cū ipso sunt, quod
 ea, quæ pertinent ad Ecclesiam ex
 agris, vel ex alia qualibet ecclesia-
 stica facultate sibi met vsurpent,
 itaut ex hoc affligantur quidam
 pauperes criminatione verò, &
 blasphemijs tam sermo prædicatio-
 nis, quàm ij, qui dispensant, taliter
 exponatur, & hos oportet corrigi
 38 sancta Synodo ad quod conducet
 approbante. Idem dicitur in tota
dist. 12. q. 1. & q. 2. scilicet Episco-
 pos esse tantum dispensatores rerū
 ecclesiasticarum, illas dispēfare de-
 berent

berent inter clericos, pauperes, & alios egenos, retenta sibi tantum portione pro vita, & *Diuus Clemens lib. 2. Apostolicarum Constitutionum c. 28.* ait *Homo Dei, scilicet Episcopus, quæ ex decimis, & primitiis, secundum mādaturam Dei, dantur rectè dispensantes afflictis, & peregrinis egentibus, vt qui habet Deum harum rerum rationem reposcentem, (& infra) omnibus egentibus cum constitutionibus iustitiam tribuentes, ipsique his vtentes, non abutentes concedentes de his, sed nō soli sumentes, egenisq; impartientes, & præcludendum esse quia iustitia nō misericordia dicitur, & idem Sanctus in eod. lib. 2. c. 39. dicit, quod Episcopus debet distribuere tanquā Æconomus, ac dispēsatur.* Si igitur Episcopi dicuntur tantum dispensatores bonorum ecclesiasticorum; vtique dominium nō acquirunt, quia tenentur reddere rationem *l. 2. ff. de negot. gestis l. 1. §. officio ff. de tutor.* quod comprobatur ex *Diuo Bernardo in epist. 2. ad falconem,* vbi dicit, quod accipere ex bonis ecclesiasticis *ultrā necessarium, sit rapina, & sacrilegium.*

Neque obstat, si replicatur hoc fuisse ante diuisionem, cum viuebatur in cōmuni, quia tunc Episcopi erant tantum administratores; At facta diuisione portionis ipsis cōtingentis, adepti sunt dominium. Nam respondetur per hos Doctores, quod cū explorati sit iuris ante diuisionem fuisse Episcopos tantum administratores: Idem dicendum est etiā post diuisionem; nam talis diuisio nō naturam potuit immutare pri-

meam bonorum ecclesiasticorū, sed illa facta fuit, vt pauperum necessitatibus, & Ecclesiæ ministerio confuleretur; nam ex malitia Episcoporum multa, & pauperibus, & Ecclesiæ subtrahebantur, quod clarè probatur ex *c. cum in officijs de testamento,* in quo Canone refertur Concilium Lateranense inhibuisse ecclesiasticis personis testari de bonis ecclesiasticis ea solum ratione, quia hoc Canonibus antiquis inhibutum est: ergò clarè patet per diuisionem factam non fuisse recessū à natura primeua, quā habebant res ecclesiasticæ secundum cōstitutionem Sacrorum Canonum, quibus attentis, Episcopi dumtaxat dispēsatores, & procuratores vocati sūt; dicit enim *text. ibi. hoc igitur quia antiquis Canobibus nulla facta & cetera:* igitur per diuisionem, solum fraudibus prouisum; id etiam suadet, quia Gelasius Papa vt refertur in *c. vobis enim l. 2. q. 2.* mandauit de redditibus ecclesiasticis faciendas quatuor portiones, vnā pro Episcopis, aliam pro Clericis, tertiam pro pauperibus, quartam pro fabrica Ecclesiæ, de hac si aliquid superest mandauit emi possessionem, quæ utilitates respiciat communes; eadem ergò ratione dicendum de portionibus Episcopi, Cleri, & pauperū. Vndè clarè colligitur, quod diuisio non immutauit naturam bonorum ecclesiasticorum, & si nō immutauit, Episcopi, & cæteri Beneficiati non acquirunt dominium reddituum ecclesiasticorū, quia sunt dumtaxat ad-

F mini-

ministratores, prout clarè loquitur Canon *c. nulli Episcoporum* 12. q. 1. Tertio probatur per cōstitutionem Sacri Concilij Tridentini, in quo *sess. 25. c. 1. de reform.* inhibetur expressè Episcopis ne de redditibus Ecclesiæ consanguineos familiares suos augere studeant, & ea ratione, quia Apostolorum Canones prohibent ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt consanguineis donent: Si ergò Concilium Tridentinum facit huiusmodi prohibitionem mētione faciēdo de sacris antiquis Apostolorum Canonibus, sequitur clarè quod Episcopus, siue alius Beneficiatus non acquirat dominium fructuū ecclesiasticorum, quia attentis dictis Canonibus, certum est, quod neq; Episcopus, nec quis Beneficiatus tale dominium acquirere debeat. Hinc etiam probatur, quod nuper dictum est per diuisionem non fuisse immutatam naturam primeuam, quam redditus ecclesiastici in se quasi inseparabiliter retinebant.

Item, & quarto probatur, quia nec Episcopus, nec alius Beneficiatus de bonis acquisitis, & redditibus ecclesiasticis testari poterit, vt in *d. c. cum in officijs*; Si ergo testari de his non poterit, dicendum erit non acquisuisse illorum dominium, & quamuis quamplurimi alij acquirāt bonorum dominium, & tamen eis testari permissum non est, & huiusmodi ecclesiastica prohibitio aliundè quam ex dominij defectu possit euenire, vt omissis alijs nouissimè acutè scribit *Emanuel Gō-*

zalez, in d. c. cum in officijs de testamentis. n. 30 quia scilicet lege humana ecclesiastica hoc eis interdictum est; non verò ex defectu dominij; at ego considero, quod *textus* præfatus in *c. cum in officijs* qui ecclesiasticis cōdere testamētū de bonis, quæ occasione beneficij acquirunt, interdicit, inheret Canonibus antiquis, ibi *hoc igitur, quia antiquis Canonibus constat inhibitum*; antiqui autem Canones inhibuerunt ecclesiasticis de talibus bonis testari, quia ecclesiastici dumtaxat bonorum ecclesiasticorū erant administratores, & tantum sumere poterant quantum ad proprium victum erat necessarium, vt constat ex citatis Canonibus sacris, & alijs in duodecima causa, præsertim in quinta quæstione; nec Canones antiqui, de quibus facit mētione *textus* ille sūt in *c. relatum*, & *c. quia nos*, & *c. hoc eodem tit. de testamentis*, quia isti Canones sunt Alexandri tertij, sub quo fuit celebratum Concilium Lateranense, cuius est dispositio *d. c. cum in officijs*: Quare non possunt dici antiqui, cum fuerunt eiusdem temporis, sed antiqui Canones sunt illi, qui sunt in dicta causa 12. vt melius dixit *Glosa in d. c. cum in officijs in verbo Canonibus*: Si ergo in Concilio Lateranensi innouādo Canones antiquos prohibitum est ecclesiasticis ne testētur de bonis ecclesiasticis, qui bonorū ecclesiasticorū sunt dispensatores clarè sequitur, quod de dictis dominium non acquirant.

Con-

Confirmatur hæc sententia ex eo quia
 42 Romani Pontifices bona Episcoporum inuenta post eorum mortem tamquam spolia Cameræ applicauerunt, & incorporauerunt, & hoc quia pro certo habuerunt Episcopos tantum esse reddituum ecclesiasticorum administratores, & tantum potuisse sibi sumere quod eis erat ad vitam necessarium, nec dictos redditus transisse in dominium Episcoporum; nã si transissent, esset de eis iudicandũ sãltã tanquam de bonis quasi patrimonialibus, quorum dominium acquirunt omnes ecclesiastici, & quod redditus ecclesiastici non sint bona quasi patrimonialia docent, & admittũt quasi omnes Doctores, & eidem *Filluc. tom. 3. tract. 43. c. 3. n. 5.* & alij, hæc sunt præcipua fundamenta huius sententię, ad quæ cæteræ rationes reduci possunt.

Post scripta vidi Thomam Hurtado
 43 virum eximium, qui in *lib. 1. resol. moral.* in prima resolutione per plures paragraphos probat eruditè, ac strenuè hanc sententiam, scilicet Episcopos non assequi dominium reddituum ecclesiasticorum primò *ex Sancto Thoma 2. 2. q. 185. art. 7. ex his verbis, sed ecclesiasticorum bonorum sunt dumtaxat dispensatores, & administratores, ac procuratores; dicit enim Augustinus ad Bonifacium, si priuatum possidemus, quod nobis sufficiat non illa bona nostra sunt, sed illorum, quorũ procuracionem gerimus nõ proprietatem nobis usurpacione dãnabili usurpamus; ad dispensatorem enim requiritur bona*

fides secundũ illud quod ad Corin. h. c. 4. hic iam queritur, ut fidelis inueniatur, ex quibus dicit Hurtado, quod absque tergiversatione Sanctus Doctor docet, quod Episcopus, & alij beneficiarij non sunt domini rerum ecclesiasticarum, & reddituum beneficiorum, sed solum administratores, & procuratores, cũ quo principio nisi, dicit, Sanctum Thomam in omnibus suis operibus, nempe 2. 2. q. 43. art. 8. in corpore, & q. 86. art. 2. & q. 87. art. 1. ad 4. & q. 119. art. 3. ad primum, & quo lib. 6. art. 12. & dicit Hurtadus quod ita clarè docet suam sententiam Sanctus Thomas, ut miretur ita cecidisse Franciscum Sarmiento, quod in suam velit trahere S. D. & prius in nu. antecedenti 45. dixerat. Quare D. Franciscus Sarmiento p. 4. de redditibus, qui suã opinionem in titulis capitum Diui Thoma adscribit venia dignus, quia ut iurista mentem summi Theologi nõ est assequutus, & in messem alienam falcem posuit.

Item probat hanc sententiam ex iure
 44 Canonum, ex Tridentino, & intentione Sãctę Ecclesię, ex certitudine, & alijs vt apud ipsũ videre est, qui plurima suo more congerit, respõdetque ad contraria omnia.

Vice versa alij docent, Episcopos, &
 46 cæteros Beneficiatos acquirere dominium illius portionis tantum, quæ deseruit pro propria sufficientia secundum statum sustentationis, respectu vera quod superest, esse dũtaxat administratores. Hanc sententiam tenent quamplurimi Doctores, præsertim *Azorius p. 2.*

instituit. moral. lib. 7. c. 8. vers. quod attinet.

Quæ sententia fundatur in eò quia Episcopi, & cæteri beneficiati totū id, quod superest vltra propriā sustentationem tenentur erogare in pios vsus, quod extra controuersia apud omnes est: ergò si tenentur erogare in opus piū, siue vsus pios nō acquirūt dominium eius, dūtaxat quod est necessarium ad decentem sustentationem, quia dignus est operarius mercede sua, & stipendio sibi debito ob labore; Episcopi enim, & cæteri beneficiati verè sūt operarij erga fructus necessarios ad suam sustentationem suos faciūt, dominium acquirunt sicuti quilibet miles acquirunt dominium stipendij, vt discurret *Azorius loco citato*, & in hoc conuenire comitulum dicit *Filliuc. tom. 2. tract. 31. 14. nu. 101.*

Tertia sententia docet Beneficiatos, qui habent beneficia cum conditione, quales sunt Parochi, & ceteri curam animarum habentes, vel dignitatē vel personarum, vel Canoniatuum, vel aliud beneficium à cæteris distinctum nō habere dominium fructuum, & esse vsufructuarios in vita, vsurarios in morte, prebendas autem non habentes distinctas, sed tantum in fine anni recipientes fructus illorū, dominium acquirere, & vsufructuario in omnibus cōparari, & beneficiatos habentes administrationem esse vsufructuarios in vita, vsurarios in morte, illos verò, qui non habent administrationē in omnibus vsu-

fructuario conformes. Itā videtur docere *Hostiensis in c. ult. de peculio Clericorum*, & *Glosa in c. presertim de officio ordinarij in 6. in verb. reseruari*, vbi latè discurret *Glosa.*

Quarta demum sententia omninò opposita antecedentibus, docet Episcopos, & cetero Beneficiatos acquirere dominium, & esse verè dominos omnium reddituum, mensæ episcopalis, siue Beneficiorum. Itā strenuè probat *D. Franciscus Sarmiento de redd. Ecclesiastic. p. 4. c. 6. Lesius de Iustit. lib. 10. q. 4. art. 3. Barbosa de iure Ecclesiast. lib. 3. c. 12. n. 12. Garza de beneficijs p. 2. c. 1. n. 5. Pac. Jordan. tom. 1. Lucubr. lib. 2. tit. 1. nu. 69. Less. de iustit. lib. 2. c. 4. dub. 6. n. 48. Sanchez in sum. lib. 2. c. 20 nu. 24. & in consil. lib. 2. c. 2. dub. 37. Filliuc. tom. 2. tract. 2. c. 4. nisi, & tom. 3. tract. 43. c. 3. n. 6. Bonac. de obligat. Benef. disp. 4. p. 1. nu. 5. Reginaldus in praxi for. perit. lib. 30. nu. 78. Covarruias in c. cum in officijs de test. n. 3. in fine ibi. nam post factam diuisionē inter Ecclesiam, Episcopū, & Sacerdotes Ecclesie ministros; Episcopi, & ministri Ecclesiastici verè Domini sūt, fructuum cuius portionis, quæ sibi cōtingit *Vasquez de reddit. Ecclesiast. c. 1. §. 2. dub. 1. Molfesius in summa tract. 6. c. 10. nu. 42. Petrus Lorca in 2. 2. S. Thomæ disp. 40. sect. 4. memb. a n. 21. Grando in 2. 2. controues. 3. de charitate sect. 1. disp. 3. nu. 4. Suarez de charitate disp. 7. sect. 2. nu. 3. Bardus d. lib. 3. qu. 10. sect. 2. nouissimè Emanuel Gonzalez**

lez in c. ult. de peculio cleric. n. 6. & 7. Hurtadus de congrua resol. 1. Antoninus Diana p. 5. tract. 8. resol. 31. vers. sed ego, Molina Theol. tom. 1. de iustit. tract. 2. disp. 143. & Molina Iurisconsultus de primogenitura lib. 2. c. 20. à n. 48. & alij quamplurimi, quos breuitatis causa ex condicto omitto, & fuit opinio Glose in Can. duo sunt 12. q. 1. verbo proprietatem, vbi ita scribit rerum ecclesiarum tamen denè concedendum est, quod clericus sit dominus fructuum collectorum, acetiam Bartoli in l. sacro sancta C. de Episcopis, & Clericis. Habet sua fundamenta hæc sententia, & primò adducitur textus in c. peruenit de fideiussoribus, in quo textu Lucius Papa Tertius mandauit satisfieri creditoribus clericorum ex fructibus beneficij: Hinc ergò probatur clericos fieri dominos fructuum suorum beneficiorum; nam alioquin solutio creditoribus fieret ex aliena re, & etiam posset prætendi repetitio eius, quod solum est per text. in l. si alieni 78. ff. de resolut.

Secundò adducitur Textus in c. unico de clericis non residentibus, vbi dicitur, quod Clerici, seu Beneficiati Cathedralium, & Collegialium nõ interessentes Diuinis nisi fuerint impediti ex iusta causa non acquirunt dominiũ distributionum quotidianarum, ibi: rerum sic receptarũ 51 dominiũ non acquirant, nec faciat fructus suos sic etiã dicitur in Concilio Tridentino tam sess. 22. c. 3. de reformat. ibi: nec eius quoque modo dominiũ acquirat, quàm sess. 23.

c. 1. de reformat. in quo statutum est, quod Episcopi, & alij curam habentes animarum si residentiam non faciant in eorum Ecclesijs fructus suos non faciant; ergo à contrario sensu si clerici, & ceteri beneficiati in Diuinis interfuerint, si Episcopi, & ceteri curam habentes animarum residerint in proprijs Ecclesijs acquirunt dominiũ fructuum, eosque suos faciunt argumētum concludit, & clariùs videtur insinuare idem Concilium Tridentinum sess. 24. c. 12. de reformat. ibi; alioquin anno primo primetur vnusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam prebende, ac ratione suos facit, quid clariùs facere fructus suos, & ipsarum acquirere dominiũ. Adducitur etiam textus in c. cum venerabilis de exception. Vndè probatur Episcopum habere dominiũ Ecclesiæ, sed fortiùs facit textus in c. ex parte finali de ijs, quæ faciunt à maiori parte &c. ibi, & quilibet Canonicoꝝ tecum pariter aliquam suorum reddituum portionem operam pro necessario deputaret. Nota enim ibi verbum illud suorum; suum enim dicitur, cuius acquiratur dominiũ l. unica C. de thesaur. lib. 10.

Facit enim textus in c. unico de clerico agrotante in 6. in fine, ibi: presentibus quoque adicimus sanctioni, ut conditiones huiusmodi de prouentibus Prælatorum; si enim sunt Procuratores Prælatorum; ergo eorum dominiũ acquirit Prælati à genitui ad iestionem dominiũ importat.

Probatur quoque ratione, quia cum

di-

distributio reddituum ecclesiasticorum in quatuor partes sit facta, atque ex vna erectio beneficiorum eorum assignatio extrahunt, ut vtar verbis *Bardi* ipsos redditus à communi ad proprium dominiū; quod autē distributio, & assignatio portionis propriam faciat ipsam portionē assignatam est manifestum, quia nisi propria fieret, & remaneret, sicuti erat ante distributionem, nullum ipsa distributio haberet effectum, & cōsequenter inutilis esset erectio beneficiorū, veluti quedam deputatio, & assignatio, per quam idem caperetur per diuisionem, quam erectionem beneficiorum; nam per vtramque transferretur dominium, quia diuisio, & erectio realiter loquendo nō differunt nisi secundum quasdam solemnitates à iure acquisitas, nam portio illa habet rationem beneficij ecclesiastici, quatenus est auctoritate Episcopi instituta in perpetuum in ordine ad aliquod officium spirituale, & datur enim pro sustentatione clericorum.

Imò, ut dicit *Gonzalez*, etiamsi bona ecclesiastica essent in communi, quodque portionis proprię clericus acquireret dominium; nam id, quod commune est meum est, quatenus ad dispositionem partis meę *l. serui electione §. habeo de legatis l. in re cōmuni ff. de seruit. urbanorum*: multo ergo magis nunc post diuisionē, & adiudicationem dominium acquiratur *§. primo instit. de offi. Iudic.* Probatur etiam, nam natura ipsorum fructuum dominium non respicit,

56 siquidem, ait *Gonzalez* constat talia beneficia ex decimis, & possessionibus ab eis oblatis, erecta fuisse, ut probat *Bellar. tom. 1. contr. lib. 1. de clericis tom. 25. Marcus Antonius Cucchus d. c. 26.* decimę autē in lege veteri Leuitis à Domino datę fuerunt *n. 18.* vbi adnotanda sunt verba illa *filijs, cui dedit omnes decimas*, quę inducent fuisse concessas ratione domini; nam verbum dare, domini translationem significat *l. vbi autē 57. §. ult. ff. de verb. oblig. in lege gratię clericos decimas percipere constat ex c. Tua Nobis de decimis*: oblationes autem ex animo à fidelibus Ecclesię donari, ut in eius, & Prælatorum dominium transeant patet ex *Clementina*, quia cōtingit de Reg. domibus religiosis *Tridēt. sess. 22. c. de reform.*

Insuper milites omnes proprii stipendij dominium acquirunt; Clerici 57 autē ecclesiasticę militię sunt adscripti: ergo stipendia suę militię sua sunt.

Tandem confirmantur hęc omnia ex communi consuetudine Ecclesię 58 Orbis Christiani, qua attentata, ecclesiastici omnes tāquam veri Domini disponunt de redditibus ecclesiasticis, & quando ex vi, & natura reddituum ecclesiasticorum beneficiati non possent acquirere dominium, benē cōsuetudo eisdem præfatum dominium concedere potuit.

Hęc adducuntur à Doctoribus istius sententię, qui respondent ad argu- 59 menta primę sententię, & ut ad

pri-

primum possit adæquatè respondere *Gonzalez* dicit, quod dominiū est triplex; primum dicitur absolutum, & plenum, quod tantū Deus vt Dominus vniuersalis in omnibus obtinet. Secundū vocatur medium, habetque homo in suis rebus ad dispensandum de illis. Tertium vocatur infimum, quod habet Rex in bonis suorum subditorum ad disponendum pro communi vtilitate. Vndè ait *Gonzalez* dicendum esse, quod *Textus in c. cnu sciendum*, & alij intelligendi sunt de dominio pleno, & absoluto, at in presenti agimus de dominio medio; vnde nihil impedit, quod in fructibus ecclesiasticis Deus dominium absolutum; Beneficiati verò dominiū medium obtinent; simile dicit *Zaberella in clausul. gratia de rescriptis in col. vltima sub n. 12.*

Ad secundū respondent, Canones 60 illos procedere antequàm fieret diuisio bonorum, cum scilicèt omnes in communi vivebant; nam cū adhuc Beneficia non erant instituta, non poterant clerici ex bonis communibus vltra necessarias accipere; illo enim tempore vocabantur Episcopi, & ceteri beneficiati dispensatores, & procuratores, & si quid vltra propriam portionem accipiebant, furtum committebant, quod colligitur ex *epistol. Urbani Papa de qua in c. scimus 12. q. 1.* ibi *scimus vos nō ignorare, quia hactenus vita communis inter omnes Christianos viguit, & adhuc gratia Dei viget, & maxime inter eos, qui in sortē Domini vocati sunt, scilicet Clericos*

facta tamèn diuisione, & postquàm erecta fuerunt beneficia Domini sunt effecti fructuum; immò ex illis authoritatibus nec probatur Clericos, seū Episcopos non habuisse dominiū fructuū, sed cū illo onere retinuisse, distribuendi .s. in pios vsus retenta prius propria portione.

Et quamuis etiam post diuisionem Cōcilia, quæ celebrata fuerunt eodem modo loquendi vtantur, & ijs rationibus, prout omissis alijs loquitur *Trident. sess. 25. c. 1.* in quo loco prohibet Episcopis *ne ex fructibus ecclesiasticis dicent cō sanguineos, quia bona Dei sunt, & Apostolorum Canones hoc prohibent*: At respondent Doctores huius sententiæ præsertim *Bardus sub nu. 16. verba predicta Tridentini desumpta ex Can. 41. Apostol. nil facere contra hanc sententiam, quia quod attinet ad prohibitionem vtiq; admittendum est superfluos fructus non esse cō sanguineis, & alijs familiaribus donandos sed pijs operibus applicandos, ex quo non sequitur, dominium non esse penès beneficiarios; nam dictum onus non repugnat dominio. Igitur factum hinc probari potest carentia predicti domini, quatenus non est in beneficiatis omnimodò libertas dispensandi fructus excedentes congruam sustentationem, & si donando dissipent illicitè quidem, sed validè id facient, nec huiusmodi carentia domini potest deduci ex eo, quia Sacri Canones dicunt hoc esse patrimonium Christi, & pauperum, quia ita dicunt, ex quo sunt in obsequium Dei, & Christi Domini dicata tum à Donatoribus,*

tum

*rum ab Ecclesia iuxta c. nullum i 2.
63 q. 2. Et neque Concilia, & Patres in
hoc loquendi modo separant fructus
necessarios sustentationi à superfluis,
sed indefinite, & generaliter omnia
bona ecclesiastica patrimonium Chri-
sti, & rem Dei vocant, & dici solent
patrimonium pauperum, quia ex su-
perfluis sustentationibus pauperes
sunt alendi quoad debitum charita-
tis, non verò quod sint sub dominio
ipforum pauperum. antequàm eis ap-
plicentur: Ità Bardus.*

Nec adrem facit dicere quod portio il-
64 la, quæ pauperibus contingit sit
confusa, & permixta cum redditibus
ecclesiasticorum: ergo ecclesia-
fici carent dominio saltem omnium
reddituum, & aliqua pars ex iisdem
fructibus pertinet ad pauperes,
quia respondet idem *Bard. n. 18.* &
negat consequentiam; nam nõ ob-
stante illa permixtione adhuc do-
minium omnium reddituum per-
tinet ad ipsos beneficiatos, quam-
uis habeant onus applicandi partem
pauperibus in quos non transfer-
tur dominium portionis ipsis tan-
gentis antè actualement segregationem,
& traditionem; ipsam autem ap-
plicationem statim Beneficiati amit-
tunt dictæ portionis dominium, &
in pauperes illud transferunt, prout
accidit in redditibus hospitalibus
applicandis, & quamuis omnia bo-
na ecclesiastica iure naturali, & Di-
uino sint instituta non tam in Cle-
ricorum sustentationem, quam
etiam in pauperum alimenta; attamen,
vt dixit *Bardus loco cit. nu. 19.*
rectè per Ecclesiam potuit deter-

minari quantitas debita pauperibus,
prout fecit in alijs; Ideò mul-
ti Summi Pontifices quartam ex to-
to cumulo erogandum statuerunt
pauperibus. Verum hisce temporibus
decreta huiusmodi Pontificia
quoad quartam pauperum in de-
fuetudinem abierunt, & tantum
Clericis manet obligatio secundum
ius naturæ ad subueniendum pau-
peribus. Ideò quamuis per contra-
riam consuetudinem nõ possit de-
rogari iuri naturali, ed illa taxa
quoad quartam, cum nec de iure
naturali, nec diuino sit, & sit bene,
potuit abrogari per contrariam con-
suetudinem.

Argumentum verò quod Clerici non
65 possunt testari de bonis ecclesiasti-
cis iuxta *c. relatum, & cum in officijs
de test.* respondetur per hos Docto-
res indè non probari clericos non
habere dominium reddituum
ecclesiasticorum; nam bene stare
potest dominium cum hac restric-
tione, sicuti in alijs videmus; fuit
enim per Sacros Canones restricta
facultas Clericis testandi, quia non
erat equum de his disponendi, quia,
vt dicit *rex. in d. c. in officijs* charita-
te primo loco illis tenemur, à qui-
bus beneficium nos cognoscimus
recepisse; Ecclesiastici autem ab Ec-
clesia multa beneficia percipiunt;
Ideò iustum fuit, vt careat faculta-
te testandi, & bona apud easdem
Ecclesias remanere debant; à qui-
bus per totam eorum vitam sic affluenter
receperunt; insuper vt arceantur
à cupiditate cumulandi, & relin-
quendi consanguineis.

Nec

Nec ex eo quod beneficiati minores
 66 de bonis acquisitis intuitu Eccle-
 siarum testari possunt, præter Epi-
 scopos, quibus specialiter id indul-
 tum est, sequitur non acquirere do-
 minium fructuum, dum viuunt. Si
 67 militèr respondetur ad argumen-
 tum de spolijs clericorum; nam ex
 eo quod Romani Pontifices refer-
 uarūt Camerę Apostolicę id, quod
 reperitur in obitu Episcoporum,
 non sequitur non acquisiuisse do-
 minium illorum bonorum; quia
 enim Episcopi tenentur id, quod
 superest eorum debitę sustenta-
 tionis erogare in pauperes, pioque
 vsu; cū reperitur aliquid in mor-
 te, signum est, quod in vita proprię
 obligationi non satisfecerunt uti
 oportebat, & illud superfluum,
 quod reperitur habet relationem
 ad pauperes, qui fuerunt fraudati
 ab Episcopis: Ideò Romanus Põti-
 fex iustè Camerę Apostolicę incor-
 porat, ut inde in pios vsus, paupe-
 rumque alimentum expendatur,
 supplendo obligationē, quę inhæ-
 reret Episcopis.

Vice versa Doctores primę senten-
 68 tię respondent argumentis huius
 vltimę sententię, & ad *tex. in c. per-
 uenit de fideius.* ex illo textu nihil
 probari asserunt, quia aut Lucius
 Papa ibi non loquitur de redditibus
 ecclesiasticis, vel si loquitur de
 beneficiorum redditibus, dicen-
 dum est, ideò dictum Pontificem
 statuisse ex beneficij fructibus sol-
 ui debere creditoribus eorum cre-
 ditum, quia debitum fuerat factū
 à clerico, ut suis necessitatibus

prospiceret, ex hoc autem non se-
 quitur, & argui potest dominium
 acquiri à clerico super fructibus
 bonorum Ecclesię, quia huiusmo-
 di obligatio ad satisfaciendum nõ
 fundatur super dominio, sed super
 iure, quod habet clericus perci-
 piendi ex beneficio victui suo ne-
 cessaria.

Ad secundum argumentum, nempe
 69 *c. unic. de cler. nõ residentibus, & ad
 Conciliū Tridentinum;* respondent,
 quod licet pro clericis nõ residen-
 tibus, aut suum munus minimè cõ-
 plentibus videatur ex illis euinci
 dominium super fructibus; tamen
 verus sensus illorum iurium non
 est iste, sed solum est, quod nõ re-
 sidentes, vel proprium munus non
 adimplentes non solū dominiū su-
 per fructibus nõ acquirant, sed nec
 etiam ex his fructibus possunt ac-
 cipere, ut suis ipsi necessitatibus
 prospiciant, & debent eos prò rata
 temporis omnibus pauperibus, vel
 fabricę Ecclesię erogare: Hinc illa
 verba fructus suos non facere, nec
 eius quoquomodo dominiū acqui-
 rant, & similia, verum dominium
 non referunt, sed solum indicant
 illud ius, quod Beneficiati habent
 accipiendi ipsis necessaria si præse-
 tes fuerint, & adimpleuerint iniun-
 ctum officium: Ità *Mancinus loco
 cit.* sed aliter respondet *Nauar. d.
 q. 1. monit. 5 1.* vide ipsum.

Neque aliquid vrget *textus in c. ex par-
 70 te de his, quę sunt a maiore &c.*
 quia dicuntur redditus esse Bene-
 ficiatorum in quantum ad vsum,
 non proprietatem, & dominium.

G

Sic

Sic etiam respondetur ad *c. unic. de Clerico agrotante in 6.* nam fructus ecclesiasticorū beneficiorū dicuntur prouentus Prælatorum, quia ex ipsis alendi, & sustentandi sunt Prælati.

Ad rationes respondent hi Doctores, 71 & præsertim *Martinus Nauarrus d. q. de redditib. monit. 50. & 51.* & dicit, falsum esse per talem diuisionem bonorū, & erectionem beneficiorū fuisse immutatam naturā primæquam reddituum ecclesiasticorum beneficiorum, quia actus agentium non operaretur ultra eorum fines per *text. in l. non omnis ff. de rebus creditis cum alijs*; at intentio, & finis eorum, qui præfatas diuisiones fecerunt, non fuit exoneratio ab onere, quod inherbat eis alendi pauperes ex superfluis, quod ex pluribus coniecturis probat, & præsertim quia finis talis diuisionis fuit auferendi rixas, diffidia, & lites, quæ inter Episcopos, Capitula, Beneficiatos, & alios accidere solebāt; quoniā quādo vniuersa bona soli Episcopi administrabāt, vt ait *Clemēs lib. 2. c. 28. & 29.* & probatur etiā ex *c. precipimus 12. q. 1.* minimè exhibebant Beneficiatis, & reliquis congruam, quam debebant portionem rerum, quum communitio sæpius discordias excitet *l. cum pater §. dulcissimis de legatis 2.* Item præfatorum bonorum diuisiones factæ sunt, vt diminueretur Prælati intumescētibus potestas, & sèpè nihil vel nō satis distribuentibus Canonicis, Clericis, pauperi-

bus, & fabricæ: ergo non debet argui eorum potestas per dictam diuisionem, qua prius carebant; antea enim tantum victum, & vestitum sibi sumere poterant: ergo neque post diuisionem amplius habere debent. Item quia *Innocent. 3. in cap. fin. de ijs, que fiunt à maiori parte &c.* decreuit ob fabricæ necessitatem, & reparationem Ecclesiæ posse Episcopum cū maiori parte Capituli applicare necessaria, & Canonicos teneri cōtribuere; quod iustificari non posset, nisi dicamus per præfatam diuisionem nō fuisse effectos dominos integros portionum reddituū, sed solum administratores eorum, ita vt se honestè sustentatis, quod superest pijs oporibus erogandum sit; nam si dominium acquirerent eorum portionum, non posset maior pars minori præiudicare; in rebus enim, quæ cōmunes sunt pluribus vti singulis non potest parti minori præiudicari *l. per fūdum ff. de seru. rust. l. sabinus ff. com. diuid.* Item quia Beneficiati separata habentes Beneficia, & separatos redditus possunt cogi ad reficiendam Ecclesiam de his, quæ eis supersunt *c. 1. & c. de his, de Ecclesijs adificandis*; & tamen non possunt cōpelli de superfluis patrimonialibus: ergo per huiusmodi diuisionem non sunt effecti adeo liberi Domini, ac sunt patrimonialium bonorum; prædictæ autem diuisiones alias effectus producere, & operari poterūt præter acquisitionem dominij vt latè *Nauar. d. monit.*

nit. 50. Neque iuuat dicere, quod per diuisionem rei cōmunis vnusquisque fit dominus portionis sue. *l. cum per hereditatem ff. de legatis*
 73 *2. cum alijs*, Quia respondet *Nauarr. monit. 51.* quod intelligendū est de acquisitione talis dominiij qualiter habebatur in communi, non autem de translatione dominiij alterius speciei, vt cum plures habēt prædium commune quoad vtile dominium tantum, si diuidatur, vterque fit dominus vtilis tantum suæ portionis; cum ergo dominium bonorum ecclesiasticorum fuisset commune Episcopo, Clericis, Ecclesiæ, & pauperibus; cum tamen illa erant ita communia, vt si aliquid superesset Ministris honestæ sustentationis erogare deberent pijs operibus seu vsibus: Patet quod per diuisionem non poterunt fieri propria illorū libera quoad portionem eis contingentem. Hęc, & alia *Nauarrus*.
 Ad argumentum *Gonzalez de decimis* responderi poterit, quod decimæ fuerūt datæ filijs Leui à Deo in lege veteri, & hodie in lege gratiæ dantur à fidelibus Ecclesijs, vt fiant domini quoad vsum tantum necessarium, nō autem vt trāscant in eos quasi absolutos dominos, & in plenum eorum dominium, sed conditione accepta, vt eis honestè sustentatis, reliquum erogaetur in pios vsus.
 Paritas autem stipendij militis dicit
 75 *Martinus Nauarrus nu. 77.* quod non est bona; quia stipendium militis, & mercenarij hominis nullū

onus habenti annexum; cū tamen clericorum stipendia hoc sui natura habeant, vt superflua debeant in pios vsus erogari, eo quod clericus secūdum illud *August. c. vlt. 12. q. 1.* scire debeat, quod beneficij bona sua non sint, sed pauperum, quorum procuracionem gerit; ego verò addere possem, quod militi, & mercenario datur stipēdium ad vitæ dumtaxat sustentationem; Ecclesiarum autem redditus sunt supra sustentatio, vt supponimus, & in eis adest portio pauperum.
 Tandem ad consuetudinem respon-
 76 deri poterit per hanc nō posse immutari naturam intrinsecam bonorum ecclesiasticorum, & in quantum ad testamenti factiōnem, Episcopi hanc facultatem minimè habent: De cæteris verò ecclesiasticis vigore cōpositionis, quam inierunt cum Camera Apostolica, & singulis annis soluunt quid certum pro spolijs, aliter respondet *Nauarr. monit. 53.* vide etiam *Hurtadum d. lib. 1. replic. l. §. 7.* & per totam resolutionem. Hęc, & alia dicunt Doctores in hac quæstione.
 Resolutio huius quæstionis patebit
 77 clarius. *in. cap. sequenti.*; Interim verò dico primò, Episcopos, cæterosq; Beneficiatos reddituū, quos habēt propriæ Ecclesiæ seorsim, & separati a redditibus mensæ episcopalis à suis esse merè dispēsatores, & administratores, nullumque horum dominium habere; & expressè *S. Thomas d. art. 7.*
 Secundò dico Episcopos, omnesque Beneficiatos respectu illius portio-
 nis

tionis, quæ necessaria erit ad propriam sustentationem, quam congruam appellat, acquirere verum, & proprium dominium absolutum, liberamue dispositionem ad sui debitum. Hæc conclusio expressè defumitur ex *S. Thoma* 2. 2. q. 185. d. art. 7. in corpore: ibi *de his autem quæ sunt specialiter suo vsui deputata videtur esse ratio, quæ est de proprijs bonis ut scilicet propter immoderatum affectum, & usum peccet, siquidem immoderatè sibi retineat, & alijs non subueniat, sicut requirit debitum charitatis*. Hæc *S. Thomas*. Quare apertè videtur sentire *Diuus Thomas*, quod *Episcopus*, siue quilibet alius beneficiatus portionis sibi tangentis ad propriam sustentationem acquirat dominium, & fiat dominus simpliciter, & absolute, & possit de ea disponere sicut de proprio patrimonio; dixerat enim antea *Diuus Thomas* in principio conclusionis, quod *Episcopus* de bonis proprijs habeat dominium, & ex ipsa conditione non obligatur, ut eas alijs conferat, sed possit eas vel sibi retinere, vel alijs pro libito largiri: poterit tamen in earum dispensatione peccare propter inordinationem affectus, per quam contingit, vel quod sibi plura conferat, quam oporteat, vel alijs non subueniat secundum quod requirit debitum charitatis: cum ergo postea idem *Sanctus Thomas* de illis, quæ sunt specialiter suo vsui, scilicet *Episcopo* deputata dixerit, quod idem est iudicium, ac eadem ratio, quæ est de

proprijs, clarè sentit, quod efficitur quoque: absolutus dominus portionis spectantis pro sua congrua sustentatione. cū *S. Thoma* omnes videtur sentire *Catetanus* ibidem *vers. respectu*, nec discordare videtur *Abbas* loco cit. nu. 27. nec *Nauar. quest. 1. monit. 26. Robertus Mazzuc.* loco citato *Molina* de iustit. tract. 2. disp. 143. *vers. his positus*, *Sotus* de iustit. lib. 10. q. 4. art. 3. *vers. 6. conclusio. Lessius* de iustit. lib. 2. c. 4. dub. 6. nu. 39. *Layman* lib. 4. tract. 2. c. 8. *Filiuc. tom. 3. tract. 43. c. 3. nu. 6. & tom. 2. tract. 31. de iustit. c. 4. q. 6. nu. 100. Azorius* p. 2. lib. 7. c. 8. *vers. quod attinet. Reginald. latè in praxi* lib. 20. tit. 3. c. 7. à nu. 76. cum sequentibus. *Vasquez* de redditibus c. 1. §. 2. dub. 1. à fortiori *Sarniētus* loco cit. de reddit. p. 4. c. 7. *Couarruias* in c. cum in officijs de Testamentis p. 2. c. 1. §. 1. & 31. *Bonacina* loco citat. nuper *Candidus* to. 1. disp. moral. disp. 18. art. 6. dub. 3. *Gutierrez* præct. quest. lib. 2. q. 114. per totam à fortiori: ita tenent qui docent simpliciter, beneficiatos esse dominos fructuum eorum beneficiorum: *Barbosa* de iur. Ecclesiastico lib. 3. cap. 17. de fructibus beneficiorum n. 10. & 12. *Leandrus* d. tract. 5. disp. 3. §. 2. q. 73. & *Bonacina* de oblig. benef. disp. 4. puncto. 1. n. 5; quia dato quod beneficiatus nō habeat dominium bonorum beneficij, habet usufructuum; usufructuarius habet dominium fructuum in vita sua, nec discordat *Thomas*. *Hurtadus* loco cit. nu. 50. qui etiam fatetur portionis
assi-

assignatæ pro congrua sustentatione Episcoporum, & ceteros fieri dominos, & hoc docere *D. Thomam* asserit.

79 Probatum ratione à priori hæc conclusio: quoniam, ut diximus, iure iustitiæ debetur portio beneficiato, siue Episcopo pro sua sufficienti sustentatione; nam qui Altari seruit, ut diximus, de Altari viuere debet, dignusq; est operarius mercede sua: ergò si iure iustitiæ debetur ei hæc portio pro sua sustentatione, suam facit illam, & fit Dominus illius portionis; poteritque de illa disponere sicut vult, quia in stipendium proprii laboris, & officij datur. Multas alias rationes, & authoritates affert *Sacrament. d. p. 4.* per plura capita, qui *c. 2.* etiã dicit hoc procedere attenda natura rerũ, præcisa alia lege Ecclesiastica.

81 Hinc dicit *S. Thomas d. 2. 2. q. 185. art. 7. ad 2. Si Episcopus de eo, quod proprio vsui deputatum est velit aliquid sibi subtrahere, & alijs dare nõ peccat. S. Thomam* sequuntur quasi omnes *Caietanus ibidem*, qui loquitur in specie de consanguineis de quibus nos infra. *Azorius p. 2. lib. 12. c. 11. vers. item, & Nauar. in sum. c. 17. nu. 94. & de redditibus q. 1. monit. 43. Sotus de iustit. lib. 10. q. 4. art. 3. vers. . . . Lesfrus d. c. 4. dub. 6. nu. 39. Layman lib. 4. tract. 2. cap. 3. nu. 2. Sanchez. in cons. lib. 2. c. 2. dub. 43. Molina disp. 145. tom. 3. & Molina iurisconsultus lib. 2. de primog. c. 10. m. 20. Barbosa de iure ecclesiastico lib. 3. c. 17. n. 20. Bardus d. lib. 3. q. 10. sect. 14.*

n. 6. Bonac. de obligat. Benef. disput. 4. p. 3. Candidus d. n. 6. dub. 3. vers. dico quarto Reginald. d. tract. 3. nu. 89. Leandrus loco cit. q. 51. Cardinalis de Lugo disp. 4. sect. 3. nu. 35. Filliuc. tract. 43. c. 3. num. 6. & d. tract. 31. c. 4. p. 6. nu. 100. Hurcudus loco cit. nu. 50. Fagnanus in c. finali de peculio clericorum n. 23. Petrus Barbosa in l. disortio 2. p. n. 68. ff. soluto matrimonio, quia quod remanet est fructus industriæ non beneficij, & portio debetur Beneficiato, siue Episcopo de iure iustitiæ sic potest facere de ea quod vult, & ex eo etiam quia pars illa, quæ datur Episcopo ad sui sustentationem se habet sicuti alimenta, quæ dantur v. g. filijs à patre, ut dicit *Bardus* secundum decentiã status patris; At filij si aliquid ex alimentis assignatis parcè viuendo subtractum possunt de illo ad quæcumque vsum disponere, negari haud potest, quod pars, quæ datur Episcopo cedat loco alimètorum.

83 Probant etiam hanc sententiam, quia congrua nõ consistit in puncto indiuisibili, sed habet latitudinẽ suã, sicuti pretium cuiuscumq; rei; nam habet medium, infimum, & supremum: potest ergo quilibet Beneficiatus accipere, & reseruare sibi congruam vsque ad summum gradum, & postea parcius viuendo, & sibi subtrahendo quod superest in quoscumque vsum expendere, & erogare consanguineis, illosque ditare erigendo maioratũ pro domo, & familia sua melioranda: ita *Molina, Theologus disp. 147. Molina*

na iurisconsultus lib. 2. c. 12. n. 30. de primogenit. Sotus, Lugo, & alij locis citatis.

Scio tamen multos Doctores contra-
84 rium docuisse, scilicet nō posse beneficiatos, seu Episcopos id, quod eis superest de eorum congrua portione parcè viuendo ad proprium libitum disponere sed in pios vsus, vt scripsit *Baldus in auth. licentiā C. de Episc. & cler. nu. 6. Iason. in conf. 76. nu. 5. lib. 3.* & strenuè hanc sententiam sustinet *Lorca 2. 2. disput. 40. nu. 37.* quem sequuntur plures Doctores, qui mouētur, quia adhuc illa bona remanent sacra, & Deo semper dicata dicuntur, & illa quantitas ex portione remansa se habet vt quid superfluum: ergo tenetur Episcopus illud erogare in opera pia, sicuti si detur superfluū ultra congruam, & illa industria, seu parsimonia Episcopi nō potest immutare naturam intrinsecā bonorum ecclesiasticorum, qua scilicet fit vt omne superfluū in pios vsus erogetur.

Sed responderi poterit, verum esse,
85 quod bona, quæ sunt deputata ad sustentationem Rectorum semper Dei dicuntur, & sacra, quia ad sustentationem Ministrorum; nā quicquid Ministris Dei confertur, ipsi Deo conferri dicitur, vt optimè *Reginaldus loco cit. c. 7. nu. 76.* quod autem accipit Minister pro sua sustentatione iure accipit; cū iure sibi debeatur iustitiæ, vt dictū est, fitque talium bonorum, seu reddituum verus dominus, & debetur ei libera, & totalis dispositio; cum

86 verò quis acquirit dominium alicuius rei, potest illam distrahere quomodò, & cui vult; vnusquisque enim rei propriæ est moderator, & arbiter *l. in re mandata C. mandati* & hoc importat acquisitio dominij, & admissa etiā illa doctrinā, quod
87 beneficiatus vsufructuario comparatur in vita, vsuraio in morte de qua supra, & fusius infra; vsufructuarius tamen in vita acquirit dominium fructuum, & cui vult fructus potest cedere, etiam totum ipsum vsufructuū vita eius durante, vt dicūt legistæ, neq; Ecclesiæ facit
88 aliquam iniuriam, sed dumtaxat sibi ipsi, quia subtrahit sibi de necessario victu; sicuti famulus si portione victus singulis diebus, à domino acceptam velit dare, aut vendere contentus panis frustulo, & aqua, iure hoc facere poterit absq; scrupulo, nam illa portio est portio sua, de qua poterit ad sui libitū disponere; Sic Episcopus, seu beneficiatus. Et cum redditus ecclesiastici dicūtur pauperum, est modus loquendi, non quod pauperes habeant aliquod ius. *Fiacundez de iustit. lib. 6. n. 17. c. 10.* neque verum est dicit *Bardus, loco cit. nu. 7.* quantitatem, quæ resultat, ex parsimonia quam adhibet Episcopus se sustentando, esse quid superfluum, sicuti si quis secundum suam complexionem indigeret v.g. tanto alimēto, & ipse parcus comederet, nemo est qui dicat illud, quod requirebatur ad necessarium alimētum esse quid superfluum; itā in casu nostro; nā indigēs Episcopus sex mille aureis
ad

ad sui competentem sustentationem si detrahat duo millia, non dicentur hæc duo millia superflua. Post scripta vidi *Thomam Hurtado* 91 *lib. 2. resol. 1. à nu. 113.* cum pluribus sequentibus, qui etiam tenet contrariam sententiam, nempe nõ posse beneficiatum, vel Episcopum quod sibi reseruat ex congrua parçè viuèdo in alios, quàm pios vsus erogare, nec dare consanguineis, & dicit hanc sententiam esse *Diui Thomæ*, & affert eius verba *loco cit. à nobis*, ac etiã *Caietani*, & imprimis damnat dari tres gradus congruè ad instar pretij; dicit enim n. 120. 121. & 122. hãc proportionem non posse procedere inter cõgruam, & pretium, quia pretiũ ex natura rei non est determinatum: quare minui, & augeri potest respectu eiusdem rei, temporis, & personæ; congrua autem respectu beneficiati consistit in indiuisibili, scilicet, quod honesta sustentatio accipi debeat ex redditibus beneficij; quod si quis parcius viuatur, si honestè sustentetur, nihil quod superest reseruari potest; quia Concilia, & Patres tantum permittunt recipi de bonis beneficij, quod requiritur ad necessarium victum, & vestitum; cætera autem pijs vsibus applicanda statuerunt; Ideò si infimus gradus congruæ sufficit ad hoc, nequit sibi beneficiatus reseruare quæ requiruntur ad medium, & supremũ gradum congruæ, & sic triplex gradus congruæ assignari nequit sicuti in pretio, sed congrua consistit quasi in indiuisibili sicut pretiũ

legale; Concilia enim, & Patres illam assignauerunt congruam, quæ sufficiat ad honestam, cætera verò pijs vsibus eroganda mandarunt, cuius rei etiã assignat rationẽ *Hurtadus*, quia redditus beneficij qui supersunt omnes sunt Christi, & Dei patrimonium, suntque obligati, & quasi hypothecati pijs operibus; hanc autem obligationem, & hypothecam non admittunt nisi honestæ sustentationis causa, quæ honesta sustentatio est opus piũ, & in vtilitatem Ecclesiæ vergit: ergò manifestum videtur, quod si beneficiatus, infimo gradu congruè sustentatur; fructus, qui sunt in medio, & supremo gradu non accrescunt beneficiato, vt possit de illis disponere, quia posita honesta cõgrua, quod superest cõtinetur in patrimonio Christi, & necessario in pios vsus expèdi debet. *Hæc est Doctrina satis docti Thomæ Hurtadi.* Potest ad hanc doctrinam multipliciter responderi, sed quia idem *Hurtadus* in n. 124. ita scribit. *Neque huic doctrinæ opponitur Diuus Thomas in verbis citatis, quia loquitur de fructibus illis, qui antiquitus erant deputati vsui Episcopi, & beneficiarij c. mox est 12. q. 2. ex deputatione illa legali amiserunt obligationem ad alia pia opera, & sic si moderatiùs viuatur, potest Episcopus id, quod superest dare moderatè consanguineis, & alijs vt non indigeant, non tamen vt ditiores inde fiant; At si Episcopo, aut beneficiario non est assignata, aut deputata aliquota fructuum pars vsibus suis necessarijs, solum*

solum potest de fructibus desumere
 quod requiritur, & sufficit ad honestam
 sustentationem, & hac posita
 etiam ex parsimonia vite in infimo
 gradu, quidquid superest pauperum,
 & piorum operum est, nec triplex gra-
 dus congrue assignandus, sicut triplex
 rerum pretium naturale Hec ille; Ideo
 desinam respondere; iam enim facta
 fuit diuisio reddituum ecclesiasticorum,
 & Episcopis non solum
 95 assignati redditus distincti, sed etiam
 assignata congrua mille scutorum,
 96 vt docet etiam *Hurtadus lib. 2. repl. 1. n. 12.* de quibus potest Episcopus
 disponere, & liberè sibi subtrahere
 aliquid, quod in alios usus expendere
 potest, vt expressè *S. Thomas loco cit.* & falsus fuit idem
 97 *Hurtadus lib. 1. repl. 1. nu. 50.* ita
 scribens Igitur *S. Thomas vt clarè*
 & sine tergiversatione constabit legenti
 in his locis loquitur de redditibus
 facta eorum diuisione in quatuor
 illas partes, de quibus in *c. de redditibus*
12. q. 2. & facta hac diuisione egregiè
 loquitur istam partem, que vsibus
 Episcopi, & beneficiatorum est
 assignata possunt disponere sicut de
 bonis patrimonialibus, quia illa est
 assignata pro congrua sustentatione;
 quare si aliquid de illa subtrahit,
 potest in quoscumque usus expendere,
 sicut bona patrimonialia, vel quasi,
 & in horum distributione solum peccat
 per immoderatum affectum vel usum,
 quia immoderata sibi retinet, & alijs
 non subuenit, sicut exigit debitum
 caritatis; ista enim portio assignatur,
 sicut Ministro, qui Altari seruit: Quare
 debetur illi propter ser-

uitium, quod Ecclesie prestat, tamquam
 stipendium, magis, vel minus pingue
 pro dignitate ministerij, ac sic illius
 acquirit dominium, sicut habet patrimonialium:
 Hec *Hurtadus*. Igitur secundum eundem Doctorem
 potest Episcopus sibi subtrahere de sua
 portione iam assignata, & de eo, quod
 subtrahit parcè viuendo disponere ad
 sui libitum, quia bona, & redditus
 Ecclesie iam fuerunt diuisa, nec sunt
 amplius communia, licet cum aliqua
 obligatione, quæ non facit res communes
 esse: neque authoritas *Baldi, loc. cit.*
 multum vrget quia ibi *Baldus* concludit,
 quod de eo quod superest viuendo non
 possit Beneficiatus in morte disponere,
 quod vltro concedimus; quia ius disponendi
 habet tantum in vita, & certè quod
 superest Episcopo parcè viuendo cum
 non disposuerit in vita spectat ad
 Cameram, *Redoanus de spol. q. 6.* contrarium
 in beneficiatis tenet *Azor. de spol. c. 3. quest. 2.*
 vide etiam *Garsiam de benef. p. 2. c. 1. nu. 9. & 10.*

Ampliatur etiam nostra conclusio, vt
 procedat etiam si Episcopus, siue
 98 alius beneficiatus, seu Rector habeat
 aliundè; nam quoque iure accipit
 portionem pro sua sustentatione, cuius
 dominium acquirit, potest de ea
 disponere, quia vt dixit *Apostolus prima ad Corinth. cap. 9.*
*quis militat proprijs stipendijs dignus est
 operarius mercede sua, Layman d. c. 3. n. 2. Molina tact. 2. disp. 145. vers. . . Sanchez dub. 44. Barboza d. c. 17. Couar. loco cit. vers.*

3. ex eodem Reginald. d. c. 7. nu. 90. Azorius p. 2. lib. 7. c. 9. q. 13. Filiuc. d. tract. 43. cap. 3. nu. 7. Cardinalis de Lugo sect. 3. n. 36. Bard. d. 7. 10. sect. 9. Bonac. de obligat. benef. disp. 4. p. 2. nu. 5. & 6. Azorius tom. 2. lib. 7. c. 9. q. 13. Sotus de iustit. lib. 10. q. 4. art. 3. ad vltimum, Redoan. de spol. 93. §. stantibus nu. 14. Petrus Barbosa in l. diuortio 2. parte sub n. 67. ff. solut. mat. & ante istos optimè Cardinal. Caietanus 2. 2. q. 185. art. 7. in respons. ad 3. Rota in d. Atrien. & Penen. congrua prima Februarij 1673. quam supra adduximus, in qua fuit recessum ab alia decisione in S. Seueri congrua, & fuit opinio etiam antiquorum Canonistarum. Innocentij in c. Episcopus de præbendis, & cap. quoniam ne Prælati vices. Abbat. Panormit. d. cap. Episcopus Navar. de reddit. Eccles. q. 1. monit. 3 2. qui respōdet ad cōtraria. Sed Cardinalis de Lugo nō cōcordat in assignanda ratione; & dicit illam, quam multi assignāt, nempe dignum esse operarium mercede sua non omnibus beneficijs competere: nam simplex beneficium tantum exposcit, vt beneficiatus dicat officium, sic non est tanta mercede dignus; nec aliā, quod scilicet titulus tribuit hoc ius: & sequeretur, quod ex singulo beneficio possit congruam accipere: dat igitur ipse Lugo rationē, quia id, quod expenditur in alendis ministris piè expenditur, cum ad hoc dentur bona à fidelibus: Sic non est illicitus ille vsus, quo expenditur pars reddituum in alimoniam mi-

nistrorum licet aliundè possent ex bonis proprijs viuere; quare dicit de Lugo, qui plura beneficia habet, non ideò potest accipere plus, quia Ecclesia iam expēdit quod est satis in alendo Ministro, nisi fortè cresceret labor, vt dignus esset maiori mercede. Fusius de Lugo d. nu. 36.

Sed ego considero, quod haud in omnibus beneficijs eadem ratio assignari potest; nam in quam plurimis assignari potest illa ratio, de qua, vt sepè repetitum est, D. Pauli 1. ad Corinth. c. 9. scilicet quod Rectori, vt puta Episcopo, vel alij habenti curam animarum debeantur alimenta ex beneficio iure iustitiæ in pretiū officij, seu laboris, quia dignus est operarius mercede sua, & qui proprijs stipendijs militauit, & Dominus mandauit, vt qui Altari seruirent, de Altare viuere deberent. Minister habet ius certum, & iustum ad viuendum de Beneficij redditibus; ergo non tenetur de proprio viuere. Accedit quia cum quis Ecclesiæ regimen accipit, se totum illi dat, illiusque curæ se astringit: ergo de bonis illius viuere iustum, & consentaneum est, non autem de patrimonialibus; in alijs verò beneficijs simplicibus nō eadem procedit ratio, quia non idem officium, nec eadem cura præstatur: Ideò in illis procedit ratio ab illo quondā præ-

101 stātissimo Principe Ecclesiæ tradita, qui responderet ad contraria, quæ adduci possent ex Sanctis Patribus, scilicet quod qui habet ex pro-

H
prijs

prijs bonis, non debet alimentum recipere ab Ecclesie fructibus; nam dicit, illos Canones procedere iure antiquo, *quando omnia erant communia.* & licet replicari posset aduersus dictum Cardinalem de Lugo, quod etiam iure antiquo quando redditus, & bona stabant in communi iure iustitiae debebatur portio pro sustentatione Episcoporum, & aliorum Rectorum: attamen *S. Thomas in d. art. 7.* clarè constituit differentiam, cum bona stant in communi, & quando sunt diuisa, & ratio differentiae mihi clara, & aperta videtur: nam quando bona sunt diuisa, Episcopus habet ius ad certam rem, seu ad certam portionem, quae deseruiet pro sua sustentatione: Sic etiam caeteri Rectores, & Beneficiati. Verum, cum bona erant in communi Episcopus, seu Rector habebat ius in confuso simul cum Ecclesia, cum ministris, & cum pauperibus, qui omnes simul habent ius tanquam creditores bonorum, & reddituum Ecclesiae; & ideo Episcopus, & Beneficiatus fideliter tenentur dispensare, ac partiri dictos redditus, ut fidelis inueniatur iuxta Apostolicum praecceptum; & tantum accipere poterat, quantum sufficiebat pro sua modesta sustentatione; Sic non acquirebat ius ad certam rem sicuti acquirit, postquam facta fuit diuisio; quia tamen illicò absque vlla alia diuisione adipiscitur ius ad suam portionem pro sua vita ducenda absque eo quod consideret, & perquirat an remaneant reliquae portiones pro

Ecclesia, pro pauperibus, pro ministris & tunc ijs tenebitur, cum supra sustentationem propriam superfluum quid fuerit: quare optima responsio videtur illa D. Cardinalis de Lugo. Non reticebo tamen doctissimum *Barbosa d. lib. 3. c. 17. nu. 28.* aliter respondere ad dictos Canones, nempe *Canon. Clericus, & Pastor c. si quis 1. q. 2. Can. illa autem c. si priuatim 12. q. 1. c. ult. 16. q. 1.* scilicet *hos Canones non esse leges Ecclesiasticas, sed dicta quaedam Hieronymi, Augustini, & Prosperi, qui legem positiuam non faciunt, sed declarant ea, quae magis decent statum clericalem, & licet interdum utantur verbis significantibus grauem culpam, non ideo ita loquuntur quod id per se malum sit, sed quia in tali statu facile committi potest culpa, cum magis ad congregandas diuitias, quam ad subueniendum pauperibus Ecclesiasticis redditibus utatur.* Hac *Barbosa*, qui etiam affert solutionem *D. Cardinalis de Lugo* supra allatam, & pro indubitato ita tenet *Fagnanus in c. si quis sanè de peculio Clericorum à nu. 6. usque ad 17.* vbi latissime tractat.

Indè procedit secunda nostrae conclusionis ampliatio, quod si Episcopus, vel alius Rector Ecclesiae de proprio patrimonio vixisset, posset quod erogauit ex patrimonio, ut viueret accipere ex beneficijs, seu Ecclesiae redditibus, & compensare. Ita *Molina* in sepe allegata *disputatione 145. in principio Lessius de instit. d. dub. 6. n. 38. Azorius p. 2. lib.*

2. lib. 7. c. 9. in ultima questione Săchez lib. 2. conf. c. 2. dub. 38. Reginald. in pract. loco cit. nu. 99. vers. textum Bardus d. sect. 9. nu. 4. antè istos Nauar. de reddit. q. 3. Silvester in verbo Clericus 4. q. 12. sequitur Barbosa de iure Eccles. lib. 3. c. 17. nu. 28. allegat pro hac sententia Reginald. c. si Eiscopus 12. q. 5. sed ille Canon hoc probare minimè videtur, quia ille textus Concilij Agatens. dicit tantùm quod si Episcopus legauerit aliquid de bonis Ecclesiasticis in testamento aliter non valebit, nisi tantùm de propria facultate suppleuerit; non idem est illius casus ac nostri iudicium; hanc sententiam tenet Carolus Maranta tom. 1. resp. 18. n. 48. qui etiam alios citat.

Aduertit tamen Molina loco cit. & cū
105 eo cæteri Doctores hoc esse verum, vt scilicèt possit compensare, & tantumdem de beneficio recipere; dummodò tamen habuerit animum compensandi; secus si donandi. Nam tūc in pia opera redditus erogandi sunt, & idem procedere videtur cum facit eleemosynam de bonis patrimonialibus.

Verum, hæc limitatio summoperè di-
106 splicet Eminētissimo de Lugo d. sect. 3. n. 45. Nam si quando habet animum compensandi, potest postea compensare non video, ait Lugo, cur non possit etiam si habuerit animum non cōpensandi; dicit enim ipse esse duas quæstiones diuersas, quarū. Prima est an cum quis dat suo creditori aliquid, eo ipso censeatur extinctū debitū, & quidem si de-

derit animo donandi non censetur extinctum debitum, quia donare est gratis dare, qui soluit non dat gratis, & hæc quidem pertinet ad materiā iustitiæ; altera verò quæstio, an qui debet facere aliquid ex lege v. g. audire Missam satisfaciat debito, si audit Missam animo nō satisfaciendi præcepto cum intentione satisfaciendi per aliā, & quidem ferè omnes dicunt satisfacere præcepto: Quam quæstionem ad materiam de legibus pertinere dicit Lugo; dubium autem propositum in hac nostra materia regulandum esse per secundam quæstionem; nam Clericus expēdens ex suis bonis patrimonialibus ad sui sustentationem nemini donat; nam sibi ipsi donare non potest, cum suorum bonorum ipse sit dominus nec vli-
107 li alteri se obligat nisi per votū fortè se velit obligare, de quo nūc non loquimur; solum ergo potest habere propositum ad summum non satisfaciendi suæ obligationi per illos sumptus, quod quidem ad propositum parum refert; nam re ipsa satisfacit; tota enim obligatio illi oritur ex lege, siue naturali, siue positua, quæ habentem redditus beneficij obligat ad expendendum in opera bona siue ex ijs, siue ex alijs bonis tantum, quantum superest ex congrua sustentatione, vsque enim modò æquè satisfacit, siue ex alijs bonis expendat in opera pia talē quantitatem; hoc autem facit in prædicto casu: ergo non obstante illo animo iam satisfacit legi, sicut qui audit Missā

sine animo satisfaciendi adhuc satisfacit, atque adeo est ratio de eo, quod expendit in propriam sustentationem: nam sicut dans eleemosynam ex bonis patrimonialibus satisfacit debito expèdendi in opera pia tantam summam propter redditus beneficij; ita expendens in propriam sustentationem liberatur specialitèr à debito ex beneficio præcepto expèdendi totam summam redditus æquivalètem, vel in opera pia, vel in necessariam sustentationem; quare insumpta parte illius summæ in necessariam sustentationem satisfactum est ex parte aliqua præcepto. Hæc *Lugo*, qui confirmat hoc varijs exemplis concludens, quod etiam si non habuerit animum compensandi, adhuc poterit compensare.

Sed rem satis inuolutam cerno; aliud enim mihi videtur, ac diuersum quærere, an qui ex proprijs bonis patrimonialibus vixit, vel fecit eleemosynam, satisfecerit præcepto naturali, ac diuino, vel se alimentandi, vel dandi eleemosynam, vel aliud pium agere, ita ut non teneatur id facere ex fructibus beneficij; Aliud verò est quærere, an qui vixit ex bonis patrimonialibus, teneatur totum quod percepit ex beneficio erogare in pauperes, in opera pia, quasi superfluum ad propriam sustentationem, quasi viuendo ex proprio patrimonio videatur cessisse iuri se alimentandi ex bonis ecclesiasticis, nec possit retinere, vel recipere ex dictis bonis quod erogauit ex proprio

patrimonio, vel in suam alimoniam, vel in aliud opus pium.

Certè existimo, quod qui facit eleemosynam, vel se sustentat ex proprio patrimonio iam satisfacit utriusque præcepto, vel se alimentandi, vel faciendi eleemosynam, cum sufficiat, ut semel opus præceptum adimpleat, ut dicit Cardinalis de Lugo etiam si animum non adimplendi habuerit secundum vnam opinionem, cum tantum ad rem agendam obligatio sit.

Cum verò quærimus, an qui vixit ex patrimonialibus, videatur sibi præiudicasse ut non possit recipere tantundem de beneficij redditibus, ita ut omnes fructus beneficij teneatur ad erogationem, vel in pauperes, vel in opus pium, vel possit recipere expensum, & si nihil supersit, ad nihil teneatur: Si verò supersit, ad id tantum quod superfluum est, remaneat obligatus? & dico, quod viuendo quis siue Episcopus, siue Rector beneficij ex bonis patrimonialibus, nullum sibi præiudiciu inferre videtur quin possit accipere ex fructibus beneficij, vel Episcopatus tantum, quod expedit ad propriam sustentationem ex bonis patrimonialibus, liceatque sibi ex fructibus beneficij compensare, quia hos fructus subrogat loco patrimonialium iam expensorum vice ecclesiasticorum, nec de his ecclesiasticis manet aliqua alia obligatio expèdendi in usus pios, in pauperes cum iam dicti fructus sortiti sint naturam patrimonialium, nec præsumitur, quod quis suo

iuri

iuri præiudicare voluerit; Si tamen retento eo quod expensum est, & vltra necessariam subſtèntationem aliquid etiam remaneat ex ecclesiasticis bonis, ad superfluum tenetur, & hoc multum refert; nam vt dictum est, ex patrimonialibus nõ tenetur Clericus nisi eo casu, quo tenetur quisquis Christianus; ex ecclesiasticis verò strictius tenetur.

Sic cū facit eleemosynā ex bonis patrimonialibus iam satisfacit præcepto, quod stringit ecclesiasticos, sed tamen potest sibi compensare de ecclesiasticis redditibus, itaut non possit teneri postea ex dictis redditibus ecclesiasticis erogare aliquid amplius, si retēto eo, quod erogatum est ex patrimonio non remanet aliquid aliud superfluum vltra subſtèntationem propriam, et si remaneat ad id tantum quod remanet deductis omnibus his, quæ scilicet erogauit ex patrimonio in pauperes, & necessarijs ad victum proprium tenetur, sed remanet adhuc obligatio faciendi eleemosynam ex patrimonialibus eo modo, quo cæteri tenentur indigenti extremè, vel grauitèr.

Sed cū vixit ex patrimonio, habuitq; expressum animum viuendi ex dictis bonis, & totum, quod percipit ex Ecclesiasticis erogare in pios vsus, & in pauperes, vel cum fecit eleemosynā ex patrimonialibus habuit expressam voluntatē faciendi aliam ex ecclesiasticis, an postea teneatur ad quod superfluū est ex ecclesiasticis non computa-

ta eleemosynā, quam erogauit ex patrimonialibus.

Molina, & alij, vt vidimus videntur I 14 dicere, quod si cū hac intentione de patrimonialibus vixit Clericus non possit recipere ex ecclesiasticis, vel cum fecit eleemosynam ex patrimonialibus teneatur denuò ex ecclesiasticis, quia si id docent, quod negatiuè nõ habuerit animū nõ compensandi, à fortiori quādo positiuè talem animū expressū habuerit non recipiendi.

Sed *Lugo* videtur dicere contrarium I 15 etiam in hoc casu, vt patet legēti illum.

Sed vide, quod plūs importat animus I 16 positiuus, quā negatiuus; qui enim negatiuè se habet, nõ ita enixè suam volūtatem declarat, sicut qui positiuè agit, & declarat suam voluntatem per animum expressum: quare cum quis viuit, vel facit eleemosynam ex proprio patrimonio nullam aliam voluntatem habens, nec vltèriùs discurrendo negatiuè se habet, non videtur sibi voluisse præiudicare; sed cum positiuè se declarat dicendo, quod vult viuere ex patrimonio proprio, vel quod aliam eleemosynā ex bonis ecclesiasticis vult erogare videtur sibi præiudicasse, & cessisse iuri suo, & obligatur quoad Deum, vel omnes redditus expēdere, vel facere aliam eleemosynā; vnusquisque enim proprio iuri renuntiare potest, & illa præsumptio, quod noluerit sibi præiudicare tunc cessat.

Post scripta vidi *Hurtadum lib. 2. res. sol.*

117 *sol. 1. nu. 104. & 105.* qui docet expressè, quòd etiam si beneficiatus habuerit animum non compendiandi, sed donandi, poterit illum mutare, & iterum redire ad suam pristinam libertatem, & recipere de beneficio. Circa hanc quæstionem remitto me ad beneuolum lectorè.

Maior difficultas còsistit in videndo, an Episcopi, & cæteri Beneficiati acquirant dominium, & sint verè Domini illorum reddituum ecclesiasticorum, qui supersunt ad congruam eorum sustentationem, vel horum sint veri dispensatores? hoc dubium idem videtur cum illo scilicet quo iure teneantur Episcopi, & cæteri Beneficiati expendere in vsus pios, & pauperes id, quod superest vltra eorum sustentationè iure nempe iustitiæ, vel tantum ex charitate, cuius resolutionem habebis benigne lector in sequenti capite.

Interim hic disputandum videtur
118 aliud dubium, num religiosus effectus Episcopus acquirat dominium suæ portionis? sicut ille, qui assumitur ad talem dignitatem ex statu sæculari? Equidem multi, & magnæ notæ Doctores affirmant præsertim *Sor. de iust. lib. 7. q. 4. art. 3. ad vltimum, & lib. 10. q. 5. art. 7. Vasquez de redditibus Ecclesiasticis c. 3. dub. 7. n. 28. Diana p. 3. tract. 2. de dubijs regularibus resol. 50. & p. 5. tract. 8. resol. 31.* qui multos alios citat: Contrariam verò sententiam docent *Navarrus de redd. Eccles. q. 1. monit. 8. & 9. Lessius de iustit. lib. 2. c. 4. n. 29. 41. & 92. Sã-*

chez in summ. to. 2. lib. 6. cap. 6. n. 8. Barbosa de iure Lcclesiast. lib. 1. c. 8. n. 136. Bardus lib. 3. q. 10. sect. 16. & alij.

Sed quæstionem hanc videtur dirimere *S. Thomas*, à cuius doctrina nemo procul esse debet; hic enim *S. Ecclesiæ Doctor* in 2. 2. q. 185. art. 8. in corp. ita ait. *Respondeo dicendum quod sicut supradictum est status religionis ad perfectionem pertinet quasi quædam via imperfectionem tendendi; statur autem Episcopalis ad perfectionem pertinet tamquam quoddam perfectionis magisterium. Undè status religionis comparatur ad statum episcopalem, sicut disciplina ad magisterium, & dispositio ad perfectionem; Dispositio autem non tollitur perfectione adueniente, nisi fortè quantum ad id, in quo perfectioni repugnat. Quantum autem ad id, quod perfectioni non congruit magis confirmatur; sicut discipulo cum ad magisterium peruenerit non congruit quod sit auditor congruit tamen sibi quod legat, & meditetur etiam magis quam antè: Sic ergò dicendum est, quod si quæ sunt in regularibus obseruantijs, quæ non impediunt pontificale officium, sed magis valeant ad perfectionis custodiã, sicut est continentia, paupertas, & alia huiusmodi ad hæc remanet religiosus etiam factus Episcopus obligatus, & per consequens ad portandum habitum suæ religionis, qui est huius obligationis signum; Si quæ verò sint in obseruantijs regularibus, quæ officio pontificali repugnant, sicut est solitudo, silentium, & aliqua ab-*
sti-

stinentiæ, vel vigilia graues, ex quibus impotens corpore redderetur ad exequendum Pontificale Officium ad huiusmodi obseruanda non tenerur; in alijs tamèn potest dispensatione vti secundum quod requirit necessitas personæ vel officij, & conditio hominum, cum quibus viuit per modum quo etiã prælati religionum in talibus secum dispensant, hæc S. Thomas. Vidisti ò bone lector, quod hic vniuersalis Ecclesiæ Doctõr Sanctus docet, quod religiosis euectis ad pontificalem dignitatem non censetur dispensatũ ad ea, quæ non repugnant Officio Ponticali, & expressè dicit, quod non censetur dispensatũ ad paupertatẽ, quia hæc benè po-

120 test stare cum officio, & dignitate episcopalis; nam tantum sibi debet accipere Episcopus ex redditibus episcopalibus quantum sufficit ad congruam sustentationem absque eo quod acquirat de his dominium; Ethoc est secundum regulas antiquorum Can. quibus inspectis, Episcopi tantum insumebant, quãtum eis necessarium erat, & carentia dominij horũ reddituũ non solum nõ repugnat statui episcopali, imò est secundũ statum episcopale, qui est status perfectionis; perfectio autem eò magis censetur quò plũ caret quis dominio rerũ secundum statum, & regulas euangelicas.

Neque facit si quis dicat, quod, vt su-

121 pra diximus, portio, quæ debetur Episcopo pro congrua debetur iure iustitiæ: & sic facit suam, & in plenum transit dominium; nam re-

spondeo verum esse quòd Episcopo debetur talis portio iure iustitiæ cum hac differentia; nam secularis, qui non fecit paupertatis votum in religione assequitur dominium huiusmodi portionis; religiosus autem non sic, quia habere dominium repugnat statui religioso, sed tantum habere debet pro decenti sustentatione sua, & familiæ, vt meliùs loquar, alimenta pro sua, & familiæ sustentatione, & est merè vsuarius, non vsufructuarius.

Nec valet dicere, cum religioso Episcopo facto dispensatur in voto

122 paupertatis, quia non potest stare paupertas cum statu episcopali, quia respondetur, quòd cum religioso quando hic ad episcopatum euehitur dispensatur cum paupertatis voto in quantum est necessarium ad vsum pro sui, familiæque sustentatione, vt scilicet possit percipere ex redditibus episcopalibus totum id, quod est necessarium ad congruam sustentationem secundum statum episcopalem; absque tamen dominij acquisitione, sed dumtaxat, vt dictum est quoad vsum, nõ autem in substantiali voto paupertatis, vt bene dixit S. Thomas loco cit. & fuit etiam opinio Canonistarum, præsertim *Franchi in c. 1. de const. in 6. n. 75.*

Preterèa negamus omninò paupertatem esse impossibilem cum statu Episcopali; Imò hanc esse conformem tali statui; Episcopi namque sunt ministri Christi Domini, vt dixit Paulus Apostolus: *Sic nos existimet homo, vt ministros Christi*

sti

sti &c. Christus autē summus primus Pastor, & Pontifex, qualis fuerit in terra omnes sciunt; in summa necessitate natus est; Apostoli, qui omnes fuerūt Episcopi in simili necessitate fuerunt: dicebat enim D. Petrus *argentum, & aurum nō est mihi &c.* Apostolorum successores sūt Episcopi: ergo, & Christum, & Apostolos imitari debēt, ac eorum patrimonium debet esse paupertas, sicuti fuit Christi, & Apostolorum: Dicebat etiam D. Paulus: *Habentes victum, & tegumentum, his contenti sumus.* Canones etiam prisci concedunt, Episcopos solū sumere necessaria ad victum ex redditibus ecclesiasticis: ergo paupertas est secūdum verum statum episcopalem, in qua cum religioso, qui paupertatis emisit votum solemne, non censetur dispensatum, nisi in quantum est necessarium ad victum, & dignitatem tuendam; nam, vt benē considerauit S. Thomas per assumptionem ad Pontificale Officium augetur status perfectionis, secundūm quam paupertas facit hominem perfectum.

Cōfirmantur hactenus scripta ex *Ca. 124 none unico 18. q. 1.* vbi clarē statuitur, quōd Monachus factus, quicquid antea acquisiuit cedere debeat monasterio, cuius erat alumnus; acquisita verō post assumptionē ad episcopatum cedere debeant propriæ Ecclesiæ Cathedrali: Ita enim dicit *Textus*, *statutum est, & rationabiliter secundum Sanctos Patres à synodo confirmatum, quōd monachus, quem canonica electio à iugo*

regulae monasticae professionis absoluit, & sacra ordinatio de monacho Episcopum facit velut legitimus haeres paternam sibi hereditatem, postea iure vendicandi potestatem habeat, sed quicquid acquisierat, vel habere visus fuerat monasterio relinquat, & Abbatis sui, qui fuerat secundum regulam S. Benedicti arbitrio; postquam enim Episcopus ordinatur, ad Altare, ad quod sanctificatur, & titulatur secundum Sacros Canones, quod acquirere poterat, restituat.

Hanc sententiam vltra DD. citatos, tenent glosa in *Can. quia tua duodecima q. 1. verbo seorsum*; & in *cap. quorundam verbo mendicantium de electione in 6. Ioan. Andre in cap. 1. nu. 6. de testa.* vbi etiam *Abbas in fine nu. 5.* vbi ita dicit, *vult dicere, quōd iste Episcopus, & Religiosus, ideō quicquid acquisiuit cedit episcopatus, & licet hoc non placeat Hostiensis, dicenti, quōd ex quo habet administrationem, potest libere de his bonis disponere; Ioannes Andre. tamen tenet cum Glosa, & melius, quia quicquid religiosus promotus ad prelaturam, acquirit, acquiritur prelaturae, vt est textus in cap. unico 18. q. 1. & in cap. cum olim de priuileg. habet tamen administrationem illorum bonorum, ex quo prelatus est, debet tamen vti, vt non proprijs, sed vt rebus Ecclesie secundum eum, & bene, & nota hoc vltimū, Hæc Abbas, Ancaranus in cap. olim il. 2. de priuileg. Molina de primogenitura cap. 10. n. 28. Noguerosus allegat. 26. à n. 156. cum seq. Tappia in authent. ingressi, verbo sua cap. 6. nu. 85. Antonius*

Ca-

Capicius decis. 200. Rouitus decis. 10. nu. 13. in fine sic decisum refert in supremo Lusitanię Senatu, Gabr. Pennera decis. 75. per totam Doctissimus D. Franciscus de Arauxo in selectis, & decisionibus moralibus tract. 3. de statu ecclesiastico q. 29. dub. 3. etiam probat, nec posse talem Episcopum Regularem testari de rebus patrimonialibus iure hæreditatis in episcopatu obtentis, sicuti benè possunt alij Episcopi sæculares.

Hinc Sacri Canones, & DD. iubent
 125 Religioso facto Episcopo maiorem moderationem habere debere in suppellectili, & alijs; nam multa permittuntur sæculari euecto ad episcopatum, quę negant Doctores Episcopo ex regulari statu assumpto: Hinc etiam obseruamus in praxi, quòd cum quis Episcopus regularis obtinere cupit à S. Sede Apostolica indultum testandi, oportet vt exprimat se euectum ad episcopalem dignitatem ex statu regulari, alias facultas, seu indultum testandi non prodesset, vt communiter docent, & obseruant practici, præsertim *Corrad. in praxi dispens. lib. 19. c. 4. in princip.* ad quid enim hæc expressio est necessaria, nisi, vt indè apertè intelligamus religiosos factos Episcopos dumtaxat vsu habere reddituum ecclesiasticorum, ac in maiori paupertate viuere debere, ac in eis duplex esse obstaculum, quo impediuntur ad testandum, nempe episcopatus, & votum paupertatis, quod antea in religione emiserunt, vt rectè obseruauit *San-*

chez loco citato n. 11.

Inde sequitur, necessariò quòd Episcopus Regularis parcius uiuat: & quòd superest non potest ad libitum dare, prout facere potest Episcopus ex sæculari statu assumptus vt supra diximus, quia Episcopus regularis alimenta dumtaxat capere debet, & est merè vsuarius tam in vita, quàm in morte, non autem vsufructuarius, qui potest disponere de vsufructu; obstat enim ei votum paupertatis, cuius substantia non tollitur per talem assumptionem, sed tantum dispensatur quoad vsum; in quantum scilicet est necessarium insumere ex fructibus episcopatus pro decenti sua, & familiæ sustentatione, & non aliorum: Quidquid verò ei superest erogare debet in pios vsus, pauperumque alimentum. Hanc sententiam expressè tenet *P. Hurtadus loco cit. d. lib. 1. resol. 1. sub resol. 2. nu. 225.* quamuis ei obijciatur *Rotæ decisio apud Farinacium tom. 2. post decisionem 241.*

Post hæc scripta vidi *Sanch. loc. cit. n. 14.* qui cõtrarium tenet in hoc dubio, ita scribens, *Similiter est uerissimũ, quod ipsemet Nauarrus tradit eodem libro de redditibus in 1. editione q. 1. à nu. 82. vsque ad 84. & in 2. quæst. 1. monit. 33. num. 2. 3. & 4. nempe posse æquè beneficiarium, aut Episcopos Regulares in quãuis opera, & qualitercunque expendere, quod parcius, quàm iustè (viuendo) sumptibus pepercerit, & quòd minus sumpserit de redditibus sui beneficij, quam in suam competentem*

I

tem

tem sustentationem poterat licite sumere : quia idem possunt Episcopi, & beneficiarij seculares, neque huius ratio, est dominium in bona ecclesiastica: nam eo negato affirmandum hoc est, sed quia iuste presumi potest Ecclesiam id concessisse, cum reuera in usus proprios expēdendum esset; Et ea concessio iusta est, ut Prælati parcius, ac spe ducti uiuant, &c.

Cum verò Episcopi ex statu regulari I 27 assumpti prodigè aliquid de redditibus Ecclesiæ expenderint, ad restitutionem illos teneri, ac etiam accipientes ab ipsis *Leonardus Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 4. dub. 5. sub n. 29. vers. ex his sequitur*, qui assignat rationem, quia omnium istorum bonorum non est Dominus, sed solùm administrator, & dispēsator, habens tantummodò ius ad expendendum illa bona, iuxta præscriptum Canonum, & ità etiā tenet *Sanchez dicto cap. 6. sub num. 13.* & ni fallor *Nugarolus loco cit.* habemus etiam decisionem Sacri Consilij Neapolitani, quam affert *Thorus in compendio decis. p. 2. vers. bonaempta fol. 49.* nam cum Episcopus Lyparensis, qui ex regulari statu ad dictam dignitatem assumptus fuit, & postea episcopatum præfatum renunciauit, reseruata sibi pensione ducatorum biscentum, ex qua annua pensione, emerat quamdam domum, quam postcà suo consanguineo donauit, per eundem Sacrum Consilium fuit decisum, donationem inualidam, & nullam fuisse, & domū restitutam

Episcopo successori; Et ità quoque *Genuensis in practicabilibus Eccles. q. 264.*

Episcopus verò regularis, sicuti Episcopus I 28 sæcularis potest disponere de redditibus sui episcopatus in vita; nec ad hoc requiritur dominium, quia siuè sit Dominus, siuè non, conceditur eidem suæ Ecclesiæ, reddituum administratio ad moderatam sustentationem, & superflua erogare ad pios usus, latè *Sánchez loc. cit. n. 14.* qui alios citat.

Hæc, quæ scribo dura prima facie I 29 dentur, sed certè saniora, & veriora sunt, ac secundū regulas Sanctorum Patrum, Sacrorumq; Canonum, & iuxta doctrinam Angelici Doctoris, cuius Authoritas probabiliorem facit sententiam, *doctrinā, enim sanam sequi debemus, nec coaceruare magistros prurientes auribus, & à veritate auditū, auertere iuxta præceptū Apost. Pauli*, agitur enim de toto asse, nempè de vita æterna; nescio enim si Tribunal supremum Diuinæ Maiestatis has nostras opiniones, quæ deuiant à sua voluntate admissurus sit, *sed ò utinam seruarentur in praxi*; Obseruauit quādoq; Episcopos à regulari statu assumptos cum maiori fluxu, & pompa viuere, quā viuunt illi, qui ex sæculari statu ad hanc dignitatem promouentur, velle m dicere plura, sed non est licitum.

In exemplar, atque speculum omnibus è statu Regulari ad Cathedrā assumptis, ac etiam ex nobiliprospia oriundis constituendum duxi Illustrissimum, ac Reuerēdissimum

Domi-

Dominū Paulum Caraffa meritif-
simū Episcopū Auerfanum . Hic
ex nobilissima familia à Principi-
bus Roccellæ ortus in præclara
Theatinorum Congregatione edu-
catus; qua modestia, moderatione,
ac pietate viuat, omnibus innotescit.

CAPVT TERTIVM

Episcopi, cæterique Beneficiati quo-
modo, quoue iure teneantur ad re-
ctam distributionem reddituum
ecclesiasticorum, & elargiendi in
pauperes, pioſque vsus quod supe-
rest ex illis vltra eorum subſtenta-
tionem.

SVMMARIVM.

Episcopi, & omnes Beneficiati peccant
mortaliter, si quod superest non erogēt
in pauperes, pioſque vsus nu. 1. &
59.60. & 61.

Vbi intrat obligatio ex iustitia, intrat
quoque restitutio n.2.

Episcopi, & Beneficiati quod teneantur
iure iustitiæ ad erogandum in paupe-
res quod superest eis ex Beneficijs,
quæ tenent, & quibus rationibus n.3.
4.5.6.7.8.9.10.11.

Refertur opinio Dominici Soti cum eius
rationibus n.12.13.14.15.16.17.
18.

Quid sentiat Azorius in hac questione
refertur. n.19.20.21.22.23.24.25
26.27.28. & 29.

Paelus Layman cuius opinionis fuerit
in hac re nu. 30.31.32.33.34.35.
36.37.38.39.

Refertur sententiâ Coninch. n.40. & 41.

Petrus Lorca minuit satis hanc obliga-
tionem n.42. remissiuè.

Recentiores Doctores existimant Episco-
pos, & Beneficiatos non teneri iure
iustitiæ ad erogandum superfluos red-
ditus ecclesiasticos n.43.44.45.46.
47.48.49.50.51.52.53.54.55.
56.57.58.59.60.61.62.63.64.
65.66.

Refertur sententiâ Bardi cum suis argu-
mentis, responsionibus, & locis Patrū
n.67.

Item Vasquez, & Redoani n.68.

Navarri dicentis teneri Episcopos, &
Beneficiatos iure iustitiæ opinionem
tutam putat Author n.69.

Azorio non convenit cum Navarro;
sed potius cum Soto n.70. & 71.

Azorius perperam increpauit Sotum n.
72.

Opinio Layman probabilis, sed patitur
difficultatem n.73. & 74.

Illa opinio sequenda, quæ validioribus
fulcitur rationibus, quamuis sit mo-
derniorum n.75.

Abbas Panormitanus magnæ existima-
tionis, tamèn in multis ab eo recessum
n.76.

In Ecclesia adest potestas condendi leges
obligantes in conscientia n.77.

Ex obligatione simplicis precepti ecclesia-
stici non necessario sequitur obligatio
ex iustitiâ n.78.

Ecclesiastici arctius tenentur ad eleemo-
synam precepto ecclesiastico n.79.

Obligatio ex iustitia oritur ex violatio-
ne, & lesione iuris alteri quæſiti nu.
80.

Redditus Ecclesie tributis sunt abundā-
tiores, ut superflui pauperibus erogē-
tur n.81.

Fideles non dederunt bona Ecclesijs ea conditione, ut iure iustitia teneantur superflua erogare pauperibus nu. 82. Ecclesia habet potestatem applicandi bona sibi donata Ministris eidem seruientibus numero. 83. Ecclesia potuit taxare portionē ministris n. 84. Multa cathedrales, & beneficia sunt erecta ex bonis acquisitis post illam diuisionem bonorum ecclesiasticorum ex nouis bonis n. 85. Thomas Hurtadus attentè legendus, quia vel sibi contradicit, vel assentit Doctoribus vltimæ sententię nu. 86. 87. & 88. Probabilissima est illa sententia, quæ docet Episcopos, beneficiatosque esse veros Dominos omnium fructuum, & iure tantum charitatis teneri ad erogandum superflua n. 89. Adducitur Authoritas S. Thomę pro hac sententiā, cuius verba adamussim trutinantur n. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. Probatur etiam hac sententia aliunde nu. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. Si redditus Episcopales sunt tenues Episcopi non tenentur ad erogationem aliquam n. 108. Episcopus, & beneficiatus preferuntur pauperibus pro congrua sibi debita n. 109. Cum Episcopus, vel beneficiatus non facit fructus suos tenetur erogare in pios usus n. 110. Ecclesia cum possidet feuda ex redditibus feudi quomodo teneatur ad elemosynam n. 111. Refertur opinio Cardinalis Caietani in

hac sententia n. 112. Papa est Rex in suo statu, & quomodo poterit disponere de redditibus status ecclesiastici n. 113. Redditus, qui percipiuntur ex feudo sunt alterius qualitatis, ac qui percipiuntur ex beneficijs n. 114. Redditus, quos percipit Papa ex Dataria non sunt merè ecclesiastici secundum Hurtadum n. 115. De congrua Papę scripsit Nauarrus n. 116. Clerici in Regno non patiuntur spoliū n. 117. Quando in vita clerici sunt processati de illicita negotiatione tunc intrat Camera Apostolica n. 118. Episcopi non possunt testari n. 119. Sedes Apostolica solet concedere indultum Episcopis testandi pro certa summa n. 120. Indultum prodest cum diem claudit extremum in residentia, nisi derogatum Bulla Pij 4. n. 121. Item debet registrari n. 122. Episcopi antequam accedat ad episcopatum solent facere inuentarium bonorum n. 123. Beneficiati an dicendi sint usufructuarij vel vsuarij n. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137.

Mnes DD. vnanimitèr concedunt Episcopum ceterosque Beneficiatos peccare mortaliter, si quod superest non erogent in pios usus, siue in pauperes, vt apertè, S. Thomas 2. 2. q. 185. art. 7. & in quolibeto 6. art. 12. Bardus lib. 3. q. 10. sect.

sect. 4. Pater Candidus tom. 1. disp. 18. art. 6. dub. 3. vers. dico decimo, doctissimus Didacus Couarruias in c. cum in officijs sub n. 4. vers. sed Cesar Costa variar. lib. 1. c. 40. Barb. in l. diuortio 2. p. nu. 62. ff. sol. mar. & cōmuniter omnes scribētes tum Canonistæ tum Theologi, & morales ita vt ecclesiastici ita faciēdo puniri possint, vt docuit insignis Canonista Zabarella tam in c. finali in fin. de pecul. cler. quam in clem. gratiæ in fine de rescriptis. Difficultas reducitur, an ex iure iustitię ad hoc teneatur. Quoniā sēper quod intrat obligatio ex iustitia, necessariō sequitur, vt intret obligatio ad restituēdū, vt benè contrā Vasquez de redditibus c. 1. §. 3. dub. 1. n. 24. docet Cardinalis de Lugo disp. 44. sect. 1.

Quod iure iustitię teneantur ad dictā
3 elargitionem Episcopus, & cæteri Beneficiati videtur docere S. Thomas in d. 2. 2. q. 165. art. 7. in corp. dum ait, quod si Episcopus accipit aliquid, quod spectat ad vsus pauperum, vel Diuinum cultum, vel ministrorum facit contra fidem sibi creditam, vt in primo ad Corinthios c. 4. hic iam queritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur, vt tenetur ad restitutionem. Hanc sententiam tenent quamplurimi Theologi, nēpè Alexander de Ales, Riccardus, Gabriel, Maior, & alij, & omnes quasi prisca Canonistę, in c. finali de peculio clericorum, & in c. presenti de officio ord. in 6. & in cap. cum in officijs de test. & alibi, & hos citant, & sequuntur Nauarrus de redditibus ecclesiasticis tract. 2. monit. 7. Ange-

lus in verbo Clericus 3. nu. 1. & 4. Rosella in verbo restitutio 14. nu. 6. & 7. Armilla in verbo Beneficij nu. 41.

Hanc eandem sententiā expressè te-
4 net Cardinalis Caietanus in commentarijs ad S. Thomam 2. 2. q. 185. art. 7. vers. ad primam, vbi docet, quod aut redditus sunt tenues ita quod nō sufficiunt pro congrua, quæ debetur Episcopo; aut sunt mediocres ita quod sufficiunt, & parū abundant; aut verò sunt pingues, & abundantes notabiliter supra id, quod est necessarium ad sustentationem Episcopi; Si primo, & secundo modo se habeant cum constet, quod principaliter ordinatur ad Episcopi sustentationem idem videtur de redditibus istis iudicium quod de præbendis Clericorū, quia quod parum superabundat, pro nihilo à iure computatur: Ideò iura de distributione scilicet pauperum, & fabricæ non videntur habere locum in istis, ac propterea non obligantur tales Episcopi ad huiusmodi distributionem; Si autem redditus pingues, & abundantes, ita vt insipientis animū cadere non possit quod sint Episcopo assignati pro eius sustentatione, tunc tenetur Episcopus duas quartas ad minus distribuere iuxta dictos Canones in pauperes, & Ecclesię fabricā, seu suppellectilem, & ratio est, quia quod clerici habent seorsim suam portionem non est subtrahita à iure pauperibus portio illis debita ex iure, nec est subtrahita portio fabricæ ex iure debita, sed bona episcopalia remanent affectualis iuris dispositione antiqua, & sancta; ita ut quemadmodū quan-
do

do erant communia ecclesiastica bona his quatuor scilicet Episcopo, clero pauperibus, & fabricæ commissa erant Episcopo cum vinculo, & debito talis distributionis ita excluso vno membro scilicet Clero à tali communitate, qui iam habent proprias præbendas loco suæ portionis remanent bona Episcopi communia reliquis tribus, ita quod pauperibus remanet debita quarta portio, quæ prius eis debebatur, & Ecclesiæ fabricæ similiter sua quarta portio. Hæc Caietanus, qui addit nõ esse abrogatos Canones per contrariã consuetudinem, & per scientiã summi Pontificis, quia multa tolerantur per patientiam, quæ in iudicium deducta arguerentur, & si iura positiva sint abrogata, non tamèn quod est iuris communis, quo attento, Episcopi patres pauperum sunt vocati. hæc est doctrina Caietani, qui videtur apertè tenere quod ad id, quod superest vltra propriam sustentationem iure iustitiæ tenentur Episcopi, hanc etiam sententiã tenent multi alij, præsertim, ni fallor. *Molina tom. 1. disp. 144. §. quod verò ad pauperũ, sed Caietani dictum enervare conatur Sotus lib. 10. de iustit. q. 4. art. 3. vers. restat.*

Hanc eãdem opinionem tenuit *Glosa* 7 *in c. fin. de peculio Clericorum in verbo Clericus in fine, & in cap. quia nos de Testamentis, verbo Testamenti, & tenent omnes illi Doctores, qui negant Episcopum fieri dominum reddituum episcopaliũ, & fortiter eum defedit Martinus Navarrus loco cit. rationes, & fundamenta huius sententiæ sunt omnia, quæ*

adduximus in capite præcedenti pro illa opinione, quæ negat dominium reddituum ecclesiasticorum in Episcopo, & cæteris beneficiatis; & omnia tendunt ad vnum in substantia, nempe quia Episcopi, & cæteri beneficiati sunt administratores reddituum ecclesiasticorum, præsertim eorum, quæ super sunt ad congruam orum sustentationem, & illos debent expendere in pios vsus, & pauperum alimoniam, vt disponunt Sacri Canones supracitati: ergo si administratores tenentur ex iustitia illud, quod superest ita erogare, & consequenter si aliter agant, tenentur ad restitutionem, neque diuisio potuit immutare, & tollere onus annexum rei, & transferunt redditus ecclesiastici in Episcopos, & cæteros beneficiatos cum onere suo, & licet isti dicantur Domini fructuũ in aliquibus Sacris Canonibus; at- 10 tamèn hoc dominium intelligitur quoad fidelẽ administrationem, non verò quoad liberam, & meram dispositionem; nam bonã fuerunt data Ecclesijs pro huiusmodi administratione, nempe in vsus pios, pauperum alimoniam, alimenta clericorum; & pauperum patrimonia vocantur, & videre est in *c. tota causa 12. p. 2. questione, & alibi. Thomas Hurtadus in resol. moral. lib. 11 ref. p.* per plures paragraphos, & numeros probat hanc sententiam Caietani, & hanc esse. *Thomas doctrinam constanter asserit, & num. 150. probat illam, ex eo quia peccant Episcopi, & beneficiati, si super-*

per-

perfluum non erogent in pios vsus: ergo si peccant tenentur restituere, quod latè fundat, & n. 177. dicit hanc opinionem tutiorem, & securiorem esse, quam ipse amplectitur, & licet contrariam probabiliorem etiam putet, & in praxi securam at tamèn per eam dari occasionem rescindendæ, & irritandæ pactionis, quam lex Apostolica adstrinxit redditibus, & rebus ecclesiasticis, existimat, & in §. sequenti 13. ad contraria respondet, sed doctrina huius eximij Doctoris inferius est triturlanda.

Dominicus Sotus inter primarios præ-

12 claræ Predicatorum Religionis

Alumnus *de iustit lib. 10. q. 4. art. 3.*

vers. restat postquam Caietani sententiam eneruare conatus fuit, in articulo quarto eiusdem quæstionis ponit tres distinctas conclusiones in quarum prima asserit, ita

13 *Neque Episcopus, neque Sacerdos ullus illius portionis, quæ sibi contingit ea lege iustitiæ ad eleemosynas obligatur, ut si quas emisit ad restitutionem teneatur; nam per diuisionem absolutum suæ portionis dominium adiudicatum est, nisi tamèn in casu*

14 *necessitatis: Secundam conclusionem ponit, mādato misericordie, quo uniuersi ad eleemosynas coguntur Episcopi intèr omnes fideles arctissime perstringuntur, Et hanc multis ratio-*

15 *nibus, & argumentis probat. Tertiam ponit conclusionem: præceptum eleemosynarum, quo Episcopi perstringuntur non potest uniuersim secundum quartam, & quintam maiorem, vel minorem aliquam partem*

existimari; sed secundum iudicium prudentium pensata tum prouentuum quantitate, tum etiam pauperum indigentia; ac temporum calamitate;

Conclusionem hanc liquidam esse asserit cunctis; qui rationem præcepti misericordiæ fuerint perscrutati; est enim *ut de superfluo fiat id autè*

16 *respectu status tam possidentis, quàm indigentis venit existimandum: Hęc*

Sotus, qui exemplificat in Episcopis Italii, qui cū decimas non habeant vix habent unde uiuant, & his nullum scrupulum esse iniiciendum docet, si eleemosynas non faciunt;

& ad summum ad sextam, vel minorem partem in pauperes refundendam obligat. Hęc *Soti* doctrina in tertia conclusione posita similis, ac ferè eadem Caietani videtur, nā

17 *Sotus* dixit cum redditus sunt tennes nō teneri Episcopos ad eleemosynam. Hoc idè docuit doctissimus *Caietanus*. *Soti* tamèn sententiam sequuntur quamplurimi; præsertim *Petrus Hurtadus disp. 160. de charitate sect. 7.*

Dominicus Bannes eiusdem religionis

18 *in 2. 2. quæst. 23. artic. 6. dub. ult. vers. ex dictis ita scripsit: Ego sanè nullum Episcopum Hispanie absoluerem, nisi saltem quartam partem in eleemosynas expenderet, & ego intelligo in communibus necessitatibus, nam in grauioribus quales esse solent tempore famis, aut pestis, aut plurimorum aegretudinum amplius tenentur.*

Ioānes Azorius inter primarios Socie-

19 *tatis Iesu religiosos in part. 2. instit. moral. lib. 7. cap. 8. vers. quod attinet*

pri-

primo loco tractat quæstionem an beneficiatus acquirat dominium reddituum ecclesiasticorū, & postquam quatuor opiniones de hac quæstione retulit dicit ipse, quod attinet ad hanc sententiā prima opinio Archidiaconi scilicet, & Galiarum, cum iure, & Sanctorum Patrum Testimonijs conuenire plurimum videtur, sed sic intelligitur, beneficiarios portionis ad honestam, & commodam sustentationem necessariò dominiū habere, sed eius, quod superest ex fructibus beneficij tantum usum, & administrationem obtinere; ita ut totum id reliquum, quod superest, iustitiæ lege, & nō solum misericordiæ, & charitatis in communes pios usus impendere debeant, quod probat Azorius cum multis Sacris Canonibus, & rationibus, responditque ad cōtraria, quæ obijciuntur, & id procedere dicit etiam facta diuisione, & adducit sententiā Diui Bernardi, & Sacrorum Canonum. vide illum qui fusiùs. Deindè idē Author ponit quæstionem an beneficiatus id, quod superest ex fructibus beneficij teneatur in communes pauperum utilitates ex lege iustitiæ erogare, ita ut teneatur ad restitutionē an verò lege charitatis, ita ut nihil teneatur restituere, & postquam Nauarridicentis lege iustitiæ, & cōsequentèr ad restitutionem teneri, & Soti id negantis sententiā retulit, ipse sic ait *mihī quidē, ut ingenuè fatear, nec omni ex parte Nauarrī, nec Soti sententiā placet; illius enim opinio rigidior, & seuerior est, videlicet quantum par est, huius verò*

21 *liberior, & laxior: Contrā Nauarrū facit quod Archidiaconus, & pleriq; alij tenent Theologi, necnon Pontificij iuris interpetres, cum eo sentire videātur, scilicet Alensis, Riccardus, Henricus, Paludanus, Gerson, Gabriel, Antoninus, Maior, Hostiensis, Innocentius 10: Andrea, Calderinus, Ancharanus, Abbas Dominicus, Felinus, Angelus Roselli, non tamen expressim docent Beneficiorum redditus ad quo suis transire cum eo onere, ut quæ supersunt in agentium communes usus impendere debeant, nec firmis argumentis Nauarrus concludit pios homines sua bona Ecclesijs dedisse hac cōuentione, & lege, ut Clerici sibi ex eis necessaria caperent, & quæ supersunt pauperibus largirentur; Contrā Sotum verò facit in pri-*

22 *mis, quia nullam ferè differentiam constituit in hac parte inter beneficiarios, quibus ex beneficiorum fructibus multa superant, & inter laicos, qui opibus abundant; nam utrique iuxta Soti sententiā sola charitatis lege debent quod superest indigentibus erogare; & licet Sotus dicat arctiori vinculo teneri Clericos, quàm laicos; tamen non explicat in quo consistat illud arctius vinculū, nisi fortè lege*

13 *iustitiæ; Ipse Azorius suam ponit opinionem, & dicit, quod duo veriora videntur: Vnum contrā Nauarrum, Beneficiarios nō lege iustitiæ debere id, quod superest dare pauperibus, sed iure misericordiæ, & charitatis precepto. Item ex lege, quam ecclesiasticos canones personis beneficiorum imposuerint, quo sit, ut ipsi beneficiarijs in cō-*

munes

munes egentium vtilitates erogare; cæteri verò, ad quos huiusmodi bona transeūt hac lege, & præcepto sunt liberi, quamuis charitatis lege teneantur. Alterum contra Sotum sibi longè veriùs videri, ait, 24 beneficiarios, etsi lege charitatis, nõ iustitiæ obligentur; debere eos tamèn quod abundat ex fructibus beneficiorum in pauperum, vel ecclesiasticorum communes, consuetas, & frequentes necessitates, quales villo vnquam tempore desunt, impendere; itaüt beneficiarij à laici, si nullam pauperum extrema, vel quasi extrema, aut grauis indigentia occurrat, possint licitè retinere, vel ad augendam rem suam domesticam, & familiarem, vt ad superiorem, & altiorem vitæ conditionem, & statum perueniant, ac proindè ad honorem, & dignitatè gradus ascendant, vel ad donandù quibus voluerint, vel ad commodiùs, & lautiùs viuendum, dùmòdò elemosynas dent, quibus ordinarijs, & communibus pauperum necessitatibus subueniant: At verò beneficiarius q̄ superest ex fructib. beneficiorũ in cõmunes, & pauperum solitas necessitates debet impendere, tamen si grauis, vel extrema egentium necessitas vrgeat peccare lethalter clericos contra Canones, & non laicos.

Hæc est sententia doctissimi *Azorij*, 25 quam ipse ab obiectis tuetur, eisque respõdet, & primò ad Tridentinum *ses. 24. cap. 12. de reformat.* vbi statuitur, quod sit facièda professio ab obtinentibus dignitates,

vel canonicatus; aliàs non faciunt fructus suos: ergò à contrario sensu quãdo faciunt professionem, faciūt quoque fructus suos, & ad *c. 1. de Clericis non residentibus in 6. & c. 3. Trid. sess. 22. de reformat.* Respondet, & dicit ipsum non definire beneficiarios esse dominos portionis sibi debitæ, & ad victum, & ad vestitum necessariæ, nec negare eos fructuum omnium prædictam portionem, & aliquid præter eam cõtinentium esse Dominos, sed dicimus eos comparari aut vsufructuarijs, quibus licet sibi sumere, quod est ad vitam necessarium; Sic enim dicūt Canones beneficiarios fructus facere suos; id ideò dicitur, quia vsuarijs cõparantur, vt tanquã suã capiant quod necessariũ est vitæ, quæ supersunt verò dent quibus Ecclesiæ lege, & precepto debent. Respondet etiam ad *Glos. c. duo sunt* 27 *12. q. 1.* verbo proprietatem, quæ docet Clericos fieri dominos fructuũ collectorum; nam dicit *Azorius* mentem *Glosæ* fuisse beneficiatos quod attinet ad fructus vitæ vsibus necessarios, etiam collectos vsufructuarijs comparari, quia ex his possunt donare quod volunt. Item respõdet ad id quod opponitur ex *S. Thoma 2. 2. q. 185. art. 7. in corp:* ibi *si distincta &c.* Dicit enim *Azorius*, quod verba *S. Thomæ* quisque in suam sententiam habere conatur. *Naurrus*, & *Maior* aiūt pro se facere; contra verò *Sotus*, *Sarmientus*, & alij oppositam omnindò sententiam interpretantur: certè dubitari nõ potest quin fue-

K

riç

rit Sanctus Doctor obscure loquutus, nec puto pro *Navarro, Maiore,* & alijs facere; nam apertis verbis facta beneficiorum diuisione dicit beneficiariū esse dominū portionis sibi ob laborem, operam, & ministerium debitæ, aut deputatæ, at Clericis portio iure naturali, & diuino non debetur nisi quæ est ad vitæ vsus necessaria, & de hac inquit *S. Thomas* potest statuere idē ac de patrimonio, itaūt quemadmodum immoderatè patrimoniū amans, & amore retinens peccat, nisi ex eo aliorum inopiam subleuet, videlicet extremè, vel grauitè indigentium: Sic etiam beneficiatus si ex fructibus sibi ad vitam necessarijs, cupidè verò, & auarè retētis nō subueniat extrema, vel graui certa inopia, & necessitate pressis grauitè delinquit, & hoc est, quod docere voluit *S. Thomas*, quod non negamus; nihilominus quæ ex fructibus beneficiorū supersunt clericus tametsi eorum sit dominus, in communes tamen & frequentes indigētium vsus lege, & precepto Ecclesiæ debet impendere; Si enim fructus excedūt portionē clericis ad vsus vitæ debitam, præcipit Ecclesia, eos clericos in pauperū vsus impendere.

Demum ad obiectum, quod fieri potest nempè quod facta diuisione fructus clericis redduntur tamquam laboris merces, & ministerij stipendium, & ideò eorum dominium penes clericos est; alioquin mercenarius non sibi stipendium lucraretur, nec nihil prodesset fa-

cta diuisio; nam primò erāt cōmunia, deindē in singulos distributa, respondet beneficiatos esse dominos portionis ad suum victum, & vsum destinatæ, quo etiam modo cæteri operarij fiunt domini mercedis sibi ob laborem debitæ, sed reliquorum fructuum huiusmodi portionem superantium beneficiarij dominium quidem habent verum, sed illud habent Canonibus, & decretis ecclesiasticis obstrictū, & quodam modo impeditum, neq; ex hoc sequitur ergo tenentur restituere quidquid superest si in pauperum vsum nō impendant, siquidem accipit ea cōditione, vt donet pauperibus; iam respondet peccare quidem, sed ad restituendum non cogi, quia Ecclesia preceptum dedit beneficiato, vt quod superat insumat in pauperū vsus; non tamen dedit mandatum, vt restituat si nō impēderit in pauperes. Hæc, & alia *Azorius*.

Paul. Layman doctus sanè vir eiusdē
 30 Religionis doctissime Alumnus
in opere moral. lib. 4. tract. 2. lib. 4. c. 3. sub. n. 3. existimat ecclesiasticos omnium reddituum etiam superfluum dominium acquirere. Verum lege iustitiæ obligatos superflua in pium aliquem vsum erogare, & si in vsus profanos expendāt ad restitutionem teneri. Probat suā sententiam *Layman*, quod acquirant dominium superflui etiam. Patet quia si acquirūt dominium reddituum, qui ad ipsorum substitutionem requirūtur, sequitur etiā acquirere dominium superfluum, quia

31 quia cum redditus omnes suorum beneficiorum promiscuè percipiāt dici non potest, aliquorum verò non acquirere: Sin autem aliquam obligationem contrahunt, superflua in pios vsus erogandi personalis tantum est; quod verò iure iustitiæ teneantur tum obligatione
 32 restitutionis probat primò quia id indicant Sacri Canones, nempè *const. 12. q. 1. c. similiter c. quia iuxta c. reuertimini c. decima 16. q. 1. c. quod autè 23. q. 7.* Secundò quia est communis sententia antiquorum Doctorum. Tertiò quia Doctores communiter fatentur, atque
 34 ex Sacris Canonibus, & Ecclesiæ traditione notissimum est, beneficiatos mortaliter peccare, si redditus superfluos notabili quantitate in profanos vsus v.g. ad ditandos consanguineos suos expendant. Talis autem obligatio ita generalis, & ordinari a proficisci non potest ex lege charitatis, ac misericordiae: ergo oritur ex lege iustitiæ propter annexum onus, quo Clerici redditus annuos percipiunt, & quæ ipsis superflua manent non nisi ad pias causas erogent. Quod autè talis obligatio non sit ex lege charitatis, sed iustitiæ; Probatur, quia duo sunt capita, ex quibus obligatio dandæ elemosynæ secundum legem charitatis proueniunt. Vnum est ex parte dantis, si habeat bona superflua; sæpè verò accidit, ut laici plura superflua bona habeant, quam Clerici. Alterum ex parte patiētis, si necessitas grauis eius sit. Ponamus, ait *Layman*; hanc

abesse, nullosque in locis, in quibus Beneficiati degūt graui inopia premi atque multos esse laicos ditiores, qui communes pauperum misérias subleuare solent; nihilominus Beneficiati tenebuntur, & quidem sub culpa mortali redditus suos superfluos in quemcumque vsum pium erogare secundum receptam DD. sententiam; ergo hæcorum obligatio non ex sola charitatis, sed iustitiæ lege prouenit. Declarat suam doctrinam, & confirmat hic doctissimus vir; ex eo quod Sacri Canones bona ecclesiastica esse Dei, & patrimonium Christi, vota fidelium, pretia peccatorum, ac à fidelibus Christianis Deo oblata in manibus Ecclesiæ, & Presbyterorum, ut per eos ad pium vsum ad Dei honorè, & pro salute offerentium fidelium dispensentur, eoque ipso tacito pacto, & annexo onere ab Ecclesiæ Prælati decimæ, oblationes, & dona acceptantur, ut nò in vsus profanos, sed pios ad Dei honorem conuertantur: Quare nec ipsemet Papa,
 37 nec vllus Episcoporum hanc legem transgredi, & bona, siue redditus Ecclesiæ in profanum vsum conuertere, aut alteri ita absumèdi potestatem dare potest; consequentè cum beneficiatis redditus abundantes, atque superflui assignantur id fit cum annexo onere, ut quod superest in pium vsum conuertatur, & ideò Beneficiatis præsertim Episcopis abundantiores redditus assignati sunt partim ut ipsis magis prospectum esset quod pro tempo-
 38 rum,

rum, & annorum varietate decentem sustentationem haberent, partim quia ad Ecclesię honorem, & commoditatem pertinere videbatur, vt eleemosynę in pauperes, & alia pia opera ex bonis superfluis per manus ipsorum Beneficiatorum præstarentur. Quamobrę Episcopi ex antiqua traditione Ecclesię patres pauperum dicebantur. In eadem sententia, *S. Bern.* fuit *ep. 2. ad Canonicos Luguden.* quidquid præter necessarium victum, & vestitum de Altari retines tuum non est. Rapina est, sacrilegium est. Hęc, & alia Layman.

Egidius de Coninch. de charitate disp. 40 *17. dub. 11. nu. 139.* & *Castropalaus disp. de charitate tract. 6. disp. 2. punt. 5. n. 7.* docent peccare mortalitę Beneficiatum, si ex fructibus excedentibus congruam sustentationem expendant notabilem quantitatem in profanos vsus, sed remittunt arbitrio prudentis viri 41 quęnam sit hęc notabilis quantitas respectu reddituum, qui supersunt, & excedunt congruam sustentationem; & talem esse dicunt tertiam, vel quartam partem huius excessus; non tamen sufficere ad peccatum mortale quantitatem illam, quę alioquin sufficeret ad committendum peccatum furti, 42 Sed *Petrus Lorca in 2.2. disp. 40. memb. 2. nu. 44.* hanc obligationem Episcoporum nimis restringit, & ad nihilum quasi illam reducit, vt benignus lector potest videre.

Recentiores verò Doctores docent 43 Episcopos, ceterosq; beneficiatos

fieri veros dominos omnium reddituum siue Episcopatuū, siue beneficiorum etiam illorum, qui sūt vltra eorum sustentationem propriā, & hos teneri erogare in pios vsus, pauperumq; alimoniam, sed si non erogauerint nullam adesse restitutionis obligationem, licet illos peccare mortalitę constantę asserant. Itā præter *Sotum supra citatū Molina de iust. disp. 143. Lessius de iust. lib. 2. c. 4. dub. 6. num. 43. Reginaldus in praxi lib. 30. tit. 3. cap. 7. à num. 77. cum sequentibus Filiucius tract. 43. c. 4. n. 6. Covar. in cap. cum in offic. de testam. Fagundez de iustit. lib. 6. c. 10. sub vu. 15. & 35. Barbosa de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 17. nu. 12. & 24. Fagnanus in c. si quis sanę de peculio clericorum Bardus lib. 3. q. 10. sect. 5.* atq; acerri- mus huius sententię defensor est *D. Franciscus Sarmiento de reddit. p. 4. c. 16.* qui hanc sententiam ex multis probat, & Episcopos hodię 44 non esse vsufructuarios, sed dominos appellandos esse. Hanc etiam sententiam sustinet *doctissimus Vasquez de elemosyna c. 4.* & clariùs *de redditibus ecclesiast. c. 1. §. 2. dub. 1. n. 20. cum sequen.*

Probant igitur hanc sententiam in 45 quantum ad acquisitionem dominij etiā eius quod superest ex *Can. volumus ex Can. indicatum 89. distin.* In primo ordinatur Episcopo ne constituat vicedominum pro fructibus Ecclesię: In secūdo red- ditus Ecclesiastici vocantur patri- moniū Episcopi. *Item ex c. perue- nit de fideiussoribus c. unic. de cleri- cis*

cis non resident. in 6. A'cōtrario tamen sensu ex extrauag. suscepti ne sede vacāte ex Conc. Trid. tam sess. 47 22.c.3. quān sess. 23.c.1. de reformat. quæ omnia iura supra attulimus, quamuis Episcopi teneantur de superfluo erogare in vsus pios, & pauperum alimoniā, tamen non per hoc sequitur, quod eius non sint domini, sed tantum sequitur, quod teneantur. Ideò acquirūt dominium restrictum, & cū obligatione erogandi in pios vsus, sicuti cum quis bona sua relinquit alteri cum obligatione dandi aliquid annis singulis, legatarius siuè hæres relictus acquirit dominium illorum bonorum, & reddituum, licet cū obligatione dandi, & secundum istum sensum vocantur Episcopi Procuratores, & dispensatores, sed hæc obligatio non destruit veram dominij rationem, & si hoc esset neque sæculares acquirerent dominium rerum suarū cum ipsi quoque teneantur de superfluo elemosynas facere in casu vrgentiæ, licet non tam stricte sicut ecclesiastici.

Quod verò nulla adsit obligatio restituendi probant isti Doctores, præsertim *Lessius*, quia nemo cogendus est ad restituendum aliquid, nisi constet alienum esse, vel lege aliqua iustitiæ alteri debitum, sed nulla lege, nullaque auctoritate constat Beneficiatos vel non habere dominium fructuum suorum beneficiorum, vel aliquam partem horum lege iustitiæ alteri debere: ergò nō erit hæc obligatio restitu-

tionis. Patet maior, ait *Lessius*, quia nemo in dubio iure suo spoliāndus est
 50 & in pari casu melior est cōditio possidentis. Minor probatur, quia hoc neque potest conuinci ex modo donationis fidelium, quo hæc bona ad Ecclesiam translata sunt, neque ex præcepto Ecclesie, aut dispositione: non ex donationis modo, quia non constat fideles, qui hæc bona contulerunt sub hoc modo, & hac conditione donasse, ut Ecclesia lege iustitiæ teneretur exijs, quæ ministrorum honestæ substitutioni supersunt pauperes alere, vel alia pia opera promouere; quamuis enim fideles intenderint, ac desiderauerint, ut hoc fieret; tamen incredibile est, eos Ecclesie talem obligationem
 52 non imposuisse tum quia non dubitabant quin Episcopi, & Prælati, qui illam administrabant essent abundè facturi, quod eos passim tam sollicitè facere videbant. tum quia modestiores, & in suos superiores reuerentiores erant, quam ut illis auderent huiusmodi obligationem imponere, præsertim cum hæc darent in redemptionem suarum animarū, vel ut seruorū Dei præces, & suffragia cōsequerentur vel ad cultus Diuini ampliacionem. Quod ita confirmat *Lessius*,
 53 quia bona ecclesiastica à fidelibus relicta vel sūt decimæ, vel prædiā, vel census, vel dominia pagorum, oppidorum, Prouinciarum, atqui nullum genus horum videtur relictum cū tali onere, nisi fortè in particulari aliqua donatione id expressum sit; ergo generatim non est putandum tale onus esse impositum. Probat minorem, quia quoad ius decimarum attinet, fideles ratio-

ratione illius non posuerunt Ecclesia
 ullam obligationē ergā pauperes de-
 cimę enim debentur ratione iustitię
 quia populus eos, qui spiritualia ad-
 ministrant pro dignitate sustentare
 debet, & hoc naturaliter etiam apud
 Ethnicos constat, & ad hanc sub-
 stentationem Ecclesia à principio de-
 54 terminauit decimā partem fructuū
 exemplo legis veteris, ubi & si pau-
 ciores essent leuitę, & sacerdotes, alij-
 que ministri; minor quoque eorum di-
 gnitas, minor labor, minor sumptus
 sacrorum, tamē decima pars fructuū
 præter primitias, & oblationes à Deo
 constituta, & præcepta fuit, neque
 ipsis ulla obligatio iustitię ad super-
 flua in pauperes eroganda fuit impo-
 sita. Itaque decimę (de quibus tamē
 maxima est questio) post illam de-
 terminationem non dantur libera vo-
 luntate fidelium, sed soluūtur lege Iu-
 stitię: Dominia; & prædia proueniūt
 ex fidelium donatione; non tamen do-
 nata censentur cum hoc onere; nā da-
 55 ta sunt ad Ecclesię splendorem, &
 authoritatē, prædia, & census ad ec-
 clesiasticorū decorem, eorūq; conserua-
 tionem ad augmentum Diuini cul-
 tus, ad erectionem beneficiorum, ad red-
 denda peccatis quare non ex modo
 donationis hoc conuinci potest; neque
 ex dispositione Ecclesię cōstare potest.
 56 hos teneri ad restitutionē malę expē-
 sorum, primò, quia nunquā id in Ca-
 nonibus expressum est clarē; cum ta-
 mē res sit maximi momenti utq; ad
 omnes beneficiatos pertineat, & sumo-
 perē ad publicā edificationē, & pau-
 perū sustentationē, seu subuentionē
 faciat; si enim ex rei natura, vel præ-

cepto Ecclesię itā obligarētur id cla-
 re debuisset per summos Pōtifices, v el
 57 Concilia Oecumenica, aut prouincia-
 lia exprimi, nec tanta iniquitas tole-
 rari, cum in rebus multò minoribus,
 & per se clarioribus id fecerit, ne
 quis prætextu ignorantia, se posset ex-
 cūsare v.g. eum teneri ad restitucio-
 nem cum Diuino officio non interesset;
 vel Canonicas horas non recitaret,
 aut cum ultrā tres menses esset absēs
 58 à sua residentia, & alia huiusmodi.
 Secundò probatur, quia Ecclesię non
 rescindit pacta, & donationes qui-
 bus Beneficiati fructus redundantes
 alienat, vel profanē, vel vanē expen-
 derit quod deberent omninò facere, si
 putaret pauperibus stricto iure debe-
 ri, nec permittere tantam iniustitiam
 à suis subditis admitti maximè cum
 causa pauperum sit tam fauorabi-
 lis, & de illis curam specialē habere
 debet. Hęc Lessius.

Quod verò peccent mortalitèr, si ex-
 59 pendant illam portionem super-
 fluam in profanos vsus commu-
 nem sententiam dicit Lessius, eam-
 que probat ex Trid. sess. 25. c. 1. de
 refor. vbi omninò interdicitur, ne
 Episcopi de fructibus, & redditibus
 Ecclesię cōsanguineos ditent; illa enim
 verba omninò interdicit
 important præceptum strictiùs, &
 cum sumus in materia graui obli-
 gat in conscientia sub reatu pec-
 cati mortalis, vt patet in materia
 de legibus; dicuntur enim fructus,
 & redditus res Dei, quod scilicet
 ad vsū piū expēdi debent, potuitq;
 Ecclesię in talibus bonis præceptū
 hoc ponere talitèr, vt sēper in Ec-
 clesia

elesia seruatū est ab ipsius primordio, nec per hoc quod singulis portionis suę partis administrationem permisit, derogatū voluit, sed potius voluit ei per singulos pro cuiuscūq; facultate satisfieri: quare sicuti Episcopi cum illa administrabant, tenebantur portionem cæteris, & necessarium pauperibus seponere itā beneficiarij, qui in illam administrationem ex parte successerunt, teneantur, & quæ sibi supersunt, in vsus pauperum, vel saltē in pias causas, quando graues necessitates nō occurrunt ponere. Secūdo probatur, quia nisi ecclesiastici obligarentur in pios vsus superflua impendere valdē improuide faceret Ecclesia tantam affluentiam fructuum illis permittendo, vt daret
 60 ansam ad luxus, & ad libidines. Tertio Clerici ratione gradus, quē obtinēt in Ecclesia sunt veluti patres, & tutores pauperum; & orphanorum: ergo peculiari nexu charitatis, & misericordiæ tenentur illis opem ferre, & eo magis, quia sæpe elemosyna est necessaria ad bonum spirituale in subditis conseruandum, vt quando pudicitia Virginis ratione paupertatis periclitatur, aut aliqui ad furta, & latrocinia se conuertunt: ergo ecclesiastici, maxime Episcopi, & Parochi, qui ex officio bonum spirituale subditorum procurare debent, partē prouētū suorū, quę superest in opera pietatis impēdere tenētur. Respondet ad argumenta contraria,
 62 *Lessius*, & ad illud, quod dicitur in Sacris Canonibus, & in Patribus

bona Ecclesiæ esse patrimonium Christi, & pauperum, & Clericos esse dumtaxat dispensatores reddituum, & bonorum Ecclesię vt tota 1 2. q. 1. & 2. legitur in lectione S. Urbani Papę, & martyris; Respondet esse patrimonium Christi, quia propter Christum, & Christi cultū donata sunt. Dicuntur bona pauperum, quia omnia superflua dicuntur esse pauperum vtpotē pauperibus eroganda, qua ratione D. Hieronymus de sæcularibus dicit *aliena rapere conuincitur, qui ultra necessaria retinere probatur c. hospitale 42. dist.* tum etiam quia Clerici peculiari ratione ex his bonis pauperes subuenire debent. Insuper has sententias referendas esse maximē ad illud tempus, quo omnes cōmuniter viuebant: quare etiam dicebantur bona pauperum, quia tunc verē erant pauperes.

Ad secundum argumentum, quod in
 64 multis Sacris Canonibus statutū est de redditibus Ecclesiæ fieri debere quatuor portiones; vt in 1 2. q. 2. pauperibus autem nil hodie assignari ergo eorum portio admixta est cum portionibus Episcoporum, & Clericorum: ergo ex iustitia tenentur, illaque erit portio pauperum iudicanda, quæ eorum statui non est necessaria; Respondet *Lessius*, & dicit ex istis Canonibus cōuinci Clericos teneri ex precepto Ecclesiæ ijs locis, vbi pauperibus sua quarta assignata non est quæ sibi abundant erogare non quod ex iustitia hæc pauperibus debeantur, sed quia Sacri Canones iubent,

vt

vt ipsis ex Ecclesiæ redditibus quarta portio detur, vt in *can. mox est* 12. q. 2. Vndè cum passim in bonorum ecclesiasticorum diuisione, & Beneficiorum erectione nihil pauperibus videtur assignatū, dubitandum non est quin obligentur beneficiati singuli pro parte sua; diuisis enim bonis, diuisa est simul obligatio his bonis imposita ex ordinatione Ecclesiæ, quæ noluit per erectionem beneficiorum, & bonorum diuisionem hanc obligationem extinguere.

Tandem ad tertiū argumentum, quod 66 Episcopis, & beneficiatis vetitum est testari de acquisitis ratione Ecclesiarum, respondet Lessius ex hoc tātum sequi vsum dominij in certis actibus impediri, sicut in impēdēdo, quod consulto fecit Ecclesia, quia par est, vt quod eis superest ad Ecclesiam redeat, & hac ratione reuocantur à studio cumulandi, & incitantur, vt in vita ad pios vsus erogent; Sic & eadem ratione potuit Ecclesia statuere, vt quæ acquisita sunt ex bonis Ecclesiæ pertineant ad Ecclesiam, nō ad Clericos, ne scilicet Clerici opibus componendis instar sæcularium studerēt; non tamen sequitur, non habere dominium fructuum: Hæc, & alia multa Lessius.

Eisdem ferè argumentis, & rationibus *Bardus loco cit.* probat hanc sententiam, qui nu. 85. ita scribit. *Tertia deniq; sententia absolutè docet, Episcopos, ceterosque beneficiarios insumentes in profanos vsus totum illud, quod competentem ipsorū*

substantionem excedit non peccare contra iustitiam, & per consequens neque alios consanguineos, neq; alios familiares, in quos forsitan peruenerit aliqua pars horum reddituum, teneri ad restitutionem. Ita sentiunt Doctores, quos capite præcedenti citauimus, qui concedunt personas ecclesiasticas habere verum dominium circa redditus proprij Beneficij; excipimus tamen Molinam, & aliquem alium, qui cum moderatione prædicta loquuntur, hanc etiam sententiam, vt probabiliorē recipit Lāfrancus opusc. 8. de eleemosy. cap. 3. n. 7. loquens de ecclesiasticis, qui non sunt commendatarij, sed in titulum habent beneficia. Dicendum igitur est primò, hanc ultimam sententiam esse longè probabiliorē; Primo quia ferè omnes aduersarij magna ex parte fūdant suā opinionem in eo, quod Ecclesiastici non acquirunt dominium fructuum beneficiorum, quod principium supra sufficienter impugnauimus. Secundò quia nullum assignari potest caput, ex quo obligatio restituendi oriatur, quando beneficiarij fructus reddituum expendunt in vsus profanos: ergo nō tenentur ex iustitia illos insumere in vsus pios. Patet consequentia, quia si ex iustitia tenerentur, obligatio ista ex aliquo capite resultare debet. Antecedens probatur, quia caput, ex quo talis oritur obligatio ab ipsis aduersarij esset assignandum: proinde dicūt beneficiarios teneri ex iustitia ad applicandos fructus pijs operibus ex quodam implicito contractu: censent enim ipsi aduersarij bona ista fuisse à fidelibus concessa cum hoc onere, & obli-

obligatione, ac proinde recipiant beneficia censentur tacite obligati ad rectè distribuendum excessum fructuum modo explicato. Sed ratio ista non est firma, quia, ut benè aduertunt defensores huius nostræ sententiæ, non constat bona ista Ecclesiasticis donata esse cū tali onere, immo, ut notant aliqui potius donata esse absolute constat, ut ait Castropalaus in ordine ad sustentādos ipsos ministros, & veluti in premium exercitiorum ecclesiasticorum, & ut sic liberi à sollicitudinibus accumulādi bona temporalia, expeditiūs Deo vacarent; & addo quod quamuis intentio fidelium fuerit, ut superfluum horum reddituum erogaretur in pauperes, & opera pia, & fortè fuerit solum causa impulsua, & non motiua: nihilominus talis intentio, dum non fuerit exterius manifestata, & in pactum deducta, non habet vim obligandi ex iustitia donatarius, ita ut teneantur ratione cōtractus: Fundamentum huius rei est, quia ad hoc, ut quis ex cōtractu, aut quasi cōtractu obligetur, requiritur inter contrahentes pactū vel explicitū vel implicitū; nam cōtractus, ut vult Vlpianus iuris consultus lege habet. ff. de verborum, & rerum significatione, cōmuniter receptus, est vltro citroque obligatio: at nequit resultare obligatio mutua nisi pactum intercedat, dixi, vel explicitum, vel implicitum, explicitum est, quando proprijs verbis proponitur, & ab alio acceptatur, ut euenit in cōtractibus emptionis, venditionis, locationis, & similibus, implicitum est quando quo exercet; vel aliquod officium, vel recipit ali-

quid, & illi officio, vel ex iure, vel ex natura rei, est annexa obligatio; & ita tutor e.c. dum recipit tutelam, eamque administrat, & maritus dum recipit dotē ab uxore, censentur ex pacto implicito obligati ad resarciendum damnum, quod ex eorum negligentia in bonis pupilli, vel dotalibus contingit; sed in casu nostro nullibi apparet pactum neque explicitum quod inter fideles donantes, & ecclesiasticos interueniat, ratione cuius pacti ipsi ecclesiastici obligentur ex iustitia ad erogandum superfluum pauperibus; neque implicitum, neque ex iure, neque ex natura rei; non ex iure, quia post diuisionem factam reddituum omnium ecclesiasticorum in quatuor illas portiones, & postquam erecta sunt beneficia, in quorum fructibus beneficiarij acquirunt dominium, Pontifices nullum onus ex iure Pontificio imposuerunt ecclesiasticis, & si tale onus fuisset, sanè tot Summi Pontifices, qui Ecclesiam gubernarunt debuissent illud explicare, & fructus male insumptos repetere, quod tamen nunquam vidimus, aut legimus, & addo, quod licet demus inueniri iura aliqua canonica, quæ superius attulimus, precipientia, ut ecclesiastici deductis his quæ, sunt sibi secundum vniuscuiusq; gradum necessaria, reliquum dent pauperibus, vel insumant in opera pia, non tamen statim sequitur, prædicta iura obligare ex iustitia; nam possent obligare ex charitate, & misericordia: rursus nonnulla iura possunt loqui de portionibus assignatis pauperibus, Ecclesiæ &c. commendatis Episcopo. Demum hæc omnia iura

videntur, ut supra adnotauimus per diffuetudinem scitam, & toleratam à Summis Pontificibus abrogata quoad quotam, & solum remare obligationē ratione status ecclesiastici secundum ius naturale, quod non obligat ex iustitia ad erogandum superfluum pauperibus, sed ex misericordia. Igitur à primo ad ultimum, cum nullum sit assignabile caput certum, ex quo ecclesiasticiteneantur ad expendendum excessum supra congruam sustentationem in eleemosynas &c. sequitur eos non obligari ex iustitia, & per consequens expendant omnes fructus in profanos, immò in turpes usus non teneri ad restitutionem.

Argumenta contra hanc nostram sententiam præter ea, quæ desumuntur ex carentia dominij, sunt nonnulla patrum locutiones, quarum aliquas supra retulimus, & eas sufficienter explicauimus; proinde non est cur iterum illas repetamus; solum videtur remanere, ut satisfaciamus cuiusdam recentioris argumentis.

Dices, preceptum, quo beneficiarij astringuntur nequit prouenire nisi ex virtute iustitiæ obligantis illos ad erogandum, quod superfluit in pios usus: ergò absolute dicendum est, beneficiarios insumentes superflua in profanos usus, teneri ad restitutionem.

Respondeo negando antecedens; nam, ut diximus supra preceptum hoc erogandi quæ congruam sustentationem excedunt; fundari in lege nature, quæ dicitur id, quod semel est Deo dicatum, non esse in profanos usus conuertendum, ut expressè habetur c. scimus q. 12. 1. & de regul. iuris in 6.

regul. 51. ubi hæc habentur: Semel Deo dicatum non est ad usus humanos ulterius transferendum; proinde consumptio bonorum ecclesiasticorum in profanos usus inuoluit turpitudinem quandam, ut rectè notat Cardinalis de Lugo tom. 1. de iustit. disp. 4. sec. 2. nu. 16. & ideo quoddam sacrilegium est.

Sed urgebis cum recentiore, cuius supra meminimus lex nature vel supponit translatum dominium in beneficiarios, vel non supponit: Si hoc secundum dicatur, sequitur beneficiarios in usus profanos superflua insumentes, obligari ex iustitia ad restitutionem, quia alienum consumarunt: Si primum sequeretur bona ista ecclesiastica non esse amplius bona, seu res Dei, & Beneficiarius non se habere uti administratores, seu Procuratores talium bonorum, quia essent domini, sed potius se habere veluti pauperes cantores, caterique Ecclesiæ operarij, qui accipientes pecuniam ex bonis Ecclesiæ tamquam rem Dei, eam tamen in usus profanos expendentes, non peccant. Ratio horum est, quia ille, qui dominium habet de re aliqua, potest pro sui libito de eadem re perfecte disponere in quoscumque usus quocumque titulo, & à quacumque persona siue laica, siue ecclesiastica rem illam acceperit.

Respondeo à lege naturali in casu isto supponi translatum dominium in beneficiarios: & ad instantiam in contrarium dico; etiam si beneficiarij acquirant horum fructuum dominium non sequitur illos non possidere taquam res Dei modo illo speciali; sunt enim si-

nota-

delium oblationes in diuinum cultū, uel ex iisdem oblationibus empta, ut notauit Cardinalis de Lugo disp. 4. de iust. sec. 2. num. 16. & alij. Ad do tamē Beneficiarios facta diuisione bonorum respectu portionis ad ipsos spectantis non se habere ut administratores seu procuratores nisi solum respectu portionis, quæ est Ecclesie, cuius curam gerunt, & nego illos se habere quoad omnes fructus beneficij, quemadmodum pauperes, cantores &c. & hoc quia licet in ordine ad fructus uecessarios ad congruam ipsorum sustentationem se habeant sicuti pauperes, cantores, ceteriq; ministri, qui dominium acquirunt de stipendio pro obsequijs soluto, de quo liberè disponere queunt, & similiter ipsi beneficiarij de fructibus propriae sustentationi necessarijs disponere possunt in ordine ad quoscumq; usus; nihilominus in ordine ad fructus superfluos alio modo se habent, quia tenentur hos erogare, uel in pauperes uel in alia pia apera, & hoc non solum ratione status, uerum etiam ratione conditionis horum bonorum, quæ Deo à fidelibus dicata fuerunt, eidemque ueluti consecrata, ideoque nequeunt conuerti nisi in pias causas.

Ad rationem uerò, qua arguens suā probat sententiam, respōdeo falsum assereri dicendo eum, qui habet dominium de re aliqua, semper posse de re illa pro suo libito disponere in quoscūque usus; nam, quamuis hoc uerum sit de illo, qui perfectum, & plenum habet dominium; nihilominus lex, ita exigente bono communitatis, prohibere seu impedire, immò irritare aliq̄

usum huius dominij potest, ut passim experimur, proinde rectè dominium desiniri solet esse ius perfectè disponendi de re, nisi lege prohibeatur. Ità Bartol. in l. si quis 6. §. differentia ff. de acquir. posses. Potest ergo lex impedire, ne tale dominium in aliquem actum particularem exeat, & tunc dominium deficit à sua plenitudine, & sic de facto lex impedit ne pupillus excerceat dominium bonorum; nequit enim alienare; cum tamē sit uerus Dominus ut asserit S. Paulus ad Gal. 4. Sic etiam irritat contractus alienationis initos à prodigo; & rursus disponit, ut maioratus, fideicommissa, & similia nequeant alienari, quo non obstante, qui ea possidet est uersus illorum dominus, ut aduertit Lessius lib. 2. de inst. c. 3. dub. 2. nu. 9. Non rectè igitur arguens ex dominio infert, posse à Domino pro libito disponi ad quoscumque usus rem, de qua est dominus, neque rectè deduci potest à contrario, uidelicet qui non potest uti re ad aliquem particularem usum, ut sunt beneficiarij, qui prohibentur insumere fructus superfluos in uanos usus non esse eorundē fructuum dominos.

Dices, Patres multa dicunt, ex quibus uidetur apertè colligi Beneficiarios nō habere dominij de fructibus superfluis ipsorum congruam sustentationem ecedentibus, & ex his ergo deducitur ex iustitia ipsos obligari ad applicādos illos, uel pauperibus, uel pijs operibus, & contrarium faciētes obligari ad restitutionem, probat hoc ipse arguens nonnullos patres referendo, & præsertim S. Hieronymū adduc-

tum à Gratiano, dist. 42. quem nos *sec. 4. citamus de regul. Monach. c. de paupertate* sic ille inquit (aliena rapere conuincitur, qui ultra necessaria sibi retinere probatur) & relatus ab eodem Gratiano cap. quoniam 16. q. 1. ait (quid quid habent Clerici pauperum est,) S. Augustinus in cap. decimæ ibidem inquit (decima sunt tributa animarum egentium, & res à domino pauperibus delegata) Sanctus Prosper in cap. pastor. 1. q. 2. sic asserit (diuites, qui accipiunt aliquid à beneficiarijs non sine grande peccato accipiunt) Sanctus Bernard. epist. 2. ad Fulconem Canonicum ita loquitur (quid quid præter necessarium uictum, ac simplicem uesitum de altario retines tuum nõ est rapina est, sacrilegium est) ex his, aut alijs similibus patrum dictis recentior iste colligit beneficiarios teneri ex iusticia erogare superfluũ congruæ eorũ sustentationi pauperibus, aut illud alijs pijs operibus applicare, & id nõ facientes obligari ad restitutionem, deducit Author iste hanc conclusionẽ ex uerbis relatis patrum; nam dicunt esse furtum, rapinam insumere superfluum in usus profanos, quia non est suum, sed pauperum &c.

Respondeo hoc esse præcipuum, immò unicum fundamentum, quo aduersarij nituntur ad ponendam obligationem iustitiæ in beneficiarijs, & ideò conabor exponere uerba patrum, eorumq; mentem explanare, & quamuis ad locutiones prædictas possem aliquas particulares interpretationes tradere, nihilominus eas omiſſo, nam placet pro omnibus his authoritatibus uniuersalem

dare expositionem: respondeo igitur, & quod attinet ad S. Hieronymum, & S. Augustinum, etiam si cõcedimus aduersarijs locutos fuisse in eo sensu, quem ipsi intendunt; nihil tamen illis fauent, quia scripserunt ante diuisionem bonorum; ut obseruat Barbosa de iure eccles. lib. 3. c. 17. nu. 25. Malderus in 2. 2. S. Thome tract. de subiecto dominij c. 4. dub. 8. ad 1. Siluius ibidem q. 187. à 7. Conink. de thorit. disp. 27. nu. 188. & etiam S. Prosperum scripsisse ante diuisionem testatur ibidem Syluius; Ideò non debet esse mirum, si dicatur furtum; & rapinã esse tollere id, quod est ex superfluo, nam ante diuisionem cum fuerint bona confusa, Episcopi, alijsque beneficiarij erant administratores, & dispensatores bonorum, quæ erant communia cũ clerico, & alijs. Et sic ex iusticia tenebatur ad rectam administrationem, & dispensationem, sed quia remanet explicandus Bernardus, & alijs, qui fuerunt post diuisionem. Idcirco uniuersalem, & propriam pro omnibus, ac firmam do explanationem. Pro qua est valdè notando quaedã doctrina, quam tradit Sotus lib. 10. de iust. q. 4. à. 3. in solutione ad primũ; ponit enim ueluti duplicem auaritiã, alteram, quæ est iustitiæ cõtraria, & propriè loquendo appellatur furtum, seu rapina; alteram uerò, quæ est liberalitati, & misericordiæ contraria, subdit etiam Sotus sanctis Patribus familiare fuisse auaritiã hanc misericordiæ appositam, per quamdam hyperbolem appellare furtum, & rapinam, & hoc quia in necessitatibus

omnia

omnia communia censentur quò ad usum, & etiam quia eorundem patrum idioma fuit totum id, quod superat existimare commune quò ad usum, & hoc non solum locum habuisse in ecclesiasticis, verum etiã in secularibus quamuis illi strictius obligarentur, proindè Sotus rectè concludit hoc genus rapinae non trahere debitum restituendi, & per hanc doctrinam exponit plura dicta patrum. Ferè eadem docet Vasquez opus de reddit. cap. 1. §. 3. dub. 1. n. 32. & similiter Coninch. 1. c. & Lorea in 2. 2. disp. 39. sect. 3. memb. 4. n. 49. dicens patres equiparare omissionem elemosinae furto propter similitudinem, non quia re vera furtum sit.

Ad vberiore autem nosrae sententiae, & traditae doctrinae firmitatem placet nonnulla patrum dicta afferre, in quibus etiam ipsi aduersarij velint, nolint, coguntur admittere locutiones illas, non esse secundum proprietatem, sed potius secundum quamdam accommodationem, ut indicaretur gravitas peccati, & debitum, quod habent Praelati ad eroganda superflua pauperibus, & pijs operibus. incipio ab antiquioribus. S. Basilii orat. 13. de elemosina, & benignitate ante mediũ lit. F. habet hæc (esurientis est panis, quem tu detines, nudi est palliũ, quod tu in uestiario conseruas, calcens, qui apud te putrescit; eius, qui eo caret, indigentis est aurum, quod terra obruisti, Proindè tot hominibus iniuriã inferis, quot beneficio completi potuisti) ex his Basilij verbis, quæ dirigit in ea oratione ad diuites elemosinam omittentes, duo colliguntur, primò vo-

cari pauperum bona illa, quæ re vera non sunt pauperis, sed eiusdem diuitis, & hoc quia, ut Sotus annotauit apud Patres, quod est superfluum nũcupabatur pauperum, secundo, inquit, iniuriã inferri à diuite omnibus illis, quos beneficio elemosinae adiuare poterat, & tenebatur, & tamen vera, & propria iniuriã non est, quia secundum communem Theologorum sententiam, præceptum elemosinae non est ex iustitia, sed ex charitate, & misericordia, ubi enim non est iniustitia propriè, dicta nequit esse propriè iniuriã, ut de se patet: ergò dicere debemus S. Basilium hyperbolicè locutum fuisse.

S. Chrysostomus hom. 11. in Epist. ad Rom. in morali expositione loquens pariter cum diuite splendidè uiuente, & elemosinam non erogante ait rapina, & auaritiæ incumbere.

S. Ambrosius serm. 64. in Dom. 8. post Pentec. circa finem sic inquit (quis enim tam iniustus, tam auidus, tam auarus, quam qui multorum alimentum, suum non usum, sed abundantiam, & delicias facit? Nequè enim minus est criminis habenti tollere, quam cum possis, & abundes indigentibus denegare. Esurientium panis est, quæ tu detinens, nudorum indumentum est, quod tu recludis, miserorum redemptio, & absolutio est, pecunia, quam tu in terra defondis. Tot te ergò scias inuadere bona, quot possis præstare, & nolis) vide Ambrosium quo pacto increpans diuitem auarum dicat esse pauperum, & demum non minus esse crimè tollere alienum, quam sit. nõ subuenire indigentibus &c. quæ omnia,

nia, ut patet per quamdam exaggerationem dicta sunt. S. Augustinus serm. 219. de temp. Agens de secularibus, qui superflua in pauperes minimè distribuent inter alia sic habet (quid enim Deus nobis plusquàm opus est dederit non nobis specialiter dedit, sed per nos alijs erogandum transmisit, quod si nō dederimus res alienas inuasimus) & certum est superfluum non esse alienum, nisi per quādam accomodationem.

Idem Augustinu in sal. 147. fol. mihi 707. col. 2. lit. B. in fine, sic habet (superflua diuitum necessario sunt pauperum. Res a lienæ possidentur, cum superflua possidentur) appellat superflua res alienas, cum tamèn in rigore loquēdo non sint talia, sed propria ipsius possidentis, loquitur tamen hoc modo ad indicandum debitū misericordiae, quod habent diuites ad eroganda superflua pauperibus.

S. Leo Papa serm. S. de collectis, & elemosynis suadēs facultates terrenas habenti ad egenos adiuuandos, ut erogat inter alia sic inquit (non solū spirituales opes, & dona caelestia Deo donante capiuntur, sed etiam terrena, & corporeae facultates ex ipsius largitate proueniunt, ut merito rationem earum quæsiturus sit, quæ non magis possidenda, quam dispensanda cōmisit) vide quo pacto bona propria, & temporalia, de quibus ibi loquitur, dicat esse à Deo donata, ut à possidente pauperibus dispensētur, & consequenter possident respectu talium bonorum vocari possit dispensator non proprie, sed largē, & per accomodationem, & similitudinem.

S. Gregorius in pastor. par. 3. admonit. 22. super illa verba psal. 3. disperfit dedit pauperibus iustitiae eius manet in seculum seculi. Sic inquit (cum enim largitatem impensam pauperibus prēmisset non hanc vocare misericordiam, sed iustitiā maluit, quia quod communi domino tribuitur iustū profecto est, ut qui accipiunt eo communiter utantur) His verbis declarat S. Gregorius nom ine iustitiae vocari etiam id, quoa ex misericordia debetur; nō quod re vera sit iustitia proprie dicta.

Plura etiam possem adducere loca patrū, in quibus furtum, aut rapinam appellant denegare pauperibus elemosynā ex superfluis, & etiam ipsa superflua ab eisdem Patribus vocari bona pauperum, quæ omnia ut dixi per quamdam accomodationem, & extensionē probata sunt: Igitur nequeunt aduersarij ex his, aut similibus verbis, & dictis Patrum deducere obligationem rigorosæ iustitiae in beneficiarijs ad eroganda superflua pauperibus &c. sed solum obligationem arctissimam ex misericordia, & charitate, alias esset dicendum etiam seculares ex iustitia teneri ad distribuenda superflua pauperibus, quia Patres eodem modo loquuntur de illis ut vidimus, etsi aduersarij respondeant has locutiones à me adductas esse intelligendas per quamdam exaggerationem, & non proprietatem, ita, & ego dicam hoc ipsum explicando verba, quæ ab ipsismet Aduersarijs afferuntur ad probandam suam sententiā, & si ipsi velint Patres. ab ipsis allatos esse interpretandos cum omni proprietate,

it. 3

ita, & ego dicere possem de Patribus à me allatis, cum non sit maior ratio de his, quam de illis, quod tamen nõ admittunt, neque admittere possunt Aduersarij, cum certum sit, obligationem, quam habent Sæculares ad erogandam eleemosynam ex superfluis esse ex misericordia.

Dices plura Concilia post quatripartitã illam diuisionem celebrata, loquuntur eodem modo, nempe Beneficiarios esse administratores, dispensatores bonorum Ecclesie, ita habetur in Concilio Antiocheno in cap. Episcopus 12. q. 1. & cap. Episcopus 10. q. 2. ex Concilio Martini Papæ.

Respondeo in prædictis locis nil aliud haberi, nisi quod Episcopus potestatem habeat dispensandi res Ecclesie indigentibus, & quod hoc officium exercere debeat cum reuerentia, & timore, & illud non committat domesticis, & cognatis, nè res Ecclesie ab his personis occultè lædantur; At nihil in prædictis locis de obligatione ex iustitia, restitutione &c. & addo ibi sermonem esse posse de rebus, & redditibus Ecclesie, cuius curam, & administrationem gerit Episcopus, non autem de portione illa, quæ ad ipsi Episcopum spectat.

Dices obligatio adeo strictè, quam habet Episcopi, cæterique Beneficiarij ad erogandum in usus pios id, quod excedit ipsorum congruam sustentationem nequit, saltè adequate, & cū tanto rigore, quo loquuntur Patres, & Concilia, prouenire ex Deo, quod sint bona Deo dicata, patrimonium Christi, res Dei &c. ergo prouenit ex rigore iustitiæ, qua prædicti tenentur

ad expendendum superfluum in opera pia, patet consequentia, quia alter verò ex his capitibus id oriri poterit, & cum non oriatur à primo sequitur esse à secundo: Antecedens verò ostenditur, quia si oblatio Deo facta induceret in Beneficiarios talem obligationem, & formaliter daret denominationem illam his bonis, nempe esse patrimonium Christi &c. sequeretur, quod etiam fructus necessarij ad congruam sustentationem non possent in operibus profanis expendi, & pariter deberent appellari Patrimonium Christi, res Dei, &c. quia ex bonis Deo oblatis nascuntur: At hoc est falsum, quoniam, ut omnes fidentur, ex ijs, quæ requiruntur ad congruam sustentationem, possunt Episcopi, & alij ad libitum, & sicuti de bonis laicis disponere.

Respondeo, negando antecedens, ad cuius probationem aio, omnia bona Ecclesiastica, tum stabilia, tum mobilia esse patrimonium Christi &c. ante applicationem, & incorporationem, & ideo ita etiã esse appellandos fructus necessarios ad sustentationem Beneficiarij, secus autem postea, & ideo hi fructus, dum ab ipso Beneficiario sibi incorporantur, amittunt respectum illum specialem, quem habebant ad Deum, & fiunt laica, sicuti etiam fructus, qui in pauperes erogantur licet prius habuerint illam habitudinem ad Deum, & quamdam veluti spiritualitatem, ratione cuius exigebant operibus pijs applicari, nihilominus facta applicatione, sortiti sunt finem suum intentum à Fidelibus, qui bona illa donarunt, & etiam

ab

ab Ecclesia, nempe ut in usum pium erogentur, & ideò quemadmodum bona pauperibus in eleemosynam erogata, incorporantur ipsis pauperibus, & ad eorum libitum in usus profanos expendi possunt: ita etiam fructus, qui sunt necessarij ad sustentationem Beneficarij; nam applicati, & incorporati iuxta intentionem donantiũ, & Ecclesie spoliantur, respectu illo ad Deum, & sunt bona laica, de quibus Beneficiarius potest disponere ad quoscumque usus. Ex his autem patet, quod quamvis colligatur obligatio, quam habent Beneficarij in applicandis superfluis in opera pia, ex quo sunt ex bonis Deo dicatis, nihilominus ex hoc principio nequaquam rectè inferitur Beneficiarios non posse in usus profanos expendere fructus ad sui sustentationem necessarios, & ratio est, quia applicatio talium fructuum censetur pia, & iuxta intentionem fidelium donantium, & Ecclesie, nam qui Altari deseruiunt cū Altari participat, ut inquit S. Paulus ad Corinth. c. 9. Quemadmodum quando erogamus pecuniam Sacerdoti, ut pro nobis celebret sacrum dicimus. expendere illam in opus pium, facta autem applicatione, & incorporatione illius pecunie, potest ab eodem Sacerdote in quodcumque opus illa in sumi. Ità etiam fructus beneficij, qui sunt portio debita ipsi beneficiario incorporata, iam poterunt in usus profanos expendi, quia per applicationem illam dicta sortita est finem illius spiritualitatis; quem ante incorporationem retinebat, hac Bardus.

Et quamvis Episcopus, siue quisquis Beneficiatus teneatur redditus superfluos ecclesiasticos in pios usus pauperum alimoniam largiri; at tamen per hoc non impeditur acquisitio veri dominij, nam, & seculares quoque ad eleemosynam quandoque tenentur, ut alibi scriptissimus cū S. Thoma, & sicuti peccat ecclesiasticus redditus ecclesiasticus malè expendendo ecclesiasticos redditus, ita etiam secularis abutèdo suis bonis; & tamen quis dixerit secularem non acquirere dominium suorum bonorũ? quod verò ecclesiasticus tenetur ad huiusmodi largitionem nihil refert ad dominij acquisitionem, nam & dominium à nostris definitur, ut sit potestas disponendi de rebus proprijs, nisi à lege prohibeatur; Ecce quod stat dominium cum legis restrictione, optimè *Filliuccius de spol. cler. c. 3. sub nu. c. vers. sed obicies, & c. 4. n. 7.* ideò hoc dominium, quod acquirit Episcopus, vel Beneficiatus reddituum ecclesiasticorum, limitatum, & restrictum vocant quamplurimi Doctores, ut videre satis doctum *Petrum Barbosa in l. diuortio, 2. part. sub n. 53. vers. beneficiarius, ff. solut. matrim. Garfiam de expens. c. 22. n. 51. vers. in Episcopo*, ut scilicet ex illis Prelatus insumat necessaria, pro se, & suis ceteros verò ad formam Sacrorum Canonum distribuatur, optimèque optimè, &c.

Tandem *Vasquez de redditibus c. 1. §. 2. dub. 1.* postquam tres retulerit opiniones n. 27. ita scribit: *Ideò*

opi-

opinio, quæ mihi verior videtur, est quam latè defendit, & prosequitur Sarm. 4. par. de redditib. c. 1. & seq. Sot. & Con. Sylu. Adrian. Cordu. quæ in usu iam receptissima est scilicet contra Zabarellam, & alios, quod Beneficiarij omnis partis iã modo sibi assignata sint veri domini, & contra Caiet. & Nauar. & alios, quod ex consequenti, non teneantur ad restitutionem malè distributorum.

Sed quid dicemus de parte pauperibus assignata, quæ non comparet, reliquæ verò extant nunquid hanc possunt, aut potuerunt Episcopi sibi usurpare, quia saltem obligandi sunt, ut ipsi quibus maior pars modo cõtingit, aut etiã ipsi, & Clerus (nam fabrica pars non est ita pinguis) pauperibus unã partem assignent. Huic argumento, aut difficultati, aliter respondet Sotus loco citato, aliter respondet Sarmientus 4. par. de redditibus c. 2. nu. 10. & forsan utrique verum. Sotus asserit, quod ex parte pauperum probabiliter est presumendũ, plura erecta esse beneficia, Hospitalia, & alia pia opera fuisse decimis ditata, quæ partem pauperum consumpsere. Et in nostris Regnis, tertia pars decimarum, Regibus, est assignata pro Ecclesie defensione, quod multis ab hinc annis factum fuit à Pontificibus.

Sed Sarm. aliter respondet, secundum ea, quæ nos diximus: inquit enim, quod sicut in decimis, aut lege, aut consuetudine, potest auferri quota, dummodo aliundè Ministri habeant assignatũ stipendium, quia illa est de iure positivo tantum, sic etiam fieri potest consuetudine tolerata, quod quota pau-

peribus assignata derogetur, & fiat Episcopi, ita ut solum maneat obligatio iuris naturalis, & diuini erga Pauperes.

Subdit tamèn Sarm. aut supponit ad hæc suam solutionem, quod lex illa, quartam assignans Pauperibus modificata fuerit obligationem, quam iure diuino erga pauperes, & alia pia opera habebant Episcopi, & ita posse abrogari sola consuetudine, sicut, & quota decimarum; Mihi in hac re videtur, quod non fuerit illa lex modificatrix diuinæ legis, quia cum humana lex diuinam, aut naturalem modificatur, non mutat obligationem, nec nouam addit sed tantum taxat, aut tempus, aut quantitatem obligationis; Sed lege naturali, aut diuina non tenebantur Episcopi, aut alij ex iustitia pauperes alere, ipse fatetur Sarm. extrã extremam necessitatem (de qua non est controuersia), ergo si humana lex assignans pauperibus quartam partem, aut alijs pijs operibus, modificaretur hanc obligationem ad quartam partem, solum ex charitate, illa quarta pars, etiam si extaret deberetur, quod nullus dicet. Cũ ergo ex iustitia illa debeat, facta diuisione; Consequens est, quod non fuerit modificatio diuinæ, aut naturalis legis; Fuit ergo (ni fallor) modificatio alterius humanæ legis vniuersalioris, qua initio cum constituti sunt Ecclesiarum redditus, & decimæ, Episcopi tantum facti erant Æconomi, seu dispensatores illorum bonorum, quæ communia erant, nè ergo ultra illorum bonorum, quæ communia erant, dispensatio procederet,

M hac

hac obligatio dispensandi bona Clero fabrica, pauperibus, & sibi, ut opus erat, quæ erat ex iustitia, cum cõmunia essent bona, taxata est, ut quarta pauperibus, & alia Clericis, alia Ecclesia alia vero Episcopo distribuere, & sic satisfaceret iustitiæ obligationi; Vnde si extaret diuisio integra, tantum ex iustitia teneretur Episcopus hæc diuisionem obseruare, & secundum illam distribuere, & hac tamen non obstante ex charitate tenebatur de superfluo ad eleemosynam, quia hæc obligatio charitatis, semper mansit intacta, nec aliqua lege humana fuit modificata aliquando.

Ea ergo ratione, potuit à consuetudine pars puerum, quæ illis ex iustitia debeatur in Clericorum, vel Episcoporum partem cedere, quia solum ex lege humana debeatur ex iustitia, quæ consuetudine potuit abrogari ut diximus, & similiter potuerunt Pontificis auctoritate, ex ea parte beneficia construere de nouo, ut forsan de facto ex ea parte pauperum constructa sunt multa beneficia, ut docuit Sotus.

Vnum mihi certum restat, quo redditus Cappellaniarum, quæ modo aliquibus ab hinc annis constructæ sunt consanguineis, vel illorum successoribus, ita planè ad Cappellanos pertinere, ut dubitari non possit, illorum verum habere dominium, sicut maioratus; solùm enim differunt in hoc, quod sint sacra ea bona, talemquæ existimo fuisse intentionem instituentium Cappellanas, sed Cappellaniæ alio modo Canonice, vel alijs relicta, vel legata pia, nisi expressè, vel tacitè constet de mente relinquentium, ea conditione supra-

dicta relinqui, verè pertinent quò ad dominium etiam superflui ad ipsos beneficiarios, & existimo de nullis ferè constare oppositam.

Ex dictis patet solutio ad rationes sententiæ Nauarr. & Caiet. qua autem ratione teneantur Beneficiarij, & Episcopi de superfluo ad eleemosynam, suo loco diximus. Ad dicta verò Sanctorum facilis est responsio: Ad testimonia enim Aug. Hieron. Ambr. & aliorum illius temporis, facile respondetur, quod illi loquuntur, cum omnia bona erant communia, ut notauit Sot. qui verò loquuntur post factam diuisionem, metaphorice, & per exaggerationem loquuntur, volentes exprimere obligationem charitatis, sapissime enim sancti etiam laicorum avaritiam, rapinæ nomine sugillant, & notant per hyperbolem, ut docuit Sot. unde in rigore non dicunt esse iustitiæ obligationem. Et ita Ambrosius, loquens, non solum de ecclesiasticis, sed de alijs etiam, ut testatur S. Thom. 2. 2. q. illa 185. art. 7. ad primum in illud Luca c. 12. (hominis cuiusdam diuitis, uberes fructus ager attulit), inquit, nec minus est criminis, habentis tollere, quam cum possis, & abundes denegare indigentibus: constat autem, quod denegare indigentibus, non est contra iustitiam, nec inducit obligationem restitutionis, nisi in extrema necessitate, de qua non solum loquitur Ambrosius, tamen tollere alienum est contra iustitiam, & inducit obligationem restitutionis, ex quo apparet, secundum exaggerationem Sanctos Dei, aliquando fuisse locutos.

Post scripta vidi doctum satis Guglielmum

mutum Redoanum de spolijs clericorum quest. 1. sub num. 25. vers. & non desunt, qui ita loquitur, qui tenent Clericum habentem beneficium, vel ultra sibi necessaria de redditibus illius in profanos, & voluptuosos usus expendentem, mortale peccatum committere, & ad illorum reddituum, ita expensorum, & consumptorum, restitutionem teneri: ex verbis Hieronymi dicentis, aliena rapere cõvincitur, qui ultra necessaria sibi retinere probatur cap. ordinandus 42. dist. sensit hanc opinionem Sanct. Thom. qu. est. 43. articul. 8. assert. Alex. Halef. 3. qu. 36. membro. Riccard. à Mediauilla in 4. sent. distinct. 46. artic. 3. qu. 1. Io: Maior distinct. 42. qu. 17. dicit hanc opinionem esse communem, quã tandem probat Palud. in 4. dist. 24. q. 3. artic. ultimo, quibus suffragatur tex. optimus in c. Episc. 12. q. 1. & tex. in c. 1. 12. q. 3. pulchre Diuus Bernardus epist. 42. col. 3. Clamant, inquit, pauperes nostrum est, quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis huic opinioni accedunt Abb. in c. cum secundũ de præb. 1. col. Archid. & Dominic. de Sancto Gemin. in summa 44. dist. Fel. in c. postulasti de rescript. Butr. c. 1. nu. 28. de emptio. sed hæc, atq; alia à dictis Doctor. adducta, eotendunt frequentius, ut sit illicita hæc ecclesiasticorum reddituum in profanos usus distributio, non tamen ut sit restitutio, necessario faciendã. Præterea redditus Ecclesiastici, qui supersunt ultra miserorum victum alieni dicuntur, non proprii, sed ex quadã metaphora: eo quod essent pau-

peribus erogandi, quod auctoritate Hieronymi cõprobatur, is etenim scribit bona Ecclesiarum, dici bona pauperum, quò ad debitum, quia eis debentur, non quò ad dominium, neque quò ad proprietatem, per Card. à Turre Crem. in cap. uidentes nu. 2. 12. q. 1. & licet Canon 1. 12. q. 3. probet, quod acquisita ex fructibus, & redditibus beneficiorum spectent ad Ecclesiam; id quod nemo negat, non tamen ex eo sequitur, ergo Prelatus fructus sibi designatos malè consumens, teneri restituere, quia licet Thom. & Gaet. 2. 2. q. 185. art. 7. dicant hanc consumptionem non posse fieri absque peccato mortali, negant tamen restituendi obligationem; Præp. in summa 44. dist. col. 5. S. Thom. in 6. quolibet art. 12. Silvester, & in summa in uers. Clericus quarto 20. queritur, ubi post distinctiones idem tenere uidetur, & in uerbo restitutio 3. q. 5. Adrianus in 4. sent. c. incipientem pro clariori 4. concl. quorum sententia licet benignior sit, & nostris hisce temporibus admittenda, ex totius Orbis Christiani consuetudine, quò plurimum, iuuatur, uide tamen, & cogita, nonnè alia opinio forsan esset magis salubris animæ, & corpori Clerici nostri temporis: quia Abb. in d. c. cum secundum, nimis affirmatiuè dicit, quod clerici tenentur restituere de suo Ecclesie illud, quod malè expederunt de illis redditibus, & propterea cogita bene, quia anima est cunctis rebus preferenda. Idem Guglielmus in eodem tract. q. 3. §. & in hac materia, postquam tres retulerit opiniones, ipse ita scribit, pro declaratione veritatis est meo iudicio

dicio bonū subdistinguerē, inter qualitates fructuum, reddituum, & proventuum, qui percipiuntur ab Ecclesia, & inter eos, qui percipiuntur occasione Ecclesie, quia iudico, quod de omnibus indistinctē non sit habenda eadem ratio, ut videlicet aliqui fructus sunt, qui obueniunt Beneficiario regulariter ratione tituli tantum, nō ratione alicuius, uel residentie, uel seruitij, uel personalis interessentie, uel sit beneficium habens, uel non habens administrationem, quia nihil refert, per *Abb. in repetit. cap. cum esses de testam. & cap. fin. de pecul. Cleric. puta redditus, qui veniunt ex prædijs domibus, censibus, Terris, locis, aut alijs ex rebus Ecclesie, quia ei debentur, ex eo quia est in beneficio institutus, aut intitulatus, & de istis est factis dictum supra, ubi deduxi, quod sunt tres opiniones, una Innocent. & sequac., alia Floren., alia Hostien., qua mediam viam elegit, & c. pro qua est decisio Rot. 855. in antiquis incip. cum Camera Apostolica, item alia decisio eiusdem Rot. decisio 37. in ultim. incip. Pariter cum Camera Apostolica, facit pro ea usus communis, & communis consuetudo, qua illa approbat, ut per *Abbat. cap. peruenit, de fideiussor. num. 12. circa finem, & per eundem in cap. reprehensibilis de appellacion. in addition. num. 20., ubi dicit esse consuetudinem generalem apud omnes, quod personaliter beneficiari faciunt fructus suos, & per eundem in cap. nouū genus 3. col. in fin. extra de decim.; quod verū Canonici, & sic personaliter beneficiari, faciāt fructus suos, nec**

nē standum est (inquit) consuetudini. Alij verò fructus sunt, qui obueniunt beneficiario, non ratione tituli tantum, nequē ex eo, quia est in beneficio institutus tantum, uel intitulatus; sed quia in Ecclesia in diuinis horis, & laudibus Dei deseruit, ueluti sunt illi fructus, uel proventus, qui debentur tantum seruenti, & qui non seruit, illos non percipit; ueluti sunt distributiones quotidianæ, quæ dantur pro seruitio in diuinis personaliter impenso, & huiusmodi; de quibus habetur, *capitul. unic. de Cler. non resid. in 6. & in c. licet de preb. Alij demum fructus sunt, qui non debentur habenti titulum, nec deseruenti in Ecclesia in diuinis, sed quia sunt tertio auctoritate Apostolica, uel alia ex fructibus, uel emolumentis alicuius Ecclesie Canonice reseruati, ex aliqua causa, uel arbitrio Superioris regulariter, uel concessi, pro ut sunt fructus in aliqua Ecclesia alicui specialiter reseruati, & pro ut sunt fructus pensionum, & pensiones, quæ non debentur, nec ratione tituli, nec seruitij, sed sola Papa, aut alterius Superioris ordinatione, aut concessione, obligantes in illa habentem beneficium, siue Ecclesiam, de quibus habetur per *Caccialup. Gig. Paulum de Roma in eorum tractat. de pensio. in principio, & per totum; Et de his duobus videtur res aliter se se habere; quia in huiusmodi multo maiorem potestatem Clericus, uel Prelatus habere uidetur, & primo videntur vera esse, quæ diximus supra de distributionibus quotidianis, uidelicet, quod acquiruntur**

etiam

etiam ratione dominij recipienti, & Canonici, siue Clericus facit illas suas, adeo quod pro libito sua voluntatis. potest de illis receptis disponere, dicit. capitul. unico de Cleric. non residen., quia distributiones quotidiane dantur pro labore impenso, & in multis locis, ut diximus supra, dantur in pane, vino, & huiusmodi, nec augent corpus prebende, seu beneficij fructus, nec inter fructus beneficij numerantur, nec veniunt appellatione fructuum beneficij, per Probum, qui multos enumerat in capitul. primo column. fin. de Cleric. residen. est. decis. Rotæ decision. Achil. incipien. pensionem titul. de pension. in manuscript., & dicit Summa Tabiena in ver. restitutio, §. 19. Hæc Rodanus.

Quid igitur dicendum in hac quaestione? benignè Lector obseruationes Doctorum, considerasti
 69 ipsorum Doctorum qualitatem. quod mihi videtur, dicendum est, primò nõ damno opinionem Nauarri, & aliorum Canonistarum, atque illam probabilissimam puto, atque piam, & tutam tum ob rationes ab ipsis adductas, tum ob præstantiam Doctorum, qui illam tenent, tum etiam ob conscientie maiorem securitatē, ut dixit Hurtadus, eo quia omnes antiqui Patres, & Canonistæ dicunt bona Ecclesie esse pauperum, Patrimonium Christi, pretiaque peccatorum; atque Episcopos vocant Patres pauperum, possunt pauperes introire vsque ad cubiculum Episcoporum, & vociferare, date nobis, quod nostrum est, ut latius ostendi in li-

bro de vera Residentia Episcoporum c. 4. sect. de eleemosyna, & ipsemet Dominus dixit, vendite, quæ possidetis, & date eleemosynam, si præcipit vendere, ut dari possit alimonia, eo magis, quæ supersunt, danda sunt pauperibus, & apud S. Lucam ait, quod superest, date pauperibus; hæc enim verba præceptum certè important: Igitur opinionem Nauarri, & aliorum conformem esse regulæ Euangelicæ arbitror.

Secundò dico Azorium non conuenire certè cum Nauarro, sed cum Doctoribus vltimæ sententiæ: licet enim in d. c. 8. vers. dicere videatur, quod beneficiati non habeant, nisi dominium fructuum, & reddituum, qui necessarij sunt pro congrua sustentatione, non verò superflui. Deindè cum suam proponit sententiam videtur clarè tenere, etiam fieri dominum reddituum etiam redundantium, & clariùs in responsione ad quartum argumentum, vbi tenet, beneficiatos, & ceteros non teneri ad restitutionem, si superfluum erogant, aliter quam in vsus pios, cum ad id lege iustitiæ non teneantur, si enim cum Nauarro tenuisset, utique debebat tenere non fieri dominium reddituum superfluum ad sustentationem, & si aliter quam in pios vsus expenderent, ad restitutionem teneri, & apertis verbis Azorius vocat opinionem Nauarri nimis seueram, & rigidam. & licet Azorius reprehendat Sotum, vocetque eius opinionem laxior-

rem;

rem; tamen re vera, & in substantia conuenit cum Soto; nam Soti sententia est, beneficiatos acquirere dominium omnium reddituum, etiam superfluum, teneri tamen
 71 certissimè ad eleemosynam, non tamen ad restitutionem, quod idè puntualiter tenet Azorius sic in substantia conueniunt, & differunt dumtaxat in assignanda ratione, & quod Sotus non explicauerit quale sit illud vinculum strictius, quo obligantur beneficiati ad eleemosynam, &c. Vndè perperam
 72 meo iudicio Azorius increpauit Sotum virum alioquin doctissimū. Sententiam Layman, & aliorum
 73 quoque probabilem esse, existimo, tum ob rationes ab ipso adductas, tum propter tanti viri auctoritatem. Verum patitur aliquā difficultatem, quia si beneficiati acquirunt dominium omnium reddituum, etiam eorum, qui sunt superflui, vt ipse tenet, quomodo postea ad restitutionem tenentur, si non erogauerint in pauperum alimoniam, vel in vsus pios? dicit Layman, quod lege iustitiæ tenentur ad hanc erogationem; Sed hoc
 74 cōtrouertitur, & cum alij hoc strenuè negauerint, pro assumpto certo accipi non potest: Canones, quos ipse citat, hoc non dicunt, sed dumtaxat præcipiunt eleemosynā vti consentaneam, & valdè congruam, ac etiam necessariam, dictisque Sac. Canonibus, etiam respondent latè Aduersarij. Quod verò hæc fuerit opinio omnium antiquorum nō facit rem certam |

nam multa docuerunt antiqui, quæ
 75 nunc rejiciuntur, nec, quod antiqui dicunt, sed quod rationibus validioribus suadet, tenendū est. antiquorum verū est quod magna est autoritas, sed sæpè sæpius ab his receditur; Abbas Panormitanus fuit vir maximæ autoritatis
 76 in Ecclesia: attamē multa scripsit, à quibus nunc recesserunt recēiores: quod verò peccent mortaliter beneficiati, si redditus reduntantes nō erogauerint in pios vsus, hoc omnes DD. admittunt, sed ex peccato nō potest inferri ad obligationem iustitiæ, & restitutionis, quia peccatum hoc oritur ex transgressione legis Ecclesiasticæ, quæ obligat sub mortali in materia graui, prò vt hæc maximè cum præceptū Ecclesiæ sit strictū: constans enim
 77 est in nostra Ecclesia Catholica apud ecclesiam esse potestatem condendi leges obligantes in conscientia, & sub reatu peccati mortalis iuxta subiectam materiam, & qualitatem præcepti: Igitur peccatum hoc ecclesiasticorū oritur ex violatione præcepti; ex hoc autem nō potest deduci necessariò obligatio ad restituendum in casu cōtrario, vt patet in multis materijs: quare
 78 autem fuerit præcepta dicta erogatio superflui in pios vsus, dicendum est suo loco. Quod verò ar
 79 ctius teneantur ecclesiastici; quam laici, hoc prouenit ex præcepto ecclesiastico superaddito diuino præcepto, quo cæteri obligantur: tamen indè non potest inferri ad obligationem iustitiæ, nam mul-

ta præcipiuntur à sacris Canoni-
 bus ecclesiasticis, in quibus nulla
 considerari potest obligatio iusti-
 80 tia, est merum præceptum eccle-
 siasticum, quod non semper indu-
 cit obligationem iustitiæ, quæ dū-
 taxat oritur ex violatione, seu læ-
 sioni iuris alteri quæsito; nullū ve-
 rò ius certum ad rem habent pau-
 peres, vel vsus pij ad superflua
 clericorum, seu beneficiorum, seu
 Episcoporum, sed tātum iubet Ec-
 clesia suo præcepto, quod superflua
 erogetur, sed nullum ius datur, ut
 quæsitū dicatur pauperibus: Igitur
 quando Episcopi, & cæteri Cleri-
 ci beneficiati tenentur, & non fa-
 ciunt eleemosynam, violant quidē
 præceptū ecclesiasticum, sed nō iu-
 81 stitiæ. Vtrò cōcedimus, abundan-
 tiores redditus, ideò ecclesiasticis
 tributos, vt in cōmunes vtilitates
 erogent si habent superflua, sed
 82 negatur, fideles etiam ante diui-
 sionem dedisse bona hac conditio-
 ne, vt deberent ex iustitia taliter
 83 expendere, sed rectè, & piè cōsifos
 Ecclesiæ administrationi liberè bo-
 na obtulisse.

Neque omnis intentio elargientium
 sua bona obligat accipientes ad
 disponendum de acceptis ista vo-
 luntatem dantium iure iustitiæ, ni-
 si hoc expressè caueatur, sicuti vi-
 demus in patre, qui bona sua relin-
 quit filijs ea intentione, vt de illis
 benè vtatur: at si filij contra patris
 voluntatem eisdem abutatur, quis
 dixerit filios contra iustitiam age-
 re? ità licet fideles bona sua Ec-
 clesijs intuitu pietatis fouendæ,

vel paupertatis subleuandæ dede-
 rint, & hoc intenderint; attamen
 nullam iustitiæ obligationem ex-
 presserunt, & totum hoc arbitrio
 pauperis relinqui, ad subleuādā
 eius paupertatem eleemosynā tri-
 buit. Præterea aliud est dare, con-
 ditione expressa restringente do-
 nationē, & afficiendo ipsam rem
 donatam, vt si aliter fiat, accipiens
 sit reus violatæ iustitiæ; aliud verò
 dare sub modo aliquo, & præcepto,
 vt si aliter fiat sit contra aliquam
 virtutem; ad summum enim dici
 poterit res Ecclesiæ fuisse datas, &
 relictas secundo modo, cum nullā
 legas expressam conditionem ap-
 positam, & ideò non cōtra iustitiā,
 sed contra alias virtutes Episcopi,
 vel beneficiati agunt, si redditus
 ecclesiasticos expenderint in alios
 quam pios vsus, vt latius, & accu-
 ratius *Vincētius Filliuccius de spo-*
lij Cleric. c. 7. num. 13. 14. & 15.
 discurret. Immò Paulus Seruita
 alioquin Ecclesiæ infestus tom. 3.
in tractatu benefic. fol. 17. dicit
 quod in primordio Ecclesiæ res
 fuerunt datæ à fidelibus absq; vl-
 la conditione, & quamuis reddi-
 tus præfati, sacri dicatur, vt obijcit
 Nauarrus, attamen non sunt tales
 consecratione, vel benedictione,
 sed dūtaxat destinatione quæ tolli-
 tur per contrarium vsum, & ideò
 non sequitur, quod, natura eorum
 attenda, nō possint in alium quam
 pium vsum expendi, idem *Filliuc-*
cius d. c. 7. nu. 17. 18. & 19.

Insuper Summus Pontifex supre-
 mus omnium bonorum Ecclesiæ
 admi-

administrator potuit validè, & licitè talè partè beneficiatis, quoad dominium applicare, quia sicut poterat, & bona expendere in Ecclesiæ vtilitatem: Sic etiam ad hunc finem, qui tendit ad ipsius Ecclesiæ vtilitatem, ad effectum, vt ipsi inseruirent homines probi, docti, & omni exceptione maiores allecti à dicto commodo fructuum, vt cōsiderauit optimè *Cardinalis de Lugo* loco infra citando, *Barbosa d. c. 17. nu. 15.* habet etiam hanc potestatem Ecclesia, præsertim, cum hoc pertingat ad Dei cultum, prouidere enim Ministris Ecclesiæ certè pertinet ad cultum Dei *S. Thomas quolibet 2. q. 4. nu. 8. in corp.* potuitq; taxare hanc sustentationem, vel per erectionem beneficiorum, vel diuisionem, absq; violatione iustitiæ, & liberare Clericos ab illo onere, quamuis ex iure diuino, & naturali proueniat, quia ius positiuū potest determinare ius naturale, vt dicit *S. Thomas loco cit. latè Sarmientus d. p. 4. c. 2. n. 8. 9. & 10.*

Considero etiam ego, quod non omnes Episcopatus, & beneficia, quæ hodie sunt in Ecclesia sunt crecta ex bonis illis communibus, quæ erant in Ecclesia ante diuisionem, & beneficiorū erectione pars pauperum fuerit commixta, & confusa cum redditibus Episcopatum, & beneficiorum, & inde consurgat obligatio in Episcopis, & cæteris beneficiatis; nam plurimi Episcopatus, ac beneficia crecta ex nouis redditibus datis à fidelibus populis, aut à Principibus post multum

tempus, post talem diuisionem, & fundauerūt Episcopatus; & beneficia, eisque dederunt redditus ob necessariam sustentationē Episcoporum, & Beneficiatorum; sic pro ipsismet Episcopis, & beneficiatis, absq; alio onere &c. nullibi enim legimus, tale pactum additū fuisse in huiusmodi erectionibus.

Dico quarto *Thomam Hurtado*, de quò supra attentè legendum esse, siquidem inuenio apud me (ni fallor), vel confusè loquutum esse, vel insubstantia non discrepare à Doctoribus vltimæ sententiæ in §. 10. ità loquitur, hæc sensisse *S. D.* & dictum *Caietanum* supra (ni fallor) abundè monstraui, & modo hoc discursu ostēdo, quando bona non sunt tripartita, aut quatripartita iuxta *Sac. Can.* sed quando indiuisa tradita sunt fidei Episcopi, & beneficiorū tanquā dispēsatoribus; in hoc enim situm est huius difficultatis puntum. Igitur *D. Thomas*, & post pauca *nu. 147.* ait vndè fit quod ex istis bonis, quæ vsui clericorum sunt deputata, ex quibus originem ducunt præbendæ, quæ dantur propriè exercitia spiritualia, etiā si pingues non tenentur præbēdati aliquo diuino, vel humano præcepto ad maiorem obligationem, quam requirit debitum charitatis in bonis patrimoniabus! quare de istis bonis, & præbendis acquisitis non procedit controuersia, quia ista iam sunt assignata determinatè vsibus clericorum, quibus dantur non vt dispensatoribus, sed tamquam eis,

qui

qui verum dominium non acquirunt de illis bonis vsibus suis applicatis: quare de bonis, quæ supersunt ex cõgrua substetatione, & de bonis assignatis vsibus Clericorũ est questio; & de istis dicit D. Thomas, quod cũ distincta sũt saltẽ à parte, quæ debetur pauperibus, & alijs pijs operibus, fidei beneficiarij committitur, quia non est dominus, sicut patrimonialium, & vsibus suis deputatorum, sed est administrator, Procurator, dispensator, qui tenetur dispensare, vt arbitrio prudentis, & fidelis iuxtà legem bonorum ecclesiasticorum in sacris Canonibus ab Apostolis traditam, & à Christo sancitam, ità vt ex illis bonis indistinctis dispenset suis vsibus, cultui diuino, & pauperibus, & fabricæ secundum exigentiam cuiuscumq; Et sic, bonorum indistinctorum, etsi habeat administrationem; cum tamen absolutum, & verum quod acquirit illius portionis, quam suis vsibus prudenter applicat, & sic reliquorum, quæ supersunt tenetur lege iustitię expendere in opera pia; & si in vsus profanos expedit, dubio procul si excessus magnus sit, peccat mortaliter, & restituere tenetur. Sic tenetur si facta esset diuisio, & distinctio, quia illorum solum est dispensator, & non verè dominus, quãdo bona, erant distincta: quia quantum ad hoc, vt bene notat Azorius, pauperum refert, quod bona sint diuisa, vel indiuisa, quia sèper diuidi debent, iuxtà naturam; & conditionem bonorum, quæ sunt Dei, & pa-

trimonium Christi, & hic est (vt aiebat *Couar. c. cum in officijs n. 13. de testamentis*) genuinus, & verus S. Thomæ sensus, & domini Caetani intelligẽtia clarissima, vbi ex ratione proprij, & communis boni colligit euidenter rationẽ restituendi, vel non. nam si est applicatum bonum vsibus proprijs, iam fit proprium, sicut cum applicatur pauperibus; si autem non applicatum vsibus proprijs, manet bonum commune, & sic si illud expendat in vsus profanos restituere tenetur, *Hæc Hurtadus loco citato à n. 147. præsertim 148. & 149.*

Certum enim est, quod quando bona
87 non sunt distincta, sed communia cũ Clericis, Ecclesia, & alijs, si Episcopus accipit aliquid excessiue vltra propriam portionem, dicitur committere furtum, & restituere tenetur, quia accipit non suum; in hoc enim omnes concordant Doctores, nec est qui negare possit, tunc enim Episcopus est vt merus dispensator, & distributor, & excepta portione sibi necessaria ad propriam dignitatem, & personã decẽter sustentandam, reliqua omnia distribuere tenetur secundum exigentiam illorum, quibus dispensare tenetur, & habent ius ad bona communia, & hoc expressè voluit S. Thomas in vltima parte conclusionis, vt mox infra videbimus. At
88 nostra quæstio est de redditibus superfluis, & superabundantibus, & deputatis Episcopo, seũ beneficiario, scilicet de redditibus deputatis Episcopis ad congruam, & sic

N sepa-

ratis; supersunt tamen ad eius cōgruam, & decentem sustentationem, quod certè est diuersum; nam isti redditus, licet sint superflui; at tamen non possunt dici cōmunes, & si istos redditus superabundantes Episcopus, vel Beneficiatus debet expendere in vsus pios, alimoniam pauperū, hoc aliunde, quam ex communione venit; redditus namque communes, seū bona cōmunia illa dicuntur, quando nulla intercessit diuisio, seū assignatio; facta autē diuisione, & assignatione, communitas iam resoluta est, & non amplius communia bona dicenda sunt, sed propria cuiuscūque; fuit enim facta diuisio reddituum ecclesiasticorū, & Episcopis, seū cuiuslibet mensæ episcopali assignati fuerunt proprii redditus ad propriam decētem sustentationē, & per hoc resoluta communitas remansit, nec amplius bona indistincta ditenda sunt. Et licet quod superest, & est superfluum Episcopi quilibet teneantur erogare in pios vsus, hoc non ex communitate, quæ adhuc perdurat procedit, sed, vt dixi aliud, vt mox dicitur: Ideò redditus superflui nullo modo possunt dici communes, & indistincti, licet ad illos dixerimus ius habere opera pia, & pauperes.

Dico quinto probabilissimam esse, & forsā veriore illam sententiā, quæ tenet, dominium omniū reddituum, siue episcopatum, seū beneficiorum, & redundantium seū superfluatorū esse penes Episcopos, siue beneficiatos, illosque verè do-

minos esse horum reddituum, atque tantum peccare, si nō erogauerint superflua in vsus pios pauperumque; alimoniam, non tamen teneri ad aliquam restitutionem, quod idem est ac dicere illos non teneri iure iustitiæ, sed dūtaxat misericordiæ, & charitatis, &c.

Habet duas partes hæc conclusio prima est Episcopos, & beneficiatos, dominiū acquirere fructuū episcopatum, & beneficiorum, secūda si superfluos redditus nō erogauerint in pios vsus nō tamē ad restitutionē, siuè solum ex charitate ad id teneri vtraque tamen videtur (ni fallor) *S. Thomæ 2. 2. q. 185. in corpore; dicit enim S. hic Doctor. Respondeo dicendum, quod aliter est dicendum de proprijs bonis, quæ Episcopi possidere possunt, & de bonis ecclesiasticis, nam priorum bonorum dominium verum habent: Verum ex ipsa rerum conditione non obligantur, ut ea alijs conferant, sed possunt ea, vel sibi retinere, uel etiam alijs pro libito elargiri; possunt tamen in eorum dispensatione peccare propter inordinationem affectus; per quam contingit quod vel sibi plura conferant, quam oporteat, vel alijs etiam non subueniant secundum quod requirit debitum charitatis; nō tamen tenetur, ad restitutionē, quia huiusmodi res sunt eorum dominio deputata, sed ecclesiasticorum bonorum sunt dispensatores, vel procuratores: dicit enim Augustinus ad Bonifacium, si priuatum possidemus bonum, quod nobis sufficiat, non illa bona nostra sunt, sed illorum, quorum procuracionem gerimus, non proprietatem*

tatem nobis vsurpatione damnabili vindicemus, ad dispensationem autē requiritur bona fides secundum illud 1. ad Corinth. 4. hoc iam queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inueniatur. Sunt autem bona ecclesiastica non solum in vsus pauperū, sed etiam in cultum diuinum, & necessitates ministrorum expendenda: Vnde dicitur 12. q. 2. de redditibus Ecclesie, vel oblatione fideiū soli Episcopo ex ijs una portio mittatur, duæ ecclesiasticis, fabricis, & erogationi pauperum profutura à Presbitero sub periculo sui ordinis ministrentur, vltima Clericis pro singulorum meritis diuidatur. Cur ergo distincta sint bona, quæ debent in vsum Episcopi cedere ab his, quæ sunt pauperibus, & ministris, & cultui Ecclesie eroganda? at si aliquid sibi retinuerit episcopus de his, quæ sunt pauperibus eroganda, vel etiam in vsum ministrorum, aut in cultum diuinum expendenda, non est dubium quin contra fidem dispensationis agat, & mortaliter peccet, ac ad restitutionem tenetur; de his autem, quæ sunt specialiter vsui deputata videtur esse eadem ratio, quæ est de proprijs bonis, ut scilicet propter immoderatum affectū, & vsum, peccet quidem si immoderata sibi retineat, & alijs non subueniat; sicut requirit debitum charitatis; Si verò nō sint predicta bona distincta, eorum distributio fidei eius committitur, & si quidem in modico deficiat, vel superabundet, potest hoc fieri absque bonæ fidei detrimento, quia non potest homo in talibus punctualiter accipere illud, quod fieri oportet; Si ve-

rò sit multus excessus non potest latere unde videtur bonæ fidei repugnare, & iam nō est absque peccato mortali; dicitur enim Matth. 24. quod si dixerit malus seruus in corde suo morā facit Dominus meus venire (quod pertinet ad diuini iudicij contemptū) & ceperit percutere conseruos suos (quod pertinet ad superbiam) manducet autem, & bibat cum ebriosis (quod pertinet ad luxuriam) veniet Dominus serui illius in die, qua non sperat, & diuidet eum (scilicet à societate bonorum); & partem eius ponet cum hypocritis (scilicet in inferno) ita Angelicus Doctor.

Hæc enim conclusio S. Thomæ clare 91 diuiditur in plures partes; prima in principio conclusionis, secunda ibi sed ecclesiasticorum, tertia ibi ergò distincti sunt, quarta ibi de his aarem, quinta ibi si uerò non sint; verum pro faciliori methodo diuidere illam possumus in duas partes principales, in prima parte principali agitur S. Doct. de bonis patrimonialibus Episcoporū, de quibus dicit habere dominium, & tantum peccare Episcopū contra moderationem affectus, per quam contingit, quod vel sibi plura cōferat, quam oporteat, vel alijs etiam nō subueniat secundum quod requirit debitum charitatis; non tamen 92 tenetur ad restitutionem. In secunda parte principali conclusionis agitur Diuus Thomas de bonis Ecclesiasticis, quorum est dispensator Episcopus, & hanc secundam principalem partem diuidit in duas alias partes; in quarum altera agit

cum bona sunt diuisa, in secunda quando nulla adest diuisio inter Episcopū, & Ministros Ecclesiarū, seū vsus pios; de prima dicit, quod *cum bona sunt diuisa inter Episcopū Ecclesiam, & pauperes, si Episcopus retinuerit de his, quę sunt pauperibus eroganda, vel etiā in usum ministrorum, aut in cultum diuinum expendenda, non est dubium, quia contra fidem dispensationis agit, & mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur, & bene, ac sanctè dicit hic S. Doct̃or, quia horū Episcopus nulum acquirit dominium, sed est merus dispensator. exempla fiat manifestum. Eram ego Episcopus Sancti Angeli Lombardorum, & Bisacien., quę Cathedrales Ecclesię habent redditus distinctos pro earum necessaria manutentione, & pro suppellectilibus habent Canonici redditus in communi massa, ac sunt hospitalia &c. si ego accepissem redditus duarum ecclesiarum, mihi que appropriassem, vel Canoniorū, vel hospitalium, certum non solum peccatum cōmissisē, sed ad restitutionem essem obligatus, quia reddituū Ecclesię eram simplex administrator, seū procurator, non autem dominus: Nam bonę fidei meę erant commissi hi redditus, eorumq; fidelis dispēsator eram: quare cōtra fidem peccauisē, & restitutioni obnoxius fuissē.*

Subdit S. Thomas *De his autē, quę sūt specialiter suo vsui deputata, videtur eadem esse ratio, quę est de proprijs bonis, vt scilicet propter immoderatum affectum, & vsuum peccet*

quidem si immoderatè sibi retineat, & alijs non subueniat, sicut requirit debitum charitatis; loquitur hic clarè, & expressè D. Thomas de portione Episcopi, quando scilicet est separata ab alijs portionibus, seū redditibus, nempè Ecclesię, & Clericorum, seū ministrorum, vt sunt hodie Canonici, de qua portione

94 *Episcopi dicit S. Thomas, quod eadem ratio ac de bonis patrimonialibus, sed de his in principio cōclusionis dixerat, Episcopum fieri dominum talium bonorum, & solum peccare ob immoderantiā affectus, nec teneri ad restitutionem si non erogat in pauperes, in vsus pios; ergò clarè docuit hic Sanctus, quod reddituum episcopaliū, qui sūt portio Episcopi, Episcopus acquirit dominium, nec tenetur ad restitutionem, si non erogat, vt exposcit debitum charitatis, sed tantū peccet cōtra preceptum charitatis*

Tandem vltimo loco docet Angelicus Doct̃or, *quod cum bona non sūt distincta, eorum distributio fidei Episcopi committitur, & si quidē in modico deficiat, vel superabundet non peccat quoniam quia potest id fieri absque bonę fidei detrimento; Si autem excessus sit multus tunc facit contra bonam fidem, & peccat &c.* Hęc est doctrina S. Thomę in dicto loco: apertius forsan loquitur in quolibeto 6. art. 2. ad 3. vbi, ait *aliter dicendum de illis ecclesiasticis bonis, quę principaliter sunt attributa necessitatibus pauperum, & ex consequenti necessitatibus ministrorum, sicuti sūt bona hospitalium, & aliorum huiusmo-*

iusmodi, & de illis bonis, quæ sunt principaliter attributa vñibus ministrorum, sicuti sunt præbende clericorum, & alia huiusmodi; nam in primis bonis peccatum committitur non solum ex abusu, sed ex ipsa rerū conditione dum aliquis in suos vsus assumit quod est alterius, & ideo tenetur ad restitutionem, tamquam defraudator rei alienæ; in secundis verò bonis nō committitur peccatum nisi per abusum, sicut de bonis patrimonialibus dictum est: Vnde non tenetur quis ad restitutionem, sed solum ad penitentiam peregendam. Hæc S. Thomas: Quare aperte videtur do-
 97 cere in hoc loco Angelicus Doctor, Episcopos, ceterosque beneficiatos fieri dominos reddituum assignatorum ad vsum Beneficiatorum, seu ministrorum, & solū peccare hos ex abusu; absq; tamen debito restitutionis, vt legenti patet ad literam; nā Sanctus hic Doctor facit differentiam inter illa bona ecclesiastica, quæ sunt deputata necessitatibus pauperū principaliter, & illa bona ecclesiastica, quæ sunt deputata principaliter, ad vsū ministrorū. De primis dicit si quis aliquid accipiat, non solum peccat mortaliter, sed etiam ad restitutionem tenetur; De secundis verò tantum peccatum committitur ex abusu absque obligatione iustitiæ, si-
 98 cuti dixerat de bonis patrimonialibus. Quæ autē sunt bona principaliter attributa vñibus ministrorū nisi redditus episcopatum, & cæterorum beneficiorum? Ex his hæc sententiam non immeritò Sarmie-

tum adscripsisse S. Thomæ adeoq; non tam acri censura, quam ei intulit Hurtadus dignum arbitror, neque enim Sarmieus posuit manum in messem alienā, quoniā hæc quæstio non est purè theologica, cuius difficultatē non posset attingere simplex iurista, sed est merè Canonica, de qua scribens, & rectè Sanctus Doctor benè potuit Sarmientus sensum ipsius Angelici Doctoris penetrare. sanè abstinendum semper duxi à censuris nimis duris, prout monuit S. Hieronymus ad Diuum Augustinum Epistola 91. dicens sufficit mihi probare mea, & aliena nō carpere; optimè nouit prudentia tua puerilis esse iactantiæ accusando illustres viros suo nomini famam quærerere. Hanc sententiam abundè probant ratio-
 100 nes, & argumenta, quæ suprā attulimus; & in quantum ad dominij omnium bonorum etiam redundantium acquisitionem, benefacit ratio quā assignauit Paulus Layman; nam magnam pareret cōfusionem distinctio in discernendo quorum fructuum acquireret dominium. generaliter Canones dicunt Beneficiatos fieri dominos reddituum beneficiorum, distinguunt inter necessarios, & redundantes, licet imponant præceptum erogandi superfluos: Insuper hæc sententia aperte videtur probari ex Cōstitutione Iulij 3. quæ incipit. *Non sicuti ibi fructus occasione ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum ecclesiasticorum pro tempore prouenientes, licet postquam ad manus beneficiato-*
 rum

rum fructibus commixti sunt nõ ulterius in ecclesiasticis, sed potius ipsorum beneficiarum proprijs, & ab eis acquisitis bonis iudicari, & propria quodammodo pro secularibus, & profanis haberi consueverint; nihilominus quandiu beneficiati illos non erogauerint verè ecclesiasticos esse; ex quibus verbis apertè probatur, beneficiatos benè facere fructus, & illorù acquirere verù dominiù: Quod ante me cõsiderauit doctus qu. Fagnanus, optimæque sunt rationes adductæ supra ad probandum, Episcopos, ceterosq; beneficiatos non teneri ad restitutionem, si malè redditus ecclesiasticos, & in vsus pios, pauperumq; alimoniam erogauerint. certè Ecclesia Sancta Catholica pia mater non reliquisset suos filios in huiusmodi errore viuere, si in eis obligationem iustitiæ ad ita operandum considerasset: & cum Concilium Anthiochenum in cap. 25. puniendum Episcopum statuerit, qui ad proprios vsus fructus ecclesiasticos appropriasset, vltra processisset, & ad restituendù obligasset, quod certè non fecit.

Item est cõsideratione dignum, quod
 103 Sedes, seu Camera Apostolica non annullat donationes, seu alienationes factas per Episcopos ante quadragesimum diem mortis Episcoporum, sed dumtaxat factas intrà hos dies, quia fraudulenta supponit; tenet enim alienatio facta a clerico fructuum beneficij etiã sine causa, nec reuocari potest iuxta doctrinam Zabarella claus. gratia in vlt. de rescript. ergò clarè se-

quitur, quod Episcopi acquirunt dominium reddituum; alias si non acquirerent etiã annullaret factas ante hoc tẽpus; & facit etiam quia quæ accipiunt confaguinei in vita Episcopi siue beneficiati non sunt spolia *Filliuc. de spol. cler. cap. 4. n. 8. vers. dico tertio.*

Hanc etiam sententiam probabiliore,
 104 & communiter receptam maximè inter Theologos Hispanos, & Praxi, & consuetudini Ecclesiæ cõformem dixit *Garfia de beneficijs par. 2. cap. 1. num. 7.* & verissimam putat *Cardinalis de Lugo de Iustitia, & Iure disp. 4. sect. 1.* per totam, qui largè eam probat, & ab obiectis defendit, & satis Doctores huius sententiæ ad contrariam respondet, prout supra retulimus; Canones enim in contrarium facientes procedere attèto illo tempore antiquo, quo omnia erant
 105 antiqua communia dicunt omnes, nempè Couarruias, Sarmientus, Lessius, Vasquez, Fagundez, Lugo, & alij sicut dicta Sanctorum Patrum, præsertim Bernardi, per quãdam scilicet exaggerationem, & modum loquendi, vel, vt dicit *Fagnanus* indè deduci præceptum
 106 ad elemosynam; non tamen obligationem iustitiæ, & restitutionis; Si enim essent pauperum redditus Ecclesiastici, possent pauperes absque reatu peccati accipere bona Clericorum, vel conueni-
 107 re possent ecclesiasticos in foro externo ad dandum eis superflua, quod nullus dixit, & optimè facit, quod scribit S. Hieronimus in Isa-

ijam

ijam *cap. 4.* quem citat Cardinalis de Turrecremata in *cap. videntes 12. q. 1. num. 2. vers. 2. ad 2.* ibi *alia opinio est*; dicit enim S. Hieronymus, quod bona Ecclesiastica nō sunt pauperum quoad proprietatem, & dominium, sed quantum eis erogari debeat, & optimè etiā conducit, quod supra considerauimus, nempe non ex illis bonis, quæ erant cōmunia ob diuisionem fuisse erecta omnia beneficia, vel Episcopatus; sed multos Episcopatus, multaque beneficia erecta, siue erectos ex bonis nouiter quæsitis post diuisionem, nec donatores expresse conuenisse, vt de superfluis redditibus ali debuissent pauperes; cætera vide apud supra citatos Doctores, qui fusiùs rem hanc tritulant.

Pro certo tamen tenendum est, & in 108 eo omnes Doctores cōueniunt, quod cum redditus Episcopales, siue aliorum beneficiorū sunt adco tenues, vt non attingant ad competentem Episcopi, vel alterius Beneficiati sustentationem, tunc nullam adesse in Episcopo, vel Beneficiato obligationem, præter illam, quam habent cæteri, qui recipiunt stipēdia ob varia ecclesiastica ministeria: Vide *Bardum q. 10. sect. 4. in fine*; sicuti dicimus, & pro certo tenendum est, portionem debitam Episcopis, cæterisque Beneficiatis anteponendam esse alimonix pauperum; nam ita exigit ordo charitatis *cap. multi Episcoporum 12. q. 1.* si ergo, & *Diuus Augustinus in cap. qui vult. de pæniten-*

tia dist. 3.; Datur enim ordo charitatis, ait Angelicus Doctor, & optimè *Fagnanus in d. cap. si quis sanè à n. 29. cum sequentibus de peculio clericorum*, & etiam pro certo tradimus q̄ si Episcopus, vel beneficiatus aliquid plus recipiat, & sibi applicet, quam oporteat, non peccarent mortaliter. *S. Tho. quolib. 6. art. 12. & 7. q. 185. art. 7. Fagnanus loco cit. nu. 17.* dummodò excessus non sit multus, vt loquitur *S. Tho. d. art. 7.*

Notanda verò aliqua sunt pro complemento huius capituli, & primò 110 notandum est quod cum Episcopi non faciunt fructus suos, si hos in pios vusus erogare tenentur, nempe fabricæ Ecclesiæ, vel alijs pijs vsibus, vt in *Trid. sess. 7. c. & sess. 23. c. 1. de reform.* Sic etiam Clerici, cum non recitant diuinum officium fructus beneficiorum pro rata non recitationis pauperibus dare cogentur, vt in Concilio Lateranen. sub Leone 10. sess. 9. in Bulla reformationis Curix, & alibi.

Item notandum est, quod quandoque 121 Ecclesia possidet, & habet dominium temporale in aliquibus Castris, vel Oppidis, siue Ciuitatibus, prout in Germania, & etiā in Regno, & in hoc casu de redditibus, qui percipiuntur ex eisdem Castris, Oppidis vel Ciuitatibus; licet qui obtinet temporale seù vtile dominiū possit fructus ipsius, & introitus expendere in eiusdē status conseruationem; Attamen hoc non pro libito voluntatis, sed cum moderamine iuxta necessitatem; nam

su-

superfluum etiã cadit sub precepto distributionis, & erogationis in vsus pios, seũ pauperum alimoniã; nam accessorium sortitur naturam sui principalis; hæc enim cum sint accessoria ad beneficium, seũ Episcopatum, eisque vnita, fit vt redditus, qui percipiuntur sint eiusdem naturæ, ac est principale, cui accedunt: *Ità Cardinalis de Lugo loco cit. n. 34. cõtrà Lorcã 2. 2. disp. 40. sect. 3.* Sed Cardin. Caietanus in 2. 2. q. 185. art. 7. in hac materia ita scripsit. Si verò Episcopus habeat magnos redditus ex temporali dominio, quia scilicet in eo quod est Episcopus, est temporalis dominus alicuius Ciuitatis, & oppidorum, & ex dominij temporalis redditu diues est: Alia videtur ratio, quia oportet quod non solum vt Episcopus, sed vt dominus expendat tenendo exercitum pro defensione patriæ, & habèdo thesaurum, ne impugnetur patria, & ità, quod tunc dexter oculus ad cõmune bonum patriæ respicere debet; Sinister autem ad pauperes; quoniam temporale dominiũ datũ Ecclesię principaliter est ad ornatũ simul, & auctoritatem, & post honorem Dei propter bonum commune ipsius dominij, sicut datum erat domino sæculari, & secundariò vt eleemosynæ fiant pauperibus in eodem loco. Hanc doctrinam huius eximij Doctoris cũ legissem quamaximè gratulatus sũ, eo quod sèper arbitratus sim, quod licet sũmus Pontifex, sit supremus dispensator reddituum Ecclesię, vt

dicunt nostri Canonistæ, & omnes Doctores; attamen maiori cum libertate potest disponere de his redditibus, quos percipit vt dominus tẽporalis ex Statu Ecclesiastico, & Prouincijs sibi in temporibus etiam subditis quia in dominio illorum, seũ in statu illo est verus Rex, & Princeps temporalis, & quamuis huiusmodi dominiũ, seũ Status fuerit donatus à Constantino Imperatore alijsque intuitu ipsius Ecclesię, & vti patrimonium Ecclesię possideat Papa pro tempore existens, redditus tamen qui percipiuntur ex illo Statu non habent illam intrinsecam qualita-

tem, ac habent redditus, qui ex beneficijs, & alijs titulis ecclesiasticis percipiuntur, redditus ex Statu temporali est merè temporalis, & accessoriè est ecclesiasticus; titulus autem beneficij, vel alius Ecclesię est merè spiritualis, atque ex diuersa origine ortum habet.

Immò *Hurtadus loco citato num. 243.*

115 cum sequenti tenet, quod summus Pontifex habet bona quasi patrimonialia, de quibus ad sui libitum disponere potest, & eiusmodi sunt redditus, quos percipit à dataria; nam quamuis eos percipiat ratione actuum iurisdictionis Ecclesię, nõ tamen sunt ecclesiastici de se, & citat *Naurrum de redditibus q. 1. monit. 39. nu. 3. qui Naurrus in mon. 45. n. 3. loquitur de cõgrua*

116 Summi Pontificis, de qua ego nihil, quia loqui de supremo capite Ecclesię non decet, quia sum minimum membrum Ecclesię.

Præ-

Præterea verò notandum est, quod
 117 licet Clérici Beneficiati non ha-
 beant facultatem condendi testa-
 mentum, nec Episcopi: Attamen
 in Regno Neapolis, in quo Clerus
 est transactus cum Reu. Camera,
 Clerici Beneficiati benè possunt te-
 stari de bonis etiam acquisitis in-
 tuitu beneficiorum, & dumtaxat
 fit spolium, quando in vita essent
 118 processati de illicita negotiatio-
 ne, vt patet ex instrumento con-
 cordiæ inter Reu. Camera Apo-
 stolicam, & Cleros, seu Capitula
 Regni Neapolis, sed RR. Com-
 missarij Apostolici non verentur
 dictam concordiam non obserua-
 re: Episcopi autem de bonis acqui-
 sitis intuitu Ecclesiarum (licet be-
 nè de patrimonialibus) non possunt
 119 testari nisi specialem indultum
 habuerint ad Sancta Sede Apo-
 stolica, quid pro certa summa con-
 cedi solet; difficillimè tamen in
 genere pro omnibus bonis, ne
 Camera Apostolica defraudetur,
 putans spolia esse parui momenti
 aduertit *Corradus in praxi dispensa-*
lib. 10. cap. 4. nu. 14. & 15. Et cum
 120 Episcopus habet indultum te-
 standi etiam Reuer. Camera Apo-
 stolica incamerat bona, & postea
 excamerat pro quantitate, & in-
 dultu concesso, dummodò in resi-
 dentia diem claudat extramum iux-
 121 tà Bullam Pij IV. nam alias in-
 dultum non prodesset, nisi Bullæ
 esset derogatum expressè, sicuti
 122 oportet, vt indultus sit registra-
 tus in Camera Apostolica intra
 tres menses iuxtà Constitutionem

Pij IV. incipien. *Ingens Corradus*
loco cit. cap. 5. qui latè Squillante de
privil. Episcoporum par. 2. cap. 40.
num. 4. & licet Nauarrus q. 3. de
redditis num. 17. dubitet an Pa-
pa possit hunc indultum cõcedere
attamen hodie hoc est extra con-
trouersiam Vasquez de redditis
cap. 1. §. 3. dub. 7. Redoanus de spo-
lyis q. 1. vers. item, & Papa.
 Solent tamen Episcopi huius Regni
 123 antequam accedant ad Episco-
 patum facere inuentarium de bo-
 nis ante acquisitis, & inuentarium
 conseruatur in Archiuio Reueren-
 tiaturæ Apostolicæ copia; Nunc
 tamen authentica conceditur Epi-
 scopo, & de his bonis non fit spo-
 lium. *Squillante loco cit. num. 12.*
 Extant diuersæ Bullæ, & conclu-
 siones Apostolicæ de hac materia
 spolij nempè *Pauli III. Constit. 29.*
Pij IV. Constit. 8. 19. & 91. Pij V.
constit. 28. Sisti V. Constit. 100. Vr-
bani VIII. Constit. 28. Tamen no-
 strum non est hic de hac materia
 agere, sed suo loco infra Deo dâte.
 Quia tamen supra in hoc capite ad-
 124 duximus multos Authores ab-
 solutè, & indubitanter asserentes
 beneficiatû in vita usufructuario,
 in morte autem vsuario compara-
 ri, vt me non latere ostendam, quid
 in hac re scripserint, adducere duxi,
 in primis *Glosâ, in c. presenti verbo*
reseruari de off. ord. in 6. quæ distin-
 guit inter beneficiatû cum admini-
 stratione, & Clericû beneficiatû non
 habentem administrationem, & do-
 cet, quod *Clericus beneficiatus cum*
administratione quamdiu uiuit, &

O

sanus

sanus est comparatur usufructuario quia eius ius morte finitur, sicut usufructuarij, cum verò caperit infirmari comparatur vsuario, & ideo nihil habet, præter usum; si verò sit Clericus nõ habens administrationẽ, sed personaliter, & simpliciter beneficiatus etiam in morte comparatur usufructuario quantum ad faciendũ fructus suos, & de ipsis possit testari. Doctrinam hanc Glosa. sequitur Hostiensis in c. si quis sanè fin. de peculio Clericorum, ita quoq; ibidem sentit; Io. de Andre. & Monachus in c. 2. de rebus Ecclesie non alienan. in 6. nu. 4. simpliciter verò, & absque vlla distinctione sequuti sunt quã plurimi Doctores, & hanc glossam allegari à toto Mũdo, dicit Barbaeia in c. finali de pecul. Clericorum, & c. requisiti de hæreticis communem distinctionem, dicit Bellonius consil. 3. incipien. Curatos Ecclesie n. 6. vers. quinimò lib. 3. Calderinus consil. 264. sub tit. de rebus Ecclesie nõ alienandi fol. mihi 50. atengo, qui dicit hanc communem opinionem, hanc eandem glossam singularem, & nctabilem, & de consuetudine seruari dicit Ioan. de Imola in c. peruenit de fideiussor. sub nu. 31. Cornuus consil. 3. 14. lib. 3. Gemin. consil. 3. incipien. super dubio n. 7. vers. nam Prælati Anch. consil. 233. incipien. factum tale nu. 5. communẽ sententiam Canonistarũ hanc esse dicit Baldus in auth. licentiam sub n. 6. C. de Episcopis, & Clericis Barbosa in d. cap. presenti de offic. Ord. in 6. n. 8. Fagnanus in cap. fin. de pecul. Clericorum sub nu. 3. Surdus de

alimentis tit. 9. quest. 12. nu. 18. Molina de Primogenit. lib. 2. cap. 20. n. 35. & 43. Garzia de benef. part. 11. cap. 2. nu. 1. Gonzalez ad regulam 8. glos. 15. n. 3. Loëterius de re benef. lib. 2. q. 36. nu. 45. Sacra Rota. apud Card. Seraph. dec. 549. nu. 7. & parte 12. Recent. decis. 168. nu. 28. & part. 8. recent. dec. 71. nu. 6. & penes Marches. de commiss. par. 1. fol. 524.

Sed Beneficiatum vsuarium dũmtaxat esse simpliciter asserũt. Glosa in c. quia nos uerbo testam. de test. in cap. final. uerb. obitus de pecul. Clericorũ vbi expressè docet beneficiatum non usufructuario, sed vsuario simile esse, & in c. cũ constet uerbo fruatur. de pignoribus, vbi expressè dicit, Clericos vsuarios esse, & uictu, & uestitu contentos esse debere item, & in c. cum olim uerbo diffinitionem de rerũ permutatione, hanc doctrinam cõmuniter sequuti sunt prisci Canonistæ præsertim Archidiaconus in c. present. sub n. 13. uers. assessorem de rescriptis in 6. vbi dicit expressè; Beneficiatus est simplex vsuarius; nam postquam docuit, quod illud forum, quod acquiritur occasione Ecclesie est Clericorũ; quod probabili vsu consumant, nec alio modo debent disponere, nisi in suas necessitates, & aliorũ, qui seruiunt sibi, & quod debent necessaria sibi, & superflua erogare pauperibus, statim subnectit, quod usus tantum rerum Ecclesiarum conceditur Clericis 12. q. 7. cap. ult. & q. 2. c. sine exceptione, & dicere Clericũ facere fructus suos esse hæreticum iure

iure nostro attento, & contra cap. 12. q. 3. cap. 1. in principio, & ita concludit Archidiaconus, dico ergo saluo meliori iudicio, quod non poterit salua conscientia providere de talibus redditibus, cum non sint, secundum ueritatem proprij, sed cōmunes, eapropt̄r pauperibus erogādi, uel in utilitatem suae Ecclesiae expendendi si sibi supersint, & hoc satis potest dici per id, quod habetur. 16. q. 6. S. ulli in fine benè tamen confiteor, quod Clerici talium fructuum perceptorū sunt domini, & habent eorum proprietatem quantum ad fidelem, & debitam dispensationem faciendam sibi, & suis. 31. dist. cap. omnino 50. dist. cap. studeat in fine, 86. dist. c. non satis. Hæc, & alia Archidiaconus, quem plures Canonistę sequuntur sunt, & Clericos tantum usufructuarijs similes secus uerò usufructuarijs, *Abb. Panorm. in cap. cum esses de testam. sub num. 21.*, & 22. *Ioannes And. in cap. presenti num. 6.* & 7. *de rescriptis per Philippum Frac. ibidem num. 6.* & 7. *Iason. consil. 76. nu. 7. lib. 3.* hanc sententiam sectantur omnes illi Doctores, quos citauimus supra, ut in secundo capite, asserentes Beneficiatos non acquirere dominium reddituum Ecclesiarum, atque si malè expendierint, ad restitutionē teneri. Eiusdem sententię uidetur, *Innocent. in cap. indecorum de etate, & qualitate in fin.* ubi tenet, quod Clericus de bonis Ecclesiae tantum accipere potest in suas necessitates, & eorum qui sibi seruiunt. *Baldus uerò in l. 2. Cod. de Episcopis, & Clericis num. 4.* ita scribit: *Querit hic Iac.*

But. utrum Clerici, qui percipiunt
 129 *fructus beneficiorū dicantur usufructuarij, uel usufructuarij, nam si dicis, quod debeant habere solum id, quod est ei necesse sunt usufructuarij; si uerò, quod habeant totum, & distribuunt residuum sunt usufructuarij, ut dicit D. Ia. Ego dicerem per hanc legē, quae tenet medium inter usufructuarij, & usufructuarij, nam in percipiendo sunt usufructuarij, sed in distribuendo, & distribuendo rediguntur ad istar usufructuarij in sua familia, per hunc textū Baldi, hanc doctrinam sequitur doctus Petrus Barbosa in l. diuortio, 2. par. sub nu. 53. vers. non obstat, ubi docet, quod Beneficiatus æquiparatur usufructuario, quoadmodum acquirendi fructus, & dominium, sed post acquisitum, longa est differentia, quia usufructuarius per perceptionē acquirit dominium liberum fructuum, & ideo ad libitum disponere poterit; Beneficiatus uerò restrictum, & limitatum, nec validum. Dicit ex Nauarro beneficium æquiparatur usufructuario, ergo sicut ille, ita hic disponere poterit, & ita dicit Barbosa, quod in acquirendo usufructuario, in distribuendo usufructuario similis est beneficiatus; sed obseruandum est, quod ipsemet Barbosa in eadem 2. p. antea sub num. 28. vers. sed saluando Speculatorem dixit, quod licet Beneficiati æquiparari solent usufructuarijs, tamen re uerā maiore habet potestatem Beneficiatus in fructibus beneficij, quam habeat usufructuarius.*

Didacus Verò Couarruias acutus
 Doctor, sicuti Hispani esse solent
 130 in cap. cum esses de testam. nu. 1.
 ait Clericum habentem beneficium
 nec esse omnino usufructuarium,
 nec prorsus vsuarium, nam vsu-
 fructuarius potest disponere de
 his, quæ ex usufructu acquisiuit,
 quod non potest Clericus; vsuarius
 verò nihil præter vsum habet, ac
 Clericus beneficium ecclesiasticum
 Canonico titulo possidens plus iu-
 ris habet, quam vsuarius, & ideo
 concludit Couarr., ibi, quod neutra
 opinio ei placet, & inutilem appellat,
 & num. 17. distinctionem, & doctri-
 nam Glosæ in d. cap. presenti rejicit
 quem sequitur Rota dec. 5 29. p. 4.
 tom. 3. num. 2.

D. Ioannes de Castillo à Sotomaior?
 131 Quoridianarum Controuersiarum
 Iuris lib. 1. cap. 5. In hoc articulo, ita
 scribit Deinde, & secundo loco in
 contrarium urget, quod prædicta de-
 finitio, & Clericis conuenire videtur
 Clerici enim habentes beneficia, vsu-
 fructuario similes sunt, per textum in
 cap. Episcopus 10. q. 2. & in c. Epi-
 scopus, & cap. vlt. 12. q. 20. Con-
 tendit enim illorum iurium constitu-
 tio, Clericos usufructum suorum be-
 neficiorum habere, & fructus tan-
 quam stipendium aliquod, exercen-
 dumque sui laboris capere, quod nec
 ratione, nec æquitate carere dixit
 Duarenus de Sacris Ecclesiæ Mini-
 stris cap. 4. col. 1. vers. dicitur utenda
 fol. mihi 1169., & admittit Men-
 dez de Castro de annonis ciuilibus
 notab. 5. num. 2., & ante omnes do-
 cuit Glosa in cap. presenti de offic. or-

dinarij in 6., quæ asserit Clericos in
 bona valitudine constitutos vsufru-
 ctuarios esse in ægritudine verà, à
 qua decedunt vsuarios tantum, &
 illam sequuti sunt quamplures, quos
 referunt Couarruias in cap. cum in
 officijs de testam. num. 1., Hierony-
 mus Ceuillos practicarum quæst. siue
 communium contra communes q. 198.
 fol. mihi 284. (alios consulto præ-
 termitto ab his enim quos statim re-
 feram præcitantur.) Huius tamen
 difficultatis solutio pendet ex resolu-
 tione quæstionis superioris, in qua ex-
 rant diuersæ, & contrariæ multorum
 sententiæ, alij enim Clericum in bo-
 nis, & redditibus ecclesiasticis vsu-
 fructuarium, vel vsuariam tantum
 appellant, alij fidelem administrato-
 rem, aut simplicem dispensatorem es-
 se contendunt; alij id iuris dumtaxat
 tribuunt Clericis, quod à Cano-
 nibus expressim sibi conceditur, alij
 verò dominos esse Clericos beneficij,
 & reddituum Ecclesiasticorum af-
 firmant; ita ut contra ex eis sententia
 sumi non possit, ut contendit Couar-
 ruias ubi supra numer. 1. et con-
 stat ex his, quæ in hac quæstione scri-
 pserunt D. Thomas, Sotus, Ledesma,
 Adrianns, & Caietanus ubi infra
 Abb. in cap. cum esses num. 21. de
 test. Barbatia in cap. venerabile de
 off. delegat. col. 10. Sarmietus de red-
 ditibus Ecclesiasticis 3. p. cap. 1. n. 3.
 & 4. & 4. part. cap. 6. per totum
 Nauarr. in Apologia de redditibus
 quæst. 1. monit. 24. num. 12. & mo-
 nit. 35. & 38. num. 6. Menchaca de
 success. creat. lib. 3. §. 22. nu. 4. Gu-
 lielmus Benedictus in c. Rainutius
 de

de testamentis verbo, & uxorem nomine Adelasiam in principio n. 165. & 166., Ioannes Gutierrez pract. lib. 2. quest. 114. à nu. 4. & nu. 10. Ioannès de Matiezo in l. 13. tit. 8. lib. 5. noue recopilationis, Glosa 1. Michael Crassus receptarum sententiarum, §. testamentum q. 34. num. 9. in fine Spino in speculo Glos. rub. p. 14. nu. 5. 6. & 14. Petrus Gregorius in syntagm. iuris lib. 4. c. 3. n. 8. 1. par. Molina, è Societate Iesu Religiosus de iustit. & iur. tractat. 2. disp. 242. per totam fol. mihi 786., Hieronymus de Ceuallos comm. contra comm. q. 198. & q. 388. utcumque tamen sit, quo ad nos actinet seuerè affirmari potest, superiorem definitionem usus fructus, Clerico minime conuenire, vel quia sit verus Dominus fructuum, & reddituum Ecclesiasticorum; quamuis cum modo, & onere expendendi in certos, & probatos usus, quod probabile est, & optimè defendit Franciscus Sarmientus ubi supra, Molina d. disp. 143. in principio, versic. contraria tamen sententia fol. mihi 786., ubi dicit, idem affirmare Sotum, Ledesmiuim, Adrtanum, D. Thomam, & Caetanum in locis ibi relatis, Ceual. d. q. 388. num. 52., uel quia Clerico in redditibus Ecclesiasticis concessa siuè statuta aliqua sunt, quæ usufructuario minime conueniunt; alia autem denegata, quæ usufructuario liberè conceduntur, & ut generaliter dixerim, quatenus ad distributionem pertinet, cum beneficiarius multò minus possit, quàm usufructuarius; enim uerò usufructuarius omnes fructus

indistinctè suos facit ad libitum, quia disponere potest de his, quæ ex usufructu acquisiuit: quod non potest Clericus, utpotè cum illius potestas, aut facultas disponendi restricta sit certis modis à Iure, ut constat ex omnibus numero precedenti relatis, & cum iudicio declarant Couarruias, & Hieronym. ubi sup. Barb. 2. par. l. diuortio nu. 53. vers. non valeat igitur ff. sol. mat., qui post alios ibi relatos rectè probat, Beneficiatum male equiparari usufructuario: usufructuario uerò equiparari non posse certum est, & concluditur, probat Couar. ubi supra d. num. 1., Clericus enim beneficium Ecclesiasticum: obtinendo in percipiendis, & lucrandis fructibus plus iuris habet, quàm usufructuarius, licet enim certis, à iureque determinatis modis teneatur illos consumere, omnes tamen fructus ex beneficio perceptos, suos facit, usufructuarius uerò nihil præter usum habet. Hæc Castillus de Sotomaior.

D. Franciscus Sarmiento de redditibus Ecclesiasticis par. 4. cap. 6. nu. 4. scribit; quod dominium rerum Episcopatus, & beneficij, apud Ecclesiã, vacante Sede, vel beneficio est; Episcopo tamen Canonice instituto, uel beneficio collato Clerico, dominium apud eos residebit earum rerum, quæ mensæ suæ sunt destinatae, & ita nõ usufructuarius formalis, & sic iure seruitutis, uelut usufructuarius, sed casualis iure dominij, & dominij dicendus Clericus est, si enim usufructuarius esset dominus non esset; Ac Sarmientus acriter inuehitur cõtra Barbatium, cuius uerba ibidem refert, &

ita-

statim subiungit licet nescio, quo iudicio Barbat. in d. cap. fin. de pecul. Cler. antepenult. col. num. 13. in fine per contrarium argumentum, maxime cum ordine, quod Doctores id non sint assequuti, cum enim prius dixisset usum fructum partem dominij esse, & ubicumque alicui denegatur totum, denegari, & quamlibet partem totius, subiungit; sequitur necessario, quod si non sint domini rerum Ecclesie, quod non sunt usufructuarij, quia in partem dicerentur domini, quod omnino prohibet textus in c. 2. & simul, & indubitanter ista ratio euertit in totum fundamentum Hostiensis, & Io. Andrea, nescio uidere, quomodo tantum laborauerint profundissima ingenia tantorum Patrum asserentium, Clericos usufructuariose esse, aut similes usufructuario, hæc sunt verba Barbat. Cuius modum argumentandi, cum non intellexisset Paulus Iuris Consultus in l. recte dicimus, ff. de uerbor. significatione, ita inquit, recte dicimus, eum fundum totum nostrum esse, etiam cuius usus fructus alienus est, quia usufructus non dominij pars, sed seruitutis sit, ut uia, & iter; nec Aristoteles, qui lib. 6. politic. cap. 6. loquendo de Iudice, qui petitis uiginti minis reum absoluerit, inquit non enim cum absoluit, nihil debere iudicat, sed uiginti minus non debere; nec Paulus Iuris Consultus in l. mortuo boue, ff. de legatis 2. & in l. plura legata circa finem, ff. de legatis 3. ex quibus & in partibus quotitiuiis, & in partibus integralibus male arguuntur Barbat. apparet, & in terminis

usus fructus, & proprietatis contrario modo argumetur Iuris Consultus Iulianus in l. si cum testamento, §. si fundum meum, ff. de exception. rei iudicatæ, ubi inquit textus, quoniam postquam nactus sum proprietatem fundi, desinit meus esse prior usus fructus, & iure proprietatis quasi ex noua causa meus esse cepit. ex quo textu apparet esse bonam consequutionem, est usufructuarius; ergo non est dominus, contrariū Barbatij collectioni, & est etiam expressum in l. cum in fundo, ff. de iure dotium; sed hæc longiorem disquisitionem requirerent, cum illi Aristotelis sententiæ ex diametro pugnare uideatur Vlp. responsum in l. si quis cum sorum de excep. rei iudicatæ. Hæc, & alia, Sarmientus ibi.

Hæc sunt, quæ uidi in hac quæstione; quid uero ego sentio, liberè pandam. in primis considero, quod in substantia non multum disconueniunt Doctores, si primæ enim sententiæ Doctores, qui usufructuarium appellant beneficiatum, & etiam illi, qui dominium acquirere asserunt, etiam fatentur non liberè posse disponere de bonis ecclesiasticis, sed ad proprium usum, & suorū, superfluos uero redditus in pios usus erogandos in pauperū alimoniam, quod etiam concedunt Doctores secundæ sententiæ, qui affirmant posse accipere de bonis ecclesiasticis pro se, & suis, ac etiam pro remuneratione seruitiorum, iuxta c. relatum 2. de test. ut rectè Innocent. in d. c. inde eorum in fine, ac utriusque sententiæ sectatores ad-

admittunt ecclesiasticos abutendo ecclesiasticis redditibus peccare, & puniri posse; differentia verò præcipua consistit, an teneantur in casu abusionis, restituere, sed in quantum ad titulum acquisitionis, scilicet an titulo usufructuarij, an verò vsuarij, parum refert.

Sed Dominos appellandos esse beneficiatos, expressè sentit *Glosa* in cap. duo sunt 12. q. 1. in verb. proprietatem, vbi sic scribit proprietatem rerum ecclesiasticarum; tamen benè concedendum est, quod Clericus sit Dominus fructuum collectorum; scilicet proprietatem fructuum sua sit, tamen nō potest eam in morte eius alicui largiri ratione testamenti, sed intuitu elemosynæ sic, vt extra de test. ad hæc, sicut heres licet sit dominus rerum, quas tenetur per fideicommissum restituere, alij tamen nihil potest inde alienare, ff. ad Treb. deducta §. ultimo, & l. quidem §. si quis. Hæc *Glosa* illa, quæ equiparat Clericum fideicommissario, qui verè dominus appellatur rerum, quas tenetur in morte restituere ad textum in l. non ideò mi nus, ff. de rei vindic. vbi dicit Vlpianus, quod rectè quid nostrum esse vindicamus, quod abire à nobis dominium speratur, si conditio legati, vel libertatis steterit.

Neque contra sententiam hanc *Glosæ*, obstat, si obijciatur quod beneficiatus, siuè Episcopus liberam non habeat facultatem disponendi de redditibus beneficij, siuè episcopatus, & quod de superfluis teneatur ad erogationem in pios

usus, & alimoniam pauperum, quia benè ad hæc respondet Sarmientus, loco nuper citato num. 11. nam neque pupillus, neque furiosus, neque fideicommissarius, neque maritus, possunt alienare bona propria, siuè dotalia siue subiecta fideicommissio. Et tamen veri sunt dominij rerum, & fructuum, benè enim potest stare dominium cum prohibitione alienationis, vt constat ex *Institut. lib. 2. tit. 8. quibus alienare dicit, vel non*; dicit ibi Iustinianus. Accidit aliquando, vt qui dominus rei sit, alienare non possit; exemplificat textus in marito; nam dotale prædium subdit maritus in vita muliere per legem Iuliam, prohibetur alienare, quamuis sit dotis causa datum, &c. In iure enim nostro non est validum argumentum, non potest alienare, ergò non est dominus, quauis Theologi aliter philosophentur: Neque obligatione erogandi superflua in usus pios, facit, quin sit verus dominus, beneficiatus, vel Episcopus nam quoque maritus, cum sit verus dominus dotis, tamen sustinet onera matrimonialia, & tenetur ad alimentandam familiam, vt discurret idem Sarmientus; ideò dominium limitatum habere beneficiatum, vt supra notauimus dicunt Doctores, quod verò non transferat ad posteros nec possit testari de his fructibus; prouenit ex eo quia morte extinguitur titulus; quo percipiebat fructus, & extincto titulo, non est modus proportionatus transferendi fructus ad posteros, nec possunt

sunt testari de his fructibus. Quod verò Episcopi à Sacris Canonibus vocitentur dispensatores, & administratores, hoc intelligi potest de illis redditibus, & fructibus, qui nō sunt appropriati eorum mensē, sed Ecclesiæ, vel aliorum piorum locorum proprii sunt, vt non obscure insinuauit Sanctus Thomas in loco saepe citat. 2. 2. q. 185. art. 7. & explicat Sarmient. d. cap. 6. nu. 12. ad quem remitto Lectorem.

Glosæ sententiam; atque beneficiatos dominos appellandos, reddituum
 136 beneficiorum expressè tenet insignis Canonista *Franciscus Cardinalis Zabarella in cap. fin. de peculio Clericorum à num. 7. cum sequen. in num. 8.* Ità dicit. *Sic in simili dico, quod Prælati habent liberam dispositionem de fructibus beneficij, & plus dico, quod sunt Domini fructuum de Clericis non residentibus, cap. vniuerso in fine, lib. 6.* ac etiam idem *Cardinalis Zabarella sub num. 11.*, tenet, quod Clerici beneficiatos sint domini fructuum, nulla adhibita distinctione inter beneficiatos cū administratione, & sine administratione, & quod illa distinctio procedit, quoad aliud, scilicet cum queritur de acquisitis per Clericū, cuius intuitu præsumantur acquisita, sed quando potestatem dispensandi fructus, nulla est differentia inter prædictos, sed generaliter cęsentur domini fructuum. Et sub *num. 12.* docet, quod Clerici non sunt simplices Procuratores, & in *num. 13.* ait, quod absurdum est ità restringere potestatem Clericorum vt

videantur nudi Ministri, nam per hoc surgerent lites, & multi retraherentur à beneficijs, & à Clero si putarent non posse aliquid in amicos, vel propinquos ex fructibus beneficij erogare; qui tamen alias sunt utiles beneficij, & ea magnificant, & etiam in foro conscientie videtur tutè posse beneficiatos elargiri de fructibus beneficij, dummodò per hoc nō omittant hospitalitatem, & elemosynas concedentis, & alia, quæ de iure tenentur, hæc Cardinalis Zabarella 161.

Certum quippè, eos omnes beneficia-
 137 tos, & Episcopos eorum quæ acquirunt, vel ratione officij, siuè ex distributionibus quotidianis, veros dominos appellandos esse: neque quoad hæc alicui oneri subiectos præter illud, ad quod cæteri fideles tenentur; & ad suos hæredes transmittere, siue ex testamento, siue ab intestato. *Ferrentillus ad Buraetum decis. 852. num. 8.* vbi multos citat, sicuti veros dominos appellandos cenſeo earum rerum, quæ empta fuerunt ex fructibus propriæ portionis. *Redoanus de spolijs Clericorum, quest. 3. §. & in hac materia, à num. 13. & propriè num. 24. Azor. de spol. Cler. cap. 3. q. 5. Barbosa in l. diuortio, 2. parte num. 65.*

Haftenus ex diuersis Doctõribus adducta, cumulata fuerunt à me plurimis annis prius quàm ad Summum Apicem Apostolatus assumeretur Sãctissimus Dominus noster Innocētius Papa XI. cuius iussu Sacra Cõgregati onegotijs Episcoporum, & Regularium præposita,

fitā, circularē litteram scripsit Episcopus die quinta Februarij 1678. in qua inter alia itā dicitur : *Si ricordino, che delle rendite delle Chiese non sono padroni, mà semplici amministratori, e che con esse detratta la sostentatione de' Vesconi, non hanno che fare li lor parenti, ne conuertirsi in vsi profani, mà impiegarsi in solliuuo de' poveri, e di luoghi pij, a quali sono douute.* Ex hac littera Sac. Cōgregationis clarè apparet Episcopos, & beneficiatos non esse dominos reddituum ecclesiasticorū. Sed an hęc litera inducat plenam declarationem, & legem relinquo Lectoribus cogitandum.

CAPVT IV.

Vnde oriatur obligatio Episcoporum, & aliorum ecclesiasticorum erogandi superflua, quæ colligunt ex redditibus ecclesiasticis in pios vsus, alimoniam pauperum ex natura ipsorum bonorum; an verò ex propria eorum persona.

S V M M A R I V M.

Obligatio expendendi superflua ex redditibus ecclesiasticis recepta, quod oriatur ex intentione dantium bona nõ admittitur à Cardinale de Lugo num. 1. & 2.

Obligatio hæc erogandi superflua neque oritur ex statu personarum ecclesiasticarum num. 3. & 4.

Sotus, Lessius, & Azorius tenent talem obligationem oriri ex præcepto ecclesiastico num. 5.

Hanc sententiam quoque confutat Cardinalis de Lugo nu. 6. 7. & 8.

Cardinalis de Lugo, et Vasquez docent Beneficiatorum obligationem expendendi superflua in pios vsus oriri ex iure nature num. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. & 22.

Totum fundamentum Cardinalis de Lugo est in natura bonorum ecclesiasticorum, ex qua inferri potest facile ad obligationem iustitię num. 23. 24. 25. & 26.

Præceptum ecclesiasticum expendendi superflua in pios vsus est clarum contra Lugo num. 27.

Sententiam Cardinalis de Lugo refellit Hurtadus n. 28. 29. 30. 31. 32. 33. & 34.

Etiã si Beneficiatus teneatur ex iustitia superflua erogare, accipiens non tenetur restituere nu. 35.

Ecclesiastici tenentur erogare superflua in pios vsus præcepto ecclesiastico inducto ex qualitate bonorum num. 36. & 37.

Bonorum qualitas fuit causa præcepti, non verò est ipsum præceptum n. 38.

In qualibet lege, ut iusta sit requiritur causa, seù ratio nu. 39.

Causa non tam stringit sicuti authoritas præcipientis num. 40.

Vndè oriatur obligatio in legibus n. 41.

Lex obligat ex supposita voluntate præcipientis nu. 42.

Causa absque potestate non stringit nu. 43.

Bonorum ecclesiasticorum cōditio deseruijt pro causa præcepti n. 44.

Legislator habuit oculos ad qualitatem

P

bo-

bonorum num.45.

In legibus quatuor causæ n.46.

Qualitas bonorum in causa fuit præcipiendi ut superflua in pios vertatur usus, obligatio verò ita observandi ex præcepto Ecclesiastico num.47.

Cardinalis de Lugo de iustit. disp. 4. sect. 2. per totam tractat diffusissimè hanc quæstionem, &

primò ponit sententiam illorum, qui existimauerunt, hanc obligationem proficisci ex eo, quod ij, qui talia bona obtulerunt, hanc habuerunt intentionem, ut scilicet
2 superfluum ad pia opera deseruiret: sed benè replicat eruditus, & Purpuratus Doctor, argumentum hoc probare, Episcopos, & Beneficiatos ex iustitia teneri ad restitutionem in casu cōtrario talis erogationis. Si enim intendit donator obligare Clericos ad ita expendendum, obligare eos intendit ex iustitia, cum non possit ex obedientia, quia inferior est qui dat, neque ex fidelitate; nam Clerici nihil promittunt; Si autem cum hac sola spe dederit, ex hoc desiderio nulla oritur obligatio grauis in recipiente, ut expendat iuxta spem, & desiderium dantis, ex hoc desiderio nullum oritur præceptum, & voluntas in mente retenta nihil operatur.

Secundam ponit opinionem illorum, qui existimauerunt hanc obliga-

tionem oriri ex statu perfectionis, quam in Ecclesia sustinent Episcopi, & Clerici; hanc verò rationem debilem existimat Cardinalis de Lugo ad tantam obligationem inducendâ, & tantum probare, quod plus debet erogare ecclesiasticus, quam laicus, & ex illa obligaretur etiam simplex Sacerdos, qui nullum beneficium possidet.

Tertiam ponit sententiâ illorum, qui
5 hanc obligationem referunt ad præceptum ecclesiasticum positium, Clericis Beneficiatis, & Episcopis impositum. citat pro hac sententia Sotum de iustit. loc. cit. art. 3. & Lessium etiam loco cit. n.47. & ego addo etiam Azorium loco cit. & hoc difficile reputat Lugo: primò quia non facile apparet ius positium, ex quo solo hoc præceptum colligatur, & quidem etiam ante Concilium Tridentinum omnes totam obligationem concedebant. Secundò quia si solum oritur ex præcepto ecclesie, posset Papa dispensare saltem validè, & sic dispensatus posset iam licitè expendere redditus sui Episcopatus in venatione, ludo, conuiujs, quæ per se ferunt grauem turpitudinem, & graue scâdalum. Tertio quia posset hæc obligatio contraria consuetudine auferri, sicut potest consuetudo cōtrâ alia præcepta merè humana legitimè præscribi. Quarto in ipsis bonis apparet illa turpitudine, si profanè expendantur, quia res Dei sunt.

Ipsè tamen Cardinalis de Lugo n.16.
6 existimat, hanc obligationem non solum ex iure humano, sed ex iure naturæ proficisci; sic enim ait: Exi-

sti-

stimo ergò hanc obligationem non esse solum ex iure humano, sed etiam ex iure natura, quod quidem Pater Vasquez dicit. capit. 4. de elemosyn. num. 12. dicit ab omnibus concedi, nec ab ullo, quem legisset id negari, sed re verà id negavit Lessius supra adductus, & alij, quos affert Sanchez d. lib. 2. conf. c. 2. dub. 40. Hæc autem naturalis obligatio non tam videtur esse elemosynæ faciendæ, quàm prohibitio dissipationis, ut notavit bene Vasquez ubi supra num. 14. orta non tam ex conditione personæ, quam ex qualitate, & conditione ipsorum bonorum, quia nimirum, ut dixit Tridentinum res Dei sunt: sicuti enim hæc bona, vel oblationes fidelium, vel empta ex ijs oblationibus, ut quando Ecclesia ex suis redditibus emit de nouo aliquod prædium, quæ omnia erant quidem in dominio Ecclesiæ, cui à fidelibus simpliciter dantur, & afferuntur qui Deo volūt sua bona afferre in remissionem suorum peccatorū, & in Dei cultum; Ideo enim Sacerdotes dicuntur peccata Populi comedere Ose. 4. quia comedūt ea, quæ pro peccatis offeruntur Deo; quia nimirum Deus visibiliter non potest audiri, nec suis rebus indiget: Ideo quæ Deo offerenda erant offeruntur Ecclesiæ, cui, quæ offeruntur, cedunt in Dei cultum, obsequium, & gloriam; quamuis ergò Ecclesia acquirat verè dominium earum rerum, quæ ipsi absolute, & absque ullo pacto, & conditione offeruntur, & validè possit de illis ad quemcumque usu expendere, & disponere; ipsa tamen bonorum condi-

14 tio, & qualitas facit, quod indecens, et turpe sit ea expendere aliter quam in res pias, & Deo grata; sic quæ aliquis ob Dei cultum, & peccatorum suorum pretium consecrat Deo in aliquo Monasterio, vel denaria argentea, vel aurea, quæ alicui imagini, vel Cappellæ B. Virginis, aut alterius Sancti voti causa consecratur, licet cedant in dominium absolutum Monasterij, vel Cappellæ; turpe tamen esset si Monachi, vel ij, ad quos pertinet Cappella expendere bona illa in ludos, conuiuia, venationes, vel in alia profana: esset enim irreuerentia maxima in Deum, vel in Sanctos, quorum quasi nomine illa acceptantur, & expenduntur; nam, qui eiusmodi bona Dei consecrât, vel Sanctis, volunt quantum ex se Deo, vel Sanctis illa dare, quod quia non possunt facere ob defectum cõiunctus, & commercij cum illis: Ideo dant ijs, qui in terra sunt quasi eorum procuratores, & Vicarij, qui ea accipiunt in suum quidem dominium absolutum, quia nec ipsi habere possunt commercium cum Deo, & Sanctis, ut in ipsos dominium transferant, sed tamen accipiunt cum obligatione inhi-
18 bita in tali modo accipiendi, ut non ea expendant, nisi eo modo, quo expendere, si verè essent Dei, & Sanctorum procuratores, hoc est in eos usus, qui res sibi consecratas expendere, debent enim eorum genium imitari in eo usu, quorum locū, & personam representant in acceptandis, & expendendis eiusmodi bonis, contra quam obligationem grauitè peccant, si indecenter, & profanè res il-

las Deo, & Sanctis consecratas in
 alios usus expendant, & conuertāt,
 & hac videtur esse precipua turpi-
 tudo illius actionis, quam illo breuis-
 simo verbo explicauit Tridentinum,
 dum dixit, non posse consanguineis,
 vel familiaribus dari, quia res Dei
 sunt, hoc est, quod non aliter expen-
 20 denda, quam si verè, & propriè es-
 sent solius Dei, & ab eius Procura-
 tore iuxta veri Domini intentionem
 expendenda essent; Hinc ait Cardi-
 nalis de Lugo oritur potissimum obli-
 gatio Episcopi, & cuiuslibet Benefi-
 21 ciarij expendendi piè, ac religiose
 quod sibi superest. ex ijs redditibus,
 quia Ecclesia, quæ illorum dominiū
 bonorum habebat diuisione facta in-
 ter Episcopum, & Clerum transtu-
 lit in illos ius quod, & quale ipsa ha-
 bebat ad illa bona expendenda; ius
 22 autem illud erat quidem sufficiens
 ad validè nedum licitè expendenda
 nisi in pios, & religiosos usus; ergò
 eandem obligationem habet Episco-
 pus, & Clerus, in quos ius illud ab
 Ecclesia translatum est, nec maiorem
 libertatem habent circa usum eorum
 bonorum, quam ipsa Ecclesia habuif-
 set. Hæc de Lugo, &c.

Si non fallor Cardinalis de Lugo to-
 23 tale fundamentum huius obliga-
 tionis ponit, in eo scilicet, quia
 natura bonorum ecclesiasticorum
 ea est, vt piè expendantur; ergò
 clarè sequitur, quod obligatio Epi-
 scoporum, & Beneficiatorum ex-
 pendendi, quod superest in tales
 pios usus oriatur ex natura rei: &
 hinc faciliè inferri potest ad obliga-
 tionem iustitiæ, ac restitutionem

in casu contrario; nam si id expo-
 scit natura rerum ecclesiasticarū,
 & illis est annexa hæc qualitas in-
 24 trinseca, estque onus insitum
 rei, Episcopus, & Beneficiatus non
 possunt mutare hanc eorum con-
 ditionem, & aliter disponendo, di-
 sponunt contra eorum naturam
 intrinsecam, & non solum peccāt,
 verum ad restituendum tenentur,
 quia faciunt, & disponunt contra
 propriam naturam intrinsecam ta-
 lium bonorum, quæ exposcit, vt
 ita expendantur, & non aliter, nec
 alias, nec alio modo. Semper enim
 quod huiusmodi onus expenden-
 di superfluum in pios usus assigna-
 mus dumtaxat ad naturam bono-
 rum ecclesiasticorum, faciliè argu-
 mentari potest, & probari inesse
 Episcopis, & Beneficiatis obliga-
 tionem restituendi in casu contra-
 rio: quia si natura horum bonorū
 ita exposcit, tenentur Episcopi ita
 25 expēdere, & si nō faciūt restituere
 debēt; quia aliter quā natura dicto-
 rū bonorū exposcit disponūt, quod
 omninò non possunt facere, nec
 tollere onus infixum rei, & potest
 applicari illud axioma: Res sem-
 per clamant ad Dominum: ista bo-
 na sunt appropriata ex eorum na-
 tura ad pios usus; ergò clamant ad
 hunc usum. Indè cum aliter appli-
 cantur, consurgit obligatio resti-
 tutionis, quia contra propriā na-
 26 turam applicata fuerunt; sicuti
 obligatio restituēdi bona furto su-
 blata oritur ex ipsa natura rei su-
 blatæ, quæ obligat accipientem ad
 ipsam restituendam.

Di-

Dicit etiam Cardinalis de Lugo, quod
 præceptum ecclesiasticum *in hac re*
non apparet tam lucidum ante Tri-
 27 *dentinum, ante quod obligabat om-*
nes ecclesiasticos ad ita expendendū,
 sed parcat mihi purpuratus Au-
 thor, quia hoc præceptum ante di-
 ctum Tridentinum fuit latum tum
 legibus ecclesiasticis, tum obserua-
 tia, & consuetudine inductum; iu-
 re enim scripto, & non scripto uti-
 mur, & Paulus Apostolus dicit:
 Tenete traditiones, quas didici-
 stis, & latè demonstratū in *tract.*
de Vera Resident. cap. 4., & ne hic
 repetam quæ ibi scripsi, ibidem re-
 mitto benignum Lectorem. Hanc
 28 etiam Cardinalis de Lugo ratio-
 nem, & sententiam refellit acutus
 Thomas Hurtado post scripta vi-
 sus in sæpè allegata *resol. I. n. 156.*
 sed alio motiuo, seu ratione; Ita
 enim scribit Hurtadus. Plausibilis
 quidem ratio, & satis consequen-
 ter excogitata ad suam sententiam
 affirmantem Beneficiatos esse ve-
 ros Dominos suorum reddituum,
 peccaretamen mortaliter si super-
 flua in vsus profanos expendant,
 sed habeo, quo hanc solutionem
 refellam; continet enim (ni fallor)
 inter se pugnantia, quia bona ista
 29 ex sua institutione, & natura eo
 ipso, quod sacra sunt exigunt, &
 postulant, vt subsidio pauperum,
 & pietati subseruiant, atque sunt
 Sacra, quia Deo conseruantur, &
 in eius excellētiam protestandam,
 & venerandam, fideles bonorum
 suorum abdicant dominiū, & Deo
 transferunt, & offerunt. Vndè non

solūm res, sed rerum dominium
 Deo, & Sanctis eius offertur, sa-
 craturque: Vnde tam res oblatæ,
 30 quam earum dominium sunt Dei
 speciali titulo magis, quam ante
 istam oblationem erant, vt supra
 §. 5. monstrabam: & quamuis do-
 minium ciuile, & positium sit
 apud Ecclesiam visibilem, tamen
 non est absolutum, & liberum, sed
 31 subiunctum illi speciali dominio
 Dei, vt excellentis, quod acquisi-
 uit ex vi oblationis fidelium, & sic
 Ecclesia nequit vtens dominio vi-
 sibili (vt sic loquar) & politico va-
 lidè expēdere res Dei in vsus pro-
 fano, aufert enim res alienas inui-
 to Altissimo, & Excellentissimo
 Domino, cuius tamquā vera pro-
 curatrix, & dispensatrix oblatio-
 nes, & donationes Deo factas, &
 32 Ecclesiæ propter Deum acceptat,
 quia viatores cum Deo commer-
 cium positium non habemus, sed
 cum Ecclesia, quæ nomine Dei, &
 Christi commerciatur, & tractat
 eius patrimoniū, sed taliter, quod
 negotium Dei gerat, & de negotijs
 ita gestis, & Sanctorum rationem
 reddere debet Ecclesia visibilis, cu-
 33 ius caput est Sūmus Pontifex, ne-
 dūm quilibet alius Episcopus in-
 ferior, & Beneficiarius: quare ne-
 que iste, neque Papa potest sine iu-
 sta causa auferre Deo titulum spe-
 ciale, quo res Ecclesiæ dicuntur
 res Dei. Quod si auferantur tenen-
 tur restituere, quia inualidè abstu-
 lerunt redditus Ecclesiæ in profa-
 nos vsus distrahentes; non secus,
 34 ac si Pontifex sine causā dispenseset

in

„ in voto castitatis, inualidè dispen-
 „ sat, & dispensatus nō manet tutus
 „ in cōscientia, quia inualidè colla-
 „ tus est specialis ille titulus, quem
 „ vouens ipsi dedit ex vi voti facti:
 „ itā si Papa, vel quilibet alius red-
 „ ditus Ecclesię in profanos vsus di-
 „ stribuat, aufert inualidè à Deo ti-
 „ tulum, quē acquisiuit, ex eo quod
 „ res propter oblationes fidelium sunt
 „ factę res Dei, & patrimoniū Chri-
 „ sti, quę subsidio pauperum, & pie-
 „ tati subuenire debent ex vi huius
 „ tituli: quare tam distribuens, quam
 „ recipiens sunt in statu damnatio-
 „ nis, quousque res istę Dei, & pa-
 „ trimonia Christi deferantur, resti-
 „ tuuntur subijciantur: Hęc, & alia
 Thomas Hurtado: attamen respō-
 sio ad hanc doctrinam patet abun-
 dē ex dictis; certē verō etiam, quod
 35 Episcopus, vel quilibet Beneficia-
 tus ex iustitia teneretur erogare in
 pios vsus, & in pauperū alimoniā
 superfluos redditus, & si secūs fa-
 ciat ad restitutionem obligatur; at-
 tamen cōmunius, & multi Doctō-
 res, qui hanc sententiam sectati
 sunt, non obligauerunt accipientē
 ad restituendum, sed Episcopum,
 & Beneficiatum tantū, vt ipsos
 videre est.

Quid ergō dicendum est in huiusmo-
 di dubio principali? Existimarē di-
 cendum sub omnium censura, Epi-
 36 scopos, cæterosque ecclesiasticos,
 qui redditus ecclesiasticos possi-
 dent, teneri elargiri, quod superest
 vltra eorum necessariam, & licitā
 sustentationem iuxtā qualitatem
 personę, & status in pios vsus, seū

pauperum alimoniā præcepto ec-
 clesiastico, seū iure positio eccle-
 siastico; Ius autem ecclesiasticum
 ad id statuendum inductum fuit ex
 qualitate bonorum ecclesiasticorū
 itā quod bona ecclesiastica sint
 pretia peccatorum, sint Dei, quod
 cum ista spe, & desiderio sint data
 37 à fidelibus Ecclesię fuit causa præ-
 cepti, non verō præceptum ipsum.
 Summi enim Pontifex, Sanctique
 Patres considerantes qualitatem
 bonorum ecclesiasticorum, inten-
 tionemque fidelium moti fuerunt
 iustē ad hoc præcipiendum, & ob-
 seruandum in Ecclesia, vt scilicet
 38 itā bona essent expendenda: Fuit
 igitur causa legis bonorum condi-
 tio, non verō ipsa lex; in qualibet
 enim lege, vt iusta sit, requiritur
 causa, seū ratio, quę dicitur anima
 39 legis iuxtā doctrinam *S. Tho. p. 2. q. 90. art. 3.* Quare præceptum ec-
 clesiasticum fuit fundatum in illa
 bonorum qualitate, siuē in tacita
 voluntate fidelium, quod pro ra-
 tione deseruiuit in præcepto. Si
 enim ad has circumstantias dum-
 taxat intendamus, naturę quasi iu-
 40 re ecclesiasticos ad id teneri dice-
 mus; ex qualitate nēpē bonorū: at
 causa nō tam stringit, sicuti autho-
 ritas præcipientis, qui ex causa, seū
 ratione mouetur: obligationē enim
 41 in legibus vnde nascatur oportet
 reminisci, an scilicet potius ex
 causa, seū ratione, an verō ex au-
 thoritate illas ferentis, & quis di-
 xerit totam suam vim leges ex cau-
 sa trahere, non ex legislatoris au-
 thoritate; siue enim lex sit actus

in-

intellectus, siuè voluntatis, siuè
 vtriusque, vt videre est *Suarez de*
legibus lib. 1. cap. 5. Baldellum eo. 1.
lib. 5. disp. 2. de legibus. Illud certum
 est, quod voluntas, supposita pote-
 state, inducit obligationis effectû,
 42 & per hoc lex à Concilio differt
Suarez d. lib. 1. cap. 14. nu. 4. de le-
gibus, Baldellus dict. lib. 5. disp. 19.
num. 1. & alij; definitur enim lex,
 vt sit ordinatio rationis ad bonum
 commune ab eo, qui habet pote-
 statē. *Suarez de legibus lib. 1. Bal-*
dellus d. lib. 5. disp. 2. num. 1. indè
 communiter asserunt Doctores,
 quod ratio, seù causa absque po-
 43 testate, & autoritate nullam pro-
 ducit vim, seù obligationem coa-
 ctiuam; est enim ratio, seù causa
 velut pactum nudû, quod nisi ve-
 stiatur stipulatione, nullam gignit
 obligationem: sic causa nisi autho-
 ritate corroboretur, nullam parit
 vim coercendi, seù obligandi. Bo-
 norum ergò illa qualitas decetiam
 quandam, & quasi obligationem
 44 naturalem piè expendendi conti-
 nebat, sed illa non erat per se suf-
 ficiens ad obligandos tam strictè
 ecclesiasticos ad ità obseruandum,
 sicuti obligat nûc, supposito eccle-
 siastico præcepto, quo ligatur eni-
 xè ad talem erogationem: Autho-
 ritas quippè legislatoris illa fuit,
 quæ talem, & tantam posuit obli-
 gationem; Sed legislator habuit
 oculos ad naturam, & qualitatem
 45 bonorû; sequitur ergò, quod obli-
 gatio illa nascitur ex natura bono-
 rum, tanquam ex causa materiali;
 ex autoritate tamen, quæ est in

Ecclesia tanquam à causa efficiē-
 46 te: in lege enim (sicuti in quolibet
 composito) adest causa efficiēs,
 formalis, materialis, & finalis *Sua-*
rez de legibus lib. 1. cap. 13. per tot.
 Efficiens est in casu nostro autho-
 ritas Ecclesiæ, formalis conceptus
 verborû, cum quibus fuit lex pro-
 mulgata, materialis conditio, &
 natura bonorum ecclesiasticorum;
 finalis verò Dei cultus, subditorû
 probitas, finisque intentus ab elar-
 gitoribus. Et quia materia præcep-
 ti grauis est, ideò præceptum hoc
 ecclesiasticum strictè, grauiusque
 obligat in conscientia ad tradita
 communiter per Doctores de hac
 rescribentes. Omissis alijs ex con-
 ditione, *Layman lib. 1. tract. 4. de le-*
gibus cap. 19. in principio; atque
 ideò censeo, quod qualitas, seù cõ-
 ditio bonorum fuit in causa præ-
 cepti, & obseruantia à primordio
 47 Ecclesiæ introductæ; obligatio ve-
 rò ità strictè obseruandi ex præce-
 pto, seù ex autoritate Põtificum,
 qui ità mandauerunt, siue ex ob-
 seruantia, quæ à primordio Eccle-
 siæ inconcusè inoleuit: dicit enim
 Paulus Apostolus *nihil intulimus*
in hunc mundum habentes victum,
& tegumentum, his contenti su-
mus.

Post scripta vidi doctissimum *Ga-*
brielem Vasquez in opusc. de ele-
mosyna cap. 4. ubi num. 8. proposi-
 to dubio, qua ratione ecclesiasticæ
 personæ teneantur ad eleemosynas
 ex superfluo status, & decentiæ, sub
 num. 15. ità scribit: *undè hæc obli-*
gatio non tam est eleemosyna quàm
sic

fit prohibitio dissipationis, hac autem obligatio non tantum prouenit ex statu personæ, sed ratione status personæ, & ratione bonorum, & reddituum: non enim decet Episcopum qui pietatis, & misericordie pater est ex bonis in suam sustentationem assignatis, vel luxuriari, vel alios ditare etiam consanguineos, quod tamen posset de suo patrimonio efficere, si quidem illud totum donare posset consanguineis, vel amicis etiam diuitibus. Unde ratione status, & ratione personæ ad id tenetur. Neque verò tantum illi hoc precepto prohibetur prodigalitas, quia si hoc tantum prohiberetur non argueretur peccati qui ditaret consanguineos, ut altiorum statum mutarent; illa enim prodigalitas non est: ratione ergò prædicta tenetur superfluum, non tantum in bona opera, sed in pia erogare, et cum non sunt necessitates urgentes, non tenetur in hac, vel illa opera; vel eleemosynas erogare superfluum, sed in qua voluerit potest; cum verò sunt urgentes necessitates illas tenetur subleuare. Hæc ille.

Aduertat tamen benignus Lector, quod ego hic non loquor, quo iure ecclesiastici teneantur ad eleemosynæ erogationem, quia de hac re alibi tractaui, sed qua ratione teneantur ad erogationem superflui eius, quod superest ex redditibus ecclesiasticis, quod est diuersum, &c.

CAPVT V.

Quid nomine pauperum, locorum pi-
orum, in quos redditus ecclesiastici

redundantes erogandi sunt, intelligatur.

S V M M A R I V M.

Pauperes in hac materia erogandi in eos superflua non solū sunt, qui ostiantim quaestuantur, sed etiam illi, quibus desūt necessaria iuxta eorum statum nu. 1.

Marchioni etiam dicitur fieri eleemosyna, si egeat secundum suum statum num. 2.

Pauperes loci ceteris pauperibus an præferendi nu. 3. & 4.

Naturalibus Regni conferenda sunt beneficia nu. 5.

Cardinalis Bellarminus Archiepiscopus Capua erogabat eleemosynas in pauperes cuiusque Oppidi seruata proportione reddituum n. 6.

Quid intelligatur nomine piorum vsuū num. 7.

Dotare puellas est magnum opus pium num. 8.

Alere pueros in studijs est opus piū n. 9.

Episcopus potest superflua erogare in ædificationem hospitalium, & tēplorum, nisi necessitas pauperum aliud suadeat num. 10.

Diuus Augustinus vendidit vasa argentea sacra pro alendis pauperibus num. 11.

Episcopi non debent cumulare multam pecuniam pro ædificandis templis num. 12.

Ecclesia si egeat præferenda est pauperi num. 13.

Ecclesia non est præferenda Beneficiato pro sua congrua nu. 14. 15.

Beneficiatus præferendus pro congrua etiam

etiam secundum qualitatem propriam, secundum unam opinionem num. 16.

Cardinalis Commendatarius potest ex fructibus cōmendę benefacere suis familiaribus num. 17.

Episcopus, vel Beneficiatus an possit soluere debita ex prębendis beneficij, vel Episcopatus nu. 18. 19. 20. & 21.

Episcopus potest facere omnia moderata num. 22.

Item & donationes remuneratorias, & compensare seruitia num. 23. 24. 25. & 26.

Potest Episcopus de redditibus Ecclesię prosequi litem puritatis sāguinis num. 28.

Datur paruitas materię in hac materia num. 29. & 30.

Pauperes in subiecta materia, in quos redditus ecclesiastici redundantes scilicet vltra propriam Beneficiati sustentationem exuberantes non

1 solum sunt illi, qui ostiatim elemosynam postulant, & quibus desunt necessaria ad naturam, sed etiam dicuntur illi, quibus desunt necessaria ad statum, quem sustinent sustentandum *Naurr. de redditibus ecclesiasticis qu. 1. nu. 65. Barbosa de iure ecclesiastico lib. 3. c. 17. nu. 23. Sanchez in consil. cap. 2. dub. 38. num. 11. Reginald. in praxi lib. 30. tit. 3. c. 7. sub nu. 105. vers. aduerte Cardinalis de Lugo de iustit. disp. 4. sect. 3. num. 37.* qui docuit, 2 quod etiā Marchioni potest clar-

giri elemosyna, si non habeat ad conseruandum suum statum iuxtā scilicet suam qualitatem, & fuit opinio *Ioannes Andrea in cap. ceterum de donationibus nu. 4.* ibi *egenti nobili*, sequitur *Fagnanus in cap. si quis nu. 18. & 19. de peculio Clericorum*, & alij communiter. Quare hoc arbitrio prudentis Iudicis, seū viri relinquendum esse docet *Menochius de arbitrarijs casu 65.* Dubium tamen est inter Nostros an præferendi sint pauperes illius loci vbi situm est beneficium, siue 3 pauperes illius loci, in quo redditus exiguntur? Equidem *Naurrus loco cit. q. 1. monit. 27. Azorius par. 2. instit. moral. lib. 7. cap. 10. q. 2. Reginald. d. lib. tit. 3. cap. 7. n. 105. Barbosa d. cap. 17. nu. 22.* & alij plures existimant nullum adesse præceptum, vt præferendi sint isti pauperes, sed sufficit, vt in quoslibet pauperes superfluum erogetur. *Molina verò disp. 145. in fin. Cardinalis de Lugo loc. cit. sub num. 38. Hurtadus d. lib. 2. resol. 1. num. 142. & 143. Petrus Lorca 2. 2. sect. 3. disp. 40. num. 40.* & alij existimauerunt ceteris paribus Beneficiatū, seū Episcopum magis teneri ad pauperes sui episcopatus, siue beneficij, & hos esse præferēdos, quā ad alios; nām qui fundauerunt episcopatū, vel beneficia erexerunt, habuerunt respectum ad pauperes loci, in quo episcopatus, vel beneficia sunt erecta, vt scilicet superfluum erogetur in conciuēs pauperes; hoc enim vnusquisque appetit: quam sentētiā libentius amplector, quia est

Q ma-

magis rationi, & æquitati cōsona, sicuti in simili in tractatu de Exequutoribus literarum Apostolicarum par. 1. cap. . . . Beneficia danda esse naturalibus Regni, prout in 5 Regnis Hispaniarum, esse secundū ius naturale, ac etiam Canonicum, & nemini me legisse in vita Cardinalis Ruberti Bellarmini Viri, & 6 doctrina, & sanctitate eximij Archiepiscopi Capuani in singulis locis suæ Diœcesis eleemosynas erogasse in pauperes seruata proportione reddituum, quos à singulis locis exigebat, & quod de pauperibus dictum est, hic etiam de alijs locis pijs dicunt citati Doctores.

7 Quid verò intelligatur nomine piorū vsuū dicēdum est. Referam tamen quę dicta sunt à Petro Lorca loc. cit. à Martino Nauarro, qui plenius rem explicat in Apolog. de redditib. ecclesiast. q. 1. monit. 26. n. 3. ita scribens; *Quæ autem sint opera pia neminem reperio qui fūdītus explicauerit, tamē si per plures tractatus, & paulò post talia sunt omnia opera, quæ propter Deum potissimum aguntur, talia quoque Cappellanię beneficia, Missæ, aliaque officia Diuina, & omne, quod ad ea præcipuè pertinet; talia septem opera misericordiæ spiritualia, septē quoque opera misericordiæ corporalia, necnon illud, quod ad ea principaliter dirigitur: quoniam à virtute misericordiæ nascuntur tamquam à Matre; à charitate verò tamquam ab Aua: quamobrem studia Theologia, præsertim, & Canonum stipendia pulpitorum, atque sermonum ad docendum, et consulendum opera pia*

sunt: quandoquidem sunt opera misericordiæ spiritualia, vel ad ea pertinentia, confraternitatesque, & etiam hospitalia constituta ad hospitandū, vestiendum, & curandum egenes, ad reficiendas domos exhaustas, & ad captiuos redimendos; ad opera namque misericordiæ corporalia pertinet. Hæc Nauarrus, quem etiā refert, & sequitur Thomas Hurtado dict. lib. 2. resol. 1. nu. 144. & 145.

8 Ex hac doctrina Nauarri multa inferri possunt in praxi; opus enim piū quodlibet dicitur quod fit in Dei honorē, propter Deum, & in augmentum Diuini cultus, & quod refertur ad opera misericordiæ tam corporalia, quàm spiritualia, quod potissimum puto nubere puellas alias indotatas, ac etiam opus piū puto cum Hurtado alere pueros in studio, vt etiam lauream Doctoratus acquirant, quando scilicet aliud non habent, quia hoc redundat in futuram Ecclesię vtilitatem; hoc est inconfessò apud omnes: dubiū potest esse cum habeant aliud, & tamen parentes contendunt proprijs expensis alere in studio, de qua re vide Layman lib. 4. tract. 2. c. 3. nu. 2. Lugo loco cit. nu. 6. Hurtadum d. resol. 1. num. 171. cum sequentibus.

9 Licet Episcopus, vel alius Beneficiarius possit superfluè expendere in cōstructionem templorum, hospitalium, vel in cæteros pios vsus; at tamen hoc ita moderandum est, dummodò necessitates pauperum aliud suadeat; nam si occurrant necessitates pauperum debet tūc erogare

gare superfluum in pauperum alimoniam, vt benè *Hurtadus loco cit. n. 190.* quia pauperes semper præferuntur, & sunt templum viuum Dei, atq; optimè probatur ex *Canonum 12. qu. 1.* ibique permittit Diuus Ambrosius distrahi posse bona Ecclesiæ ob pauperum alimoniam, legimusque de Diuo Augustino vendidisse Ecclesiæ calices pro pauperibus alendis: sed non sic hodie luxum magnū cernimus in Ecclesijs edificandis in suppellectilibus ecclesiasticis, & pauperes fame pereunt. Indè dicit *Hurtadus*, quod Episcopus non debet cumulare, & reseruare magnā pecuniæ quantitatem pro Ecclesijs construendis, quia potest cōtingere, quod interim abmigrat vita, & pecunia statim dissipetur, & sic pauperes remanent defraudati. Vide ipsum *loco cit. d. resol. 1. n. 195.*

Sed si Ecclesia ipsa in qua episcopatus erectus, vel Beneficium fundatum egeat ad suum decētem ornatum, tunc ipsa præferenda est cuilibet alij pauperi; quia non est æquum alijs subuenire, & ipsā Ecclesiā detrimētum pati, & postponi in proprijs necessitatibus; trāstulit enim ecclesiastica bona in Beneficiatos, & Episcopos cum eadem obligatione, qua ipsa possidebat. Si enim ipsa adhuc retineret bona translata, certè primò sibi prouideret de necessarijs ad proprium statum cōseruandum; Superfluum verò erogaret in pauperes. Ita quoq; obseruandū est postquam trāstulit in Episcopos, in Beneficiatos, pia cum ea-

dem obligatione, & eodem ordine transtulit, vt benè obseruauit *Card. de Lugo loc. cit. n. 39.* Verum, vt diximus primo cap. non est præferenda Ecclesia ipsi Beneficiato pro congrua; nam quoad hanc sēper præferendus est Beneficiatus, seu Episcopus, prout non obscure deducitur ex cap. *de his de Ecclesijs edificandis*, in quo textu Alexander Tertius disposuit *de his, qui Parochiales Ecclesias habent duximus respondendam, quod ad reparationem, & institutionem Ecclesiarum cogi debent cum opus fuerit de bonis, quæ sunt ipsius Ecclesiæ, si eis supersint conferre, & eorum exempla ceteri imitentur*; & notanda sunt illa verba; si eis supersint, ex quibus clarè patet, quod primò detrahenda sunt alimenta Beneficiati, prout ante me notauit *Fagnanus in d. cap. sanè n. 32.* qui etiam tenet contra *Nauarrum*, & alios hoc esse intelligendum de portione, & congrua, quæ spectat Beneficiato etiam secundum qualitatem personæ; at cum *Nauarro tenent Molina, Sanchez, Bardus lib. 3. q. 19. sect. 8. nu. 4.* & *Hurtadus loco cit. resol. 1. nu. 183.* cum sequentibus scilicet quod cum Ecclesia indiget reparatione, vel alijs suppellectilibus sacris non possit Beneficiatus, vel Episcopus accipere congruam secundum qualitatem personæ.

Existimat quoque *Fagnanus loco cit.* Cardinales de fructibus Beneficiorum commendatorum integrè posse disponere vsque ad decentem

personæ propriæ, & familiæ sustentationem, & remunerationem familiarium, quos quemadmodum honoratos apud se habere volunt, ita debent honoratè tractare, neque præceptum in literis Apostolicis, in quibus præcipitur eis erogare debere tertiam partem in fabricam Ecclesiæ obstat, quia intelligendum est in eo casu tantum, in quo redditus abundat deductis necessarijs ad decentem substantiam status.

Beneficiatus, siue Episcopus an possit
18 ex fructibus beneficij, siue Episcopus solvere debita, dubitant Doctores nostri: & omissis pluribus opinionibus Doctorum, *Hurtadus d. resolut. 1. à num. 178. cum sequentibus* tenet, quod si loquamur de debitis contractis ante obtentum beneficium, & tunc si sint debita contracta ex causa pia bene poterit solvere ex fructibus beneficij; si verò ex causa profana non poterit si aliunde habeat; Si verò sunt debita contracta post beneficium adeptum siue sint contracta ex causa pia siue profana solvere poterit ex fructibus beneficij si aliunde non habeat, si verò habeat aliunde ex profana causa contracta, non poterit ex illis solvere; bene tamen si ex causa pia: Hæc est doctrina Hurtadi: quæ sententia videtur satis æqua, & plausibilis; sæper enim
20 quod Beneficiatus non habet aliunde quocumque tempore sint contracta debita siue ex causa profana, siue ex causa pia poterit Beneficiatus solvere illa ex fructibus

beneficij, quia solvere debita est actus iustitiæ, & sicut Beneficiatus exerceret opus pium, & opus misericordiæ, si pro paupere, & ægenuo solueret debitum, ita si pro se; nam non debet esse peioris conditionis ipsemet Beneficiatus; peccata
21 re tamen potuisset à principio si debitum contraxisset ex causa non licita, sed postquam contraxit debitum, & aliunde non habet, potest, & debet solvere debitum; cum verò ex causa pia contraxerit debitum, existimo, quod semper poterit ex fructibus beneficij solvere, quia sæper erogat redditus beneficij pro causa pia, & habemus *textum* expressum in *cap. peruenit de fidei iussoribus*, in quo *textu* Lucius Tertius mandat ex redditibus Ecclesiæ Clericum debere solvere suum debitum, nec ibi distinguitur qua causa fuerit contractum, imò potius apparet ibi, quod pro causa profana fuerit debitum contractum, & ita indistinctè tenent hanc sententiam
Gigas de pensionibus quest. 39. nu. 3. Redoan. de spolijs q. 3. nu. 29.

Moderata conuiuia, decentes recreationes cum consanguineis, & amicis poterit Beneficiatus, & Episcopus facere tam in proprijs laribus domesticis, quam etiam in prædijs rusticis, & ruralibus; hoc enim pertinet ad vitam sociale, nec est extra decentiam status clericalis, ne inurbanus, & agrestis videatur: ad hoc etiam inclinatur virtus affabilitatis, dummodò, vt dixi moderatè, & secundum cõdecentiam status clericalis fiat vt optimè ex *S. Thoma lib. 6.*

art. 12.

art. 12. ad vltimam probat *Hurtadus d. resol. 1. nu. 70. & 71. & nu. 162. & 163.* & nos etiam supra notauimus.

Item poterit Episcopus, vel Beneficiatus facere remunerationes familiaribus, & donationes remuneratorias in compensationem seruitiorum: *Nauarrus de redditibus q. 1. nu. 90. & 91. Hurtadus loco cit. nu. 72.* sed in hoc aduertendum est, quod cum sit donatio remuneratoria non opus est, vt sit adequatè, & non vltra beneficium, aut dona accepta, sed potest excedere iuxta qualitatem dantis, vel recipientis iuxta doctrinam *S. Thomæ 2. 2. q. 106. art. 6.* Cum verò sit ob seruitia non debet multum excedere vltra seruitium receptum iuxta *text. in cap. relatum de testamantis Hurtadus loco cit. nu. 73. & 76.* cuius illam assignat disparitatem, quia in beneficio, vel dono accepto compensatur ex animi gratitudine; in seruitio verò ex iustitia; & non solum propter se, sed etiam propter consanguineos licita est donatio remuneratoria; docet idem *Hurtadus dicta resolut. 1. numer. 69.* Pro seruitijs autem factis Ecclesiæ certè Episcopus donare poterit; de quo habemus *text. in cap. si quis sane de peculio Clericorum iuxta Glossam,* & ob hanc eandem rationem, licet sit prohibita infeudatio bonorum Ecclesiæ Romanæ iuxta Bullam: Attamen ob seruitia prælitata Ecclesiæ Summus Pontifex licitè poterit infeudare iuxta communem sententiam.

Potest etiã Episcopus, vel Beneficiatus 27 expendere in prosequenda lite super puritate sanguinis secundum *Hurtadum loco cit. n. 175. & 176.* Sicuti potest Episcopus, vel Beneficiatus 28 referuare aliquam pecunię quantitatem pro suis necessitatibus; nisi tamen calamitas pauperum contrarium exposcat. *Hurtad. n. 197.* Episcopus, vel Beneficiatus si aliquod 29 plus accipiat vltra congruam, vel in alios quàm pios vsus expendit non semper peccat mortaliter, quia in hac re datur paruitas materiæ, vt expressè sentit *S. Thomas in d. 2. 2. q. 185. art. 7. in corp. circa finem,* & cum eo omnes Doctores; quæ paruitas materiæ non est ita metienda sicuti materia, quæ sufficit ad peccatum mortale in præcepto *nō furaberis,* vt benè aduertit *Cardinalis de Lugo loco cit. & hunc excessum etiam permittit Fagnanus in d. cap. sanè seruata ratione cōditionis, status, & personæ.*

C A P V T VI.

Quid, & quantum largiri possint Ecclesiastici, præsertim Episcopi in suos consanguineos, & affines, de redditibus ecclesiasticis, latè demonstratur.

S V M M A R I V M.

De Summo Pontifice loqui fas non est num. 1. adducitur tamen sententia Ripæ.

Neq; de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus nu. 2.

Cardi-

- Cardinales, qui maiorem dignitatem habent, eosque magis secundum regulas Evangelicas viuere decet* nu. 3. & 4.
- Finis, ob quem Author compilauit hunc tractatum* nu. 5.
- Episcopale munus quasi totum consistit in benefaciendo suis* n. 6. 7. & 8.
- Refertur authoritas S. Pauli* num. 9. & 10.
- Quid scripserit Nicolaus Hofbaldo Episcopo* num. 11.
- Refertur authoritas S. Ambrosij* n. 12.
- Quid fuerit statutum in septima Synodo* num. 13.
- Quid in Concilio Magantino* n. 14.
- Alexāder Tertius quid statuerit in hac materia* num. 15.
- S. Augustini doctrina refertur* nu. 16.
- S. Thomas de Villanoua exēplo docuit benefaciendum esse suis* nu. 17.
- Refertur opinio Petri Blasensis* nu. 18.
- Sacrum Concilium Tridentinum quid statuerit in hac materia* nu. 19.
- Satis periculosum scribere in hac materia* num. 20.
- Distinguendi sunt redditus assignati pro congrua à redditibus superfluis* nu. 21.
- Episcopus parcè viuendo, & sibi subtrahendo de sua portione, id quod superest potest dare suis* num. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. et 38.
- Sacri Canones non prohibent Episcopis ne benefaciant suis, cum sunt uerè pauperes* num. 40. 41. 42. 43. 44. 45. & 46.
- Quomodo eleemosyna facienda suis secundum eorum statum* num. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. & 67.
- Iudicium Authoris* nu. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. & 98.
- Innocentius Papa Vndecimus moderationem in octauo gradu obseruat cum suis* nu. 99. & 100.
- Episcopus potest dare suis ne ageant in futurum* n. 101. & 102.
- Beneficiatus potest alere filios, sorores, fratres spurios, & dare eis dotem* num. 103. & 104.
- Constitutio Pij V. interpretatur* n. 105. & 106.
- An possit Beneficiatus compelli ad dotem dubitant Doctores* nu. 107. 108. & 109.
- Quomodo sint prestanda alimenta spurij* nu. 110.
- Prestanda sunt alimenta ex bonis Ecclesiasticis, dummodò non habeāt aliundè* nu. 111. 112. 113. 114. & 115.
- Fatribus an danda alimenta* nu. 116.
- Episcopus potest alere nepotes in studijs* num. 117.

DE Summo Pontifice nil omninò dicendum est; non enim licet ponere os in Cælum; Ipse enim Summus, ac Supremus Administrator est; ideoq; scit quāta, & qualis sibi à Christo Domino potestas tradita fuerit: omnes Canones in scrinio pectoris habet, & conditor est Sacrorum Canonum; Idcò nullam metam debent ei præfigere inferio-

feriores, sed solū ei sedulò obedire, ac suam potestatem admirari. Admirabilis enim est potestas Pontificia; nām hoc sonat nomen Papę; Imitationis tamen exēplum præbere dignum est inferioribus, quia à boue maiore discit arare minor. In sūma sede positus est, vt eum omnes prospectent, & ab eo sumant quod imitētur. Sol est Ecclesię militantis, cuius lumine ceteri ambulare debent eiusque facta venerari, & non diiudicare, prout ego veneror.

Rurfus de Eminentiss. S. Romanę Ecclesię Cardinalibus, neq; mihi licet loqui; sunt enim isti Cardines Ecclesię, primique Senatores scientia, prudētia, virtutibus ceteris ornati: optimē sciunt quid eis sit licitum; qualē obligationem habeant: enim verò, quo maiorem dignitatem in Ecclesia sustinent Dei, eo plus secundum regulas euāgelicas, canonicas, & ecclesiasticas, viuere debent, & qui in hoc mundo ceteris præcellunt, & plus eos accepisse cernitur, aduertant, ne ab Authore mundi grauius inde iudicentur; cū enim augmentur bona rationes quoque donorum crescunt, vt ait *Gregorius homil. 9. in Euang. &c.*

Itaque totus discursus huius capituli reducitur ad Episcopos, cæterosq; inferiores ecclesiasticos, qui redditibus fruuntur ecclesiasticis. & vt verum fatear precipuus finis scribendi hunc tractatum fuit hic, nēpè quid, & quantum possunt elargiri Episcopi suis consanguineis, cum in dies videamus aliud Epi-

scopos non intendere, quā suis elargiri, quasi in hoc consistat episcopale munus, vt optimē considerauit antè me *Pater Bardus in sapē allegata q. 10. sect. 15.* optimam assignans rationem, quia affectus, qui oritur ex sanguinis cōiunctione, est vehemens, & appetitus augendi propriam familiam, eamque nobilitandi valdè animum mouet, & hunc cohibere, & intrā limites rationis retinere valdè difficile, & periculosum est, multa que illicita, licita nobis ipsis persuademus ex hac animi passione; ne igitur passio hæc animi, nos decipiat hunc laborē sustinui, & quæ in hac materia docuerunt Sancti, & quid disposuerint Sacri Canones, quidq; scripserint ceteri Doctores, hic cumulaui, vt vnusquisque veram, & sanam doctrinam amplecti, & sequi ad animæ proprię securitatem, valeat.

In primis reperio, quod Sanctus Paulus Apostolus in *Epistola prima ad Timotheum cap. 5.* ait: *si quis suorū, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior, &c.*

Item, & idem Apostolus primo ad *Corinth. cap. 9.* ait *numquid non habemus potestatem, mulierem sororem circumducendi sicut fratres Domini, & Cephas, quod explicās Leo Nonus cōtra Epistolam Nicetæ Abbatis, ait: Omnino confitemur non licere Episcopo, Presbitero, Diacono, Subdiacono propriam uxorem causa religionis abijcere in cura sua, scilicet, vt ei victum, & vestitum largiatur*

non

non ut cum illa ex more carnaliter agat, sic & Sanctos Apostolos legimus egisse Beato Paulo Apostolo dicente numquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi, sicuti fratres Domini, & Cephas, vide insipiens, quod non dixit nunquid non habemus potestatem, sororem, mulierem amplectendi, sed circumducendi, scilicet, ut de mercede predicationis sustentaretur ab eis, nec tamen foret deinceps inter eos carnale coniugium. Habetur in Can. omnino 31. dist. & notanda sunt illa verba, ut de mercede predicationis sustentaretur.

Nicolaus Papa scribens Hosbaldo Episcopo, ait. *Verum si Presbiter adeo vestro studio obnoxius forte precipimus, ut tale beneficium sibi Ecclesie sue concedatur, quo ipse, & sui sufficienter possint habere sue sustentationis solatium.*

Diuus Ambrosius in lib. 1. de officijs cap. 30. ait. *Est probanda illa etiam liberalitas, ut proximos seminis tui non despicias, si egere cognoscas; melius enim est, ut ipse subuenias tuis, quibus pudor est ab alijs sumptum deprecere, aut alicui postulare subsidium necessitatis, non tamen ut illi eo ditiores fieri velint, quod tu posses conferre in opibus; causam enim natura prestat non gratiam; neque enim propterea te Domino dicasti, ut eos diuites facias, sed ut vitam tibi perpetuam fructu boni operis acquiras, et pretio misericordiarum peccata redimas tua; putant se parum precere, pretium tuum quarunt vite tue fructum adimere contendunt; & accusant, quod eos diuites non feceris, cum te velint eternam*

vita fraudare mercede Hæc S. Ambrosius ibi, & habetur in cap. est probanda 86. dist.

In septima Sinodo cap. 12. habetur; 13 omnium ecclesiasticarum rerum Episcopus habeat sollicitudinem, & dispense eas tamquam Deo contemplante; non liceat autem ei fraudare quidpiam ex illis, vel cognatis proprijs donare que sibi sunt, que si pauperes fuerint, ut pauperibus largiatur, sed non sub horum occasione que sunt Ecclesie defraudentur. Habetur in cap. quisquis Episcopus 12. q. 2.

In Concilio Maguntino postquam prohibitum fuit Sacerdotibus non habere feminas secum etiam consanguineas ob periculum incontinentie, postea dicitur, sed si quam de his necessitatem habuerit Presbiteri habeant in vico, aut in villa domum longe a sua conversatione, & ibi eis, que sunt necessaria subministrent. Habetur in cap. 1. de cohabitatione Clericorum, & mulierum.

Item Alexander Tertius in cap. relatum 15 de testamentis disposuit; licet autem mobilia per Ecclesiam acquisita de iure in alios pro morientis arbitrio transferri non possunt; consuetudinis tamen non est improbande, ut de his pauperibus, & religiosis locis, & illis, qui viuenti seruiuerant, siue sint consanguinei, siue alij aliqua causa seruitij meritum conferatur.

S. Augustinus de doctrina Christiana 16 lib. 1. cap. 28. tom. 2. Sic ait. Illi, qui sunt nobis magis coniuncti quasi quadam sorte nobis obueniunt, & eis magis quam extraneis providere debemus, ac de isto Sancto Baronius an-

no Domini 409. nu. 35. Expofsi-
deo ità fcribens, quod poffidens cer-
ta fide confirmat, qui, & quomodò er-
ga fuos fanguine coniunctos fe gesse-
rit ità narras. Nec fuos confanguini-
neos, vel in propofito, vel extra confti-
tutos in fua vita, & morte vulgi mo-
te tractauit, quibus dum adhuc fu-
pereffet id, fi opus fuit, quod, & ca-
teris erogauit; non vt diuitias habe-
rent, fed vt aut non, aut minus ege-
rent.

Sanctus Thomas de Villanoua Ar-
17chiepifcopus Valentinus, qui in-
gnis mifericordiae in pauperes vir-
tute decoratus eft exèplo docuit,
Epifcopum debere confanguineis
fuis indigentibus fubuenire; ipfe
enim ità fecit cum confanguineis
fuis, vt testatur *Diuus Palafex*, &
Mendoza fuper reuelat. *M. Francifc.*
in Sanctifs. Sacramento Carn.
difcal. num. 285. pag. 243.

Petrus Blafen. eruditione, & sancti-
18tate conſpicuus fanè vir, in fua
epiftola feptuagesima acriter re-
prehendit, Carnotenfem Epifco-
pum, eo quod fuis non benè face-
tet, & ità fcribit.

Dilecto & pra omnibus diligendo Do-
mino fuo Ioãni Dei gratia Carnotenfis
Epifcopo, fuus Canonicus Petrus
Blafenfis falutem, & in ira, miferi-
cordiae reminifci.

Eam ſperamus in vobis, et de vobis ma-
turitat, & prudentiae gratiam, vt
vos adulatio fallax facile non sedu-
cat. Prouerbialiter enim dicitur, quod
ſtultum eſt vas incruſtare ſincerum:
(Horat. ſer. 1. ſat. 3.) & teſtimonio
Salomonis, fruſtra iacitur rete ante

oculos pēnatorum. (Prouerb. 1. 17.)
Scitis, quod Robertus caro et ſanguis
veſter eſt: illi tamen, quorum os
amaritudine & dolo plenum eſt, qui
dicunt bonum malum, & malum bo-
num elongāt à vobis amicum & pro-
ximum, & de lingua veneno confiti
eum et à viſceribus veſtris nituntur
auellere, exterminantes adulatione
ſeductoria legem naturae, neceſſitatem
ſanguinis, beneficio nutriturae. Ne-
poti veſtro, dum honeſtus eſt, & ec-
cleſiaſticis idoneus beneficijs, minus
aptum aut deterioreſt quaeſo non præ-
feratis extraneum, nec ab eo veſtra
liberalitatis gratiam auertatis, in quo
iſta duo concurrunt, natura, & me-
ritum. Sanè in omni facultate fortius
eſt quod e natura procedit, quam
quod accedit extrinſecus, ſemperque
ſincerior erga vos erit nepotis affectio,
quae naturae obſequitur, quam quae ſe-
quitur ex fortuna. Ariſtotelem di-
xiſſe recolitis, quia omne quod natu-
ra tale, magis tale eo, quod non natu-
ra tale. (lib. 3. Top. cap. 1.) Quid eſt,
quod in iure ciuili pactum ſtipula-
tionem tollit, & à ſtipulatione non
tollitur? niſi quia pactum vinculum
naturale eſt, ſtipulatio verò ciuilis
eſt obligatio: ius autem ciuile ius na-
turate corrumpere non poteſt, cum ius
ciuile à naturali aliquando tollatur.
Durum quidem, & nimis auſterum
eſt nos eis non eſſe propitios, quos no-
bis natura emidiat. Nam & Apo-
ſtolo teſte, (1. Timot. 5. 8.) qui ſuo-
rum & maximè domeſticorum curā
non habet, fidem negauit, & eſt infi-
deli deterior. Bruta fetus ſuos nu-
trunt, & eos, cum fuerint grā diſculi

R. de-

derelinquunt. Non decet hoc hominem: quem ratio, quem intelligentia faciunt ceteris præminentem. Cauete quæso ab ijs, qui hominibus placent, qui omnia dicunt ad voluptatem, ad veritatem nihil. Adulatio quidem pestis improbißima est, quæ cum statim deprehendatur à paupere, apud diuites latenter obrepens etiam circumspicere circumuenit, et prudentem. Aut enim sub dilectionis imagine, aut deuotionis obtentu, aut alicuius simulatione officij se adulatio prodigiosa palliat, ut gratius acceptetur. Venena enim non dantur, nisi melle circumlinita. Gloriosum vobis est, dicit callidus adulator, quod in beneficiorum collatione pauperes honestos vestris nepotibus antefertis: opus Dei est hoc. Caro & sanguis non reuelat hoc vobis, & quis in hac exhortatione malitiam reprehendat? sic aduersus eum, in quo dolus non est, quandoque dolose tentator Phariseus, & Herodianus accessit. Magister scimus, quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo, neque accipis personam hominum, licet censum dare Cæsari, an non? (Matth. 22. 16.) præcedunt blanditiæ, sed venenum est in sermone. Verumtamen omnes laquei malitiæ dissoluntur, dum producto numismate cæsus Deo, quod erat Dei, & Cæsari, quod erat Cæsaris, assignantur. Vestra discretio non ignorat, quod extranei & honesti admittendi & beneficiandi sunt, sed numquam honestis nepotibus præferendi. Summa natura incuria est, nepotem pauperem & honestum abijcere, carnemque & sanguinem suum

proprobrio publicæ mendicitatis exponere. Versa & legna dirigunt fetus suos, alienos quoque & si eis impenderint beneficium nutritura. Sed & lamie, iuxta prophetam, nudauerunt mammæ, (Tbren. 4. 3.) lactauerunt catulos suos: homo autem adeo efferrate inhumanitatis erit, ut quem docuit, negligat, & obijciat quem nutritiuit? Qui hoc vobis, Reuerende Pater, suggerunt, parietem ædificant, & dealbant. Verumtamen Dominus dedit vobis cor & sapientiam, ut non seducat vos spiritus mædaci, ut adulatorem deprehendatis in astutia sua, debitumque nature in vobis non extinguat dolositas aliena. Porro Ioannes Euangelista, licet consanguineus Domini, præ ceteris tamen est dilectus à Domino, alterumque filium Zebedei, & Iacobi minorem, Ioseph etiã iustum, Iudam & Simonem, linea consanguinitatis à Christi consortio non abscidit. Si nepos est vester honestus, est prudens, in viro prudente naturam, in consanguineo diligite honestatem. Si ei apud vos beneficium nature non sufficit, ei saltem honestas & litteratura proficiat, ut vos inueniat benignum & placabilem: apud quem circumscripta omni linea parere de suorum exigentia meritum gratiam vendicat & fauorem. Vale. Vice autem versa terret me quod scribit Gregorius VII. in can. peruenit 1. q. 3. dicens Peruenit ad nos fama sinistra, quod quidam Episcoporum non Sacerdotibus propriæ Diœcesis decimas, atque Christianorum oblationes conferant, sed potius laicalibus personis militum videlicet siue seruatorum

torum, vel (quod grauius est) consanguineis. Et subdit Gregorius. *Vnde si quis amodo Episcopus inuentus fuerit huius diuini precepti transgressor inter maximos hereticos, & Antichristos non minimus habeatur, & Concilium Oecumenicum Tridentinum sess. 25. cap. de reformat. decreuit, atque prohibuit Episcopis ne consanguineis ex bonis Ecclesie elargiatur, ita statuens Quinimò eis interdicit ne ex redditibus Ecclesie consanguineos, familiaresue suos augere studeant, cum, & Apostolorum Canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt consanguineis donent, sed si pauperes sunt ipsi vti pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent eorum causa; Imò quamaximè potest eos Sancta Synodus monet, ut omnem humanam hanc ergà fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat penitus deponant. Nec ibi; sed Tridentinum hic loqui de bonis proprijs, & seperatis Ecclesie, non de redditibus assignatis Mensæ episcopali, seu de redditibus episcopatus, multi Doctores arbitrati sunt, vt supra monstraui-
 mus; quorum sententiam nec damno, neque subscribo: certius tamen mihi videtur dicendum, Patres illos de omnibus redditibus ecclesiasticis fuisse loquutos; certissimum tamen est de redditibus Ecclesie Episcopos esse simplices administratores, ac teneri de fidei administratione, prout supra monstraui cum S. Thoma.*

Satis periculosum est in hac materia
 20 iudicium proferre, quia veritas semper odium parit, obsequium amicos; sumus enim in eo sæculo, in quo illi Authores quamaximè æstimantur, qui sententias laxiores amplectuntur, & qui doctrinas peregrinas adducunt pruriendo auribus legentium, sed hoc venenum est in Ecclesia Sancta Dei, & forsitan insabile, ex quo tot, & tanta gignuntur mala; parcant mihi Doctores, si meum iudiciũ in hac materia in duriores partem tendit, quia, etsi durius, tamè certius erit; quæ coram Deo sentio, liberè, ac cum animi candore ad ipsiusmet Dei gloriam dumtaxat proferam.
 Vt ordinatè procedamus, distinguendum est inter illos redditus episcopalis Mensæ, qui destinati pro congrua portione Episcopi, & inter illos, qui superflui seu redundantes sunt. & in quantũ ad primos quasi indubitatè censeo, quod si Episcopus, vel alius Beneficiatus de sua portione ad vitam congruè ducendam destinata aliquid parcius viuendo subtraxerit, sicuti potest alijs
 22 dare, & expendere in alios, quam pios vsus, vt dictum est, ità consanguineis suis, absque vllò scrupulo dare poterit. Ità expressè docuit *Sanctus Thomas 2. 2. q. 185. art. 5. ad secundum ità dicens, quod bona ecclesiasticorum non sunt solum
 23 expendenda in vsus pauperum, sed etiam in alios vsus, vt dictum est, & ideò si de eo, quod vsui Episcopi, vel alius Clerici est deputatum velit aliquis sibi subtrahere, & con-*

sanguineis, vel alijs dare non peccat, dummodo illad faciat moderate. Ecce quod Doctor Angelicus clarè loquitur, & vt hæc sententia fit probabilissima, & tuta, sufficit autoritas tanti viri. Sequuntur hanc sententiam Caietanus ibidem, Sotus de iustit. lib. 10. q. 4. art. 3. & 4. Molina de iustit. tom. 1. tractat. 2. disp. 146. vers. contrarium, Nauarrus in Apologia de redditibus qu. 1. monit. 30. Lessius de iustit. lib. 2. c. 4. dub. 6. nu. 39. et 40. Azorius par. 2. lib. 12. cap. 11. præsertim in 2. q. Sánchez in consil. & dubijs 43. Reginaldus lib. 30. tract. 3. cap. 7. n. 87. Layman lib. 4. tract. 2. cap. 3. nu. 2. Fagundez de iustit. lib. 6. cap. 10. num. 11. Filiuc. tract. 43. c. 3. nu. 6. Lugo de iustit. disp. 4. sect. 3. sub n. 35. Fagnanus, in cap. & si quis sanè de peculio clericorum, Barbosa lib. cap. 17. num. 45. de iure ecclesiastic. Bardus lib. 3. q. 10. sect. 15. n. 5.

Ratio huius conclusionis patet ex di-
 25 **ctis** in cap. præcedenti, quia cū Episcopus, vel Beneficiatus acquirat dominium reddituū sibi assignatorum pro sua congrua, & decenti sustentatione, portioque hæc sibi debeat iure iustitiæ absque alio annexo onere potest ad libitū de ea disponere ad instar proprii patrimonij iuxta doctrinam Angelici Doctoris in d. art. 7. in corp. & sic potest alijs dare atque ad sui libitum disponere, eo magis potest **elargiri** consanguineis, quibus ratione pietatis magis tenetur, id **etiam**, quod parcius viuendo, & **sibi** subtrahendo superest non dici-

tur fructus, seū redditus ecclesiasticus, sed potius propriæ industriæ, de quo ad libitū potest disponere. Dixi quasi indubitatè, quia non de-
 26 sunt, qui contrarium tenent, præsertim *Abbas in cap. cum esses n. 27. de testamentis, Lorca 2. 2. q. 40. nu. 43. Sarmientus de redditibus ecclesiasticis p. 3. c. 5. per totum*, vbi hanc sententiam ex multis fundat, præsertim, quia Clericus vsufructua-
 27 rio comparatur, cuius natura est, vt quo ipse non vitur alij vtendum nō potest concedere, sed Domino remanet atque Canones, qui statuerunt, quod superest esse erogandum pauperibus, nō distinguūt quod superest naturaliter, vel aua-
 28 ritia, & esse magis cōtrā naturam fordidis hominibus pecuniam superfluam quam liberalibus: Vndè multo magis illi tenentur ad illam erogandam, & multas alias rationes adducit *Sarmientus; et in defensione p. 1. in responsione ad 30. mo-*
 29 *nitum* addit aliam rationem, nemque quia nemo potest causam suæ possessionis mutare titulo aliquo extrinseco superueniente ad *textū l. non solum, §. quod vulgo ff. de usucap.* Si igitur natura reddituum ecclesiasticorum est talis, vt in vsus pios quod superest erogandum sit; ergò ex facto, vel non facto Clerici hos fructus possidentis eorum natura mutari non potest: Hæc, & alia *Sarmientus*, quæ ex industria omitto.

Sed *Sarmientum* meminisse debuisset
 30 ipsū in p. 4. c. 6. docuisse hodiè nec vsufructuarium dicendum Episcopum,

pum, seù Beneficiatum, sed dominum; et sic dominus, vel saltè vsufructuarius poterit disponere vita sua durante.

31 Primam sententiam in conscientia tua existimo, vtpotè tantorum Doctorum scientia prædictorum, & sufficit autoritas S. Thomæ. & quamuis hic Sæctus Doctor ibi ponat illam particulam, & conditionem (*dummodò illud faciat moderate*) idest *ut non indigeant, nõ autem ut ditiores inde fiant*; per quæ verba contrarij intelligunt nõ posse Episcopum dare consanguineis ad augèdum statum eorum ex fructibus, & redditibus ecclesiasticis: Attamen *Bardus loco cit. nu. 9.* respondet S. Thomam satis velle non esse elargiendum cõsanguineis aliquid cù affectu immoderato, & ut ditiores fiant; nam hoc procedit ex immoderato affectu, & est species superbix, & ambitionis, quæ ordinariè loquendo inuenitur in his elargitionibus, quando sunt valdè pingues ad subleuandù nimis statum consanguineorum, at cù ex aliquo fine honesto & pio fiunt, nullum incurritur peccatum, & ex obiecto nõ est malum, & hoc comprobatur, quia S. Thomas in corpore dicti articuli portione pro sustentatione Episcopi equiparat bonis patrimonialibus, in quibus propter immoderatum affectum peccare posse ait.

33 Addo ego, quod Episcopus parcè viuendo parum potest sibi referuari ex portione, & congrua sua, quæ dumtaxat est mille ducatorum; ad

sumum enim sibi referuare poterit biscentum ducatos annuos, quos si dederit consanguineis nõ erit reputanda elargitio immoderata, nec hæc potest augere statum consanguineorum, & ditiores facere ex redditibus ecclesiasticis, qui, si habent relationem ad vsus pios, & pauperum alimoniam, de eo, quod superest, ut dictum est; attamen post Concilium mille aurei assignati fuerunt Episcopis absque vilo onere, quia Patres illi conspiciui, & prudentia pleni benè tritarauerunt, hos, & non minores esse necessarios pro decenti, & modesta Episcoporum sustentatione: 34 Igitur si Concilium assignauit mille aureos pro Episcopo, de his benè disponere potest Episcopus ad sui libitum, & solum peccato subiacebit propter immoderatum affectum, vel abutendo, sicuti quilibet alius, si de sua substantia abutatur.

Rationes, & argumenta Sarmienti, 35 & aliorum non vrgent: Siquidem licet Sacri Canones generaliter disponant, quod omne, quod superest ultra portionem necessariam pro sustentatione sit in pios vsus, & alimoniam pauperum expendendum; attamen in dicta portione vel pro Episcopis, vel pro cæteris Beneficiatis nullum onus cadit, quia portio est assignata pro mercede, pro labore, ut vitam honestè ducere possint; dignus enim est operarius mercede sua, omnique iure ei hæc portio debetur, qua cõstituta certa, vel ad arbitrium prudentis

dentis viri attentis circumstantijs locorum, personarũ, & beneficiorum illius portionis absolutæ scilicet fit Dominus, siue sit Episcopus, siue alius Beneficiatus absque alio onere, & de ea potest disponere, prout melius sibi videtur, dummodò non abutatur, nec ista portio habet aliquã aliam intrinsicam qualitatem, seũ onus intrinsicũ, vt scilicet in vsus pios, & pauperum alimoniam expẽdi debeat; habetur enim vti proprium patrimonium, & ad instar ipsius fortitur naturã, nec eius conditio mutatur, vt dixit Sarmientus ex factò, vel non factò Clerici; cum iam natura reddituum ecclesiasticorũ fuerit mutata per diuisionem, & assignationem. & sicut potest Episcopus totam suam portionem expẽdere, & non peccat, ita potest aliquam partem suę portionis sibi assignatæ dietim in pane, & vino posse alijs dare, vel donare sibi illam subtrahendo, certè Domino nullam facit iniuriam, sed quod suum est liberè dare potest. Et Sacrum Concilium, dum prohibet Episcopis, ne consanguineis plus tribuant de bonis Ecclesiæ, vt eos ditiores faciant, non loquitur de fructibus, & redditibus assignatis pro congrua, sed de alijs, qui sunt vltra portionem Episcopis, & cæteris Beneficiatis assignatam, vel loquitur de redditibus particularibus ipsiusmet Ecclesiæ, vt notauimus, vel de illicita datione, & liberalitate vltra id, quod par, & equũ est. Vide Doctores citatos pro hac

mea sententia, qui fusiùs rem explicant.

Tota igitur difficultas reducitur, quid 39 sentiendum de fructibus, seũ redditibus episcopatus, vel beneficij, qui supersunt vltra portionẽ Episcopo, vel Beneficiato debitam pro sua cõgrua sustentatione, de quibus redditibus Episcopi habent limitatum dominium, & eos debent applicare pijs vsibus, & in pauperum alimoniam? an inquam de his possint aliquid dare cõsanguineis, affinis, vel familiaribus? Et dicendum est, quod nec Sacri Canonnes, neq; Sancti Patres prohibeunt Episcopis, & cæteris Beneficiatis quin consanguineis, affinis, vel familiaribus verè pauperibus aliquid elargiantur, expresseq; permittit ipsum Sacrum Concilium Tridentinum, vt cum verè sunt pauperes illis moderatè elargiantur de redditibus ecclesiasticis sibi superfluis, quos in vsus pauperũ erogare alioquin deberent: hoc autem clarè probatur non solùm ex adductis in principio huius capituli, sed etiam ex *S. Thoma 2. 2. 41 q. 3 2. art. 9.* in quo præposito dubio vtrum sit magis propinquiõibus eleemosyna danda, postquam rationes dubitandi pro negatiua adduxit in corpore ita dicit. *Dicendum, quod sicut Augustinus dicit in prima de doctrina Christiana illi qui sunt nobis magis coniuncti quasi quadam sorte nobis obuēnit, ut eis magis prouidere debeamus; est tamen circa hoc discretionis ratio adhibenda secundum differentiam coniunctionis,*
san-

sanctitatis, & utilitatis; nam multo
 sanctiori magis indigentiam patiēti,
 & magis utili ad commune bonū est
 magis eleemosyna danda, quam per-
 sona propinquiori maximè si non sit
 multum coniuncta, cuius cura spe-
 cialis nobis immineat, et si magnam
 necessitatem non patiatur. S. Thomas
 ibi idē expressè docet in 4. dist. 15.
 q. 2. art. 6. quæstiuncula ad Romanos
 12. lect. 2. in fin. primò ad Corinth.
 cap. 16. atque optimè ad rem con-
 42 ducit quod ipsemet S. Doctor in 2.
 q. 26. artic. 1. docet, quod datur
 ordo in charitate, & art. 8. docet,
 quod magis diligendus est ille, qui
 nobis est magis coniunctus secundum
 carnalem originem, quod optimis
 rationibus probat, vt ipsum videre
 est: ergo hos præferre debeamus
 in eleemosynarum largitione. &
 licet largitio eleemosynæ facien-
 da sit propter Deum, & propter
 retributionē mercedis æternæ iux-
 tà illud *Mathei 16. Te autem fa-*
ciēte eleemosynam nesciat sinistra
tua quid faciat dextera tua, ut sit
eleemosyna in abscondito, & pater-
tuus, qui uidet in abscondito reddet
tibi; Cum verò consanguineis da-
tur aliquid videtur quod careat isto
fructu; nam tunc censetur, quod
potius sit facta illa largitio ob sã-
guinis coniunctionem, quam ob
 Dei amorem: Item quia sanctiori-
 bus est faciēda; Nam benè respō-
 43 det idem S. Thomas in d. q. 32. art.
 9. ad 2. quod opus eleemosynæ ad mer-
 cedem retributionis dupliciter ualet;
 Vno quidem modo ex radice charita-
 tis, & secundum hoc eleemosyna est

meritoria, prout in ea seruatur ordo
 charitatis, secundum quam magis pro-
 pinquioribus prouidere debemus se-
 cundum Ambrosium in primo de offi-
 cijs, est illa probanda liberalitas, ut
 proximos sanguinis tui ne dispicias,
 si egere cognoscas; melius est enim ut
 ipse subuenias tuis, quibus pudor est
 ab alijs sumptum deprecere. Alio mo-
 do ualet eleemosyna ad retributionē
 uitæ æternæ ex merito eius cui datur,
 qui orat pro eo, qui facit eleemosynā;
 Sic sanctioribus est faciēda; elee-
 mosyna enim, cum sit consanguineis
 ob Dei amorem faciēda est; na
 si omnes Deus diligi iubet pro-
 pter se; tamen maximè eos, quos
 nobis sanguine coniunxit.

Canones igitur, Concilia, Patres San-
 44 cti, & cæteri Doctores prohibent
 Episcopis, & cæteris Beneficiatis,
 ne sub palliata paupertate ditent
 suos redditibus ecclesiasticis, qui
 ad Dei honorem expendēdi sunt;
 cum verò pauperes sunt; iubent, vt
 eis subueniatur. Vnde totum hoc
 45 negotium consistit in recto iudi-
 cio, & videre, si verè pauperes, si
 verè indigeant cōsanguinei, quod
 satis periculosum est ex se ipso iu-
 dicare, cum affectio carnis valdè
 opprimat rectū iudicium, & quan-
 doque diuites, egentes existima-
 mus; quare ne decipiat nos coniu-
 ctio sanguinis, stimulusque augē-
 di nostros, debemus ad prudentes,
 sanctosque viros recurrere; tritum
 enim est dictum, in causa propria
 Aduocatum quære; non enim nos
 debemus iudicare & videre, an no-
 stri sint pauperes, si verè egent; nã
 faci-

facile iudicium declinabit ad fauorem eorum, qui nobis sanguine coniuncti sunt, & ita dilabimur in errorem, & in malæfidei dispensationem. Neque contra hanc traditionem sententiam officit *textus* in allegato *can. peruenit* 193. quia non loquitur quando cōsanguinei sunt pauperes, sed generaliter & illum Canonem bene explicat ibi *Glosa in uerbo grauius*: scilicet, quia prouidendo consanguineis, grauius lædunt Ecclesias.

Intelligenda autem est doctrina supra tradita, ut nostris egentibus elargiri possimus; cæteris tamen paribus, quādo scilicet sunt in pari egestate, & indigentia, ut si nostri consanguinei, affines, vel familiares non sint in tam graui indigentia, sicuti alij, qui maiori indigentia premuntur, & miseria tūc istis, & non cōsanguineis debemus subuenire videtur sentire iuxta *textū in cap. satis* 86. *dist. iuncta Glosa in uerbo domesticos*, idem *S. Thomas in d. artic. 9. ibi, est tamen circa hoc discretionis ratio* &c. *Molina*, *Reginaldus*, & cæteri citati *Cardinalis de Turrecremata in c. quisquis* 12. q. 2. nu. 3. qui nu. 2. docuit in utroque foro teneri ecclesiasticum beneficiatum ad alimenta præstanda fororibus pauperibus, & cogi ad id posse, & fuit doctrina *Glosæ in cap. omnino* 31. *dist. verb. ut de mercede*, & *in cap. peruenit p. q. 3. uerbo grauius*, & *in cap. 2. 42. dist. verb. postulat*, ubi expressè hoc docet. Et ita *Abbas in c. peruenit de arbitris*. Et idem *Abbas in cap. 1. de cohabit.*

Clericorum nu. 4. Fagundez ad præcepta Decalogi lib. 4. cap. 17. num. 1. Iacob. Menochius conf. 371. num. 3. & de præsump. lib. 4. præsump. 125. num. 3. Paulus Parisius consil. 26. Angelus in summ. uerborum eleemosyn. nu. 2. Syluester in summ. eodem uerbo n. 4. Armilla dict. uer. nu. 8. Ripa in tractatu de peste in rub. de remedijs ad conseruandam uertatem, qui egregiè loquitur per totum n. 161. ubi docet, quod consanguinei pauperes sunt anteponendi, & nu. 164. intelligit quando uerè sūt pauperes, & nu. 174. dicit, quod data paritate subueniendum est consanguineis pauperibus.

Sed uidentur modo est quomodo 47 eleemosyna est elargienda cōsanguineis usque ad necessitatem naturæ, an uerò usque ad indigentiam status, & qualitatis, in quo existunt.

Cardinalis de Lugo loco cit. pro certo 48 existimauit, omnes cōcedere posse Beneficiatos dare de fructibus beneficij consanguineis, si indigeant secundum conditionē propriij status; sed tātūm dubium esse utrum possit his dari de ecclesiasticis redditibus ad eleuandum eorum statum, uel potius ad sustinendū statum, quem prius habebant.

Sed quod omnes admittere asserit *Cardinalis de Lugo*, expressè negare uidetur *Cardinalis de Turrecremata in d. cap. quisquis* 12. q. 2. nu. 4. ubi ita scribit. *Tertia conclusio Prælatus non debet, nec potest licitè de bonis Ecclesiæ dare cognatis suis præter necessaria, scilicet uictum, & uestitū.*

Pa-

Patet primo ex *Gloſa præſentis Canonis ſecūdo ex præſente Canone, ubi dicitur, ut pauperibus eis elargiatur* 3. ex cap. *ſi cupis* 16. q. 1. ubi dicitur præter victum, & veſtitum, & manifeſtas neceſſitates nihil cuiquam tribuas, ne filiorum panem canes edant, & hanc ſententiam apertè videtur tenere *Sylueſt. in verb. Clericus* 4. n. 11. verſ. 15. ac etiam nouiſſimè *Proſper Fagnanus in cap. ſi quis ſanè de peculio Clericorum num. 19. & 20.*

At ſi pauperes etiam illi dicuntur, qui 50 non ſolum indigent neceſſarijs ſecundum naturam, ſed etiam ſecundum qualitatem, & ſtatum, quem ſuſtinent, & his vti pauperibus, & indigentibus ad proprium ſtatum ſubſtinèdum elargiri poteſt, & debent alimenta: quare conſanguineis verè indigentibus ſecundum proprium ſtatum eleemoſyna fieri nequit vt proprio ſtatu manuteneri poſſint? Ideò exiſtimo cum Lugo, & alijs infrà citandis poſſe Episcopos, ceteroſq; Beneficiatos elargiri de redditibus eccleſiaſticis cōſanguineis pauperibus ſecundum ſtatum, & conditionem eorum, vt proprium ſtatum, & qualitatem manuteneant, licet non ſint pauperes ſecundum naturam. Ità *Sanchez loco cit. dub. 38. num. 5. Reginaldus loco cit. ſub n. 101. Leſſius de iuſtit. lib. 2. cap. 14. nu. 39. Barboſa de iure eccleſiaſtico lib. 3. cap. 17. num. 23. Bardus poſt ſcripta viſus in dict. q. 10. ſect. 15. qui hoc probare nititur ex Concilio Tridentino d. ſeſſ. 25. cap. 1. ubi interdicens Episco-*

pis, ne augere ſtudeant ex redditibus eccleſiaſticis conſanguineos ſtatim, & immediatè limitat; ſed ſi pauperes ſint, ijs vti pauperibus diſtribuant, ex qua Concilij diſpoſitione duo haberi dicit *Bardus*, vnum explicite, aliud implicite: explicite admonemur Beneficiatos poſſe conferre aliquid ſuis conſanguineis *tit. paupertatis*; implicite autem poſſe conferre cōſanguineis totum id, quod requiritur ad eorum decetem ſtatum; nam nomine pauperum non ſolum veniunt qui oſtiatim mendicant victum, ſed omnes qui carent rebus illis, quæ ſunt neceſſaria ad eorum decentem ſtatum: Hæc *Bardus*, qui etiam teſtatur hanc conſiſionem tenere omnes, quos ipſe videre potuit abſque controuerſia, &c.

Difficultas cōſiſtit in eo dubio, quod 53 propoſuit *Lugo*, an ſcilicet ex redditibus eccleſiaſticis poſſit Episcopus, vel aliquis Beneficiatus dare conſanguineis ad eleuandum eorum ſtatum, & conditionem, vt ditiores, & nobiliores fiant ſupra ſtatum, in quo nati ſunt.

Cardinalis de Turrecremata loco citat. 54 Fagnanus etiam loco cit. & alij, quos citat Sanchez in Cōſilijs lib. 2. c. 2. dub. 38. nu. 8. & 9. docent attendendum eſſe ſtatum antecedentem, ſecundum quem ſi indigeant poſſe Episcopum elargiri ſuis, non tamen vt eleuentur ad ſtatum nobiliorem, & inde ditiores fiant; quod probatur ex S. Ambroſio loco ſuprà citato, & ex Sacro Concilio Tridentino, quod tantum concedit

S

dit

dit Episcopus de bonis, & redditibus ecclesiasticis dare suis, cū pauperes existunt, & vti pauperibus dumtaxat, sed pauperibus non datur eleemosyna, vt ab eorum statu ad altiozem eleuentur, sed tantum ne indigeant, habeantque necessaria ad victum secundum eorū statum, &c. Hanc etiam sententiam apertè videtur tenere *Rosella verb. Clericus 4.num. 11.*

Alij verò docent posse Episcopos excedere in dando suis secundum statum eorum antiquum, sed nō multum: Ita *Tabiena verb. restitutio q. 19. Vasquez de eleemosyn. cap. 16. dub. sine nu. 17.*

Vice versa alij docent posse Episcopos, & ceteros Beneficiatos de redditibus ecclesiasticis dare suis ad decentem sustentationem status præsentis, si indigeant, licet indigentia alioquin non possit considerari, si habeatur respectus ad statum præteritum; aiunt enim, si quis ex humili loco ad episcopatū pinguem, vel Cardinalatum assumatur, poterit fratres, & propinquos eleuare ad altiozem statum; nām licet isti respectu status antiqui non erant pauperes, & indigentes; tamen respectu status præsentis tales reputantur occasio-
56 talis promotionis, nec hoc casu ditari dicuntur, consanguinei, quod prohibet Tridentinum, sed dicuntur subleuari iuxta proprium statum, itaut non indigeant, quodammodò enim vilescit dignitas ecclesiastica, & parupendi videtur, cum Episcopus, vel Cardi-

nalis habet parentes egentes, ac ipsi Ecclesie indecorum videtur: Insupèr dici potest, quod Episcopus, vel Cardinalis de iustitia tenetur ad hoc, quia eius consanguinei, & affines, vt decorem seruent Episcopi, vel Cardinalis maiores faciunt expensas, quarum ipsi sunt in causa, ergò ex iustitia tenetur ad reficiendas has expensas superfluas, quas vtique non facerent si non essent consanguinei Episcopi, vel
57 Cardinalis. Ità *Nauarrus loco cit. monit. 27. nu. 4. & 5. Molina d. disputat. 14. vers. dubium Sanchez d. cap. 2. dub. 38. Reginaldus d. lib. 30. tit. 3. cap. 7. nu. 108. vers. ceterum, Cardinalis de Lugo disputation. 4. sect. 4. sub nu. 70. vers. alij tamen merito, quod admittit Pater Bardus loco cit. sect. 15. nu. 4. solum in consanguineis strictioris gradus, puta si Episcopus habeat filios, sorores, fratres, vel consobrinos ex fororibus, fratribus, respectu quorum dicit completèdam doctrinam prædictam; nām prædicti consanguinei cum sint in gradu stricto cum Episcopo, si remanent in illo statu infimo, in quo reperiuntur videtur fors infimè conditionis redundare in ignominiam Episcopi: Idcirco promouedi sunt ad statum aliquantum sublimiorem: Hæc Bardus. Aduertunt tamen *Molina, Reginaldus, & alij citati*, quod hoc moderate faciendum est arbitrio prudentis, & moderati viri spectatis circumstantijs omnibus, vt tantum consanguineis elargiatur quantum requiri videbitur, vt deductus non sit*

sit ipsi beneficiato, siuè Episcopo
 propinquos tam sibi arctè coniu-
 ctos ad eò pauperes habere: Ità etià
 ex *Silvio* 2. 2. q. 185. art. 7. §. *sed*
queri potest Bardus loco cit. alias, si
 59 excederet, non esset amplius pium
 opus, sed profanū, nec posset Epi-
 scopus recta conscientia ex super-
 fluo suę congruę contra præceptū
 Tridentini ditare consanguineos.
 Obseruandum etiam dicit *Molina*,
 60 quod si Beneficiatus præter reddi-
 tus beneficij habeat alia propria
 bona, de quibus ad sui libitum di-
 sponere poterit; at tamen potest de
 redditibus sui beneficij subueni-
 re consanguineis egentibus ad eo-
 rum congruam sustentationem;
 quoniam superfluum sui beneficij
 tenetur expèdere in operibus pijs;
 hæc autem subuentio etiam opus
 pium est; ac proindè satisfacit suę
 obligationi; laudabilius tamen
 61 faceret, si de alijs proprijs bonis
 suis illis subueniret, & superfluum
 sui beneficij in alios vsus pios ex-
 penderet. limitat etiam *Molina* su-
 prædictam suam doctrinam, si tales
 consanguinei alios parentes diui-
 tes haberent, & possent illis subue-
 62 nire; nam tunc non licebit bene-
 ficiatis præuenire tribuendo illis
 superfluum beneficij: Ità *Molina d.*
disp. 1. n. 146. ver. si illud præterea.
Cardinalis verò de Lugo loco cit. con-
 63 filium tribuit, ut Prælati possit
 suę conscientię consulere, si con-
 sanguineos habeat aptos loco of-
 ficialium, vel familiarum illos af-
 sumat; nam hoc decorum ei esset,
 ac sine præiudicio pauperum: quod

ego certum puto quia in *cap. rela-*
tum il. 2. de testa. Alexander tertius
 permittit Prælati Ecclesię vt possit
 dare consanguineis ratione serui-
 tii præstiti de rebus Ecclesię, vbi
Abbas sub nu. 8. Redoanus de spol.
q. 3. §. stantibus nu. 8. 9. & 10. qui
 limitat dummodò sub hoc prætex-
 tu non faciat largas elargitiones
 in fraudem.

Multi etiam asserūt, quod Episcopus,
 64 Cardinalis, vel quilibet alius bene-
 ficiatus ad finem subleuandi con-
 sanguineos possit non solum dare
 illis ad subleuandum statum præ-
 sentem, sed etiam tantum, vt etiam
 in futurū ità manuteneantur frau-
 dādo redditus perpetuos, vt in fu-
 turum nunquam indigeant. *Sonus*
de iustit. lib. 10. art. 4. in 2. conclu-
sione, in qua habet hæc verba. *At-*
que adeò neq; fratres habeant quibus
 65 *debeāt maioratus instituere, aut ali-*
ter in perpetuum providere non alios
habere filios, quam pauperes, neq; con-
sanguineis aliter providere, quā pau-
peribus, haud enim bis debet erogare
quibus sua sufficiunt, ut habetur c.
Pastor Ecclesię 12. q. 1. quamvis do-
cumentum. hoc non suum rigore in-
telligendum est, sed gnano salis, hoc
est naturali equitate condiendum,
haud enim vbi scādalum cauere pot-
est. ibi est prorsus vertendum si Epi-
scopus, qui pingui Ecclesię præfectus
est consanguineos antea indigētes qua-
dam rictus mediocritate honestet nō
pro sua rātionē rita, sed pro suis suc-
cessoribus in perpetuum, non inquam
locupletia creet primogenitorum iura,
sed. ut quadam tenus statum illi man-

rare possint, ut absq; necessitate deinceps vitam ducant, si enim qui vixinti sunt, & plura, imo quindecim habent ducatorum millia quartā partem in pauperes, & pios usus erogaverit profecto ab omnibus conceditur suo debitu fecisse satis, & si tertiam in tales usus dispensaverit nihil ab eo amplius quantum ad cauendam culpam res attinet desiderabitur; cum ergo residuum absque ullo scandalo possit licite in proprios usus consumere, cur non licebit ex reliquis sumptibus tantillum quotannis adimere, ut possit honesta sustentatione, eandēq; perpetuam alicui cōsanguineo relinquere? sed fateor, scandalum attente semper esse cauendum, qui tunc utique cauebitur, dum subditi amplas pro eius facultate viderint Antistite elemosynas profunderere, & quod dat cōsanguineo de suis proprijs sumptibus succedere. Neque vero ipsum eousq; locupletare: Hoc igitur nō quod superbis, & ambitiosis velim indultum iri dixerim, sed, ut quod mihi

66 **vi** veritas affert non diffitear. Hæc Sotus, quem dequuntur Molina de primogenit. lib. 2. cap. 10. Sanchez d. c. 2. dub. 28. num. 10. hanc eandem sententiam videtur sequi etiā Candidialis de Lugo loc. cit. na. 71. ubi habet hæc verba. Dubitari solet. ut hoc pūcto an ad hunc finem subleuandi cōsanguineos possit illis dare nō solum quod necesse habens pro tempore presenti, sed quod in futurum de feruiat fundādo redditus perpetuos, quibus ipse, & ceteri posteri decenter viuere possint. Respondetur posse id fieri dummodo moderatam sit, et non

ob familię memoriā principaliter fiat, sed ex pietate ad posterorum indigentiam subleuandam. Ita Molina lib. 2. de primogenit. cap. 11. quem refert, & sequitur Sanchez d. c. 2. dub. 28. num. 10. Probari autem potest, quia non solum expeditur pie quod datur indigenti, ut hoc mense, vel anno uiuat; sed quod datur ei, ut in posterū decenter uiuat, immo non debeat solum in uita dare, ita ut post mortem debeat restituere, sed potest absolute dari absque onere restituendi, & cū facultate trāsferendi ad posteros, ut constat in dote, que pie datur Virgini nubili, cuius fructibus, & ipsa potest uiuere, & eius filij etiā frui, cur ergo non poterit Prelatus Nepoti indigenti dare absolute quincam, & domum, quibus decenter iuxta suum statum uiuat, & quam posteris possit relinquere? poterit ergo fructus, & redditus illas pro eius etiam posteris in perpetuam assignare, in quo sensu uera esse potest sententia Soti, & Cordubę apud eundem Sanchez dicentium posse Episcopum primogenituram fundare pro suis posteris, nimirum cum limitatione explicata, sicut etiam posset fundare Ecclesiam, Cappellam, uel hospitale, & pro cura Cappelle, uel hospitalis, & Parochiæ, & ceteris aliis annuum moderatū cōsanguineis in perpetuam relinquere; hoc enim principaliter reducit ut ad opus piū, cuius fundatia ex congruitate quadam affert secum illos sumptus pro eo, qui eius curam ut patronus habere debet, ut fatentur prædicti Doctores. Hæc de Lugo.

Post hæc cumulata vidi Hurtadum d. lib.

7 d. lib. 2. res. 1. nu. 165. cum sequen-
 tibus, vbi ita scribit. Secundum sub-
 corollarium est, non esse opus profanū,
 sed honestum, & pium si aliquis à
 natiuitate humilis, & pauper, virtu-
 te sua, & litteris euectus sit ad ma-
 gnam aliquam dignitatem ecclesia-
 sticam, possit consanguineos suos in
 eadem paupertate existentes, maxime
 si sint fratres, aut nepotes eos euehere
 (si alijs pauperibus sua Prouincie
 elemosinas faceret competentes) ad
 altiore, quam a se suo habent statum;
 Si tamen altior nō sit quam decet, sed
 talis, ut pro conditione sua abundan-
 ter habeant in presentis, & in futurū
 non solum quod simpliciter necessariū
 est, sed etiā quod ad melius, quod ex-
 cedit magister L.orca n. 43. ad Ami-
 cos (quod ego cum grano salis vellem
 intelligi; est enim nimis laxa licentia)
 sed subcorollarium nostrum tenent
 Adelina, Sanchez, Nauarrus, Car-
 dinalis de Lugo locis citis contra V. as-
 quez op. de elemosyna cap. 6. n. 17.
 & alios, quos refert Sanchez dub. 38.
 nu. 7. non enim hoc est profanum, cū
 pertineat ad decentiam, & decorem
 ipsius beneficii in alta dignitate
 constituti: indecens enim est, quod
 pater, mater, soror, frater, aut nepos
 alicuius Cardinalis, aut Archiepisco-
 pi artes mechanicas, aut viles exer-
 ceant, maxime si talem cōsanguinita-
 tem habere motum sit; Vt tamen opus
 istud pium sit, non debet exerceri af-
 fectu carnis, & sanguinis, sed impe-
 nari à modestia, & pietate Christia-
 na, ac religiosa, sicut de sanctissimo
 S. Pōtifice Pio V. narrat Nauarrus.
 Hæc Hurtadus loco cit. n. 165. & 166.
 & 167.

Vidisti ò bone, & erudite lector qua
 68 Doctores scripserunt in hac ma-
 teria, & certè Cardinalis de Lugo
 vir eximius fuit non solum doctri-
 na, verum & dignitate. Dominicus
 Sotus inter Dominicanæ familiae
 Alumnos primarius, Thomas Sa-
 chez inter Patres Societatis Iesu
 nemini secundus, & sic etiam Me-
 lina, & alij, quos citavi. Verū ego
 (parcant mihi omnes) non audeo
 discedere à doctrina S. Thomæ, ad
 cuius mentem hoc elaboravi opi-
 sculū, & duas conclusiones statuo.
 Prima conclusio nō licere Episcopis,
 69 Beneficiatis, & quibuscumq; red-
 ditus ecclesiasticos possidentibus
 ex iisdem redditibus: ita dare suis
 consanguineis, vt eorū status mu-
 tetur in altiore, & nobiliorem:
 Hæc conclusio est expressa S. Thome
 d. q. 185. art. 7. ad secundū, vbi post-
 quā dixit, quod de eo, quod ultra
 Episcopi subuentionē, vel alicuius
 Clerici est deputatum velit aliquis
 sibi subtrahere, & consanguineis
 vel alijs dare non peccat, statim
 subdit; Dummodò illud faciā mō-
 deratè; scilicet vt non indigeant,
 non autem vt ditiores fiant. Vnde
 Ambrosius in lib. de Officijs hæc est
 approbata liberalitas vt proxi-
 mos seminis tui ne dispicias, si ego-
 re cognoscas, non autem vt ditio-
 res fieri velis: Hæc expressè S. Tho-
 mas, qui docet ex S. Ambrosio ad-
 dum esse consanguineis, si egeant
 ad subleuandam eorū paupertatē,
 non autem vt ditiores fiant scilicet
 vt eleuentur ad statum sublimio-
 70 rem; hoc enim imponat illa ver-
 ba,

ba, non autem vt ditiores fiant; ditiores enim fiunt semper ac eleuantur ad statum sublimiorem, & Caietanus ibidē dicit, nota alterā conditionem appositam respectu
 71 cōsanguineorum, vel aliorum, scilicet moderatē, & exponitur penēs quid attenditur huiusmodi moderatio, scilicet penēs exclusionē indigentiae, & non penēs appositionem diuitiarum; da ergo Episcopo cōsanguineis, vt non indigeant, non vt diuites fiant, dixi alteram conditionem, quia altera iam dicta erat, quod non debet de debitis alijs, sed de debitis vsui Episcopi; nam de debitis Ecclesiae, aut pauperibus nō potest nisi sicuti vni alteri pauperi distribuendo dare, sed de suo deputatis vsui potest pro suo libito dare. Hęc Caietanus; hęc sententiam etiam tuetur doctissimus *Vasquez de elemos. cap. 4. sub nu. 14. & nu. 17.*

Hęc conclusio est secundum volūtam
 72 tem Christi Domini Ecclesiae Sacrosanctae Sponsi; voluit enim ipse Ecclesiam suam aliter ac est principatus temporalis luxum, & pompam humanam procul abesse à suis statuit, vt legenti Sacrosanctae Euangelia patet; diuersas esse, dixit, vias suas à vijs hominum; totum superfluum, quod erat suis iussit dare pauperibus, non autem ex illis principatum aliquem cōstituerē: perfectionem totam consistere dixit in praeestatione eleemosynae, non in principatu seculari, dicens illi adolescentiori, qui perfectus esse cupiebat, si vis perfectus esse va-

de, & vende omnia bona tua, & da pauperibus, totum, quod in Ecclesia est suo sanguine in Cruce acquisiuit pro pauperibus, vt est videre Beatum Laurentium Iustinianum *cap. 4. de Instit. & Regim. Praelatorum, & Opusc. de compunctio- ne, & complanctu Christianae perfectionis*, non autem acquisiuit, vt Ministri Ecclesiae darent suis, illoque ex pretio sanguinis eius ditescere, & subleuare in statum nobi-
 75 liorem; factum namque humanum, & nobilitatem terrenam, sēper abhorruit, dum in terris fuit; dum ergo ecclesiastici cōsanguineos ditant, eosque euehunt ad sublimiorem, & maiorem statum, & principatum, seu feuda constituendo ex bonis ecclesiasticis; dupliciter contra Dei, & Christi Domini voluntatem, faciunt primò, quia,
 76 vt diximus Christus Dominus ordinauit, vt superflua dentur pauperibus, propter quos thesauros in Ecclesia acquisiuit. Secundò quia hęc omnia terrena abominatus est Dominus noster Iesu Christus. Ideò dicebat Apostolus si cōsurrexistis cū Christo quae sursum sunt quærite, quae sursum sunt sapite, non quae super terram.
 Secundò, hęc conclusio est secundum
 77 antiquum Ecclesiae morē, & iuxta mentem Sac. Canonum, praesertim Sac. Concilij Tridentini, qui dum taxat permittunt Episcopo, & cæteris beneficiatis dare cōsanguineis pauperibus vt non indigeant; nō autem est vt ex redditibus Ecclesiae, qui relationem habent ad
 pios

pios vsus, alimoniamque pauperum (quia Dei sunt) ditentur, & subleuentur: Cum enim Canones, & Patres permittunt Episcopis dare consanguineis de redditibus Ecclesiasticis, semper apponunt illam clausulam. Si pauperes sunt vt nō indigeant, & prohibent expressè consanguineos Prælatorum fieri ditiores ex bonis Ecclesiæ, quæ Dei sunt ad vsus pios pauperum alimoniam deputatis, & clarè etiam probatur, quia vel Prælatus vult eleuare suos ad altiorum statum, ex redditibus sibi attributis, qui supersūt ad propriam sustentationem, & non potest, quia, licet de illis dominium acquisierit; attamen superabundantes habent illam qualitatem, eisque onus infixum, vt expendantur in pios vsus, & pauperum alimoniam; ditare autem ex his consanguineos, & subleuare ad altiorum statum nō est opus pium, sed potius scandalosum, quia res Dei non benè expenduntur ad hunc scilicet luxum mundanum; vel ex alijs redditibus Ecclesiæ; & tunc à fortiori nō poterit, quia hæc sunt Ecclesiæ, sunt pauperum, & de his fidelis dispensator dicitur, nec Prælatus potest cū præiudicio Ecclesiæ, & pauperū ditare suos, vt benè notauit, & considerauit Caietanus.

Neque valet dicere, quod indecorum est Episcopos, Cardinales, & alios habere consanguineos in statu inferiori, & pertinere ad Ecclesiæ decorem hos ad statum sublimiorem subleuari, vt asserunt Docto-

res citati, quia imitari debemus primum, & supremum Pontificem maximum Christum Dominū verè Dei filium æqualem ei secundū Diuinitatē, qui pauperrimè vixit, pauperesque voluit habere consanguineos, & cū mater filiorum Zebedei petijisset à Christo Domino, vt filios suos eidem consobrinos sedere iuberet vnum à dextris, & alterum à sinistris, respondit, Nescitis quid petatis, calicem promissit bibituros; sedere autē à dextris, vel sinistris (idest dignitates) quibus paratum erat à patre suo; nil enim dedit cōsanguineis Christus Dominus nec eos eleuauit ad statum sublimiorem, cum potuisset omnia eis dare; & ad sublimē statum in mundo subleuare, pauperes esse voluit, vt ipse fuit; paupertas enim fuit Christi Domini supremi Pontificis patrimonium, hanc haud aborrere debent Ecclesiastici, nec decet sub capite spinoso membrum esse delicatum, nec hæc paupertas dedecus affert ecclesiasticis, sed potius honorem, venerationem, ac quam maximam ædificationem, sicuti ditare cōsanguineos ex redditibus Ecclesiæ magnā, & quotidianam murmurationem parit, dedecus est Prælato habere consanguineos malos, vitijque plenos, non autem illos esse pauperes, sed virtuosos, virtutes, nō diuitia venerandum constituunt hominem: Ideò Prælati eleuare suos potius ad statum virtutum, quā ad statum, & luxum mundanum, legimus de multis summis Pontificibus

87 cibus, præsertim de Beato Pio V. qui noluit dare consanguineis supra statum secundum quem erant ipsi nati; hos enim, quos scimus, certè in æterna gloria collocatos, quam alios, de quibus incerti sumus, imitari debemus, & sicut illi salutem animæ in tuto posuerunt

88 ambulando per strictas, & certas semitas, ita & nos nec eternitatem Gloriæ debemus ponere in discrimine sectando largas opiniones; nescio enim an in altera vita Divinum Tribunal has admittat opiniones, ac illis suum concedat beneplacitum. Insuper (quod me terret) à maioribus meis audiui,

89 & ipse expertus sum familias quâ plurimas ad altiorem statum ex redditibus ecclesiasticis subleuatas breui temporis interuallo extinctas fuisse iuxta illud Prophetæ, *Vidi impium superexaltatum, & eleuatum, sicut cedrus libani transfui, & ecce non erat locus eius. Vide Barbosam d.c. 17. n. 48. & 49.*

At scripta sanè intelligenda sunt, &

90 cum aliquo moderamine, conclusionem accipias benigne Lector; Concedimus enim vltro quod cū quis ex humili progenie sua virtute euectus ad conspicuam aliquam in Ecclesia dignitatem, habeatque consanguineos strictioris gradus exercentes aliquam vilem artem, possit hos suos ad ciuiliorem statum transmutare. At quod omnino negamus est, quod possit illos

91 euehere ad statum sublimiorem, eisque principatus, maioratusque parare, diuitesque magnos facere

ex redditibus Ecclesiæ, & repente à statu infimo ad altissimum commutare; esset enim hoc monstruosum, scandalosum, & murmuratione dignum; cum moderamine enim agendum est; cum Dei magno timore, & reuerentia redditus ecclesiastici sunt expendendi, quia sanguis Christi Domini sunt, hanc moderationem seruandam in huiusmodi elargitionibus docuit. *S. Thomas in sæpe cit. art. 6. ibique Caietanus, & cum eis Molina, Reginaldus, & cæteri strictioris censurae Doctores arbitrio prudentis viri hoc relinquentes, qui spectatis circumstantijs omnibus id arbitretur, & tantum dandum est, quantum sufficit; vt dedecus merito non sit ecclesiasticæ personæ propinquos sibi strictim coniunctos adeo pauperes habere, ita etiam ex Sil-*

94 *uio 2. 2. q. 185. art. 7. vers. sed queri potest* notauit *Bardus loco cit. & optimè Ripa loco supra cit. n. 165. quia paupertas, & natura sunt, quæ causam erogationi præstant, non gratia, nec affectio, & num. 175. ait, quod modus erogationis optimus erit, si ad tria erogator animaduertat videlicet ad honestum, necessarium, & debitum; nam assignari determinatam præstationis regulam in singulis impossibile videtur, quia in singulis conditiones, quæ considerandæ sunt dinumerari facillè non possunt, erogantem ergo doceat ratio, & prudentiæ consilium; alias si excedat non opus pium, sed profanum esset, nec Episcopus recta conscientia ex superfluis*

ex superfluis poterit ditare suos sibi
 obſtante Sac. Concil. Triden. vt idē
 Author benè conſiderauit, ſed hoc
 95 opus hic labor eſt; quis tam pru-
 dens, tam reſtus Prælatuſ eſt, vt ſe
 contineat intrātramites huius mo-
 derationis? quis eſt hic, & laudabi-
 96 muſ eum, fecit mirabilia in vita
 ſua, difficillimum hoc puto, hac tē-
 peſtate; amor enim erga ſuos val-
 dè vehemens eſt, hic enim alluci-
 97 nat, & captiuat nos ad multū elar-
 giendum, & ſemper minimum, &
 parum, quauis multum ſit quod
 elargitur: ſe mota verò fraude poſ-
 98 ſunt Epifcopi benefacere ſuis pro
 ratione ſtatuſ, & conditionis, cum
 maiorem pietatem in ſuos exerce-
 re debeant, quàm in extraneos, vt
 loquitur S. Thomas: optimè *Pa-
 ter Fragofius de republica Chriſtia-
 na tom. 2. lib. 8. cap. 2. nu. 19.* Hanc
 moderationem, & ſi multi Summi
 99 Pontifices, Cardinales, & Epifco-
 pi obſeruarunt, attamen Sanctiſſi-
 muſ Dominuſ noſter Innocentiuſ
 Diuina Prouidentia Papa XI. ne-
 dum obſeruat, ſed meliora chariſ-
 mata æmulatuſ, & toto Orbe ter-
 rarum plaudente, proſuſ neque
 ad carnem neque ad ſanguinem,
 reſpicit: immo Apoſtolicis exem-
 pluſ ſuis, Conſtitutionem priſco
 Eccleſiæ ſtatui, Regulis, Sacrorum
 Canonum, Conciliorumque vni-
 uerſalium Decretis Sāctorum Pa-
 trum dictis, & naturæ bonorum
 eccleſiaſticorum conformem, ad
 dandam etiam poſteris ſcientiam
 ſalutiſ, non ſine maximo bono, &
 ſpiritali vtilitate Catholicæ Ec-

cleſiæ, tanti Pontificis illuſtratæ
 exemplis, & doctriſis, prope diem
 addituruſ, & edituruſ fama perhi-
 betur. Quod ſi præceſſiſſet in Eccle-
 100 ſia Dei magna illa calamitas, de
 qua Thelophoruſ de Cuſentia in
 ſuo tractatu de magna perſequu-
 tione Eccleſiæ, atq; Pater Solutiuſ
 in ſuis carminibus, dicere verè poſ-
 ſem, quod hic eſt ille Papa Angeli-
 cuſ, quem poſt illa perſequeſionem
 prædixerunt idem *Theloſporuſ in
 dict. tract. Sanct. Catherina Senen-
 ſis, & veneranda Dei ſerua Soror
 Vrſula Benincaſa in ſuo opere eſta-
 tico,*

Secundam pono conſuſionem, & di-
 101 co, conſanguineis pauperibus ex
 redditibus eccleſiaſticis poſſe Præ-
 latum moderatè dare iuxta ſtatum
 propriæ natiuitatiſ, non ſolum vt
 non ægeant in præſenti, ſed neque
 in futuro, quam conſuſionem be-
 nè probat Cardinaliſ de Lugo,
 quia ſcilicet cuiſlibet pauperi poſſu-
 muſ dare non ſolum vt ne in præ-
 ſenti ſit egeſtate, ſed nec eiſ fami-
 lia in futurum panē quærat, quod
 magis pium eſt. ſicuti dare dotem
 puellæ pauperi; Si hoc enim poſſu-
 muſ facere cum quolibet paupere,
 quanto magis hoc idem opus piū
 facere poſſumus, & debemus cum
 illiſ, quos Deus nobiſ ſanguine, &
 maiori vinculo copulauit? attentè
 102 tamen, & terminoſ non confun-
 das; aliud enim eſt ſubleuare ſuoſ
 ab vno ſtatu, nempè natiuitatiſ ad
 alterum ſublimiorem ſtatū ex red-
 ditibus eccleſiaſticis, aliud eſt quip-
 pè eiſ dare vt non egeāt neque in

T fu-

futurum secundum proprium statum, in quo nati sunt; primum enim dicit immoderatum affectum, & luxum humanum; secundum verò opus moderatum pium. Primum contra expressam mentem Sacerdotum. Canonum, secundum verò ab eisdem approbatum, quia permittunt dare consanguineis ne egeant.

Ex actenus comulatis deducimus pos-

103 se patrem, vel fratrem de fructibus ecclesiasticorum bonorum alere filios, vel fratres, siue sorores, etiam si legitimi non sint filii, vel fratres, seu si pauperi sint, & sororibus dotem ex talibus bonis constituere, ut patet ex cap. *peruenit de arbitris*

104 *Molina d. disput. 146. vers. illud Reginaldus loco cit. nu. 102. Barb. d. cap. 17. nu. 35. & 36. Filliuc. tract. 43. cap. 4. nu. 37. Azorius p. 2. lib. 7. c. 10. q. 10. Facundez ad precepta decalogi lib. 4. cap. 17. n. 2. cum sequentibus; Ius enim Canonicum alimentum talibus concessit cap. cum haberet de eo, qui duxit quem polluit peradult. d. cap. omni n. 31. dist. ubi Glosa in verbo dat de mercede, & si alimentum prestare potest, & iam dotem dare poterit, quia dos loco alimentorum succedit.*

Neque obstat Constitutio Pij V. qui 105 incipit quæ ordini 117. quia per illam constitutionem Pius V. reuocauit facultates elargiendi illegitimis etiam legitimatis aliquid de redditibus ecclesiasticis quocumque modo quæsitis; non tamè uult dare quæ ipsum ius nature postulat, quia hoc non est priuilegium, neque continet indultum, scè facultatem.

Nauarrus de spolijs Clericorum cap. 19. a. nu. 9. cum sequentibus Azorius d. cap. 10. vers. 11. ubi late Facundez lib. 4. cap. 17. nu. 8. & de iust. lib. 6. sub. nu. 32. ubi etiam 106 *dicit non constare de viridi obseruatiã dictæ constitutionis, & in d. cap. 17. ampliat ad spurios natos ex damnato coitu, scilicet cum impedimento derimente &c.*

Sed aduertandū est, quod non est cõ- 107 cors Doctorum sententia circa dotem, & alimenta; nam respectu alimentorum dicunt, Beneficiatū non solum posse, sed etiam debere alimenta prestare filio, filiaue, fratri, vel sorori, spurijisque; circa dotem autem constituendum nõ concordant; nam multi dicunt non solum posse, sed debere, & cogi ad id posse, quoniã dos succedit loco alimentorum, & adducunt text. in d. cap. *peruenit de arbitris. Couar. de sponsalibus 2. q. §. 6. nu. 11. Gama decis. 149. nu. 7. Molina de primogenit. c. 15. nu. 45. Nauar. de spolijs clericor. §. ult. Filliuccius d. tract. 43. c. 4. n. 37. Pater Fragosius de regimine reipublice christiane tom. 3. lib. 2. disp. 4. §. 3. Valenzuola consil. 98. tom. 1. Larrea dec. 96. Gonzalez in d. cap. peruenit de arbitris sub n. 3. qui dicit id probari non ex d. cap. peruenit, sed ex lege metus ff. de iure dotium & ex l. qui filium ff. ubi pupillus.*

Contrarium omninò tenuit Abbas in 108 *d. cap. peruenit nu. 1. & 5. Facundez in d. cap. 17. nu. 2. quia dos hæc datur titulo eleemosinæ, ad quam quis cogi nequit, nec tenetur ad illam faciendam si uult potest; Si nequit*

nequit compelli non potest, nec idem iudicium est ac de alimentis; quia alimenta, & si eleemosynali-
 109 ter quoque præstantur; tamen dicitur dantur; dos autè simul præstatur, sed quidquid sit de hac questione, quæ non ad nos; sufficiat dicere, quod potest Ecclesiasticus de fructibus ecclesiasticis dare dotem his personis &c.

Sed quomodo præstanda sunt his ali-
 110 menta secundum necessitatem naturæ, an secundum personæ conditionem. Dubium hoc proposuit *Facundez d. cap. 17. n. 12.* qui pro vtraque parte Doctores adducit; ipse tamen tenet cum illis, qui docent præstanda esse alimenta iuxta conditionem, & qualitatem, personæ, & secundum qualitatem, seu diuitias parentis, aut fratris &c.

Obseruandum tamen est, quod licet
 111 filios spurios, vel fratres, & sorores possit beneficiatus ex fructibus beneficij alimentare, hoc intelligendum, & temperandum est, quoties bona patrimonialia alioquin non haberent; Si enim propria haberent
 112 ex his, nõ ex ecclesiasticis alimentare tenentur. Ità *Molina, Reginaldus, Barbosa, Azorius, & Facundez locis citatis;* Assignat rationem *Molina*, quia cum peccato, & contra id, quod status postulabat ecclesiasticus genuit eos.

Sed aliam rationem assigno, quia sci-
 113 licet præstatio alimentorum sicut dotis constitutio est facienda tantum titulo eleemosynæ, quia scilicet pauperes sunt filij, fratres, vel sorores; hæc autem ratio cessat, cū

pater, vel frater sit diues in patrimonialibus, cum iure naturæ ad id tenetur, etiam si beneficiatus non esset; iura enim canonica, & Sacrum Tridentinum Concilium permittunt Beneficiatis dare de redditibus ecclesiasticis consanguineis; cū isti pauperes existunt, titulo scilicet eleemosynæ; hoc autem cessat in casu nostro, quia filij, filiaque habentes parentes Clericos aliunde ex
 114 patrimonio diuites, ex quibus bonis tenentur aliqui alere suos; duo enim consideranda in his personis ecclesiasticis, vnum est qualitas naturalis, quia scilicet sunt homines, secundum qualitas accidentalis, quatenus sunt ecclesiastici, & beneficiati, & duplicis speciei bona
 115 potest quis possidere, vnius sunt bona patrimonialia, alterius sunt bona ecclesiastica, cū ergo quis habet filios, filiasque, tenetur has personas sustentare vti homo, nempe pater, absque eo quod ecclesiasticus sit, & de proprio patrimonio, ergo filij, filiaque pauperes dici nequerunt, vt de ecclesiasticis bonis illis subueniri possit eleemosynaliter, cum hæc bona in alimoniam pauperum, & pios vsus sint distribuenda, cum sunt superflua.

Hæc ratio concludit pro filijs, & filiabus,
 116 attamen non ita stringit pro fratribus, vel sororibus, quia frater nõ ita arctè, sicuti pater tenetur alere filios. Vndè pro fratribus aliud esset dicendum, ied certum iudicium nõ profero, sicuti neq; de filijs, filiabus, an possit pater de ecclesiasticis redditibus redudantibus eos alere.

De-

Demum Episcopus, sicut quilibet alius
 117 beneficiatus potest de superfluis
 erogare in suos causa litterarum
 humanarum, & studiorum, & cum
 sint pauperes indubitatum est; &
 extra controuersiam; nam si potest
 extraneos alere in studio, ut dixi-
 mus supra, quanto magis suos co-
 sanguineos, qui non debent esse
 deterioris conditionis, dubium po-
 test esse cum habeant isti aliunde,
 ut possint sustentari in studijs;

attamen credo, quod hoc semper
 poterit agere Episcopus, vel Bene-
 ficiatus, quia cedit in Ecclesie, Rei-
 publicaeq; Christianae utilitatem, &
 decorem, ut in ea sint homines do-
 cti, & quia etiam quamplurima bona
 tam in Ecclesia, quam in orbe Christia-
 no obueniunt ex hominibus doctis,
 & eruditis. Vide *Hurtadum d. lib.*
2. resol. 1. num. 171. & de Lugo loco
cit. nu. 78.

CAPVT SEPTIMVM.

De diuisione fruētuum Beneficio-
rum, & Episcopatum vacantium,
præsertim in Regno Neapolitano.

S V M M A R I V M.

Multi Doctores tractarunt de spolijs
Clericorum, n. 1.

Summi Pontifices varias Constitutiones
ediderunt circa spolia, & fructus be-
neficiorum, n. 2.

Refertur Constitutio Pauli III. n. 3. & 4.
Iulius III. qualem edidit Constitutionem,
n. 5. & 6.

Idem Iulius declarauit suam Constitutio-
nem, n. 7. & 8.

Pius IV. Constitutionem edidit circa hanc
materiam, n. 9. & 10.

Idem Summus Pontifex etiam promul-
gauit Constitutionem, n. 11.

Refertur tertia Constitutio eiusdem Papæ
in hac materia, n. 12.

Pius V. circa fructus beneficiorum, &
spolia etiam promulgauit Constitutio-
nem, num. 13. 14. 15. 16. 17. 18.
& 19.

In anno 1587. sub Pontificatu Sixti V.
fuit facta concordia inter Cameram
Apostolicam, & Clerum totius Re-
gni Neapolitani, 20.

Sixtus V. promulgauit Constitutionem ad
euitandas differentias inter Nuntium
Neapolitanum, & Clerum Regni,
num. 21.

Idem Pontifex in alia Constitutione de-
clarauit, quæ sint spolia, n. 22.

Paulus V. in hac materia suam fecit Cō-
stitutionem, qua exemit ciues, & in-
colas Romanos, n. 23.

Gregorius XV. exemit Conclauistas,
num. 24.

Urbanus, et Clemens IX. etiam exeme-
runt Conclauistas, n. 25. et 26.

Clemens Papa Nonus concessit indultum
Cardinalibus, ut etiam de inexactis
possint disponere, n. 27.

Beneficia vacare possunt, vel per obitū,
vel resignationem, seu per mutatio-
nem, et translationem, n. 28.

Iure communi attento, Clerici de acquisi-
tis intuitu Ecclesie, seu beneficij non
possunt disponere, et in his Camera
facit spolium, n. 30.

Fructus exacti, et incorporati, siue com-
mixti spectant ad heredes beneficia-
ti, num. 31.

Differentia constituenda est inter fructus
maturatos exactos, et commixtos
cum alijs bonis, et inter fructus non
commixtos, n. 32.

Quando fructus dicuntur commixti,
num. 33.

Bulla Iulij tertij procedit ubi non fit
spolium, siue ubi non sunt Collecto-
res, n. 34.

In Regno non fit spolium de exactis, quia
adeest compositio, n. 35. Exactio de-
bet fieri tempore debito.

Cum beneficiatus obit fructibus matu-
ratis à solo separatis, verum non
realiter exactis multi dicunt specta-
re ad heredes, n. 36. et 37.

Vsfructuarius si moriatur fructibus
maturatis, et à solo separatis trans-
mittit hos ad heredes, n. 38.

Affectus pro fructibus vsfructuarius
transmittit ad heredes, si moriatur
fructibus perceptis per colonum, num.
39. 40. et 41.

Beneficiatus transmittit ad heredes affi-
ctus,

- affictus, seu responsiones, quae solvuntur pro fructibus, si moriatur fructibus per Colonum perceptis, n. 42.*
- Fructus maturati, percepti, seu à solo separati; nondum tamen realiter exacti non ad heredes, sed ad successorem in beneficio spectare iure communi attento qui dixerūt, n. 43. & 44.*
- Post Bullam Iulij tertij est indubitatum, n. 45. 46. & 48.*
- Constitutio Iulij tertij loquitur de omnibus fructibus ex quacumque causa debitis; n. 47.*
- Secus ubi extat contraria consuetudo, pro ut in Hispania, n. 49.*
- In Regno Galliae non fit spoliū, n. 50.*
- Fructus civiles pro rata temporis diuidendos, qui scripserint, n. 51. & 52.*
- Etiā si dies solutionis non cesserit, n. 53.*
- Fructus pendentes diuidendos pro rata Couarruias, & alij, n. 54. & 55.*
- Contrarium docent alij, n. 56. 57. 58. 59. & 60.*
- Attento iure communi mortuo Beneficiario ponebatur Aeconomus, n. 61.*
- Praxis Regni, n. 62. 63. 64. 65.*
- In Regno adsunt quamplurimae Cathedralēs, in quibus fructus sunt communes, & in his non fit spoliū quando diuiditur massa in ratione seruitij, n. 66. & 67.*
- Praxis Regni, dum Episcopi obeunt, n. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. & 75.*
- Camera satisfacit debitis mortui Episcopi, cum fuerint facta intuitu Ecclesiae, alias secus, num. 76. 77. 78. 79. 80. & 81.*
- Consilium Authoris, nu. 82. 83. 84. 85. & 86.*
- S. R. Ecclesiae Cardinales omnes fructus etiā inexactos transmittunt ad heredes, n. 87.*
- Cum Beneficiatus resignat simpliciter beneficium, omnes fructus exactos, et incorporatos facit suos; inexactos vero usque ad diem resignationis admissa, num. 89. 90. & 91.*
- Etiā affictus, qui solvuntur pro fructibus, si decessit fructibus perceptis per Colonum, n. 83.*
- Requiritur, ut beneficiatus resignans reseruet sibi fructus maturatos; alias cēsetur dimisisse, n. 63. 94. & 95.*
- Resignans post datum consensum, & resignationem admissam, nō potest amplius exigere fructus, n. 96.*
- Fructus pendentes attento iure communi spectant ad successorem, n. 97.*
- Idem est de civilibus, ac naturalibus, si dies cesserit solutionis, num. 98. 99. & 100.*
- Hondedeus, & alij docent fructus civiles pro rata diuidendos, n. 101.*
- In resignatione ad fauorem quomodo fructus diuidendi, n. 102. 103. 104. & 105.*
- Sacra Rota semper facit distinctionem inter vacationem per obitum, & resignationem, sic inter actum necessarium, et voluntarium, n. 106. 107.*
- Fructus inter permutantes diuiduntur sicut in resignationibus ad fauorem, n. 108.*
- Quid obseruetur in Regno in vacatione per resignationem, n. 110. 111. 112 et 113.*
- Episcopatum resignatio ad fauorem non est ita facilis, sed Cardinalibus permittitur, n. 114.*
- Simplex resignatio Episcopatum permittitur, dummodo Episcopus aliunde habeat, n. 115. et 116.*
- Fructus debentur Episcopo usque ad diem*

diem resignationis, n. 117.
 Praxis Regni Neapolis, n. 118.
 Inter Episcopum, et Ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale, et ideo magnam causam exposcit translatio, num. 119. et 120.
 Translatio non est prohibita iure diuino, n. 121.
 Est de maioribus Ecclesie, n. 122.
 In translatione an requiratur consensus translati, n. 123.
 Nouum cōtrahitur matrimoniū, n. 124.
 Translationis due cause, n. 125.
 Translationis causa Authoris ad Ecclesiam Policastrensem, n. 126.
 Translatio idem importat, ac mors, n. 127.
 Facta trāslatione Episcopus amittit omnia iura primæ Ecclesie, num. 128. et 129.
 Translatio incipit valere statim à die pronunciationis, n. 130.
 Mors ciuilis eundem habet effectum, ac naturalis, n. 131.
 Episcopus post factam translationem, nullos percipit fructus, neque exactos, n. 132.
 Refertur sententia Rotæ in antiquis, n. 133.
 Quid scripserit in hac materia Petrus Barbosa, n. 134. et 135.
 Refertur sententia Sarmienti, n. 136.
 Ioannis Honor. sententia, n. 137.
 Putei decisio, n. 138. et 139.
 Frances opinio, n. 141.
 Obseruantia Sacri Consilij Neapolitani, n. 142.
 Ioannis Baptiste Spade sententia, n. 143. et 144.
 Constitutiones Pontificias in materia spolij, non habere locum in traslatione, n. 145.

Refertur quid senserit Rota in dec. 278. n. 146.
 Fructus, quos recipit translatus suos facit, n. 147.
 Non est verum, quod mors ciuilis equiparetur naturali, neque eosdem producat effectus, n. 148. et 149.
 Fructus maturatos non exactos an possit petere translatus, nu. 150. 151. et 152.
 Pendentes non potest petere translatus, n. 153.
 Quid dicendum attentis Constitutionibus Pontificijs, n. 154.
 Refertur opinio Lotterij, n. 155.
 Explantur Constitutiones Pij IV. et V. n. 156. et 157.
 Item Constitutiones Iulij Tertii, et Sixti Quinti, n. 152. 159. et 160.
 Praxis Regni, n. 161.
 Afferuntur verba Lotterij, n. 162.
 Intrusus non facit fructus suos, neque malè prouisi, nu. 163. 164. 165. et 166.
 Quomodo diuidantur fructus inter Titularem, et heredes pensionarij, num. 168. 169. 170. 171. et 172.
 Cum moritur Titularis, Successor quomodo teneatur, nu. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. et 181.

Materia hæc est vasta, & requireret integrū tractatum; Verum quia multi Doctores de hære latè scripserunt, præsertim doctus Gulielmus Reodanus, qui de spolij Clericorum volumen cōpilauit, atque etiam Ioannes Azorius, Martinus Nauarrus, Vincentius Fillucius, & alij; Ideò non mul-

multum insistam, sed quantum fieri poterit materiam attingam, quantum scilicet opus erit pro huius tractatus integritate.

- Et quidem præmittendum est in diuersis temporum curricula,
- 2 Summos Pontifices varias emisisse Cõstitutiones circa hanc materiam, & in primis inuenio *Pauli Tertij Constitutionem 29. in ord. in nouo Bullar. tom. primo. fol. 658. editam in anno 1542. quæ incipit: Romani Pontificis prouidentia*; in qua Constitutione Summus ille Pontifex, quia multi erant, qui iura Camerae Apostolicæ usurpare, & defraudare conabantur; & in dubium reuocare, an res, & bona spolia nuncupata Prælatorum, etiã Pontificali, vel alia maiori dignitate fulgentium, cæterarumque personarum Ecclesiasticarum, Secularium, & Regularium tempore obitus ipsorum remanentia, ex eo quod Romano Pontifici pro tempore existenti, & Camerae præfatæ reseruata fore aliqua generali Apostolica constitutione forsã non cauebatur in §. 2. itã statuit:
 - 4 *Nos, etsi satis euidenter constet, et appareat Prædecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum, et nostram indubitatam intentionem, et voluntatem semper fuisse, ut spolia huiusmodi ad dictam Cameraam, et non ad alios spectarent, et pertinerent, et quod pro eadem Camera exigenterur, cum prædecessores præfati diuersos dictorum spoliatorum, ut ad Cameraam prædictam spectantium, et pertinentium Collectores, et Exactores in*

uarijs Prouincijs, et locis deputauerint, et constituerint, et Nos deputauerimus, et constituerimus, variæ quoque literæ ab eisdem prædecessoribus, et à Nobis super exactione aliquorum eorundem spoliatorum, in quibus spolia huiusmodi ad præfatam Cameraam spectare expressè continebantur, emanauerint, ac semper de illis dicti Prædecessores per plerasque alias literas tanquam de rebus ad Cameraam prædictam pertinentibus donando, vel transigendo, aut aliàs diuersimodè disposuerint, & nos disposuerimus, necnon ea ab antiquissimo tempore citrà dictæ Camerae nostræ nomine exacta, & inter iura ipsius Camerae connumerata fuerint; ne tamen præmissorum veritas deprimi, & mendacium de super in præfatæ Camerae præiudicium locum sibi vendicare valeant, attendentes, quod iniquum esset, si ex Apostolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili causa ad singula quequæ loca Collectores non destinentur; iura ipsius Camerae propterea depereant, dubium huiusmodi enucleare, ac in præmissis opportunè prouidere volentes, motu proprio, et ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus res, et bona huiusmodi, spolia, ut præfertur, nuncupata in quibusuis Regnis, et dominijs tam citrà, quam ultrà montes, et maria consistentia, quæ pro tempore post obitus Prælatorum, et personarum prædictarum quantumcumque etiam, ut præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatarum etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui vel nullo con-
dito

dito testamento, vel absque sufficienti facultate, aut ultra quantitatem, de qua facultatem habuerint condito, decesserunt, decedent, remanserunt, remanent, & remanebunt etiam quod ad illa recuperandū aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apostolicam, & nō ad alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Collegiis, Monasteriis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura Secularibus, & quorumvis ordinū Regularibus utcumque qualificatis successores illa in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa vigore prioris tituli ius regrediendi, seu accedendi, vel ingrediendi consensum fuerit spectasse, ac spectare, illaque tamquam ad ipsam Cameram spectantia perpetuò colligi, & recuperari potuisse, & posse, atque debere, & ita, ut præferatur, eorundem Prædecessorum, & nostram intentionem, & voluntatem semper fuisse fidem facimus, & attestamur per præsentem.

5 Iulius Papa Tertius successiuè Pontifex in initio sui Pōtificatus de anno 1550. in hac eadē materia promulgauit Cōstitutionē quæ incipit *Cum sicut Nobis* septimam in ordine in eodem 1. tom. Bullar. fol. 697. in init. in qua, quia diuersi diuersorum beneficiatorum, etiā Episcoporum, Patriarcharum, &

na, vel ita spolia nuncupata sic decedentium beneficiatorum, Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac etiam Cardinalium; Verū etiam fructus Ecclesiasticos, ac pecunias, & res alias per ipsos beneficiatos, Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Prælatos, ac etiam Cardinales antè eorum obitum non exactos, etiam si solutionis dies ante obitū ipsorum nō aduenerit, sub eo forsā prætextu, quod pro tempore ante obitum huiusmodi decurso debebantur exigere, & quandoq; solutionem debitorum per ipsos beneficiatos, & Cardinales dum uiuerent contractorum, & legatorum per eos in sua ultima voluntate etiam ad pias causas factorum subterfugere: Ideò in §. 1. ita statuit. Nos attendentes fructus, &c. pecunias, ac res alias occasione Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore prouenientes, licet postquam ad manus beneficiatorum peruenerunt, & cum aliis ipsorum beneficiatorum fructibus, &c. pecuniis, & rebus commixti, seu ipsis beneficiatis incorporati sunt, non ulterius in Ecclesiasticis, sed potius ipsorum beneficiatorum propriis, & ab eis acquisitis bonis iudican. & propterea quodammodo pro Secularibus, & profanis haberi, & de eis testandi, aut aliàs disponendi facultas eisdem beneficiatis per sedem Apostolicam concedi con-

„ fuerit; nihilominus, donec in
 „ manibus eorum, qui illos tam-
 „ quam Ecclesiasticos, scilicet ex Eccle-
 „ siis, Monasteriis, beneficiis prædi-
 „ ctis proueniendis, & pro talibus
 „ conseruant, aut, ut tales detinent,
 „ ipsique beneficiati pecunias huius-
 „ modi realiter non exegerint, &
 „ fructus &c. non perceperint, nec
 „ non aliis eorum bonis cõmiscue-
 „ rint, & sibi incorporauerint sem-
 „ per ipsarum Ecclesiarum, quarum
 „ ipsi beneficiati sunt, ac verè Ec-
 „ clesiasticos esse, & censerì debere,
 „ & propterea Iuri non congruere,
 „ ut ipsi beneficiati de rebus certis
 „ ipsarum Ecclesiarum, quæ omni
 „ Iure alienari prohibentur, dispo-
 „ nere etiam in eorum vltima vo-
 „ luntate possint, nec ipsis benefi-
 „ ciatis etiam Episcopis, Archiepi-
 „ scopis, Patriarchis, & aliis, ac Car-
 „ dinalibus pro tempore defunctis,
 „ eorum hæredes, qui vt plurimum
 „ sunt laici, in præiudicium ipsorum
 „ beneficiatorum fructus, &c. ac
 „ res, & pecunias inexactos huius-
 „ modi, os boui tritुरanti alligando
 „ exigant, & hæredes Cardinalium
 „ mala malis addendo, bona Cap-
 „ pellæ Apostolicæ debita occupent,
 „ scilicet quod Cameræ, & Creditori-
 „ bus, ac legatariis debent, pro se re-
 „ tineant. Volentes in præmissis op-
 „ portunè prouidere; motu simi-
 „ li, &c. declaramus nostræ inten-
 „ tionis nunquam fuisse, nec esse,
 „ quod quibus quorumcumque be-
 „ neficiatorum, etiam, ut præfertur,
 „ Episcoporum, Archiepiscoporum,
 „ Patriarcharum, & aliorum Præla-

„ torum, etiam Cardinalium ubili-
 „ bet, etiam in Romana Curia, aut
 „ districtu pro tempore deceden-
 „ tium, siue ex Testamento per ip-
 „ sos beneficiatos etiam vigore fa-
 „ cultatum quarumcumque eis in
 „ specie, vel in genere, etiam præ-
 „ textu quorumcumque Capitulo-
 „ rum, ac Statutorum, & ordina-
 „ tionum, etiam nostrorum sub qui-
 „ busuis tenoribus, & formis, ac
 „ aliàs quomodolibet concessorum
 „ condito, siue ab intestato hæredes,
 „ fructus &c. ac pecunias, & res
 „ alias per ipsos sic defunctos bene-
 „ ficiatos, etiam Episcopos, Patriar-
 „ chas, & alios Prælatos, ac Car-
 „ dinales antè eorum obitum non
 „ exactos, etiam si pro tempore antè
 „ obitum huiusmodi decurso de-
 „ beantur, ac eorum solutionis dies
 „ Beneficiatis, & Cardinalibus vi-
 „ uentibus aduenerit, & per ipsos
 „ beneficiatos, & Cardinales non
 „ steterit quominus illos exegerint,
 „ quinimmo omnem pro illorum
 „ exactione necessariam diligen-
 „ tiam, etiam iudicialiter agendo
 „ fecerint, quoquo modo exigere,
 „ aut etiam spontè oblatos perci-
 „ pere.

Et in eadem Bulla §. 2. ità dis-
 6 ponit. Aut Cruces, Candelabra,
 „ Imagines, Patenas, Calices, & alia
 „ cuiusuis sortis tam aurea, quam
 „ argentea, vasa, & iocalia, ac quæ-
 „ uis ornamenta, paramenta, & alia
 „ utensilia Cappellæ singulorum
 „ Cardinalium pro tempore dece-
 „ dentium, cæteraque tam ad ipsam
 „ Capellam, quam eius ministros
 cir-

,, circa Altaris ministerium, & cele-
 ,, brationem Missæ pertinentia, pro
 ,, se retinere, aut solutionem quin-
 ,, gentorum ducatorum huiusmodi
 ,, euitare possint, sed quod de cæte-
 ,, ro perpetuis futuris temporibus
 ,, fructus, &c. ac pecuniæ, & res, ut
 ,, præfertur, inexacti huiusmodi ad
 ,, ipsorum sic defunctorum Benefi-
 ,, ciatorum etiam Episcoporū, Ar-
 ,, chiepiscoporum, Patriarcharum,
 ,, & aliorum Prælatorum, & Cardi-
 ,, naliū in Ecclesiis, Monasteriis,
 ,, & Beneficiis prædictis successores,
 ,, qui ex illis, quorum solutionis dies
 ,, antè obitum beneficiatorum hu-
 ,, iusmodi aduenerit, omnia ipso-
 ,, rum beneficiatorum, etiam, ut
 ,, præfertur, Episcoporum, Archie-
 ,, piscoporum Patriarcharum, &
 ,, aliorum Prælatorum etiam Car-
 ,, dinalium debita, & ad pias causas
 ,, facta legata, si aliundè ex aliis ip-
 ,, sorum Beneficiatorum bonis solui
 ,, non possint, soluere teneantur, li-
 ,, berè deuenire, & in posterum de-
 ,, ueniant, ac per eos, & non hære-
 ,, des prædictos exigi possent, & in
 ,, posterum possint, necnon Cruces,
 ,, Candelabra, Imagines, Patenas,
 ,, Calices, vasa, iocalia, ornamenta,
 ,, paramenta utensilia, & alia ad
 ,, Capellam singulorum Cardina-
 ,, lium, & eius Ministros, vt præ-
 ,, fertur, pertinentia, & ad eandem
 ,, Capellam Apostolicam pertine-
 ,, rent, & spectarent, ac in posterum
 ,, pertineant, ac spectent, & pera-
 ,, gentes pro ea realitèr capi, & cum
 ,, effectu apprehendi possent, ac de-
 ,, berent, ac in posterum possint, ac

,, debeant; Ac hæredes Cardina-
 ,, lium tam hætenùs defunctorum,
 ,, quam pro tempore decedentium
 ,, quingentos ducatos huiusmodi ei-
 ,, dem Camera persoluere teneren-
 ,, tur, & in posterum teneantur. Et
 ,, propterèa successores in Ecclesiis,
 ,, Monasteriis, & beneficiis huius-
 ,, modi fructus, &c. ac pecunias, &
 ,, res per eorum successores nõ ex-
 ,, ctos, liberè, & licitè percipere, exi-
 ,, gere, & leuare ac solutis, si aliun-
 ,, dè unde soluant non erit, ut præ-
 ,, fertur, debitis, & legatis prædictis
 ,, quod residuum fuerit in suos usus,
 ,, & utilitatem conuertere. Nec-
 ,, non agentes pro Capella Aposto-
 ,, lica, Cruces, Candelabra, Imagi-
 ,, nes, Patenas, Calices, vasa, ioca-
 ,, lia, ornamenta, paramenta, uten-
 ,, silia, & alia prædicta propria aucto-
 ,, ritate liberè capere, & apprehen-
 ,, dere posse. Ac hæredes Cardina-
 ,, lium tam hætenùs defunctorum,
 ,, quam aliorum pro tempore dece-
 ,, dentium ad Cruces, Candelabra,
 ,, & alia prædicta agenda pro dicta
 ,, Capella Apostolica realitèr, & cū
 ,, effectu consignandum. Et eosdem
 ,, quingentos ducatos agētibus pro
 ,, eadem Camera, vt præfertur, sol-
 ,, uendum teneri, & obligatos esse,
 ,, ac ad id omnibus iuris, & facti re-
 ,, mediis cogi, & compelli posse.

Ad euitandas tamen fraudes,
 quæ fieri poterant, tum per ipsos
 beneficiatos; fructus scilicet, &
 pecunias, & res alias non exactas,
 legatis per eos in extremo eorum
 vitæ, & dum vlteriùs viuere def-
 perant ad pias causas pro tempo-

re, factis, absorbendo; tùm etiam per hæredes diuersa debita iam extincta, de quorum extinctione successores in beneficijs informati esse non possunt, pro validis, & veris supponendo, & sic successores in beneficijs, fructibus, & pecunijs, & rebus alijs non exactis frustando: Ideo idem Iulius suo motu proprio qui incipit *Dudù* in eod. *Bullar. fol. 698.* ita eodem anno declarauit suam Constitutionem antecedentem, & in §. 2. ita sanxit: *Nos fraudibus huiusmodi succurrere, & ne verbis, & non rebus legem imposuisse videamur providere volentes. Motu simili, & c. Constitutionem nostram prædictam solum legata, quæ per ipsos beneficiarios etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, Prælatos, & Cardinales, dum in sanitate constituti extiterint ad pias causas facta fuerint, & debita, quæ occasione beneficiorum, ad quæ fructus, & c. ac pecunia, et res inexactæ huiusmodi pertinerint, de quibus successores in beneficijs informationem verisimiliter habere possunt, et debent, comprehendere, et in eis tantum intelligi debere, ac successores præfatos ad aliorum, quam, ut præfertur, ad pias causas factorum legatorum, et occasione ipsorum beneficiorum contractorum debitorum solutionem minime teneri, nec ad id etiam vigore Constitutionis nostræ prædictæ cogi, aut compelli posse.*

Et quia multi dictam Constitutionem Iulij III. ad Ecclesias,
8 Monasteria, & beneficia etiam in

locis, in quibus Collectores deputati, seu esse consueuerunt, & in quibus diuersæ Consuetudines, diuersaque particularia iura, seu priuilegia vigeant, & extendere conabantur contra mentem, & intentionem eiusdem Summi Pontificis, & in fraudem, & detrimentum quamplurimum; Ideo idem Summus Pontifex aliam addit declarationem motu proprio de anno 1551. quæ incipit: *Cum autem* in eod. *Bullar. fol. 699. et in §. 2.* sic disponit: *Nos fraudibus, et detrimentis huiusmodi occurrere, ac mentem, et intentionem nostras in præmissis declarare volentes. Motu simili, etc. Constitutionem eandem solum Ecclesias, Monasteria, ac beneficia Ecclesiastica in locis, in quibus Collectores prædicti deputati, seu esse non consueuerant, comprehendere, et ad ea tantum extendi, nec in Ecclesijs, Monasterijs, et beneficijs in locis, in quibus ydem Collectores deputati, seu esse consueuerunt consistentibus locum habere, aut effectum aliquem sortiri posse, aut debere. Et omnino ea non obstante, Consuetudines, et particularia iura, seu priuilegia cuiuslibet loci, in quo Collectores huiusmodi deputati, seu esse consueuerunt in præmissis vigentia obseruari, et executioni demandari.*

Pius IV. in sua Constitutione 8.
9 incipit: *Graue nobis* de anno 1560. in *Bullario tom. 2. fol. 8. et 9.* quia quamplures personæ Ecclesiasticæ, & Prælati diuersarum Prouinciarum, & dominiorum, præsertim Regni Neapolis nulla à Sede

Apo-

Apostolica facultate testandi muniti, sed propria temeritate, & ad suorum importunam suggestiōnem impulsī, in eorum vltimis voluntatibus testamenta sua condendo, & donationes, & legata, aut codicillos faciendo de bonis suis diuersimodè, licet id facere nullo modo poterant, neque debebant, disponere audebant, ipsaque bona sub diuersis confictis prætextibus, & coloribus, hospitalibus, & pijs locis forsàn cum promissionibus clâdestinis, quod eorum consanguineis, vel affinibus, aut alijs personis ab eiusdem Testatoribus nominatis post illorum obitum ab ipsis hospitalibus, & locis pijs de certa, seu quota portione huiusmodi bonorū subueniantur in graue præiudicium Cameræ, in §.2. dictæ Constitutōnis ità statuit: *Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra non ad tuam, vel alterius pro te Nobis super hoc ablatæ petitionis instantiam, auctoritate Apostolica tenore presentium decernimus, et declaramus omnia, et singula testamenta donationes, in illis, vel mortis causa factas, codicillos, legata, et quæcumque alia in vltimis voluntatibus per quoscumque Ecclesiarum Prælatos, etiamsi Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopalī fulgeant dignitate, ac quorumuis Monasteriorum cuiuscumq; ordinis, Abbates, seu Commendatarios, ac Presbyteros, et alias quaslibet personas prædictas Ecclesiasticas, et quascumque alias, quæ ex bonis, et redditibus*

Ecclesiasticis, et beneficiorum fructus percipiunt absque nostra, seu eiusdem Sedis speciali licentia, et facultate quomodolibet, quæ in futurum ab illis quocumque prætextu, aut quæsito colore, etiam in fauorem hospitalium, et aliorum piorum locorum huiusmodi de dictis redditibus fieri condi, et testari, seu relinqui, aut quouis vltimæ vltimæ voluntatis titulo disponi contigerit, nulla, irrita, inania, inualida, ac nullius prorsus roboris, vel momenti fore, et esse, ac nemini, neque etiam hospitalibus, et pijs locis præfatis, cum ad Cameram ipsam solum fraudandum, prout ex multis fraudibus desuper commissis, et reperiis nobis constitit, præmissa fieri clarè appareat, vllatenus deinceps suffragari, neque subsistere, aut testamentis suis huiusmodi quemquam inuari, ac tueri, nec effectum aliquem vlla ratione habere, vel sortiri.

Et in §.4. annullauit dispositiones prædictas decernens: *Necnon*
 IO *pro tollendis omnino fraudibus prædictis quæcumque testamenta, donationes, codicillos, legata, et alias quascumque vltimas voluntates, ut præfertur, in posterum faciendas, et faciendas, atque in eis contenta, indeque secuta quæcumque etiam quoad subsecutas dictorum bonorum possessiones, & illorum apprehensiones huiusmodi, motu, scientia, & deliberatione prædictis ex nunc, prout ex tunc reuocamus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus prorsus reuocamus, pro reuocatisque, irritatis, cessatis, annullatis, & penitus viribus omnibus euacuatis vbiicumque*
 tam

tam in iudicio, quàm extrà, ab omnibus haberi debere volumus, decernimus, atque mandamus.

Præfatus Pontifex in alia Cõstitutione incipen. *Cupientes* 32. in ordine de anno 1561. in Bullario tom. 2. fol. 46. applicauit Reuerendę
 II Camerae Apostolicæ omnes fructus beneficiorum Sedi Apostolicę referuatorum quouis modo vacationis vsque ad diem provisionis; Et in §. primo ita disposuit: *Omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obseruationes, & emolumenta quacumque quomodolibet, & qualitercumque nuncupata omnium, & singulorum Monasteriorum etiam Concistorialium, & beneficiorum Ecclesiasticorum cura, & sine cura, secularium, & quorumuis ordinum Regularium Nobis, & Sedi Apostolicæ tam per Constitutiones Apostolicas, quàm Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, et edendas, seu aliàs quomodolibet, et ex quauis causa generalitèr, et specialitèr referuatorum, vel effectorum in partibus Italiæ, in quibus Collectores, et Subcollectores spoliatorum, et Iurium Camerae Apostolicæ prædictæ esse consueuerunt, et earum Ciuitatibus, et Diæcesibus consistentiũ per obitum, vel aliàs quouis modo præterquam per cessum illa obtinentium pro tempore vacantium à die ipsorum Monasteriorum, et beneficiorum vacationis pro rata temporis vsque ad diem provisionis, seu commendæ de eisdem beneficijs, et Monasterijs per nos faciendæ, de qua per literas nostras sub plumbo, et non alitèr consta-*

re debere volumus eidem Camerae auctoritate Apostolica tenore presentium referuamus, applicamus, incorporamus, et appropriamus, illa que ei referuata, applicata, et incorporata, ac appropriata esse, et fore, et ad illam spectare, et pertinere.

Idem Pius Quartus aliam edidit Cõstitutionem in anno 1564. incipen. *In suprema militantis* 91.
 12 in ord. in ead. tom. 2. Bullar. fol. 132. in qua omnia bona quorumcumque Episcoporum, Primatum, Patriarcharum, & omnium inferiorum curam habentium animarum, qui extrà residentiam obierint, etiam si facultatem testandi habuerint ad Cameraam Apostolicam tamquam spolia incorporauit.

Pius Papa Quintus in Constitutione, quæ incipit: *Cupientes* 26. in ord. promulgata anno 1567. in eod. Bullar. tom. 2. fol. 204. Constitutionem Pij Quarti *Cupientes*, quam mox retulimus, in qua applicauit omnes fructus beneficiorum referuatorũ à die obitus, vsq; ad diem provisionis Reuerendę Camerae Apostolicæ, specialitèr extendit in Regno nostro Neapolitano. Et ità habetur in §. 1. *Motu proprio, et ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, et singulos fructus, redditus, et prouentus, ac iura obuentiones, et emolumenta quacumque quomodolibet, et qualitercumque nuncupata omnium, et singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, et si-*
 ne

ne cura, *Secularium*, et quorumuis ordinum *Regularium*, et *Monasteriorum* etiam *Concistorialium* nobis, et *Sedi Apostolicae* tam per *Constitutiones Apostolicas*, quam *Cancellariae Apostolicae* regulas editas, et edendas seu alias quomodolibet, et ex quauis causa generaliter, vel specialiter referuatorum, seu affectorum in Regno *Neapolis*, et quibusuis illius *Prouincijs*, *Ciuitatibus*, *Terris*, *Oppidis*, et locis consistentium per obitum, et alias quouis modo, praterquam per certum illa obtinentium pro tempore vacantium à die ipsorum beneficiorum, et *Monasteriorum* vacationis prorata temporis usque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficijs, et *Monasterijs* vigere literarum nostrarum sub plumbis illorum possessionem de manu dilecti filij *Magistri Pauli Odeschalchi Notarij*, et in dicto Regno *Nuntij*, et *Collectoris* nostri, quae per alias nostras literas *Commissarij* ad capiendum possessionem beneficiorum, et *Monasteriorum* huiusmodi deputauimus, habuerint, et acceperint, et alias capta possessio nullius sit roboris, vel momenti, ac prouisis illis nullum ius per eam acquiri, neque eis ullatenus suffragari possit eidem *Camerae Apostolicae* auctoritate *Apostolica* tenore praesentium applicamus incorporamus, et appropriamus, illaque applicata, incorporata, et appropriata esse, et fore, et ad illam spectare, ac pertinere, nullumque praeter nos, et dictam *Camera*, aut ipsum *Paulum Nuntium*, et *Collectorem*, aut ab ipso deputatos subcollectores ea percipere, exigere, aut alias se in illis

intromittere posse, aut debere statuimus, et ordinamus. In hac eadem *Constitutione* in §. 2. vetuit *Ordinarijs* sub poena suspensionis, & interdicti, ne beneficia referuata conferant.

Præfatus *Summus Pontifex Pius Quintus* in alia sua *Constitutione* incipien. *Romani Pontificis prouidentia* 42. in ord. promulgata anno 1567. in eod. tom. 2. *Bullar.* fol. 238. declarauit sub spoliatorum nomine non venire ornamenta, & paramenta *Ecclesiastica*, sed illa spectare ad *Ecclesias* illas, quae obtinebant tempore obitus, ut legitur in §. 1. ibi. Nos abusus, scandalisque huiusmodi prouidere, ac singularum *Ecclesiarum*, & *Monasteriorum*, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quarumlibet saluti consulere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de *Apostolicae* potestatis plenitudine hac nostra perpetua valitura *Constitutione* statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cætero omnia, & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, necnon *Missalia*, *Gradualia*, ac *Cantus firmi*, & *Musicae* alicui quomodolibet nuncupati libri, & aliae res sacrae etiam auri, & argenti, ac quaecumque alia bona per quoscumque *Patriarchas*, *Archiepiscopos*, *Episcopos*, *Abbates*, seu *Commendatarios*, & alios quoscumque, quaecumque, & qualiacumque beneficia *Ecclesiastica* cum cura, & sine cura *Secularia*, & quorumuis ordinum *Re-*

gu-

„ gularia in titulum, vel commenda-
 „ dam, aut aliàs quomodolibet ob-
 „ tinentes quocumque nomine, vel
 „ titulo censeantur, etiamsi de illis,
 „ & eorum qualitatibus specialis, et
 „ expressa mentio habenda foret ad
 „ usum, et cultum Diuinum etiam
 „ in eorum priuatis ædibus, et Ca-
 „ pellis, vel Oratoriis destinata tem-
 „ pore eorum obitus ex testamento,
 „ vel ab intestato relicta sub quibus-
 „ uis facultatibus testandi, et aliàs
 „ disponendi de bonis per eos ex Al-
 „ tari, vel aliàs quomodolibet ac-
 „ quisitis per quoscumque Roma-
 „ nos Pontifices prædecessores, et
 „ successores nostros, ac nos sub
 „ quibusuis tenoribus, & formis, ac
 „ cum quibusuis clausulis, et decre-
 „ tis, etiam motu proprio, et aliàs
 „ quomodolibet concessis, et con-
 „ cedendis nomine comprehendan-
 „ tur, nec sub appellatione spolio-
 „ rum veniant, sed ad singulas Ec-
 „ clesias, Monasteria etiam conuen-
 „ tu carentia, et beneficia huiusmo-
 „ di, in quibus resederint, aut qui-
 „ bus præfuerint, seù quæ aliàs ob-
 „ tinuerit omnino spectent, et per-
 „ tineat, ac spectare, et pertinere.

In §. 2. statuit, quod dicta bo-
 na pertineant ad Ecclesias, etiam si
 14 in Romana Curia, vel alibi dece-
 serint, vel si ad illas nunquam ac-
 cesserint, vel eas renunciauerint,
 et successoribus in eisdem dat fa-
 cultatem dicta bona auctoritate
 propria apprehendendi; nam eo ip-
 so voluit esse incorporata.

In §. 3. annullauit omnes do-
 15 nationes, et dispositiones, et lega-

ta etiam ad fauorem locorum de
 præfatis bonis, suppellectilibus
 sacris.

In §. 4. statuit detentores præ-
 16 fatorum bonorum, suppellecti-
 lium sacrorum per pœnas, et cen-
 suras Ecclesiasticas cogendos esse
 ad restituendum illa successoribus
 in Ecclesia.

In §. 5. declarauit suppellecti-
 lia domestica, nempè scamna,
 17 Cathedras, arcas etiam ligneas, vel
 lapideas, etiam marmoreas, men-
 sas, & tabulas, & quæcumque do-
 lia, seù vasa vinaria vacua, & alia
 similia suppellectilia domestica
 non comprehendi sub spolijs.

In §. 6. declarauit bona Cleri-
 corum, qui beneficium vnum, vel
 18 plura, vel pensiones annuas, quo-
 rum fructus non excedunt valo-
 rem annum triginta ducatorum
 auri de Camera secundum com-
 munem existimationem, habue-
 runt, non esse spolia.

In §. 7. districtiùs inhiuit qui-
 busuis Camere Collectoribus sub
 19 priuationis eorum officiorum
 pœna, ne in dictis suppellectilibus
 Sacris se ingerant; Ac etiam con-
 stituit Exequutores suæ Constitu-
 tionis primam dignitatem in Ca-
 thedralibus, ut legitur in §. 9.

In anno 1587. sub Pontifica-
 tu Sixti Papæ Quinti anno eius
 tertio fuit facta compositio cum
 20 Regia Camera Apostolica, &
 Clero totius Regni Neapolis pro
 spolijs Clericorum, seù pro fructi-
 bus exactis, & incorporatis bene-
 ficiorum, quia, vt expressè dicitur

in

in dicto Instrumento compositionis sub prætextu spoliorum Ecclesiasticorum per diuersos Reuerendæ Cameræ Apostolicæ Collectores, & Commissarios per Dominum Nuntium Apostolicum in dicto Regno pro tempore existentem, vel alios deputatos, eorumque Subcollectores, seu Substitutos diuersimodè molestati fuerūt, & in dies molestabantur; nāq; magis propriæ, quàm Cameræ Apostolicæ utilitati cōsulebant; atq; fines cōmissionis excedebant nimis rigorosè, & proprii lucrī causam agentes, indebitas solutiones extorquebant, quod erat alienum à mente Summorum Pontificum: Ideò dictus Sūmus Pontifex Sixtus Quintus huic publico damno, & animarum periculo succurrere cupiens, fecit dictam compositionem.

Verùm exorto dubio inter Nuntium Apostolicū huius Regni ex una, & Clerum singularem Civitatum, & Diocesum huius eiusdem Regni ex alia super fructibus pendentibus, & maturis à solo minimè separatis, seu nondum exactis, Idem Sixtus Quintus de anno 1589. constitutionem edidit, quæ incipit. *Cū sicut accepimus* 90. in ord. tom. 2. Bull. fol. 650. in qua in §. 1. ita cauetur.

„ Nos igitur pro Nostri Pastoralis
 „ Officij munere dubitationes, &
 „ contentiones seu cōtrouersias huiusmodi è medio tollere volentes,
 „ motu proprio, & ex certa nostra
 „ sciētia, omnes, & singulos fructus,

„ redditus, & prouentus quorum-
 „ cumque beneficiorum Ecclesiasti-
 „ corum cum cura, et sine cura Se-
 „ cularium, & quorumuis ordinum
 „ Regularium in dicto Regno con-
 „ sistentium, etiam in quocumque
 „ mense pro tempore vacantium,
 „ tam antè obitum illorum posses-
 „ sorum pendentes, & maturatos,
 „ ac etiam à solo minimè separatos,
 „ seu nondum exactos, quam etiam
 „ post eorum obitum vsque ad diem
 „ captæ possessionis dictorum bene-
 „ ficiarum per successores in eis ma-
 „ turandos, & seu decurrendos pro
 „ rata temporis a die adeptæ posses-
 „ sionis eorundem beneficiorum ad
 „ ipsam Cameram nostram specta-
 „ re, illosque eidem Cameræ appli-
 „ candos esse, & illos per Venerabilem Fratrem Marcum Antoniū
 „ Episcopum Fulginaten, moder-
 „ num, & pro tempore existentem
 „ Nuntium Apostolicum in Regno
 „ prædicto, pro eadem Camera, et
 „ eius uomine percipi, exigi, et le-
 „ uari, ac etiam pro faciliiori illorum
 „ exactiōe, si videbitur in fine an-
 „ ni cum successoribus in dictis be-
 „ neficiis computandi, diuidendi, et
 „ illorum sic diuisorum quemlibet
 „ eorundem Notarii, seu ab eo de-
 „ putatorum Commissariorum in
 „ dictis beneficiis successorum ratas
 „ partes, modo, et forma præmissis
 „ in dictis beneficiis respectiue tan-
 „ gentes etiam percipere, exigere,
 „ et leuari posse, et debere declara-
 „ mus, ac de cætero perpetuis futu-
 „ ris temporibus ità, et non aliter in
 „ præmissis obseruari volumus, ac
 „ etiam

» etiam perpetuò statuimus, et or-
 2, dinamus.

Idem Pontifex in *Constitutione*
 100. promulgata anno 1591. in
 22 *Bullar. tom. 2. fol. 670.* in qua
 Iurisdictionem; et facultates con-
 cessit Theſaurario Reuerendæ Ca-
 meræ, etiam quæſpoliorum no-
 mine comprehendantur, et de-
 clarauit.

Paulus Quintus in Constitu-
 tione incipien. *In eminenti* de anno
 1606. 14. in *ord. in Bullar. tom. 3.*
fol. 199. constituit, ut Ecclesia-
 stici, Ciues, et incolæ, seù Curia-
 les, qui Romæ, et in eius districtu
 intra decem milliaria, dummodò
 non extrà Residentiam, obierint,
 possint disponere de fructibus
 quorumcūque beneficiorū, atque
 à spoliatorum onere illos omninò
 exemit, vt legitur in dicta consti-
 tutione.

Gregorius Decimusquintus in
 sua Bulla prima quæ incipit. *Roma-*
 24 *nus Pōtifex* de anno 1620. in *Bull.*
tom. 4. fol. 49. in §. 14. exemit
 Cōclauistas à spoliis ratione quo-
 rumcumque beneficiorum Eccle-
 siasticorū, et de bonis ex eis quæ-
 sitis testari posse concessit. Sic etiã
 confirmauit Vrbanus Papa VIII.
 in sua Constitutione prima quæ
 25 incipit. *Circūspecta* de anno 1623.
 in *Bullar. tom. 4. fol. 177. in §. 15.*
 ac idem Vrbanus Octavus in alte-
 ra sua Constitutione quæ incipit .
Superni 28. in *ord.* de anno 1624.
 in *Bullar. tom. 4. fol. 280. in §. 12.*
 reuocauit omnia priuilegia localia
 concessa quibusuis Ciuitatibus, &

locis, ne fiant spolia, &c.

Clemens Papa IX. in Consti-
 tutione incipien. *Motu proprio 3. in*
ord. de anno 1667. in *Bull. tom. 6.*
 26 *fol. 256. in §. 11.* etiam exemit
 Conclauistas à spoliis; sed aduer-
 te, quod hoc priuilegium conce-
 dere solent Romani Pontifices
 Conclauistis, qui interfuerunt in
 Conclauibus eorum assumptionis,
 sed non est perpetuum omni-
 bus Conclauistis.

Idem Summus Pontifex in alia
 Cōstitutione 19. in *ord.* quæ incipit
 etiã, *Motu proprio* de anno 1667.
 in *dicto Bullar. tom. fol. 281.* pri-
 uilegia S. R. E. Cardinalibus te-
 standi de bonis, redditibus, et
 emolumentis Ecclesiasticis, exten-
 dit ad fructus inexactos, vel cum
 aliis ipsorum bonis, non commix-
 tos, et in §. 1. 2. et 3. ità disposuit
 » §. 1. Motu proprio, et ex certa
 » scientia, deque Apostolicæ pote-
 » statis plenitudine, et ex mera no-
 » stra, et Sedis Apostolicæ liberali-
 » tate, qua prædictos S. R. E. Car-
 » dinales prosequi volumus privile-
 » gia, et facultates testandi prædi-
 » ctorum Cardinalium ad illos etiã
 » fructus extendimus, et amplia-
 » mus, qui si naturales sint, à solo, in
 » quo sunt producti legitime iuxta
 » rei naturam, fuerint sublatis, et à
 » manibus Colonorum, vel alio-
 » rum quorumcumque debitorum
 » percepti, licet in horreis Ecclesia-
 » rū, vel in quouis alio loco adhuc
 » inconsumpti, vel nullo modo aliis
 » ipsorum Cardinalium bonis im-
 » mixti, aut eorum patrimonio in-

corporati, reperiantur. Si vero
 ciuiles sint, postquam dies solu-
 tionis aduenerit, fuerint per quos-
 cumque debitores quomodolibet
 perfoluti; et ad manus Cardina-
 lium, vel eorum ministros perue-
 nerint, seu in aliquo loco publico
 ad eorum creditum fuerint depo-
 sitati, quod etiam seruari volumus
 in terminis quomodolibet debitis
 pro affictibus bonorum, ad Iuriũ
 quorumcumque, quos in dictis fa-
 cultatibus comprehendere volumus,
 et mandamus, si modo, quo supra
 fructus tam Ciuiles, quam natu-
 rales Conductoribus, & Affictua-
 riis locati, & concessi per illos erũt
 percepti, quamuis termini solu-
 tionis affictuum per locatores fue-
 rint postcipatè conuenti.

§. 2. Quare distinguendo inter eiuf-
 modi facultates, & priuilegia iam
 concessa Cardinalibus adhuc vi-
 uentibus, & quandocumque aliis
 in futurum concedenda illa fauo-
 rabiliter ampliamus, & extendi-
 mus, vt intelligantur, ac seruari
 præcisè debeant, æquè ac si for-
 maliter emanassent cũ omnibus, et
 singulis extensionibus, & amplia-
 tionibus prædictis, eisdemque il-
 la essent de verbo ad verbum in-
 ferta. Alia verò quæcumque in
 futurum concedenda ad eorum li-
 mites concipi omninò debeant, et
 pro ita cõceptis intelligi, & obser-
 uari, etiam si diuersimodè, et con-
 trà eorum tenorem extenderetur.

§. 3. Nos enim ita seruandum lege,
 hac perpetuò valitura statuimus,
 et mandamus. Sicque, et nõ aliter
 in præmissis omnibus, et singu-

lis per quoscumque Iudices Or-
 dinarios, et Delegatos, etiam cau-
 sarum Palatii Apostolici Audito-
 res, et S. R. E. Cardinales, etiam
 Legatos de latere, et Camerarios,
 ac eiusdem Cameræ nostræ Apo-
 stolicæ Thesaurarios, Præsidentes,
 et Clericos, Collectores, Subcol-
 lectores, Ministros, et Officiales
 quoscumque ipsius Cameræ, in
 quauis causa, et Instantia, subla-
 ta eis, et eorum cuiuslibet, quauis
 aliter iudicandi, et interpretandi
 facultate, et auctoritate iudicari,
 et definiri debere, irritumque, et
 inane quicquid secus super his à
 quoquam quauis auctoritate sciẽ-
 tẽ, vel ignorantẽ contigerit at-
 tentari, vel obseruari.

Adfunt aliæ constitutiones Põ-
 tificiæ, quæ disponunt de spoliis
 Clericorum, quia tamen non di-
 sponunt de fructibus beneficiorum:
 Ideò illas ex condicito hic
 annotare prætermisi.

His autem constitutionibus
 Summorum Pontificum præmissis,
 28 videndum nunc est quomodò
 fructus beneficiorum, et Episco-
 patuum vacantium rectè diuidi de-
 beant: Et quia beneficia omnia
 vacare possunt vel per obitum, vel
 per resignationem, seu cessum, si-
 ue permutationem, vel per tran-
 29 slationem: Ideò quicquid in sin-
 gulis vacationibus obseruandum
 sit, tam de Iure communi, quam
 speciali, et quid de fructibus bene-
 ficiorum inferiorum, et redditibus
 Episcopatum distinctè, et breui-
 tẽr quam fieri potest tractabimus.

Iure communi attento, bene-
 ficia-

ficiatus de bonis acquisitis cum redditibus beneficiorum, seù intuitu Ecclesiæ, seù beneficij quantumuis exactis, & incorporatis, seù commixtis non potest disponere in mortè iuxtà *Text. in cap. 1. cap. cum in Officijs cap. quia nos, et cap. relatum il secundo, de Testamentis*, et tantùm testari permittitur beneficiato de illis bonis, quæ non intuitu Ecclesiæ acquisuerit; hæc enim bona, quæ intuitu Ecclesiæ fuerunt acquisita ad Successorem in Ecclesia de Iure loquendo communi spectant, ubi scilicet Camera non facit spolium, ubi vero spolium facit ad ipsam spectant; non tamen ea, quæ non intuitu Ecclesiæ fuerunt acquisita. *Pereira dec. 95. Nouarius insum. Bullarum tom. 1. rubric. de Spolijs Clericorum n. 4. latè Barbosa in l. diuortio 2. parte à num. 59. cum sequentibus, ff. soluto matrimonio.*

Fructus omniũ beneficiorũ inferiorũ, qui tempore mortis reperiuntur nedùm maturati, sed etiam exacti, incorporati, seù commixti cum bonis alijs beneficiati mortui, siue in horreis eorum reconditi, spectant ad hæredes siue ex testamento, siue ab intestato beneficiati defuncti, et in his non fit spolium, ubi scilicet nõ sunt Commissarij, nec fit spolium, iuxtà Bullam Iulij III. de qua supra; et magistralis est decisio Sac. Rotæ in nullius, siue Romana pecuniaria 4. Iunij 1593. coram Blanchetto penès *Marchesanum de commissiõnibus p. 1. fol. 424.* in qua decisio-

ne obseruauerunt Patres illi, quod in dicta Bulla Iulij III. fit differentia inter fructus beneficiorum exactos, incorporatos, seù in horreis reconditos, alijs bonis commixtos, & fructus realitèr non exactos, & illorum bonis nõ commixtos, & incorporatos, illos uti fructus merè laicales, istos uti merè Ecclesiasticos, censendos, declarat; ad effectum enim ut beneficiatus suos faciat, Iulius III. commixtionem, & incorporationem requirit, quæ commixtio tunc dicitur facta, quando discerni non potest unde fructus peruenerunt, ut dicitur in dicta decisione; Constitutio autem Iulij Tertij procedit in locis, in quibus non sunt Collectores, nec fit spolium, ut ipsemet Iulius declarauit in motu proprio, quem etiam supra adduximus, & animaduertunt quamplurimi Doctores, præsertim *Vianus*, & *de Marinis* in locis infra citandis, & ita in quantum ad fructus commixtos, & incorporatos seruatur in Regno nostro stãte compositione facta cum Camera Apostolica. Quare non est videndum, & perscrutandum, an bona, quæ relinquit beneficiatus sint acquisita intuitu Ecclesiæ, vel non; nam ideò facta fuit dicta compositio cum Camera Apostolica, & quilibet Clerus soluit singulis semestribus compositionem; ut post mortem cuiuslibet, quæ Clerus perceperit, & acquisuerit intuitu beneficii, & Ecclesiæ, ac incorporauerit, ad suam dispositionem pertineant, & cui libuerit, relin-

relinquere valeat, & Camera Apostolica non apponat manus, nisi in casibus expressis in dicta concordia; exactio tamèn reddituum, seù fructuum beneficiorum debet esse facta tempore debito; nam si beneficiatus antè tempus collegisset fructus ciuiles, tunc debitor soluens antè tempus non liberatur, & ubi fit spolium intrat Camera. *Novar. in sum. Bulla p. 1. tit. de beneficiorum fructibus num. 4.*

Cum verò Beneficiatus diem suum obit extremum fructibus maturatis à solo separatis, seù collectis, nondum tamen exactis, seù in horreum congregatis, seù non cum alijs bonis commixtis, & incorporatis (loquor de naturalibus, & industrialibus) tunc plerique Doctores tenent hos fructus beneficium ad heredes suos transmittere, & ad ipsos iure communi attento, spectare, quia sufficit à solo esse separatos. *Glos. in cap. si propter verb. primi anni de rescriptis in 6. ibique Geminian. num. 9. Francus num. 5. & idem Franc. in cap. presens num. 11. eodem titulo de rescriptis in 6. Anan. in cap. fin. de peculio Clericorum sub num. 7. Duran. dec. 304. num. 2. Covarruias variarum lib. 1. cap. 15. Viuian. de Iure patronat. lib. 14. cap. 8. n. 6. & 7. Tondatus tom. 2. lib. 3. cap. 164. n. 17. Reg. de Marin. resolution. tom. 1. cap. 152. n. 14. Rota diuersorum par. 1. Bellectus disquis. Cleric. par. 1. tit. de bonis Clericorum §. 16. Lotterius de re beneficiaria lib. 1. q. 44. n. 23. Causalcan.*

dec. 44. Ferretus conf. 171. lib. 1. Thesaur. dec. 143. Petrus Barbosa in l. diuortio 2. p. sub n. 57. Augustinus Barbosa allegat. 117. de potest. Episcop. n. 6. Antonellus de tempore legali lib. 1. cap. 47. num. 10. qui omnes docent obseruandam esse in hoc casu dispositionem text. in l. defuncta, ff. de usufructu; & probant, quia Beneficiatus æquiparatur usufructuario; mortuo autè usufructuario fructus naturales, seù industriales, qui scilicet semel in anno percipiuntur, si fuerint percepti, spectant ad eius hæredem iuxta dispositionem claram dicti text. in d. l. defuncta, et l. in singulos in fin. ff. de annuis legatis. l. si usufructuarius, ff. quibus modis usufructuarius etc. et in §. is verò instit. de rerum diuisione. Aponte conf. 100. Surdus conf. 227. à n. 22. lib. 2. Castillus de Sotomaior de usufr. cap. 77. n. 2. qui multos citat Antonell. de tempore legali lib. 1. cap. 47. n. 5. Petr. Barbosa in d. l. diuortio 2. p. à n. 22. cum seq. ff. solut. matrim. fructus autem percepti dicuntur, cum fuerint à solo separati, etiam si in horreum non fuerint reconditi; sufficit enim, vt sint a solo separati. l. si usufructuarius, ff. quibus modis usufructus amittatur. Cephal. conf. 181. Petrus Barbosa d. l. diuortio 2. p. n. 26. Castill. de Sotomaior. d. c. 77. n. 10. Antonell. d. lib. 1. cap. 47. n. 7. debent tamen esse separati factò hominis, idest ipsius usufructuarij; alias si casu fuerint separati, tunc oportet, vt exigat cum effectu, & in horreum seruet. Bar. bosa,

bofa, Castell. Antonell. et alij locis citatis.

Et idem dicunt in afflictibus, seu responsionibus, quæ soluuntur pro fundis, seu agris locatis, cum scilicet soluitur afflictus, seu responsio ratione fructuum, ut cum usufructuarius moritur fructibus perceptis per colonum, afflictus, seu præstatio debita per colonum ratione fructuum, debeat heredibus usufructuarij, etiamsi usufructuarius moriatur nondum cesso die solutionis iuxta dictum textum in *l. defuncta*, quia in his præstationibus non habetur ratio illius temporis, quo redditus in pecunia pro fructibus solui debet, sed illius temporis; quo fructus percipiuntur, latissime *Petrus Barbosa loco cit. a num. 22. cum seq. Castell. de Sotomaior. d. cap. 77. a num. 20. cum seq. Tondutus tom. 2. par. 3. cap. 164. n. 8.* Et quamvis *Hondedeus loco cit. Durandus dec. 20. Antonellus d. cap. 47. num. 4.* & alij dixerint esse diuidendos pro rata, attamen *Castillus* dicit hos *DD.* sic asserentes esse deceptos; & è contrario, si moritur fructibus non perceptis à colono, nihil ad heredes transmittere. Vide dictum *Castillum.* quod etiam in beneficiato locum habere dixerunt, qui ad instar usufructuarij, si moriatur fructibus perceptis à colono in fundo conducto, afflictus, qui debetur pro fructibus, ipsisque correspondens, transmittit ad heredes, etiamsi dies solutionis non aduenerit, quia habetur respectus ad fructus per-

ceptos, pro quibus soluitur afflictus, seu pensio in pecunia, non autem ad diem solutionis; præter alios *Spada conf. 34. num. 2. tom. 3. Lotterius d. quest. 44. n. 24. et 25.* qui multos citat per *Text. in d. l. defuncta.*

Vice autem versa, etiam attentio iure communi, hos fructus maturatos à solo scilicet separatos, non tamen adhuc exactos, seu nondum commixtos, cum alijs bonis, illisque non incorporatos, non ad heredes beneficiati, sed ad successorem in beneficio spectare, probari potest ex *Canon. conuenior. 23. qu. 7. ex cap. relatum il secondo de testamentis, & cap. quia sæpe de electione. Glosa in cap. presenti verb. reseruari de officio ordinarij in 6. & cap. 1. de solutionibus in verb. prædecessoris. Calderinus conf. 2. n. 2. de peculio Clericorum. Hondedeus loco cit. n. 34. Gigas de pensionibus q. 52. Couarruias in cap. cum in officijs n. 4. de test. Iason. conf. 75. Rota in d. decisione, penes Marches. fol. 424. et in Papien. fructuum 26. Aprilis 1624. coram Reombaldo penes Rubicum par. 4. 10. 3. dec. 529. & p. 10. recent. dec. 153. n. 3. & 5. & apud Eminentiss. Octobonum dec. 231. n. 2. neque habere locum dispositionem dicti textus in *l. defuncta*, quia hæc loquitur de usufructuario, & eius heredibus; Beneficiatus autem, licet in vita usufructuario æquiparetur; attamen in morte vsuario similis est, qui non poterit disponere de fructibus beneficij ad fauorem heredum; ita express-*

presè dicit *Rosa in alleg. decis. penès Marchesanum.*

Attenta autem Constitutione Iulij III. *Cum sicut nobis*, hoc est indubitatum, vbi scilicet non sunt
 45 Collectores: nam Iulius III. in dicta sua Constitutione requirit commixtionem, & incorporationem cum alijs bonis, ad hoc vt beneficiorum fructus, & redditus transmitti possint ad hæredes, cõ-
 46 mixtio enim vera tunc censetur, quando discerni non potest vnde fructus peruenerunt, vt diximus ex dicta *decisione penès Marchesanum n. 2.* in qua etiam decisum fuit Bullam præfatam Iulij III. loqui de omnibus fructibus, & pecunijs quacumque causa, vel occasione debitis, & quando fructus
 47 naturales conuersi sunt in ciuiles idem dicendum esse de ciuilibus, ac de naturalibus per *text. in l. diuortio, ff. soluto matrimonia*, & sicuti si Beneficiatus dimisisset fructus naturales penès colonum, nec illos bonis suis commiscuisset, vel incorporasset, esset locus Bullæ; ita etiam in hoc casu, quando ipse beneficiatus non exegerit affictus sibi debitos occasione dictorum fructuum, vt videre est dictam decisionem in *d. n. 3.* Attenta ergo dicta Constitutione indubitatum
 48 est, quod quando fructus non sunt realitè exacti, & in horreum congregati, siuè non sunt cum alijs bonis commixti, licèt sint maturati, & à solo separati (licet tunc de iure dicantur percepti) non spectant ad hæredes beneficiati,

sed ad successores in beneficio, vbi non sunt Collectores, vt expressè dicitur in *d. decis. penès Marchesanum, & in d. decis. 529. penès Rubens in loco cit. & 153. par. 10. Recentiorum*, & declarauit ipsemet Iulius in motu proprio, *Cum autè*, nam tunc spectant ad Cameram, vt dicemus infra, & in his terminis loquitur *Novarius loco citatum, 1.*

Hoc tamen non habet locum, 49 vbi contraria extaret consuetudo, scilicet, vt hi fructus inexacti, maturati tamen, & à solo separati spectent ad hæredes. *Rota apud dictum Eminentissimum Octobonum in d. dec. 231. n. 3.* vbi aliæ decisiones Rotæ allegantur, prout est in Hispania, vt dicitur in eadem *decif. num. 6. & 7.* ac etiam in Regno
 50 Galliæ, in quo omnes fructus sic maturati ad hæredes transmittuntur, nec in illo Regno adsunt spolia. *Tondutus dicto cap. 164. n. 1. cum seq.*

Hæc in quantum ad fructus naturales, seu industriales; in quantum vero ad fructus ciuiles dicunt
 51 quamplurimi Doctores hos diuidendos esse pro rata temporis inter beneficiati mortui hæredes, & successorem in beneficio. *Honde-deus in d. conf. 85. suè 86. n. 31. et 34. Tondutus in d. cap. 164. n. 11. & alij*, ad instar etiam usufructuarij, qui si moriatur fructibus ciuilibus non exactis, hos transmittit
 52 pro rata temporis ad hæredes, *Franc. dec. 79. latè Castillus in alleg. cap. 77. et 78.* etiamsi dies so-
 lu-

lutionis nondum advenerit, ut ex multis firmat idem *Castillus*. At *Lotterius in d. qu. 44. num. 30.* dicit respectu fructuum civilium, eos, quorum dies solutionis tempore mortis iam advenerat pertinere ad hæredes; reliquos verò ad successorem citat *Calderinum, Couarruiam, Tiraquellum, & Hondedeum*, quos sequutam fuisse *Rotam in d. dec. 178. num. 2. par. 2. recent.* & idem dicendum dicit *Lotterius de naturalibus, vel industrialibus*, qui 53 quotidiè percipiuntur, ut sunt herbagia hortorum, vecturæ navium, & similia.

De pendentibus autem fructibus quid dicendum, nunc videndum est. *Couarruias d. lib. 1. variarum cap. 15. num. 12.* tenet, quod in illo anno, quo Clericus moritur, omnes fructus etiam pendentes 54 pro rata spectant ad hæredes beneficiati, & hoc æquius, & iure veriùs existimat, quia fructus dantur pro oneribus beneficii, & ideò pro 55 rata diuidendi sunt. Hanc etiã sententiam tenent *Garfia de benefic. par. 1. cap. 1. num. 96. Gutierrez Can. q. c. 33. Molina de primogenit. cap. 11. num. 4. Sarmient. lib. 4. c. 6.* & hanc observandam omninò dicit *Castillus de Sotomaior. de usufructu cap. 79. per totum.*

Contrariam sententiam tenent 56 alij, scilicet hos fructus pendentes, Beneficiatum morientem nullo modo transmittere ad hæredes, sed spectare ad successorem in beneficio, *Calderinus in cons. 2. de peccat. Clericorum, Cauiscalanus, Thesau-*

rus, Joseph Ludovicus, Vivianus, Regens de Marinis, Petrus Barboja, Bellettus, Lotterius loco cit. qui dicit, etiamsi instaret recollectio, & alij in locis citatis, ad instar usufructuarij, qui fructus pendentes, 57 dum moritur non transmittit ad hæredes per dictum *textum in l. defuncta sæpè citat.* à contrario sensu, & latè defendit in usufructuario ipse *Castillus in sæpè cit. cap. 77. n. 20. 21. & 22.* ibique multos citat Doctores: Fundamentum autem huius sententiæ est clarum, quia Beneficiatus percipit fructus Ecclesiasticos ratione tituli; hic autem morte finitur, antequam cedat dies solutionis, & ideò pendentes 59 nullò modo potest ad hæredes transmittere, quia scilicet titulus iste, quo percipere poterat fructus expiravit per mortem; at hoc est hodiè indubitatum post præfatam Cõstitutionem Iulij III. nam hac attenta, omnes fructus 60 pendentes spectant ad successorè in beneficio, vbi Constitutio hæc recepta est, & non ad sunt Collectores.

Iure etiam inspecto communi, dum diem suum claudebat extremum Beneficiatus pro fructibus non exactis, & pendentibus ponebatur Æconomus, qui colligebat hos fructus, & illos futuro Successori tradere tenebatur, de qua re habemus multa iura canonica, præsertim canonem *illud. 12. q. 2.* vbi *Glosa in verb. Æconomi. cap. cū vos de off. ordinarij cap. præseni eod. ut. in 6. & alibi Lotterius de re benefi-*

neficiaria lib. 2. quest. 34. num. 21.

In Regno autem nostro attentis Constitutionibus prænaratis
 62 Summorum Pontificum, praxis est, quod omnes fructus inexacti, & non incorporati, siue non commixti, licet maturati, & à solo etiã separati, ac omnes fructus ciuiles etiam si dies cessisset solutionis, dummodo realitèr non fuerint exacti, spectent ad Reuerenda Cameram Apostolicam, vt patet expressè ex dictis Bullis, præsertim ex motu proprio Iulii Tertii, *Cum autem*; Et ex Bulla Sixti Quinti. *Rota in dicta Decisione 153. n. 3. Viuiano, de Marinis, et aliis, & eo magis pendentes fructus à die*
 63 vacationis usque ad possessionem spectant ad Cameram, ut in dicta Constitutione Sixti Quinti expressè caveretur, *Rota penès Rubicum par. 4. tom. 1. dec. 237. Lotterius lib. 2.*
 64 *quest. 34. num. 21.* Immo, ut caveretur in eadem Bulla Sixti Quinti, fructus, qui nõ sunt percepti tẽpore vacationis, & adhuc sũt pendẽtes tẽpore possessionis etiam pro rata spectant ad Cameram iuxta anni computationem, quam fa-
 65 cit *Quaranta in Sum. Bullar. verb. spoliũ.* & iuxta instructiones Reuerendæ Cameræ Apostolicæ.

Est verò notandum, quod in quam plurimis Ecclesiis Cathedra-
 66 dralibus huius Regni Neapolis Dignitates, & Canonicatus non habent præbendas distinctas, sed ex omnibus redditibus fit una massa, quam communem appellat, & hæc diuiditur inter Canonicos

in fine anni habito respectu ad onus Missarum, & ad interessentiam in Diuinis Officiis, cum tota dicta massa in his consistat, si quis Canonicus moriatur antequam fiat integra distributio, portio, quæ remanet non spectat ad Ca-
 67 meram, quia distributiones inter fructus beneficii non computantur. *Maranta resp. 18. n. 51. tom. 1. in puncto. Redoanus de Spoliis quest. 1. num. 27. vers. ulterius. Nouar. in Sum. Bullar. par. 2. tit. de Spoliis Clericorum n. 8. & ego obtinui pro Cathedrali Bisacien: ita istæ enim distributiones quotidianæ sunt stipendia diurni laboris, & licet diuidantur in fine anni, attamen semper verũ est, quod ratione Diuini seruitij singulis quibusq; diebus in Ecclesia præstiti, non autem mestruum, vel hebdomadalis, assignantur, & adscribuntur; nec dilatio in exigendo sustulit obligationem contractam à die præstiti seruitij, & idè ad hæredes transmittuntur. *Moneta de distrib. quotid. par. 3. qu. 3. à num. 20. Paris. consil. 33. num. 22. lib. 4. Rota in Mediolanensi pens. 27. Iunii 1646. coram Bichio n. 14. penes Tondutum post tract. de Pens. 91. in ord. & in eadem coram olim Eminentiissimo Corrado 11. Decembris 1647. num. 1. & 5. penes eundem Tondutum 96. in ordine.**

In quantum vero ad Episcopos, iure communi attento, de illis, quæ intuitu Ecclesiæ acquirunt certum est quod non possunt disponere; de patrimonialibus

Z bus

bus verò, & aliundè quæsitis bene possunt disponere, & hoc est extra controversiam, & patet ex toto titulo *extra de testamentis*, & ita observatur in praxi. In Regno autem nostro Neapolitano, mortuo Episcopo, Camera Apostolica incamerat omnes fructus maturatos, siue industriales, siue Ciuiles, siue exactos, & incorporatos, & commixtos, siue inexactos, & quidquid in domo Episcopi, vel alibi de mortui Episcopi bonis inuenitur, quia Episcopi non sunt compositi, sicuti cæteri Cleri, & ò vtinam essent transacti, & compositi; quoniam expediret pro bono publico pro salute animarum, ac pro maiori utilitate Camere Apostolicæ, cum de spoliis Episcoporum minima pars ad ipsam perveniat: Nam cū Episcopus infirmatur ad mortē, eo semimortuo eius bona dissipari, & dilapidari incipiunt, & qui plus potest capere, capit; bona relicta etsi pretiosa, tamen vilissimo pretio postea venduntur, vel ceduntur ei, qui facit compositionem. Ex pecunia cæterum retracta ex bonis, deduci debent debita salaria pro Commissario, qui facit spoliū pro dietis vacatis. Item & emolumenta debita aliis Ministris, & spoliū reducitur ad nihilum. Faceo cæteras fraudes, quas solent facere Commissarij spoliatorum, sed hodiè difficialiter Commissarij committunt fraudes ex vigilantia, & prudentia Illustrissimi, & Reuerendissi-

mi D. Marci Antonij Vicentini Episcopi Fulgitanen. dignissimi huius Regni Nuntij purpura metissimi; nam multos, quos in fraude invenit, punivit, privavitque Officio. Ideò ad tollēdas has fraudes, & pro salute Animarum expediret compositionem hanc facere, sicut pluries tentatum; & pro ea facienda vigent omnes illæ rationes, quæ iustè, & sanctè moverunt Animum Sixti Quinti S. M. ad faciendam compositionem cū Cleris. Testor Deum omnipotentem, nullam me habere in hac re animi passionem, quia nec cumulo, nec cumulandi occasionem unquam habui, cum vix redditus Ecclesiæ, quam reliqui, & huius Policastri, ascendunt ad ducatos sexcentum monetæ Regni, & ideò nihil, vel valdè parum Camera Apostolica in mea morte inveniet spoliū, quia dietim vivo.

Camera igitur Apostolica accipit omnia bona Episcoporum mobilia, fructus incorporatos, pecunias, & quæ reliquit Episcopus, quia præsumit fuisse acquisita intuitu Ecclesiæ: quæ verò Episcopus antequam accessit ad Episcopatum inventariaverit, excamerat neque apponit manus ad patrimonialia ut dixi. Item exigit omnes fructus qui maturantur Sede vacante, & pendentes tempore possessionis Successoris Episcopi dividit pro rata temporis iuxta ea, quæ supra de beneficiis diximus, & in rata, quæ spectat ad Camera solet semper compositionem face-

facere cum moderno Episcopo, nisi adsint debita pensionum, quia tunc cum agatur de interesse partis non solet componere.

In Episcopatibus verò, qui prouidentur ad Regis nostri Catholici præsentationem, licet Camera Apostolica faciat spolium in bonis, quæ reperiuntur penès Episcopum tempore mortis; attamen pro pendentibus ponit æconomum, qui colligit fructus, & conseruat pro successoribus, prout de hac praxi testatur etiam *Regens de Marinis in d. cap. 152*. In Regno verò Galliæ fructus, Sedibus Episcopalibus vacantibus, accipit
75 Rex iure Regaliæ, sed non in omnibus Ecclesiis.

Solet Camera Apostolica, siue Ministri Reuerendissimæ Nuntiaturæ huius Regni soluere, & satisfacere debita mortui Episcopi, cum fuerint facta in iure Ecclesiæ, quæ verò non in iure Ecclesiæ, non satisfacit. Hæc praxis multis Doctoribus huius Regni visa est durissima, & occasione quamplurimorum congressuum mecum factorum eam detestati sunt; & aiebant, quod Camera Apostolica succedit in bonis defuncti Episcopi loco hæredis; hæres autem tenetur ad defuncti debita; atque hæreditas dicitur
76 deducto ære alieno. Item Canonnes iubent ex bonis Ecclesiasticis solui debita contracta à beneficiato, ut diximus supra ex *cap. peruenit de solui*. Ecclesia insuper est cultrix Iustitiæ, ius autè etiam

naturæ, iubet unicuique reddendum quod suum est. Insupèr, & leges humanæ prohibent quempia locupletari cum aliena iactura, prout esset hic casus. Nam Camera Apostolica locupletaretur cum iactura illorum, qui pecuniam mutuarunt, vel bona sua tradiderunt Episcopo defuncto pro necessitatibus proprijs. Demùm aiebant, quod esset hoc tollere commercium humanum, quia nullus fidem præstaret Episcopis, nec cum eis aliquid ageret, & eos deterioris conditionis efficere, & quis plus fidem præstaret Carnifici, quàm Episcopo, ac multa alia subiungebant: quibus ego res
78 pondebam, quod hæc praxis fundatur in præsumpta fraude, quam solent adhibere Episcopi, debita contrahendo fraudulentè, & sic illudere Camera Apostolicam, & ità expressè determinauit in beneficiatis Iulius Tertius in suo
79 motu proprio, *Dudum ibi, & occasione ipsorum beneficiorum contractorum*, & considerauit etiam Pius Quartus in Constitutione octaua, de qua etiam supra. Replicabant illi, & dicebant, quod cum fraudulentè facta sunt debita, bene quidem, quod Camera non satisfaciat; quia fraus nemini prodesse debet; at cum debita vera sunt, & realia, & facta ex necessitate, quam passus est Episcopus, quia scilicet redditus nondum erant maturati, & ipse indigebat, quare Camera Apostolica soluere recusat? Bulla autem, seu motus pro-

80 prius Iulij Tertij; præterquam quod in fraude præsumpta fundatur ut legitur ibi expressè, loquitur de Successoribus in beneficijs, qui cum non succedant in omnibus, sed dumtaxat in fructibus non exactis, non debent soluere debita, nisi illa contracta sint occasione beneficiorum; at in casu nostro diuersam esse, dicebant, rationem, quia Camera succedit in omnibus bonis Episcopi defuncti. Ideò nõ videbant ex quo titulo iustificare possent hanc praxim, in casu scilicèt, quod debita sunt vera, & ex iusta causa facta, & non fraudulenta, & allegabant *Decis. Rota 14. de probat. in nouis. Farinac. dec. 114. Nouar. in sum. Bull. tit. de spolijs Clericorum num. 12. p. 1.* Adduxi quamplurimas alias rationes, unicam tamen efficaciorē reputaui, quod hæc omnia iudicio S. Matris Ecclesiæ, eiusque censuræ relinquenda sunt, prout ego omnia sub dicto iudicio

81 semper relinquo, nec sapere plusquam, oportet, debemus: Certum est, quod Camera soluit, prout debet stipendia seruorum, Vicarij, cum ille non percipit emulumenta Curie, Medicorum, & Aromatarij, ac etiam relinquit Capitulo viginti quinque ducatos, pro funere scilicet, candelis, & alijs iuxta *resol. Ricci p. 3. resol. 428. & 429.*

Ego verò, qui minimus sum in domo Patris mei audeò consulere fratribus meis Episcopis, ne

82 pecuniarum sint cumulatōres;

ad quid enim has cumulamus nisi ad perdendum? quandoque enim oues mugemus, pauperes fraudamus, nostris corporibus necessaria subtrahimus, & animabus proprijs æternos cruciatus paramus, & quæ diu cumulata magna industria fuerunt post obitum nostrum in momento temporis, in ictu oculi, Deo sic iustè permittente, dilabuntur; meliùs, & tutius est, ut quæ nobis annuatim supersunt in pios erogemus vsus, & si cum habemus consanguineos vel domesticos pauperes, illos, attenta eorum paupertate dietim subueniamus, nec pro eis pecuniam paremus, quia forsàn eueniet casus, quo nec ipsi cumulatam pecuniam habebunt; aliquando etiam Nos diabolus inducit ad pecuniam cumulandam, & ea vititur suggestionē, quia ad maiorem dignitatem promoueri possumus; at hæc est aperta fallacia, & insania. Primo quia omne hoc dependet à Dei nutu, quod, & Seneca, gentilis quamuis Philosophus, falsus est, dum in *Epist. 31.* ita scripsit. *Deus ille maximus, potentissimusque ipse vehit omnia, vbi Glosa Iusti-Lipsii ait. Et sanè ipse Auriga, ipse currus, ut ita dicam, est, quo machina hæc mundi vehitur, ac sustentatur:* Portat enim ipse omnia verbo virtutis suæ; & cum Deus vult non est necessaria pecunia; nam ipse aperit viam, & disponit omnia iuxta suam voluntatem; & cum Deus non vult nec valor torius mundi quidquam

prodest, & quando Deus dat maiores honores, tribuit etiam modum ad sustentandum talem Dignitatem. Secundo quia experientia comprobatum est, nullos Episcopos, aut ferè paucissimos in Regno nostro, qui non sunt in actuali seruitio Sæctæ Sædis Apostolicæ ad maiores dignitates ascēdisse, cum enim quis accipit Episcopatum in Regno, quisquis sit, dicat, hæc est requies mea. Ad
 85 summum potest prætere mutacionem ad meliorem Ecclesiam, sed hæc etiã mutatio rarò euenit. Qui prælaturas magnas desiderat Urbem colat; in illa enim quotidie cernuntur miracula: sicut etiam consilere audeo ne magnam, &
 86 superbam suppellectilem habeat, neque ex his existimationem vindicent; *Dis similes enim esse nõ vulgò, sciat, qui inspexerit propius, qui domum intrauerit nos potius miretur, quam suppellectilem nostram,* scripsit idem Philosophus gentilis Seneca in *Epist. 5.* hæc enim suppellectilis, quam caro pretio emimus, quàm vilissimo distrahetur.

Redditus autem omnes Ecclesiasticos quorumcumque beneficiorum, Abbatiarum, Commen-
 87 darum maturatos, licet qualitercumque inexactos S. R. E. Cardinales ad hæredes transmittunt vigore indulti eis concessi à S. M. Clementis Noni, prout supra notauimus.

Secundus modus vacationis est per resignationem, quæ dupli-

88 citè fieri potest, vel simpliciter, vel ad fauorem. Et primo discurrendum est de fructibus beneficiorum vacantium per simplicem resignationem; deindè per resignationem ad fauorem. In quantum ad beneficia minora, cum beneficiatus resignat beneficiũ simpliciter in manibus Sanctissimi,

89 omnes fructus naturales, & industriales, & ciuiles, quos exegerit, & incorporauerit antè resignationem, extrà controuersiam, suos facit; maturatos autem naturales, & industriales à solo separatos suos facit usque ad diem resignationis admittæ. *Glosa in c. si propter verb. primi anni de rescriptis in 6. Rota p. 2. recent. dec. 278. apud Caualerium*

90 *dec. 104. n. 5. & apud Pacificum de Salvia dec. 225. Ludouicus dec. 33. Antonellus de tempore legali lib. primo cap. 47. n. 15. per text. in l. defuncta de usufr. Et consensit Spada sess. 34. n. 6. tit. 3. dum dicit, quod fit diuisio pro rata fructuum perceptorum, & allegat*

61 *Textam in l. usufructuarius ff. quibus modis usus fructus amittatur, & tam in d. decis. 278. recent. quàm in d. 104. apud Caualerium ampliatur etiam si fructus essent locati, & dies solutionis affectus eueniret post resignationem, seu si nondum cessisset dies tempore resignationis, fructus autem collecti, quia de tali affectu, seu pretio locationis, quod debetur ratione fructuum idem iudicatur ac de fructibus, quorum loco affectus subrogatur, & sic non considera-*

tur

DE RECTA DISTRIBUTIONE

92 tur dies solutionis affectus, sed potius tempus perceptionis fructuum, pro quibus soluitur affectus. Sequitur *Hondedeus d. consil. 85. n. 13. 20. § 23. Spada consil. 34. n. 2. tom. 3. & notauimus quoque supra.*

Tondutus autem tam in *d. cap. 164. n. 13. & in tract. de pensionibus cap. 27. n. 14.* requirit ut Resignans referuet sibi expressè fructus maturatos sibi debitos usque ad diem resignationis admittæ; alias non faciet suos decursos, quia per resignationem abdicat à se omne ius, & possessionem, & extincto titulo non potest 94 test facere suos, & censetur tunc remisisse fructus successori, nec idem est hic casus resignationis, ac mortis, quia in morte nullus actus positius interuenit sicut in resignatione, & ità etiam *Lotterius quest. 44. n. 33. Frances de Eccles. Cathedral. cap. 11. n. 10. § 11. & ni fallor dicitur in d. dec. 278. p. 2. recent.*

96 Et quod Resignans simpliciter post datum consensum, & resignationem admittam, non possit amplius percipere fructus alioquin sibi debitos usque ad diem resignationis, quia admittam resignatione perdit titulum, & possessionem, & cum non sit neque dominus, neque possessor, impossibile est fructus percipere, Docuit *Parisus de resignat. fol. 1. quest. 6. à num. 10. usque ad 20.* ubi multos allegat, & etiam *Garcia de benef. p. 2. cap. 1. n. 126. & Lot-*

terius loco citato, neque tunc diuidendi sunt pro rata. *Petrus Barbosa in l. diuortio 2. par. n. 44. cum seq. qui citat Parisum consil. 143. num. 18. lib. 4. Grab. conf. 192. § 194.*

97 Pendentis vero fructus naturales, & industriales, iure communi attento, ad Successorem in beneficio spectant, sicuti in casu obitus, ut supra diximus: in punto *Rota apud Cavalerium d. decis. 104. num. 2. § 3. Joseph. Ludouicus dec. 33. Antonellus de tempore legali lib. 1. cap. 47. n. 15. ead. Rota apud Pacificum de Saluano dec. 225.* propter rationem nupèr traditã, quia Resignans post admittam resignationem abdicauit à se omne ius, & dominium, quod habebat in beneficio, atque etiam possessionem civilem, & naturalem, & habetur tamquam mortuus, & idè non potest ampliùs percipere fructus.

98 Quoad fructus verò civiles, prout sunt census, pensiones domorum, Molendinorum, & huiusmodi naturæ, si dies solutionis já cesserat tempore resignationis idem est ac de naturalibus, et industrialibus maturatis: Si vero dies solutionis non cesserat tempore admittam resignationis, iure etiam attento communi, spectant ad Successorem in beneficio. Ità decedit expressè *Rota* tam in dicta decisione 278. par. 2. recent. num. 2. quam apud *Cavalerium d. decis. 104. num. 2. § 3. Antonellus, & alii nuper citati*, quia ut dictum est

est

est per resignationem abdicatum est omne dominium, ius, & possessio à resignante, & ideò idem dicendum est de jis fructibus, ac de naturalibus, & industrialibus non maturatis. Et licet fructus ciuiles quotidie incipiant deberi iuxta
 99 doctrinam Baldi in l. filiusfamilias §. apud Marcellum de legatis primo, & Aretini in l. diuortio ff. sol. matr. tamèn in dicta decis. 278. dicitur, quod Dominis visum fuit, quod cum antequam cederet dies solutionis fructuum ciuiliu actio nõ sit orta; Resignans autem actionem orituram extinserit abdicando ius domini, & possessionis per resignationem voluntarie non rescruato iure quoad fructus præteritos, censetur totum ius remissum per doctrinam Bartoli l. fin. §. fin. C. de iure fisci. Pal. dec. 14. lib. 3. & latius in d. decisio
 100 sione 278. Patet ergo ad litteram, quod in d. dec. 278. nulla facta fuit differentia inter fructus naturales, & ciuiles, cum tempore resignationis non sint maturati, licet aliqui scripserint, quod in d. decisione fiat hæc differentia, sed legenti patet contrarium. Sit ergò, quod resignans fructus exactos, et incorporatos suos facit, maturatos, non exactos, et ciuiles pro rata suos facit, si expressè sibi refer
 101 uaverit, &c. Non tamen me latet Hondedeum d. consil. 85. n. 8. & 17. Sponda in cons. 34. tit. 3. n. 2. & n. 3. vers. quatenus, docere fructus ciuiles pro rata diuidendos inter Antecessorem, & Successo-

rem, sed meum iudicium Sacræ Rotæ submitto semper.

In resignatione autem conditionali, siue ad favorem, dicit Parisius in dict. quest. 6. quod multæ
 102 sunt opiniones, & quatuor ipse refert ibi; tamen ipse num. 38. tenet, quod fructus debentur resignanti usque ad diem præstiti consensus, & ab illo die incipiunt deberi resignatario, ad quem etiam spectare dicit, in num. 80. omnes pendentes, non admissa opinione Couarruias lib. 1. cap. 15. dicentis pro rata distribuendos. Solorzanus autem de iure Indiarum lib. 3. cap. 5. num. 46. & lib. 4. cap. 15. Frances de Eccles. Cathedr. cap. 11. nu. 9.
 103 docent, quod facta resignatione ad favorem, omnes fructus spectant ad illum, ad cuius fauorem facta fuit resignatio.

Tondutus autem in d. cap. 164. num. 14. existimavit fructus pro
 104 rata diuidendos usque ad tempus acceptationis, quia non antea resignans amittit ius in beneficio. Et ita quoque Lotterius d. qu. 44. num. 3. & citat Gabr. cons. 192. nu. 1. et 2. et Rota d. dec. 278. n. 7.

Idem tamen Tondutus de pensio. cap. 27. scripsit deberi fructus resignanti usquequo resignatarius in possessionem fuerit immisus, quia in hac resignatione conditionali, siue ad favorem nunquam resignans amittit ius in beneficio, nisi immisus fuerit in possessionem resignatarius, & iussèper in resignante remanet, donec perfectè acquiratur resignatario, & la.

& latè scripsi in primo meo tractatu de exequutoribus literarum Apostolicarum p. 1. cap. 14. & ita quoque sentit *Ansonellus* de tempore legali lib. 1. cap. 47. n. 16.

Attentè autem sunt consideranda verba dictæ dēcisionis 278. 106 dum dicit, quod per resignationem volūtariam abdicavit à se resignans omne ius; nam Sacra Rota semper fecit distinctionem inter actum necessarium, nempe obitū, & actum voluntarium, qui fit per resignationem, translationemque ut infra, ut legitur in dēcisione apud *Cardinalem Puteum* lib. 3. dec. 14. & quamvis hanc distinctionē impugnaverit *Hondedeus*, et *Spada* 107 locis citatis, & tamen huiusmodi distinctionem latè defendit *Tōdurus* in dict. cap. 27. à nu. 10. cum seq. de pensionibus, & ita quoque tenet *Lotterius* locis citatis nu. 31. 32. et 33. *Frances de Ecclesia Cathedrali* cap. 11. num. 10. et 11.

Eisdem doctrinis, & rationibus resolvendum est de fructibus in permutationibus, quoniam per 108 mutatio est reciproca resignatio ad favorem alterius permutantis; & ita permutatur beneficium, ut fiat alterius.

Hæc in quantum ad Theoricā, & iure communi attento; iure autem speciali Constitutionum Romanorum, Pontificum, & in Regno nostro Neapolitano in quantum ad redditus incorporatos idē est iudicium, ac cū vacat per obitum; in quantum verò ad inexactos dicit *Parisus* in dict. lib. 1. qu.

6. num. 10. quod ad *Cameram* spectant fructus inexacti vsque ad diem, quo resignatarius, seu provilus accipit possessionem: Multi verò dixerunt Cōstitutiones Apostolicas in hac materia editas, quas supra retulimus non habere locū 110 in resignationibus, & translationibus (ut diximus) illas enim tanquam exorbitantes, & iuris communis correctorias, loquētes in casu obitus, non esse extendendas de casu ad casum, *Hondedeus* d. conf. 83. n. 37. *Spada* d. consil. 34. sub num. 7.

Insuper in Bulla Pij IV. expressè exceptuatur casus resignationis 111 ibi (præterquā per cessum) quod mihi dicendum de iure videtur; est, in resignationibus ad favorē fructus omnes dividendos esse inter resignantem, & resignatarium, ac 112 *Cameram* Apostolicam nullos fructus de iure prætere posse, quia Camera intrat pro fructibus, quando contingit vacatio beneficij, ut patet ad sensum in Constitutionibus antea adductis, sed nulla consideratur vacatio in resignationibus ad favorem; saltem, si contingit, est momentanea, ut firmavimus cum Sacra Rota in dicto tractatu de exequutoribus literarum Apostolicarum in cap. 14. num. Ergo si non contingit vacatio, neque intrat Camera pro 113 aliquo interesse. In resignationibus autem simplicibus, quia verè contingit vacatio quo vsque Sedes Apostolica provideat, tūc fructus illi, qui de iure vacationis per-

cipiuntur, vel qui non fuerunt percepti à resignatore, nec sibi eos reservavit expressè, spectant ad Cameram Apottolicam, sicuti rata pendentium, vt diximus de obitu, etiam vigore Constitutionis Sixti V. & ità observat Nuntiatura Apostolica huius Regni, & dicunt Ministri, ex eo quia Sixtus V. reservavit omnes fructus beneficiorum vacantium in hoc Regno. Nā cū beneficia vacāt per resignationem verè dicuntur vacare: ergo intrat Camera Apostolica, & ex eo etiam, quia attendit Bulla Pij Quarti 3 2. & Pij Quinti 26. omnium beneficiorum reservatorum in Italia, & præsertim in Regno omnes fructus à die vacationis vsque ad diem provisionis spectant ad Cameram: sed cum beneficium resignatur in manibus Papæ fit reservatum, & affectum; ergo illius fructus inexacti, & pendentes spectant ad Camerā. Sed advertite, quod tam in Constitutione Pij IV. 3 2. quàm etiā Pij V. 26. (vtraque incipit *Cupientes*) expressè exceptuatur casus resignationis ibi *præterquam per cessum*. At per Bullā Sixti V. 90. videtur, quod generaliter sit, & cōprehendat omnem casum vacationis secundum intelligentiam aliquorum, sed de hac Bulla fusiùs infra.

Hæc, quæ diximus rupèr, procedunt in casu, beneficiorum minorum resignationis; In quantum verò ad Episcopatus in primis notandum est, quod in his non solet regularitèr admitti resignatio ad

114 favorem, sed libera in manibus Sanctissimi, & ad summum conceditur S.R.E. Cardinalibus, vt scilicet possint resignare Ecclesias Cathedrales ad favorem, & meis temporibus sub Pontificatu Innocentii Decimi fuit admissa resignatio quon. Eminentissimi Cardinalis Capponii Episcopi Ravennatis ad favorem Illustrissimi Turregiani Clerici Cameræ cum pensione eventuali ad favorem Excellentissimi Principis Camilli Pamphylii. Et cum esset præmortuus Innocentius X. fuit disputatum, an locus esset reservationi dictæ pensionis, ex quo eventualitas non successerat tempore Innocentii, qui consensit eventualitati, & ego Romæ degens scripsi pro Illustrissimo Turregiano. Item qu. Eminentissimus Petrus Carafa resignavit Episcopatum Tricaricensem ad favorem q. Illustrissimi Petri Aloysii Carafæ Teatini eius Nepotis; tempore Alexandri VII. q. Eminentissimus Cardinalis Braccaccio resignavit Episcopatum Viterbiensè ad favorem Illustrissimi Ioannis Baptistæ Braccaccio eius Nepotis, hodie Sac. Congreg. S.C.T. Interpetris Secretarii, què spero quāprimùm ad purpurā promouendum fore, ità suis meritis exigentibus, & sub eodem Pontificatu q. Eminētissimus Cardinalis Carolus Carafa Episcopatum Averfanum resignavit ad favorem Illustrissimi Pauli Carafæ eius Fratris; tempore Clementis X. Eminentissimus Alterius resigua-

A a vit

vit Episcopatum Ravennatensem ad favorem Guinici. Quapropter hæc gratia nõ conceditur omnibus, sed Purpuratis, & etiam cum aliqua difficultate. Vnde cum mihi quidam Archiepiscopus dixisset, quod intendebat resignare suam Ecclesiam ad favorem Nepotis, responsum ei dedi, quod tale desiderium à voluntate removetur. Non omnibus permissum est ire Corinthum.

Igitur resignatio Episcopatus libera tantum permittitur in ma-
 I I 5 nibus Summi Pontificis, nec ita frequentèr, sed cum magna causa, quia agitur de dissolutione matrimonij spiritualis contracti inter Episcopum, & Ecclesiam, & tunc
 I I 6 dummodo Episcopus resignans habeat aliunde, vt decenter vivere possit, vel reservata pensione super fructibus Ecclesiæ, quam resignat, si redditus sunt capaces pensionis, & hoc casu cum Episcopus resignat Ecclesiam, de iure loquendo omnes fructus maturati; & à solo separati debentur Episcopo resignanti vsque ad diem resignationis
 I I 7 admittæ; etiamsi bona essent locata, fructus tamen essent percepti, vt supra diximus; fructus autem civiles, si dies non cessit tempore resignationis, debentur successoribus; sicuti naturales, & industriales non percepti. Ità expressè dicitur in *dict. decis. 278. par. 2. recent.* quæ loquitur de Episcopo resignante, & in decisione apud *Cavalierium 104.* quæ est eadem. *Spada consil. 34. tom. 3.* licèt hic teneat

civiles dividendos pro rata temporis inter Antecessorem, & Successorem, & quod nullos fructus percipere possit post admissam resignationem, eo quia caret titulo mordicè sustinet *Petrus Barbosa num. 54. vers. sed his.* In Regno
 I I 8 autem nostro fructus, quos exegerit vsque ad diem dimissionis suos facit; inexacti tamen licèt maturati, nisi aliter cautum fuerit, spectant ad Cameram; sicuti etiã omnes vsque ad diem possessionis adeptæ per Successorem, & qui tunc fuerint pendentes dividuntur pro rata inter Successorem, & Cameram, sicuti in casu obitus. Ita servatur in Tribunali Reuerendæ Nuntiaturæ huius Regni.

Tertius modus est per translationem, & hic modus vacationis regulariter cõsideratur in Episcopo
 I I 9 po; cum scilicèt de vna ad alteram Ecclesiam trãsit. Ad cuius rei perfectam intelligentiam præmittendum est, quod cum inter Episcopum, & Ecclesiam matrimo-
 I 20 nium spirituale contrahatur, vt dicitur in *cap. quanto de translatione Episcopi*; Ideò magnam requirit causam, & solus Papa transfert Episcopum de vna ad alteram Ecclesiam, *cap. 4. de translatione Episcopi*, vbi latè *Emmanuel Gonzales num. 4.* qui multos citat *Fagnan. in cap. quanto, de translat. Episcopi num. 10.* quia translatio non est prohibita iure Diuino.
 I 21 no. Idem *Gonzales ibidem num. 16.* & *Pater Diana part. 11. tract. 4. resol. 40.* Estque tamen de ma-

REDDITVVM ECCLESIASTICORVM.

ioribus causis Ecclesiæ, vt dicit
122 ibidem *Gonzales num. 14. Fagnanus in cap. cum ex illo de transl. Episc. num. 8.* An autem requiratur in translatione consensus Episcopi, qui transferendus est, la-
123 tere disputant Doctores; *Fagnanus in dict. cap. quanto de transl. Episcop. tenet requiri talem cōsensum. Vide ipsum ibi à num. 73. cum seq. Rota autem penès Bichium decis. 221. num. 12 tenet, quod cum fit translatio ob vtilitatem, vel necessitatem Ecclesiæ, minimè requiratur translati consensus, quia illicò inducit absolutionem à vinculo prioris Ecclesiæ. Certius etiam di-
124 ci potest, quod inter Translatum, & Ecclesiam, quam de nouo accipit, nouum contrahatur matrimonium, vt benè fundat idem *Fagnanus n. 102. cum seq.**

Translationis autem duæ sunt causæ. Vna ob merita Translati,
125 quia in Ecclesia plurimùm laborauit, & ob merita ex vna Ecclesia ad pinguiorem transfertur. Altera est necessitatis, vel vtilitatis Ecclesiæ, ad quam transfertur.
c. immutationes 7. quæst. 1. Gonzales in dict. cap. primo n. 13. de transl. Episc. Fagnanus in cap. cum ex illo num. 16. 17. & 18. de transl. Episcop. Quare verò Ego translatus fuerim ab Ecclesia S. Ange-
126 li, & Bisacien. ad hanc Polycastren. penitùs ignoro. Electus fui Episcopus illarum Ecclesiarum vnitarum à s. m. Alexandro VII. in anno 1661. & per decem, & octo annos illas Ecclesias gubernauit

cum maxima animi mei tranquillitate, non tam meis virtutibus quibus me nudum esse verè fateor, quàm ex candore animorùm Dominorum temporalium illarum. Diocesum: eorum pietate, & reuerentia erga Ecclesiam, ergà Pastorem: quod Ecclesiæ erat nunquam vsurpauerunt; Immo me Dominum temporalem esse volebant, sed semper abstinui ponere manus ad ea, quæ Iurisdictionis meæ Ecclesiæ non erant; tum etiam ex Subditorum qualitate, qui cum dociles essent Prælato, suo semper paratam obedientiam præstiterunt. Cum verò inter Episcopum Policastren. tunc D. Fratrem Vincentium de Sylua Ordinis Prædicatorum, & D. Comitem Policastren. multæ intercessissent graues discordiæ, & dissidia magna; Extremo die Bacchanaliorum anni 1679. cum ego Neapoli commorarer ob meas continuas ægrotudines, vocatus fui ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Marco Antonio Vicentino Episcopo Fulginaten. atque in hoc Regno dignissimo Apostolico Nuntio, qui mihi dixit, quod Sanctissimus Dominus Noster Innocentius Papa XI. ad tollendos continuos anfractus inter dictum Fratrem Vincentium, & D. Comitem Policastren. transferre deliberauerat eundem Fratrem Vincentium ad Ecclesiam Caluen. nupèr vacatam ob mortem D. Vincentij Carafa; me autem ad Ecclesiam Policastren. Recusauit quantum potui hanc

translationem ob multas causas, quas etiam exposui Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Ioanni Baptistæ de Luca meritissimo Auditore Sanctissimi, sed cum debita submissione ad placitum Sanctissimi, acceptaui proindè Ecclesiam hanc, in qua nihil aliud inuenio consolationis, nisi me vniformasse cum Dei voluntate, obedisse meo Supremo Capiti, atque deseruire Beatissime Virgini in Cœlum Assumptæ, quæ Patrona est Ecclesiæ, & Diæcesis; cum Iunior fui rexi illas Ecclesias sine magno labore, quia Diæceses erant paruæ, nunc cum senior sim magnos sustineo labores, assiduasque animi perturbationes; Diæcesis namque hæc magna est, & situata in montibus asperrimis, & nemoribus, in quibus exulum multitudo non deficit vnquam, semper enim oportet Diæcesim visitare; redditus verò huius Ecclesiæ vix ascendunt ad ducatos mille, & quatuor centum; nam satis minorati sunt ob continuas Regni calamitates; grauaturs pensione annuorum ducatorum monetæ Romanæ septingentorum viginti quatuor, & minores restant, quam in illis primis habebam, sed de hoc minimè curo; habentes victum, & tegmentū his contenti sumus, & si in temporalibus minoratus sū, in spiritualibus auctus, quia ob maiores labores, maiorem spero gloriam in futuro seculo; sufficit mihi Dei voluntatem egisse, Summo Pontifici Vicario paruisse, atque Beatissi-

mæ Virgini deseruire.

Cum ergo Episcopus transferatur de vna ad aliam Ecclesiā quomodo fructus diuidendi sint, nunc
127 est videndum. Translationem idem importare, ac mortem, casumque translationis comprehendendi sub casu mortis, ac translatum mortuum dici respectu primæ Ecclesiæ, à qua transfertur, ac illum, qui Translato succedit succedere dicendum mortuo. Caterua est Doctorū quāplurimorum, qui allegant *text. in cap. in apibus*, *S. ecce 7. qu. 2. & in cap. susceptū de rescriptis lib. 6. ac in Clem. prima de procuratoribus* (sed ibi nihil) *Glosa in cap. sicut de præb. in 6. in verb. moritur*. Ita *Reg. Valenzuola conf. 190. num. 7. & 8. Mastrillus dec. 6. num. 17. Alciatus conf. 1. num. 25. lib. 1. Anna alleg. 92. num. 3. Alter Anna conf. 14. & 82. n. 20. Roman. consil. 31. vel 32. n. 7. Gratian. cap. 290. Fagnan. in cap. quanto num. 112. de transl. Episcopi, Frances de Ecclesia Cathedrali cap. 11. num. 23. & 24. & alij*, cuius rei ea assignatur ratio, quia facta translatione statim Episcopus absoluitur
128 à vinculo prioris matrimonij, & nouum contrahit cū secunda Ecclesia, quod solo consensu perficitur. Ideò nihil amplius habet commune cum priori Ecclesia, cuius respectu habetur tanquam mortuus, quia prima statim vacat, & Translatus perdit illicò Iura pri-
129 mæ Ecclesiæ, maximè si de consensu suo facta fuit translatio. *Abbas conf. 101. num. 3. & 4. Bellar.*

in

in cap. si quis Translatus 21. quest. 2. vers. quid dicendum, Rota recent. p. 2. dec. 475. n. 6. Valenzuol. d. conf. 190. n. 14. quia Papa transferendo absoluit à vinculo, ut diximus prioris Ecclesiæ, & prima libera remanet, siue translatio sit facta ob utilitatem, siue necessitatem Ecclesiæ; nam inci-
 130 pit valere à die pronuntiationis, neque expectari debet consensus Episcopi. *Probus ad monachum cap. generali de elect. in 6. n. 6. Abbas cap. cum nobis n. 5. de elect. & multo magis si accedat cōsensus, nā sibi præiudicat nō solum ex facto Papæ sed etiā proprio cap. trāsmissa de renūciatione Abbas d. cōf. 101. neque expectatur possessio, quod indubitatum dicit Tondutus in p. 2. cap. 4. §. 6. n. 13. Grat. cap. 196. n. 14. Et ideo hæc mors
 131 ciuilis eundem habet effectum ac naturalis. Valenzuola loco cit. n. 9. Anna d. dec. 92. n. 7. Menochius conf. 227. Et quamuis Baldus in d. cap. ex parte il primo de officio delegati dixerit, quod differat vacatio ob mortem, & ob translationem. At tamen Anna d. alleg. 92. n. 6. dicit, quod hoc procedit in ordine ad expressionem vacationis, quia verus modus est exprimendus; non autem in ordine ad effectum, quem translatio operatur; Quapropter dicunt Episcopum, traslatum post factam translationem nullos fructus petere posse, quia iam titulus percipien-
 132 di post translationem extinctus*

fuit; et quamplurimi Doctores asserunt neque perceptos secū trahere posse, ut videre est Zabarell. in cap. fin. de pecul. Clericorum, & conf. 110. Bellamera in cap. si quis Traslatus 21. quest. 2. num. 10. vers. sed quid. Sarmient. de redditibus Ecclesiasticis 2. p. cap. 4. in fin. et alios, quos citat Petrus Barbosa in d. legge diuortio parte 2. sub num. 53.

Rota in antiquis in decis. unica sub. tit. de transalt. Episcopi dicit, 133 quod Traslatus petit fructus sibi debitos antè translationem, præfertim extātes tempore translationis.

Petrus Barbosa in d. l. diuortio sub num. 55. dicit, quod de fructibus extantibus tempore trans-
 134 lationis distinguendum est iuxta l. defuncta ff. de usufructu, ut iam perceptos suos faciat; percipiendos autem ad successorem, quia eadem ratio est ac de resignante, allegat *Glosam in cap. si Episcopus de suppl. Pralat. neglig. in 6. Cardinalem in cap. fin. de pecul. Clericorum. Caualcantum dec. 44. Sarm. d. p. 2. in fine, & ita quoque de Marinis cap. 152. Addit tamen Bar-
 135 bosa, ut si de perceptis nihil Traslatus disposuerit, vel ad Ecclesiam, vel Successorem pertinere debeant: quia non debet esse melioris conditionis, ac si resideat, quo casu, eo scilicet mortuo, pertinent percepti fructus, vel ad Ecclesiam, vel Successorem. Ita Barbosa loco cit. sub n. 55. vers. quamuis, Joseph Ludonicus decis. 33. n. 6.*

Sed

Sed aduerte, quod *Sarmientus* 136 in loco cit. à *Barbosa*, dicit, quod de fructibus prioris Ecclesiæ, de qua Episcopus trās latus est, idem dicendum ac de mortuo, & sic non lucratur fructus nisi in casibus, in quibus, si moreretur transmitteret ad hæredes.

Ioannes Honorius in Sum. Iuris Can. lib. 1. tit. 7. de transl. Episcop. sub n. 4. ait, quod Translatus amit- 137 tit Iura prioris beneficii, & possessionem ciuilem, & naturalem, fructus tamèn sibi debitos antè translationem, & maximè extantes tempore translationis petere potest, allegat *text. in cap. present. et ibi Ioannem Andream de off. ord. in 6. Ioannem Monach. in cap. 2. de rebus Ecclesiasticis non alienandis in 6. et dictam decisionem unicam de transl. Episcopi in antiquis. Puteus autem in dec. 14. lib. 3.* dicit, quod

138 cum Episcopus transfertur, siue resignat, & non reseruat fructus, omnia transfert in Successorem, nec pro rata temporis tunc sit facienda diuisio, quæ solum habet locum in vacatione per obitum; & ratio potest esse, quia translationis natura est priuare terminum, à quo, & transferre in terminum 139 ad quem, iuxtà *textum in cap. 1. de transl. Episcopi. Mandos. de resignat. Gratia tit. de transl. Amatus Dunzetti. dec. 995. n. 15. Frances* uerò de *Eccles. Cathedr. c. 11.*

140 n. 23. & 24. simpliciter scripsit in casu Translationis fructus non deberi illi, qui Translatus est.

Hondedeus in consil. 85. siue alibi

141 86. n. 21. et 22. lib. 2. tenet quod fructus decursi debentur Translato, non Successori, sicuti si vacaret per mortem uti fructus deberentur hæredi, non autem Successori, & eo magis hoc casu ad similitudinem vsufructuarii, qui donec uiuit facit fructus suos; sic etiam dicendum dicit de pensionibus, seù affectibus qui soluuntur pro fructibus; nam Translato debentur pro rata fructuum perceptorum antè translationem. Ità *Hondedeus lococitato num. 27.* de fructibus autem ciuilibus dicit, quod diuisio sit facienda pro rata temporis secundum opinionem *Couarruias.* Ità ille *num. 18. et 19.* Et ità etiam obseruatum fuit- 142 se in Consilio Sacro Neapolitano dicit *Franchis decis. 79.* inter Cardinalem de Sermoneta, & Archiepiscopum Capuanum.

Ioannes Baptista Spada in consil. 34. tom. 3. dicit, quod eisdem regulis terminatur quæstio in translatione, ac resignatione conditionali, & idem practicandum inter Translatum, & Successorem, ac inter Resignatarium, & Resignantem: & sicut fructus naturales, & industriales, qui semel in anno percipiuntur diuiduntur pro rata fructuum perceptorum, & non pro rata temporis, sic etiam regulatur affectus, qui debetur pro fructibus naturalibus, & industrialibus, siue pro rata fructuum perceptorum, siue à solo separatarum, prout supra dictum fuit, & ciuiles, qui dietim percipiuntur pro

rata

rata temporis iuxta decisionem. *Franc. 19.* Ità quoque inter Antecessorem, & Successorem in casu translationis sit practicandum, ut scilicet fructus naturales, & industriales, & affectus pro fructibus à solo separatis spectent ad Antecessorem usque ad diem dimissionis, fructus autem post dimissionem ad Successorem, & ad Cameram Apostolicam ad ratam temporis, quo Episcopatus vacavit; fructus autem civiles pro rata diuidendos, scilicet pro rata decursa usque ad diem dimissionis; nam æquiparantur resignatio, & translatio, & facilius hoc admittendum asserit *Spada* in translatione, quam in resignatione; nam translatio non dicitur actus voluntarius, sicuti resignatio, quia translatio fit à Summo Pontifice propter necessitatem, vel utilitatem Ecclesie, atque *Spada* non admisit translationem aliam voluntariam aliam necessariam esse: Et tam *Honde-deus loco citato*, quam *Spada in d. cons. 34.* expressè dicunt, constitutiones Apostolicas, præsertim Iulii III. quæ disponunt de fructibus inexactis de tempore obitus, non posse applicari in hoc casu, cum Prælatus adhuc viuit, & facit fructus suos, & nullo iure reperiri cautum, quod fructus percepti ex bonis Ecclesie, Prælato viuentis, spectent ad Ecclesiam, vel Successorem.

Rota in alleg. decis. 278. p. 2. recent. in fine dicit, quod fructus à solo separatos Episcopus liberè resignans nõ facit suos;

benè tamen Translatus à Papa motu proprio, quia Traslatus debet dare proprium consensum.

Hæc sunt, quæ in hoc casu Translationis vidi apud Doctores. Quod mihi videtur est; certissimum existimo fructus omnes naturales, industriales, affectus, & alios similes fructus, quos Translatus recepit, & incorporauit suos esse, & transferre posse reiecta opinione Antiquorum, præsertim *Zabarella in d. consil. cap. 10.* Optimè *Lotterius de re benef. lib. 1. cap. 12. num. 25.* neque verum est mortem civilem æquiparari morti naturali, quo casu Episcopus etiã perceptos perdit. *Præpositus in cap. Apibus §. ecce 7. quest. 2. Glos. in cap. placuit. il secondo 16. quest. 1. Rota apud Cavaler. dec. 104. & dec. 240. n. 2. par. 2. recent. quæ eadem est, et dec. 809. par. 1. dinerforum. Surdus cons. 333. num. 57.* atque consuetudinem disponentem in casu mortis, non habere locum in casu translationis. *Archid. in d. §. ecce n. 5. Bellam. n. 2.* & sic qui habet indultum percipiendi fructus in morte, non percipit in translatione, vt verius hoc esse dicit *Lotterius loco cit. n. 27. et 28.* nunquam enim dispositio loquens in casu vero, locum habet in casu ficto per legem, præsertim in materia stricta, & odiosa, ut communiter asserunt Doctores: difficultas potest esse de fructibus maturatis, inexactis tamèn, & non commixtis, & de fructibus pendentibus; & in quantum ad maturatos, & decursos antè translationem

ve-

verius dicendum videtur, quod suos faciat, & petere possit iure
 150 communi attento, & iuxta sententiam *Rotæ dec. 809. n. 2. p. 2. diuers. & decis. 278. parte 2. recent. in fine Panuinus de potestat. cap. sede vacante par. 2. quest. 8. n. 28.* nec dissentire videtur *Honedeus, & Spada locis citatis*, & hoc casu cum Translatio fit à Papa ob necessitatem, aut utilitatem Ecclesiæ secundum *Rotam in d. decis. 278. in fine*, ni fallor, non oportet ut Translatus reseruet ex
 151 presè fructus maturatos, prout in resignatione requiritur, quia resignatio est actus voluntarius dependens à propria voluntate, & cum non reseruat, censetur remississe; Translatio autem fit à Papa motu proprio (prout fuit mea) & ideò non censetur præiudicare sibi Translatus, licèt, cum translatio petitur à Papa, & illam facit
 152 ad partis petitionem, attentis meritis illam petentis, aliud videatur dicendum; Cum tunc concurrat actus voluntatis Translati, & tunc sit dicendum, ac de resignatione dictum est.

Pendentes autem fructus, qui scilicèt non sunt maturati tempore translationis, Translatus petere
 153 non poterit secundum Doctores citatos, quia per dictam translationem vinculum fuit iam dissolutum, & titulus extinctus omninò, & ideo caret iure, quo petere possit fructus, qui maturant eo tempore, quo aliquo titulo Translatus caret; fructus namque

omnes non possunt recipi absque aliquo iusto titulo, aliàs furtum committitur: Ideò Translatus pendentes petere non poterit, quia isti cum colligendi sunt, titulum non habet.

Hæc in quantum ad ius commune; videndum nunc est attentis Constitutionibus Summorum
 154 Pontificum. Equidem *Lotterius de re benefic. lib. 1. quest. 12. num. 29. cum seq. ita scribit. Sed quid dicendum in terminis indulti concessi Camera Apostolicæ; ei enim applicati fuerunt omnes fructus beneficiorum*
 155 *reseruatorum, vel affectorum per obitum, vel alio quouis modo, præterquam per resignationem vacantium usque ad diem provisionis, seu adeptæ possessionis ex Constitutione 32. Pij Quarti neque est dubium eam amplecti fructus mensarum, et Ecclesiarum quarumcumque ex constitutione Sixti V. 100. in nouo Bullario. Finge vacare Cathedralè per obitum, Cameram omnes fructus ad manum suam reducere; Finge rursus ad eam Ecclesiam transferri alium Episcopum in mense Martii, sed ipsam translationem cōsensu illius non confici, nisi in mense Iulii, & Cameram omnes hos fructus, veluti adhuc non reconditos sub sequestrum ponere; prioris autem, ad quam facta est translatio iam separasse à solo, et cum effectu percepisse. Profectò durum est excludere indultum Camera, aut ab unius, aut alterius Ecclesiæ fructuum perceptione, siquidem respectu prioris vacantis per obitum nulla subest dubitatio;*

ver-

Verba enim indulti sunt clara; respectu etiam secundæ, à qua facta fuit translatio, videtur cessare ratio supra adducta per Doctores in d. can. in apibus, quia indultum non est restrictum ad vacationem per obitum, sed complectitur vacationem ex quocunque alio modo, præterquam per cessum, & sic in aliis firmat vim, & efficaciam suam l. cum Prætor de iudic. cum vulgat. adductis per Franc. dec. 499. n. 2. & ubi conveniunt verba legis, convenit etiam legis dispositio, etiamsi dura possit videri l. prospexit cum ibi not. ff. qui, & à quibus. Hæc Lotterius.

Certum enim est, quod tam Pius Quartus, quam Pius Quintus in Constitutionibus suis quæ
 156 incipiunt *Cupientes*, reseruarunt omnes fructus beneficiorum reseruatorum, præsertim in Regno quouis modo vacantium, præterquam per cessum à die vacationis usque ad diem possessionis prorata, & cum nullum modum exceperint, præterquam per cessum, omnes alios incluserunt: attamen dici poterit, quod sub vacatione per cessum includi poterit vacatio per translationem, quia in ea maior ratio consideratur, ut supra dictum est, & Constitutiones Apostolicas circa has reservationes fructuum non sibi vèdicare locum in translatione
 157 ne dixerunt *Hondedeus*, & *Spada* locis citatis, ut diximus. Deinde considerabam, quod in dictis Bullis Pii IV. et Pii V. reseruantur fructus à die vacationis beneficii, usque ad diem possessionis prorata

ta temporis; non autem in illis disponitur de fructibus iam maturatis antea, sed de his loquuntur
 158 Constitutiones Iulii III. & Sixti V. & his Constitutionibus, præsertim Sixti, reservatur fructus maturati, & non exacti tam ante quam
 159 post vacationem. Attamen tam Constitutio Iulii, quam Sixti expressè loquuntur in casu obitus, & Constitutio Sixti, ut diximus supra fuit facta ad tollendum hanc quæstionem inter Nuntium Neapolitanum, & Clerum uniuscuiusque Ciuitatis, & Diocesis Regni Neapolitani; quia scilicet pretebat Clerus, fructus maturatos, inexactos tamen, non spectare ad Cameram, & expressè Sixtus loquitur de vacatione per obitum, ut legitur in præfatio Constitutionis,
 160 & in §. 1. ibi. *Tam ante obitum illorum possessorum pendentes, et maturatos, ac etiam à solo minime separatos, seu nondum exactos, quam etiam post eorum obitum usque ad diem capture possessionis, &c.* Undè non est verum quod mihi dicebat quidam vir sanè doctus, quod Constitutio præfati Sixti loquatur de quocumque vacationis casu, sed, ut patet, restringitur ad vacationem per obitum.

Habet hic discursus aliquod fundamentum, sed sunt entia rationis, quæ dumtaxat in intellectu
 161 fundamentum habent, cum in praxi hisce temporibus contrarium obseruetur. Nam Reuerenda Nuntiatura huius Regni accipit omnes fructus inexactos tē-

pore vacationis, & ratā fructuum post possessionem Translati ad instar vacationis per obitum, ut contigit mihi in facto cum translatus fui ab Ecclesia S. Angeli Lombardorum, & Bisacien. ad hanc Policastren. Translatio fuit in Concistorio die octava Maii 1679. Possessionem accepi die 30. Maii eiusdem anni, petii ratam in fructibus naturalibus, & industrialibus Ecclesiæ dimissæ per novem menses iuxta computationem anni in naturalibus, & industrialibus Ecclesiæ dimissæ per novem menses, iuxta computationem anni in naturalibus, & industrialibus, qui colliguntur tempore Augusti; hoc fuit mihi denegatū ob motivum antedictum, licet sciverim quondam Illustrissimum, & Reuerendissimum Thomam Brancaccio in translatione ab Ecclesia Auellinen. ad Nicoteren. & quondam Illustrissimum de Luca ab Anglonen, ad Nazaren. accepisse ratam; & tantum habui in his novem mensibus ducatos biscentum à Regia Dogana Apuliæ pro herbagiis Defensæ dictæ Formicula, quorum solutio iam cesserat in mense Aprilis; in Ecclesia verò hac Policastren. à die possessionis, quæ, ut dixi, fuit die trigesima mensis Maii vsque ad totum Decembrem eiusdem anni, & sic per sex menses tantum habui ducatos centum nonagintanovem, reliquos verò maturatos post dictam possessionem in mense Augusti, & Septembris, Octobris,

Novēbris, qui fuerunt ducati quingenti septuagintaquinque recepit Camera pro pensionibus solvendis, & pro rata, & sic ego in quindecim Præfulatus mēlibus tantum ex fructibus vtriusque Ecclesiæ habui tercentum nonaginta. Et licet habuerim subsidium charitativum à Clero Policastren. hoc non excessit ducatos tercētum nonaginta, expendi tamen in Bullis ducatos mille, & quatuor centum monetæ huius Regni.

Sed audiamus iterum Lotteriū 152 loco citato, qui post verba, quæ supra adduximus, ita subnectit: *Ceterum longè durius est Translatū vtrinq; excludi à perceptione fructuū; id enim repugnat naturali rationi, secundum quā nemo militat suis stipēdijs, & qui Altari servit de altari victum sibi assumit. cap. cum secundum Apostolum de preben. idque ut de Iure Divino positum, ex his 2 quæ superius quasi. 4. n. 49. & 52. late differuimus, non est credendum, Romanum Pontificem casu aliquo per sua indulta infringere voluisse: Undè captiosam libertatem prudenti interpretatione frangi convenit inquit Text. in l. cum Aquiliana ff. de transact. Proindeque hoc casu videtur tenenda media via, statuedumque ita; ad Camera fructus istius Ecclesiæ, à qua est facta translatio pertinere, ut ab illis separentur qui sufficiant pro alimentis ipsius Episcopi; Tunc quia istud videtur satis declaratum in supra alleg. cap. presenti de off. Ord. in 6. tum quia alias sequeretur beneficium Papa in trans-*

transferendo esse ipse Translato no-
ciuum, qui reperiret se hoc pacto de-
ceptum, quod minimè dicendum, ut
in eo cap. præfenti notat Ioannes An-
dreas num. 2. Cum hæc legissem,
 valdè consolatus sum, quia con-
 sideravi, Lotterium pro me scrip-
 sisse; æquitas enim, & naturalis ra-
 tio suadebat, (& si alioquin Iu-
 ra refragarentur,) ut mihi victus
 sufficiens ex Ecclesijs, quibus ser-
 uui, præstaretur; ut enim dixi in
 quindecim mensibus tercentum,
 & nonaginta ducatos habui Re-
 gni, consideret ergo quisque, si hi
 suffecerunt ad victum, & vestitum,
 ad itinera, & ad alia; & præsertim
 cum ad hanc Ecclesiam peruene-
 rim fuit mihi necessarium expen-
 dere ducatos ferè centum pro re-
 ficiendis molendinis Mensæ, quæ
 iam ruebant, Testor Deum Om-
 nipotentem, quod multa debita
 contraxi; quæ adhuc exsoluere
 debeo. In Deo meo Creato-
 re, & Redemptore, benigno;
 misericorde, atque Omnipo-
 tenti, cuius voluntatem exe-
 quutus sum confido; Ipse me de
 angustijs meis liberabit, & ne-
 cessitatibus meis copiosissimè
 subueniet.

Antequàm ad ulteriora procé-
 damus hic annotare liceat, quod
 cum supra diximus, fructus pro ra-
 ta ad successorem spectare à die
 possessionis, hoc sanè intelligen-
 dum de possessore iusto, & valido,
 nam intrusus, quamuis percipiat
 fructus, tamèn suos non facit: *Lot-*
terius de re benef. lib. 3. quest. 20.

num. 3. sed hi, vel ad successorem,
 vel ad Cameram (ut in Regno
 nostro) spectant. Sic etiam cum
 aliàs litteræ prouisionis Apostoli-
 164 cæ non sunt validæ, sed subre-
 ptitiæ, & impetratur rescriptum
 reuulatorium, seu *Perinde va-*
lere, fructus medio tempore per-
 cepti spectant ad Cameram. quod
 cum Octavius Gaudiosus rescrip-
 tum hoc impetrasset supèr proui-
 sione Apostolica Canonicatus
 Metropolitanæ Neapolitanæ, me
 consulente, ob subreptionem com-
 missam in primis litteris, ex quo
 non expresserat qualitatem Eunu-
 chi, in dicto rescripto reformato-
 rio clausulam apponere fecit, *Vna*
cum fructibus medio tempore per-
ceptis, aliàs oportebat ipsum cum
 Camera transigere supèr fructibus
 165 exactis. Item cum possessio be-
 neficiorum à S. Sede prouisorum
 nõ accipitur de manu Nuntij cum
 litteris, vulgò dictis (de rilascio)
 iuxta Bullam Pij Quinti, *Cupien-*
tes, de qua supra, omnes fru-
 ctus spectant ad Cameram, quia
 nullitèr tunc accipitur possessio,
 sed in praxi non multum observa-
 tur hæc Bulla: sæpè enim sæpiùs
 accipitur possessio absquè dictis
 litteris Illustrissimi Nuntij, &
 hæc Bulla non videtur, quod sit
 in viridi obseruantia, sed videant
 prouisi, an sint tuti in conscientia:
 Ego verò obseruare feci in mul-
 tis Apostolicis prouisionibus cum
 essem Episcopus S. Angeli, & Bi-
 saccien. Ità etiàm cum in bene-
 ficijs resignatis non fit publicatio

iuxta Constitutionem Gregorij Decimitertij, *Humana vix iudicio*, cum tunc non solum fructus percepti amittantur, sed ipsum quoque beneficium, & si Sedes Apostolica concedit restitutionem aduersus publicationem, in restitutione debet apponi clausula, *etiam cum fructibus perceptis*; aliàs fructus medio tempore perceptos debet restituere Camera, vel supèr illis compositionem facere, & sic de alijs. Sempèr enim quod titulus est infectus, vel resoluitur ex aliquo defectu commisso, intrat Camera Apostolica pro fructibus medio tempore perceptis.

Hic tamen obiter notandum duxi, non tamèn omninò extrà propositum, quod cum ad regimen huius Ecclesiæ Policastren, accesserim, inueni quod viuente s. m. Clemente X. vacauerunt nonnulla beneficia in mensibus reseruatis, & idè affecta fuerunt, & reseruata dispositioni S. Sedis; ipso tamen Summo Pontifice mortuo fuerunt collata à meo Prædecessore sub prætextu, quod Sede Apostolica vacante ordinarius potest conferre omnia beneficia. Parcendum duxi Illustrissimo Prædecessori, cum fuerit Theologus, non Canonista nequè Curialis; sed adscribendum eius officialibus parùm practicis, & minùs studiosis; illa enim beneficia ordinarius potest conferre, quæ vacant in actu, & tempore, quo Sedes Apostolica vacat, in

omnibus mensibus, & non sine aliàs reseruata, & affecta aliqua reseruatiōe, vel affectiōe in corpore iuris, nò autèm illa, quæ vacauerunt in mensibus reseruatis Sede plena vel aliàs erant reseruata aliqua alia reseruatiōe, scè affectiōe quomodolibet Sedi Apostolicæ. Ratio huius est clara, & manifesta, quia illa reseruatiō, quæ consurgit ex mensibus, prouenit ex regulis Cancellariæ, quas unusquisque Pontifex in crastinum suæ electionis facit, & promulgat, & durant dumtaxat dum ipse uiuit; eo verò mortuo statim cessant, & expirant, & cum mortuo Papa non adsint regulæ Cancellariæ tollitur impedimentum ordinarijs quod consurgit ex regulis Cancellariæ, & idè possunt conferre, nulla differentia mensium considerata, quæcumque beneficia, quæ Sede Apostolica vacante, vacauerint, dummodò non sint aliàs affecta, & reseruata aliqua reseruatiōe in corpore iuris existente. Cum autem beneficia sunt vacata viuente Papa, cum uiget reseruatis in mensibus, vel si aliàs fuerunt affecta, iam reseruatiō & affectiō habuit effectum suum, & iam introducta per mortem Papæ non cessat, & per consequens impedimentum sempèr durat, nequè retrotractiō locum habet, quia iam ius fuit acquisitum S. Sedi Apostolicæ, & beneficia semel affecta, & reseruata semper talia sunt, donè reseruatiō plenè consumpta fuerit per pro-

prouisionem Papæ, *Lotterius lib. 2. quest. 27. num. 54.* Et quamuis expiret regula referuatoria per mortem Papæ, non tamèn expirat regulæ effectus. causatus antè obitum Pontificis: In puncto *Mandosius super regula Cancellaria, v. n. quest. nona, n. 20. Cocchier. in proem. ad regul. Cancell. num. 21. Nouarius p. 2. in sum Bullar. in rubric. de beneficijs, que vacant Sede Apostolica vacante num. 1. 2. § 5. Gonzaler ad regulam octauam Cancellaria in proem. S. 5. n. 6. & ante istos magistralitèr Geminianus in consil. 93. incipien. In Christi nomine Amen. Videtur primo quod ista reseruatio. Nequè verum est, quod Papæ currit aliquod tempus ad conferendum, quo expleto possit Ordinarius conferre, quia nullum tempus est præfixum Papæ ad conferendum beneficia reseruata, vel affecta, ut obseruamus in praxi, & si beneficia centū ab hinc annis essent vacata, nūquàm poterit Ordinarius ea conferre ob Papæ negligentia supplendam; numquàm enim inferior poterit supplere negligentiam Superioris, nequè à maiori ad minorem fit deuolutio, quæ omnia clara sunt, & extrà controuersiam. Idèò Collatores non euaserunt pœnas inflictas in Constitutionibus Pij IV. & Pij V. quæ incipiunt *Cupientes in S. nihilominus.* Prouisos autèm sic; dixi non facere fructus suos, ut potè intrusos, nèc eis suffragari regulam de Triennali, quia satis*

notoria est reseruatio, & nimis clara intrusio.

Videamus nunc de fructibus beneficiorum, qui solvuntur Pensionario, quomodo diuidendi, & 165 distribuendi. Duo occurrunt in hac materia casus. Primus est, quando moritur Pensionarius pensione non soluta; alter quado moritur titularis, & pensionarius agit pro pensione contra successorem in Ecclesia, seù beneficio.

In primo cum moritur Pensionarius, tunc multi Doctores tenent, quod hoc casu fit diuisio pro rata anni decursi, ut scilicèt Pensionarius, qui moritur ante examinem pensionem, transmittat ad 168 hæredes suos pensionem pro rata anni decursi. Ità videtur sentire *Corvarruuias in sepè cit. cap. 15. num. 13. lib. 1. vers. Molina de primogenitura, lib. 3. cap. 11. Guesierez can. q. c. 33.*

Alexander consil. 15. num. 3. lib. 2. Gigas de pens. quest. 53. Thes. dec. 143. Bursarus consil. 178. Hondedeus cons. 85. num. 22. do- 169 cent, ad hæredes Pensionarij transmitti pro rata fructuum perceptorum iuxta *l. defuncta ff. de usufr.* velut si Pensionarius decedat antequàm fructus, super quibus imponitur pensio essent percepti, nihilominus transmittat ad hæredes, si verò fructibus perceptis, & collectis transmittat, etiàm si dies solutionis non cesserit. Pro hac opinione *Lotterius in lib. 1. quest. 44. num. 7.* citat etiam *Corvarruuias loco citato.*

Hanc

Hanc sententiam controuertit
 170 *Lotterius*, loco citato à n. 10. usque
 15. inclusiuè & ostendit, in subie-
 cta materia non posse applicari di-
 spositionem, *textus in l. defuncta*,
 & *l. in singulos de annuis legatis*, &
 hanc sententiam omninò confu-
 tat *Castillus lib. 1. de usufr. cap. 79.*
 dum dicit deceptum *Hondedeum*
 ità existimantem. *Lotterius* autèm
loco cit. num. 16. tenet cum *Rota*
dec. 678. par. 4. recent. Gratian.
cap. 548. num. 48. & Coccin. dec.
323. num. 2. & cum alia decisione
Rote penès *Marchesc. fol. 604. par.*
1. scilicèt transferri actionem ad
 hæredes mortui Pensionarii pro
 rata fructuum perceptorum in vi-
 ta per beneficiatum, ad instar sim-
 plicis usufructuarii, non autè præ-
 stationis annuæ, quæ opinio quo-
 dammodo coincidit cum opinio-
 ne *Alexandri*, & aliorum. Et hanc
 etiam sententiam tenet *Tondurus*
de pensionibus cap. 20. num. 6. 7. &
8. et 43. et 44. scilicèt pensiona-
 riū transmittere ad hæredes actio-
 nem pro rata fructuum percepto-
 rum per Titularem; assignat rati-
 onem; quia cum pensio solvatur
 intuitu fructuum, & sit onus rea-
 le super fructibus impositum, non
 conuenit vt Titularis eo tempo-
 re, quo fructus non percipit, pen-
 sionem exoluat; & è contra si fru-
 ctus quorum respectu pensio de-
 betur fuerint pro parte percepti,
 æquitas suadet vt etiàm pro rata
 illa debeatur pensio, pro rata scili-
 cèt temporis anni inchoati à die
 reservationis pensionis vsque ad

diem mortis pensionarij, & citat
decis. Cavaler. 129.

At *Petrus Barbosa* in dicta *l. di-*
uortio, part. 2. num. 4. Sarmientus
in defensione, tract. de Redditibus
 172 *Ecclesiasticis, par. 2. admonit. 16.*
Castillus lib. 1. de usufructu, cap.
79. num. 17. existimauerunt, si
 dies solutionis pensionis cesserit
 viuo Pensionario, tunc transmit-
 tatur ad hæredes actio ad peten-
 dum pensionem, cuius dies iam
 cesserat viuo Pensionario, siuè fru-
 ctus essent maturati, & collecti, si-
 uè non; si verò Pensionarius obie-
 rit non cesso adhuc die solutionis,
 nihil transmittat ad hæredes, nèc
 etiam pro rata, & hanc certiozem
 dicunt sententiam.

Alter casus est, quando mori-
 173 tur Titularis, siuè vacat Ecclesia,
 quocumque modo, & restat
 Pensionarius, & datur successor
 novus in Ecclesia, sed beneficio;
 & hoc casu *Lotterius* in dicto *lib. 1.*
quest. 44. num. 19. simpliciter exi-
 stimat hunc novum successorem,
 & hæredes defuncti teneri pro ra-
 ta fructuum perceptorum iuxta
 decisionem *Coccini 327. num. 2.* ac
 idem prorsus esse dicit, si Camera
 Apostolica defunctum spoliasset.
 sed *Lotterius* in dicto *lib. 1. quest.*
39. à num. 107. cum sequen. mul-
 tū triturat hanc materiam; & pro-
 174 bat dari actionem realem, & per-
 sonalem pensionum contra succes-
 sorem in beneficio pro terminis
 decursis, sed ipsum teneri probare
 fecisse diligentias contra anteces-
 sorem, quia obligatio successoris
 est

est accessoria, & subsidiaria, & propterea nõ intrat obligatio successoris, nisi constituto, quod principalis debitor, vel eius hæres non sit soluendo, quod latè explicat *Lotterius*, & ponit quomodo diligentia præmitti debeant: At in *num. 150.* ait, quod quocunque casu, Iudex qui cõpellit successore in beneficio ad soluendum pensionis terminos decursos in vita decessoris, debet cauere, ut relinquatur congrua pro ipso Titulari, itaüt illa in primis, & antè omnia deducatur, ne qui Altari seruit, fraudetur debito ex eodem Altari victu, contra *text. in cap. extirpanda*, & *cap. cum secundum Apostolum de præbendis*; quamuis enim ista exceptio non militet, ubi tractatur de solutione terminorum cedentium tempore suo, tamen recipienda est omninò cum agitur de terminis decursis in vita prædecessoris, ut concludit *Rota* apud *Gregorium d. decis. 507. num. 5.* Hæc *Lotterius*.

Hæc nõ dissimiliter scripsit *Tondutus* in *d. cap. 20. à n. 10. cum seq.* dum dixit; quod licèt successor in beneficio teneatur ad solutionem pensionum decursarũ in vita prædecessoris iuxta *decisionem Ludouisiij 507.* tamen hoc verum esse, quando constat fuisse factas diligentias contra prædecessorem, qui fructus percepit, & illius hæres, & sic in subsidium teneri, teste *Merlino decis. 380. num. 6.* & *7.* cum non sit æquum, ut qui fructus non percipit teneatur ad

solutionem pensionis, quæ imponitur supèr fructibus: nec suffragari diligentias contra Procuratorem antecessoris; sicuti nec diligentias factas pro terminis præteritis. *Add. Ludouisiij d. decis. 507.* atqui pensionarium habere electionem vtrum malit agere contra illos, qui fructus perceperunt, vel contra beneficij successorem, iuxta *decis. Buratt. 448. num. 8. et 9. et Marchesan. de commiss. par. 1. tit. de commiss. in causa pens. p. 1. §. 2. num. 4.* consultius tamèn ipse existimat pensionarium agere contra Titularem, contra quem via executiua agere poterit, quàm contra hæres defuncti, contra quos via ordinaria oportet agere. & quamuis pensionarius agat hypothecaria contra possessorem beneficij, quia fructus sunt hypothecati per solutionem pensionis: Attamen *Rotam* ex æquitate semper firmasse, ut agatur contra hæres defuncti iuxta *decis. apud Pacific. de Saluiano 363. num. 3.* Atqui pensionarium diligentias præmittere oportere contra antecessorem titularem, & hoc tamquàm fundamentum suæ intentionis probare debere illasquè iudicialias, & continuatas iuxta *decis. Buract. 617.* & in hoc casu successorem non teneri nisi deducta congrua pro eius sustentatione *Add. Buract. loco cit. num. 17.* Hæc est sententia *Tonduti* in *d. cap. 20.* quæ uniformis est cum opinione *Lotterij*.

Tamen in hac materia *Sacra Rota*

Rota apud Caualerium, decis. 129. tenuit, pro rata fructuum perceptorum teneri successorem ad pensionem non solutam ab Antecessore, & secundum hanc Rotæ determinationem nouissimè prodierunt ab eadem Sacra Rota duæ decisiones, una in *Neritonen. pensionis coram Eminentissimo Carpineo*, quæ habetur *p. 15. recent. decis. 356.* Altera coram *R. P. D. Taya*, habetur *p. 16. recent. decis. 231.* in quibus decisionibus Sacra Rota recessit à sententia antiqua, & statuit successorem teneri pro rata fructuum perceptorum ab ipso, & non pro rata temporis. Et ita **177** quoque *Tondutus de pens. capit. 20. Antonellus d. lib. 1. cap. 28.* assignat rationem, *Rota in d. decis. 356.* quia licet annus diuersimodè sumatur secundum varias contingencias; *Antonellus de tempore legali, cap. 7. num. 7. et 8.* tamèn ad effectum pensionis attenditur annus emergens, qui nullam habet regulam, & sumit initium à **178** die reservationis pensionis, & terminatur in ipsa die sequentis anni, intrà quod spatium fit integræ collectio fructuum. *Rota dec. 708.* & coram *Coccino decis. 327.* & coram *Caual. decis. 129. Tond. de pens. cap. 20. Antonellus lib. 1. cap. 38. num. 14.* ibique *num. 5.* dicitur, Episcopum non teneri ad solutionem pensionis ante captam **179** possessionem, & *num. 6.* teneri ad pensionem iuxtà ratam fructuum, & ad reliquam pensionem teneri *Cameram Apostolicam,*

scilicet Cessionariū & allegatur ratio, quia pensio est reseruata super fructibus, & sic pro rata fructum sol-
180 uenda At qui *ibidem num. 8. 9.*
 & *10. Sacra Rota* coram tanto doctissimo Principe, statuit, quod diuersa est regula, & ratio statuendi fructus, & tempora fructuū pro diuisione intèr *Cameram Apostolicam,* & successores, & statuendi pensiones, & illarum obligationes, quæ regulantur secundum tempora reservationum, & ità regulandas pensiones, & non secundum instructiones sub collectorum *Nuntiaturæ,* ibique allegantur aliæ decisiones *Sacræ Rotæ,* & *in decis. 231. p. 16. num. 12.* dicitur, quod successor non **181** tenetur nisi prius deducta congrua pro ipso, *num. 6.* & dixerat faciedas esse diligentias, quod utrumquè docuit *Lotterius loco cit.* Cum hac determinatione *Sacræ Rotæ* resoluebam prætentionem *Illustrissimi Philippi Iacobi olim Episcopi Policastren,* ad cuius fauorem *S. M. Clemens Nonus* in dimissione præfatæ *Ecclesiæ* reseruauit pensionem annuam ducatorum sexcentorum monetæ *Romanæ* soluendorum tercentos die octaua Martij, & reliquos tercentos die octaua Septembris: Cum enim *Illustrissimus Frater Vincentius de Sylua* exegisset fructus omnes usque ad diem vigesimum quartum Aprilis, dicebam Ego, & recte, quod ad ipsum spectabat soluere semestrèm Martij **1679.** Semestrèm verò Septembris

bris ad Cameram Apostolicam, quia exegit omnes fructus: Immo nec teneri ad Semestrem Martij 1680. nisi pro rata fructuum perceptorum quatenus exegissem: sed à die possessionis quam adeptus fui dictæ Ecclesiæ, scilicet à die trigesima Maii usque ad dictum diem 8. Martij percepi dumtaxat centum nonaginta ducatos Regni. Ecce, quod clarè apparebat quod ad nihil tenebar, quia prius deducenda erat mea congrua pro dicto tempore, & si ad aliquid obligatus eram, dumtaxat pro rata fructuum, & non pro rata temporis ad dictam pensionem, sed hoc displicebat dicto Domino Episcopo; certè quod ego nec eram obligatus soluere semestrem Martij 1680. nisi pro rata fructuum: Solui tamen uti alienus à iurgio, & quietis cupiditate ductus.

Quia (cæterum) nouissimas S. R. Rom. Decis. ad rem hanc citanti, placuit eas huc transcribendas curare, ut Lectorem benevolum ab onere illas alibi querendi leuarem; tum ut certiore eum facerem, rem ita diffinitam esse à S. Rota, ut tester ego per hæc scripta, quæ doctorum Virorum expectant iudicium.

Et ex his absolutus est hic meus qualisqualis tractatus, benè iuvante Deo Optimo Maximo, Beatissima Virgine in Cælum assumpta, quæ Policastrensis meæ Ecclesiæ meique Patrona est, omnibusque Sanctis quorum me protectioni

confirmando: et cuncta quæ scripsi, Sanctæ Matris Ecclesiæ Romanæ iudicio submitto.

R. P. D. Carpinea postea S. R. E. Cardinali.

Neritonen. pensionis.

DECISIO 356.

Confirmata fuit sententia Rotalis declarans Reverendissimum Episcopum nullatenus teneri ad solutionem pensionum, quibus gravata extat Ecclesia Neritonen. pro termino Dominicæ Natiuitatis anni 1655, & pro aliis duobus terminis anni 1656. teneri tantum ad mensuram fructuum illius anni inter ipsum, et cessionarium Cameræ diuisorum Ratio huius resolutionis fuit, quia licet secundum varias casuum contingencias annus diuersimodè sumatur ex notatis per *Escobar. de ratiocin. comput. 21.* per tot, et per modernum *Veliternum de tempore legali cap. 7. num. 7. & 8.* et latissimè ad explicationem *text. in cap. 1. §. his consequenter sit. hic fin. l. in vsibus feud. Barbat. de diuisione fructuum par. 2. cap. 4. à num. 14. usque ad n. 19.* attamen ad effectum de quo agitur, atque repartitionis pensionum attenditur ille annus, qui dicitur emergens nullam habens regulam in inchoatione, de quo *Bald. in l. de diuis. 5. ff. solus. matrim.* Sumensque initium à die reservationis, & termi-

cc nans

mans ipsa die sequentis anni intra quod spatium integra fit collectio fructuum obnoxia, et obligata annuali pensioni, licet pro commodiori solutione in duos terminos distributa; ita pluries resoluit *Rota*, et signanter coram *Penia in decis. 708. in decis. 327.* coram *Cocino per tot. 129.* coram *Caval. n. 3.* et tradit *Garz. de benef. par. 1. cap. 5. num. 190. Sanleg. in tract. de pen. cap. 20. num. 7. & prius in 1. tom. resolut. Canon. cap. 20. n. 9.* et adductis concordant. idem *Modern. Veliter. de temp. legal. lib. 1. cap. 38. num. 14.*

Igitur cum in primis duabus pensionibus, prima scilicet antiquiori scutorum 30. in maiori summa alias reseruata, altera vero scutorum 500. datae reservationis sit de mense Ianuarij tota recollectio fructuum de uno ad aliud Ianuarium obnoxia est solutioni integre pensionis istius anni nempe pro termino S. Io. Baptistae anticipato, & pro alio Natiuitatis Dominice posticipato. Unde cum Reuerendissimus Episcopus de fructibus anni 1655. nihil prorsus consequutus sit, nec consequi posset, dum possessionem Ecclesie nactus est 9. Iunij 1656. indubitate venit, quod de oneribus pensionis illius anni nihil ad illum pertineat & consequenter quod sicut ante recollecta soluit Camera, & illius cessionarius terminum Iunij anticipatum, ita recollectis teneatur soluere terminum Decembris posticipatum, quia uter-

que terminus constituit annuam pensionem debitam ex fructibus illius anni.

Simili modo annualis pensio 1656. in eosdem terminos distributa soluenda est ex fructibus illius anni, de quibus cum ita exigente instructione Subcollectorum consignata Episcopo quarta parte frumenti aliorumque frugum, & medietate vini, & olei reliquum penes cessionarium Camerae remansisset, æquum, & rationabile est, ut Episcopus secundum hanc propositionem subeat tantummodo onera pensionum pro terminis Iunij, & Decembris illius anni, & de reliquo teneatur cessionarius, qui de fructibus illius anni participauit; pensio enim, quæ super fructibus reseruatur pro illorum rata soluenda est, ut notat *Dominic. in cap. fin. S. porre de off. ord. in 6. & Gig. de pens. quest. 39. num. 7.* & ex hac ratione venit quod *Rota* mutata antiqua opinione soleat in hac materia se regulare iuxta terminos *leg. defuncta ff. de usufruct.* ut firmatum fuit in Fanen. pensionis 19. Iunii 1597. coram s.m. Clemente VIII. quæ passim ad hoc solet allegari, & quam postea sequuta est in Celaraugustana pensionis coram *Pamphilia* apud *Pacif. de Salu. 139. num. 3. in decis. Caval. 129. num. 1.* & in illa Magistrati *Dacan. 448. a num. 33. usque ad fin.* Sed diuersa ratione, & illa Episcopo magis favorabili confirmata fuit sententia etiam respectu pen-

sio-

tionis scutorum 800. quandoquidem cum data illius reservationis esset in prima die Iulii regulataque secundum præcedentem regulam annus pensionis ad aliam primam diem Iunii sequentis anni, fructus hoc medio tempore percepti affecti sunt pro annuali pensione distributa pariter in duos terminos, sed posticipatos scilicet Dominicæ Natiuitatis, & S. Io: Baptistæ sequentis anni; Vndè venit quod respectu huius pensionis ex collectione fructuum anni 1656. de qua participauit cessionarius detrahi debet pensio pro termino sequentis Decembris, & pro alio S. Io: Baptistæ anni 1657.

Nec destruitur hæc regula ex instructione ex Subcollectoribus, & Commissariis spoliatorum Regni Neapolitani, in qua statuitur quod respectu frumenti, aliorumque frugum computetur annus à die 1. Septembris; respectu verò vini à die 1. Novembris, & respectu olei, & ceterorum fructuum à 1. Decembris, quia vt inquit prima decisio diuersa est ratio statuendi fructus, & tempora fructuum pro diuisione inter Cameram, & hæredes beneficiatorum, & statuendi pensiones, & illarum obligationes, quæ ex superius dictis regulantur secundum tempora reservationum.

Comprobatque hanc veritatem obseruantia, nam quotiescunque in causis Regni Neapolitani oportet agi de modo contribuendi pensionibus Causæ secundum præcedentem regulam, non autem

secundum instructionem Subcollectorum ab hoc Tribunali determinantur, vt habetur in illis *Neriton. pensionum 99. par. 1. (u) 130. par. 3. recent. et in causa Nazarena 327. coram Coccino*, & verba illa pro rata temporis, non ad tempora collectionum, seu destinatae solutionis, sed ad tempora reservationum referenda esse censuit *Rota decis. 504. coram Penia*.

Minus obstat quod Dominus Commendatarius in secunda gratia obtinuerit tantum fructus à prima Septembris 1655. vsque ad nouam Ecclesiæ prouisionem sequentem 9. Iunii 1656. inferendo intrà hoc tempus ex una tantum collecta, de qua participauit ad tres annos, secundum regulam supradictam teneretur, quia ex hoc ipso conuincitur insubsistentia huius obiecti, si enim ipse obtinuit fructus à die prima Septembris 1655. habuit utique secundum adductam instructionem Subcollectorum omnes fructus illius anni. Cumque ulterius participasset de fructibus anni 1656. iuxta diuisionem inter ipsum, & Episcopum factam, æquum ex inde fuit, vt ad onera integræ pensionis anni 1655. teneretur, & insimul concurreret ad proportionatam contributionem terminorum anni 1656.

Et vtcumque sit clara est illius obligatio soluendi omnia onera, quibus Camera erat obligata, quæ sicut de præcedentibus fructibus tenebatur ad terminum Natiuitatis Dominicæ 1655. ita, & ipsum teneri resolutum fuit vnica.

Coram Tria.
Cosmopolitana Pensionis.

D E C I S I O 231.

Quidam Beneficiatus grauatus pensione reſeruata prima Iulij 1652. deinde annullata, & reſeruata alteri 28. Iulij 1656. adeo què in fructibus precipuis poſticipata utrique termino ſequentis Octobris, & Iunij ſubſequentis (adnotatas diſtinctiones pſionis anticipatæ, & poſticipatæ *Lotter. de re Benef. queſt. 44. n. 5. lib. 1. Sanleg. de penſion. cap. 20. num. 8. cum deciſ. alleg.*) poſſeſſionem Beneficij grauati cepit 6. Iunij 1656., & pro more diuiſis fructibus cum Ceſſionario Cameræ, de menſibus præcipuis habuit ab ipſo ceſſionario quartam partem iuxtà vulgarem inſtructionem apud *Quarant.* Sub verbo *Spolia Clericorum*, & poſt multos annos translatus eſt ad aliud beneficium priore dimiſſo ante Iunium 1669. Et tamen agit penſionarius creditor etiam pro tota penſione pro utroque termino Decèbris 1656. & Iunij 1657.

Conſului conſultus ego *Rotam* ante rectè, & ritè, agat in dicta propoſitione cauſæ nudius tertius Mercurij 21. Maij ipſius in ipſa Rota, & hodie propoſita cauſa. Subdecanus abſente Decano, etiam proculdubio reſoluta, nequè rectè, nequè ritè agi, vetuit reſcribi, ſuſpicans agitari coram A. C. Cauallerino, & lupum eſſe in fabula, cum tamen (quod ſu-

peraddo) poſtea compertiffimum ſit illam huiuſmodi fuiſſe pridem numeratæ quoquè pecuniæ ſolutione finitâ contrario præiudicato.

Ego ambulando in coſpectu Dei veritate, & Iuſtitia, & recto corde cum illo *Reg. cap. 3. lib. 3.* Volui acta deſcribere, quod priſci, & boni Patres ſæpè fecerunt etiam ubi nihil fuit reſolutum, hoc ipſo deciſionis initio *Seraph. deciſ. 4. deciſ. 56. deciſ. 108. & ipſe, & alij* in alijs deciſionibus.

Primo itaque non videtur rectè agere, quia quando datur Succellor novus in Beneficio deciſum, & decidendum videtur novû Succellorem teneri pro rata fructuum perceptorum; penſio enim debet ſolui pro rata fructuum; non pro rata temporis, *Lotter. d. queſt. 44. num. 19. ex Rota coram Cocc. deciſ. 327. num. 2. Gratiani deciſ. 548. num. 42. à verſ.* Non tenetur, & in terminis inter huiuſmodi *Patres Rota coram R. P. D. meo Carpineo Neritoneno. Penſionis 10. Decèbris 1658.* Similiq; modo *verſ. ſed diuerſa ratione*

Secundo non videtur rite agere, quia non fuerunt, adeò quod non probantur, factæ notatæ diligentia contra illum, qui fructus percepit *Rota d. deciſ. 327. num. 3. amplius Lotter. queſt. 39. à num. 87. & num. 108. lib. 1. Sanleg. d. cap. 11. à num. 3. & cap. 20. à num. 24. Coſta reintegr. diſt. 54. num. 10. Rot. coram Ludouif. deciſ. 507. num. 2. à verſ. Et licet cum allegatis & adnotatis*

n. 7. ubi, & requiri diligentias plenè probatas, quia est materia valde rigorosa, & contra bonam fidem, & æquitatem est, quod Successor teneatur pro pensionibus decursis tempore antecessoris &c. ex *Rot.*

Tertio, nequè rectè quia Beneficiatus iam translatus est ad aliud Beneficium, & factis aut non factis diligentijs, tam consensus titularis, quam consensus Papæ habet respectum ad fructus, unde cum Successor non possideat Beneficium grauatum, non videtur agi posse contra illud, & uti actione reali, vel in rem scripta. *Lotter. d. quest. 39. num. 47.* & successor tenetur ad terminos prædecessoris, quia pensio est onus reale coherens Beneficio, *Rot. coram Ludouis d. decis. 507. ab inst.* & de censu, & huiusmodi alijs. *Afflict. dec. 95. num. 2. vers. intellige tamen,* nec dum est inuentus, qui contrarium scripserit, Scribentibus omnibus agi contra successorem in beneficio, atquè adeò ubi, & quatenus successorem, & possessorem; Et ad praxim, si agatur contra successorem in Beneficio debet obtineri monitorium, & verificandus est Clericatus, valor fructuum, possessio Beneficij per reum conuentum &c. *Rot. coram Acchil. Grass. decis. 418. seu de Pension. decis. 6. in fine* ibi si Beneficium reperiretur penes aliud ille diceretur Successor ad notata per *Felin.* &c. amplius *Sanleg. quest. 49. num. 19. cum alijs.* Immo non tenetur successor, adeoque

possessor ad huiusmodi solutionem, nisi deducta in primis, & ante omnia congrua sustentatione, *Sanleg. d. cap. 20. num. 16. & à num. 26. & ubi num. 28.* licet hæc exceptio non admittatur, quoad pensiones proprio nomine debitas. Ex quibus non solum non videtur successor qui translatus est ad aliud beneficium, sed videtur traslati successor, & possidens teneri ad pensionem, & ita ut ipse successor, & possidens non conueniatur, nec teneri possit tamquam ad debitum proprium, sed debitum beneficij, super quo pensio imposita fuit *Sanleg. d. cap. 20. num. 13. et 16. à vers. Atquè ita.*

Impertinens autem videtur *decisio 369. coram Durano* etiam cum sua obligatione Camerae quæ intendit, sed non extendit obligationem, & obligat plus, sed non ad plus sicut iuramentum, & de pensionibus *Rot. coram Burat. decis. 915. num. 3. et Duran. lun. decis. 633. num. 5. Eminentissimo D. M. Cardinali Celso. decis. 278. num. 5.* ubi cum præsupposito illo, quod Titulari tenetur etiam ad pensiones pro tempore, quo alius intrusus percepit fructus &c. *in princ. decis.* utpote fructus Titularis habens actionem contra intrusum ad fructus, & quasi habentis illos, *qui actionem 15. ff. de reg. iur. & ibi Gloss.* Secus à Titulari, & tempore quo antecessor vel Camera, vel cessionarius Camere percepit fru-

Actus suos, & Titularis nullā habet actionem; Et decisio contrarium concludit, quando Titularis nunquam habuit possessionem beneficii, nec aliquos fructus percepit iuxta aliam *decis. 66. corā Seraph.* & magis, si habere nec debuit: Ultra quæ Titularis amplius non possidet, nequē Titularis est.

Nequē sufficit actori, quod æquitas cesset, quia Beneficiatus iam soluerit terminos Decembris 1656. & Iunii 1657. iuxta *d. decisionem 327. num. 2. à vers.* sed difficultas, & ex ea *Lotterius d. quest. 39. num. 88.*

Quia quidquid sit verè de iure ex ipso *Lotter. à num. 89.* Sanè de facto soluta fuerunt scuta 200. generaliter in causam pensionis 12. Iunii 1657. & licet pro Decembre 1656. fuerint soluenda sola scuta 100. pro quarta parte, non dum maturo Iunio 1657. eum tamen deessent soli duo dies ad diem 24. præsumendum est in a solutione satisfactum Decembri maturo, & Iunio in duos dies maturando: Maximè nè solvens iam serò pro Decembre proximè soluturus etiam pro Iunio biduo duas faceret solutiones, & scuti nihil ex obligatione paucorum dierum mora minuit, & parua mora non æstimatur §. *Colonus 1. si in leg. 24. ff. et ibi Glos.* Mora, ita, & multò minus paucorum dierum celeritas obligationem non ampliat, nequē extimatur.

Precipue solvente Procuratore, vel Ministro debitoris longè

absentis, qui maturavit ipse solutionem, nec sine speciali mandato principalis legitime agnovit debitum alienum, & benè declaratur in *d. decis. 327. d. num. 2.* Quod ipse Beneficiatus soluit, & soluit terminum controuersum.

Superaddito quod pro Iunio 1657. nihil fuit solutum postea; quinimmò secunda solutio succedens scut. 400. etiam generaliter in causam pensionis, fuit 9. Augusti 1658. & sic postea semper solutum est generaliter in causam pensionis, adeoque soluta erunt scut. 200. quarta pars integræ pensionis scut. 800. iuxta quartam partem fructuum pro Decembre 1656. & Iunio 1657. integro anno intrà ipsum annū biduo prius.

Et cum petat hodie Actor sola scut. 300. negat Reus tamquam indebita de indebitis 600. Decembris 1656. & Iunii 1657. atque in pensione scutorum 800. Super solutis 300. imò super exactis per mandatum executiunum pro 1650. & alijs 11. pro expeditione mandati decreti contra absentem, nequē contumacem super soluere, & superexigi alia 330. et *d. decis. 327.* vix dicit soluentem terminum indebitum non posse retinere sequentes, non autem dicit debere soluere alios indebitos, quod aliquos computatis solutionibus soluisse reperitur, & multo minus non aliquos terminos, sed aliquam pecuniam.

Et ita pro veritate si minus pro iustitia.

L A V S

D E O.

I N D E X

R E R V M, E T V E R B O R V M.

A

Alere pueros in studijs, est opus pium.
Cap. 5. fol. 120. num. 9.
Alimenta quomodo sint præstanda spu-
reis. cap. 6. f. 145. n. 119. 115.
Ananias, & Saphira repente ante pedes
Diui Petri vita migrarunt. c. 1. f. 3. n. 2.
Apostoli statuerunt, vt inter Ministros
Ecclesiæ res diuiderentur. f. 3. n. 10.

B

Beneficia quando erecta fuerunt. cap. 1.
fol. 6. num. 38.
Beneficia vacare possunt, vel per robatum,
vel resignationem, seu permutationem,
& translationem. c. 7. f. 161. n. 28.
Beneficiati vsufructuario in vita, & vsua-
rio in morte comparati, cap. 1. fol. 6.
num. 34.
Beneficiati de his, quæ possident Ecclesiæ,
iure speciali nihil accipere possunt. f. 20.
num. 102. & 103.
Beneficiati an dicendi sint vsufructuarij,
vel vsuarij. c. 3. f. 103. à n. 124. vsq; ad 137.
Beneficiato mortuo iure communi pone-
batur Ecomimus. c. 7. f. 166. n. 61. & po-
nitur praxis Regni, ibid. vsq; ad n. 65.
Beneficiarij pro qualitate beneficij, &
quantitate fructuum potest insumere
portionem, secundum plures Authores.
cap. 1. f. 20. num. 99. 101.
Beneficiatus, quando plus laborat, plus
sumere potest pro congrua, sed nõ Epi-
scopus. cap. 1. f. 25. n. 128.
Beneficiatus, si vixerit de proprio, an po-
test compensare. cap. 2. fol. 19. num. 105.
106. 107. & seq.
Beneficiatus, & Episcopus præferuntur
pauperibus pro congrua sibi debita. c. 3.
f. 101. n. 109.
Beneficiatus, vel Episcopus, si non facit
fructus suos, tenetur erogare in pios
vsus. ibid. n. 110.
Beneficiatus etiam si teneatur ex iustitia,
superflua erogare, accipiens restituere
non tenetur. c. 4. f. 116. n. 35.
Beneficiatus præferendus pro congrua,
etiam secundum qualitatem propriam.
c. 5. f. 121. n. 16.

Beneficiatus, vel Episcopus an possit sol-
uere debita ex præbendis beneficij, vel
Episcopatus. c. 5. f. 122. n. 18. & 21.
Beneficiatus potest alere filios, sorores,
fratres, spurios, & dare eis dotem. c. 6.
f. 144. n. 103. & 104.
Beneficiatus an possit compelli ad dotem,
dubitant Doctores. c. 6. fol. 144. n. 107,
108. & 109.
Beneficium quid sit, & quid præbenda, aut
dignitas. fol. 7. num. 39.
Bona sunt data in dotes Ecclesiarum, & in
substitutionem Clericorum seruentium
Ecclesijs. cap. 2. fol. 38. n. 27.
Bona donantur Ecclesiæ propter Christum,
vt in Ecclesia Christo inseruiatur. ibid.
num. 31.
Bonorum qualitas circa elemosynam,
fuit causa præcepti, non verò est ipsum
præceptum. c. 4. f. 118. n. 38.
Bonorum Ecclesiasticorum conditio de-
seruit pro causa præcepti. ibid. n. 44.

C

Camera satisfacit debitis mortui Epi-
scopi, cum fuerint ea facta intuitu
Ecclesiæ, alias secus. c. 7. f. 169. à nu. 76.
& 81. cum Authoris consilio vsque
ad 86.
Canones non prohibent Episcopis ne be-
nefaciant suis, cum sint verè pauperes,
c. 6. f. 132. à n. 40. vsque ad 46.
Cardinales, qui maiorem dignitatem ha-
bent, eosque magis secundum regulas
Euangelicas viuere decet. c. 6. fol. 125.
num. 3. & 4.
Cardinales omnes fructus, etiam inexa-
ctos transmittunt ad heredes. c. 7. f. 169.
num. 87.
Clerici quare antiquitus vocabantur po-
stulantes. c. 1. f. 3. n. 4.
Clerici, dum seruiunt Ecclesiæ, Christo
seruiunt. c. 2. f. 38. n. 28.
Clerici in Regno non patiuntur spoliū.
c. 3. f. 102. n. 117.
Clerici, cum in vita sunt processati de illi-
cita negotiatione, tunc intrat Camera
Apostolica. ibid. n. 118.
Clerici iure communi attento de acqui-
sitis intuitu Ecclesiæ, seu beneficij, non
pos,

I N D E X

possunt disponere, & in his Camera facit spoliū. c. 7. f. 162. n. 30.

Concilium Tridentinum assignauit portionem Episcopis. c. 1. f. 7. n. 40.

Concilium Tridentinum sessione 25. cap. 1. de reform. de quibus bonis loquitur. c. 1. f. 21. n. 105.

Congrua Cardinalium quanta. c. 1. fol. 13. à n. 65. vsque ad 70.

Congrua, vt statui possit, quæ sunt consideranda. c. 1. fol. 14. à n. 75. vsque ad 93. Authoris sententia n. 96.

Congrua Episcoporum quanta, & pro ea non minus, quàm mille aurei. c. 1. f. 7. num. 41.

Congrua beneficiato debetur iure iustitiæ. c. 1. f. 14. n. 72. & 73.

Congrua Episcoporum, quæ & refertur sententia Rotæ cum Authoris discursu. c. 1. f. 23. à n. 113. vsque ad 117.

Congrua, an consistat in indiuisibili. c. 2. f. 53. n. 83. & f. 55. n. 91. 92. & 93.

Congrua Papæ, quæ sit. c. 3. f. 102. n. 116.

Constitutio Pij V. interpretatur. c. 6. f. 144. num. 105.

Constitutiones Pontificias in materia spoliij non habere locum in translatione. c. 7. f. 181. n. 145.

Constitutiones Pij IV. & V. circa translationis materiam, ac Iulij III. & Sixti V. explicantur. cap. 7. f. 183. à n. 156. vsque ad 169.

D

Diuersum est habere dominium bonorum, ac habere dominium reddituum, qui ex bonis percipiuntur. cap. 2. fol. 34. num. 1.

Distributiones quotidianæ non computantur in congruam. c. 1. f. 23. n. 108.

Diuisio bonorum Ecclesiæ fuit facta tempore S. Syluestri, & de eorum diuisione mentionem quoque facit Diuus Augustinus. c. 2. f. 4. & 5. n. 23. & 24.

Diuisio prædicta, qua de causa fuit facta. fol. 10. n. 25. & 26.

Diuisione facta multi Episcopi in vita cõmuni permanserunt. ibid. n. 29.

Diuus Augustinus vendidit sacra vasa argentea pro alendis pauperibus. cap. 5. fol. 120. num. 11.

Dominium bonorum Ecclesiæ penes quæ sit, variè loquuti sunt Doctores, alij penes Christum Dominum, alij penes ipsas Ecclesias, alij penes Romanum Pontificem, alij penes Beneficiatos. cap. 2. f. 34.

& 38. à nu. 2. vsque ad 25. cum Auth. iudicio n. 26.

Dominium reddituum Ecclesiasticorum bonorū an acquirat Beneficiatus, acerrima est quæstio, & referuntur DD. pro affirmatiua, & negatiua opinione. cap. 2. f. 36. à n. 33. vsque ad 76.

Dotare puellas est magnum opus pium. c. 5. f. 120. n. 8.

E

Ecclēsia crescente, dispositum fuit ne amplius bona venderentur, & administratio rerum Ecclesiæ Episcopis concredita. cap. 1. fol. 3. num. 5. & 6.

Ecclēsia habet potestatem condendi leges obligantes in conscientia. c. 3. f. 79. n. 77.

Ecclēsia habet potestatem applicandi bona sibi donata Ministris eidem seruiētibus. c. 3. f. 93. n. 83. & 84.

Ecclēsia si feuda possidet, commodo tenetur ad eleemosynā ex redditibus feudis. c. 3. f. 101. n. 111. & 112.

Ecclēsia si egeat præferenda est pauperi. cap. 5. f. 121. n. 13.

Ecclēsia non est præferenda Beneficiato pro sua congrua. ibid. n. 14. & 15.

Ecclēstici nunquam liberam facultatem disponendi in morte habuerunt. cap. 1. f. 5. n. 32. & 33.

Ecclēstici, ea, quæ acquirunt in pretium laboris, vel officij non debent computare in congruam. c. 1. f. 19. n. 106. & 107.

Ecclēstici artius tenentur ad eleemosynā præcepto Ecclesiastico. c. 3. f. 79. n. 79.

Eleemosyna dum datur pauperi, Christo datur. c. 2. f. 38. n. 29.

Eleemosyna quomodo facienda suis, secundum eorum statum. c. 6. f. 127. à n. 47. vsque ad 67. & affertur iudicium Authoris à n. 68. vsque ad 98.

Episcopale munus, quasi totum consistit in benefaciendo suis. c. 6. f. 125. n. 6. 7. 8. & referuntur nonnullæ Doctorum sententiæ circa hanc materiam à num. 10. vsque ad 20.

Episcopi solum accipere poterant necessarium, reliqua peregrinis, & indigentibus distribuere tenebantur. cap. 1. fol. 3. num. 7. & 8.

Episcopi à Concilio Antiocheno obtinuerunt potestatem ad dispensandum inter pauperes res Ecclesiæ, & aliter non facientes puniendi. c. 1. f. 4. n. 13. & 14.

Episcopi, quod possident est pauperum. f. 4. n. 15. 16. assignatur ratio à priori n. 17. Epi.

RERVM, ET VERBORVM.

Episcopi debent obseruare hospitalitatem multas expensas pro Ecclesia facere, ac pro defendenda iurisdictione Ecclesiastica, necnon elemosynas. c. 1. n. 43. vsq; ad 46. debent dare exemplum subditis. ibidem n. 50. & 51.

Episcopi, & Beneficiati reddituum quos seorsum habent Ecclesie dominium nullum adipiscuntur, sed sunt merè administratores. c. 2. f. 51. n. 77.

Episcopi, & Beneficiati acquirunt dominium suorum beneficiorum respectu portionis eis debitæ. ibid. n. 78.

Episcopo cui libet, vel Beneficiato portio deberur iure iustitiæ. ibid. f. 53. n. 80.

Episcopi, & omnes Beneficiati peccant mortaliter, si quod superest non erogent in pauperes, piosque vsus. cap. 3. fol. 68. n. 1. & fol. 78. & 79. n. 59. 60. & 61.

Episcopi, & Beneficiati an teneantur iure iustitiæ ad erogandum in pauperes, quod eis superest, recensentur DD. & rationes pro affirmatiua, ibid. à n. 3. vsq; ad 42. referuntur DD. pro negatiua vsq; ad n. 66. & seq.

Episcopi non possunt testari. c. 3. fol. 101. num. 119.

Episcopi, antequam accedant ad Episcopatum, solent facere inuentarium bonorum. c. 3. f. 103. n. 123.

Episcopi non debent cumulare multam pecuniam pro ædificandis Templis. e. 5. fol. 120. n. 12.

Episcopos, & Beneficiatos esse veros Dominos omnium fructuum, & iure tantum charitatis teneri ad erogandum superflua probabilissima est sententia, referuntur DD. & rationes. c. 3. f. 93. à n. 89. vsq; ad 107.

Episcopus primis temporibus Ecclesie opes inter Ministros distribuebat. c. 1. fol. 3. n. 3.

Episcopus si subtrahit aliquid de sua portione parcè viuendo, de eo ad libitum disponit. cap. 2. f. 53. n. 81. & 82. multi tenent contrarium n. 84. sed veriùs n. 85. 86. 87. 88. cum seq.

Episcopus si habet aliundè adhuc iure recepit suam portionem. f. 56. n. 98.

Episcopus, si viuit ex proprio patrimonio, adhuc poterit recipere ex fructibus beneficij. f. 58. n. 104. non potest compensare, si habuerit animum donandi. ibid. n. 105. contrarium Dominus de Lugo. ibidem à n. 106. vsq; ad 112.

Episcopus si ex proprijs bonis fecerit elemosynam, & habuerit expressum animu

donandi, an possit compensare, alij affirmant, alij negant. ibid. f. 61. à n. 113. vsque ad 117.

Episcopus Regularis, si parcè viuendo reseruat aliquid de eo, non potest ad libitum disponere. ibid. f. 65. n. 126.

Episcopus Regularis, si prodigè expendat, ipse recipiens tenetur restituere. ibidem num. 127.

Episcopus Regularis potest in vita disponere. ibid. n. 128.

Episcopus potest superflua erogare in ædificatione hospitalium, & Templorum, nisi necessitas pauperum aliud suadeat. c. 5. f. 120. n. 10.

Episcopus potest facere donationes remuneratorias, & compensare seruitia. c. 5. fol. 123. n. 23. & seq.

Episcopus parcè viuendo, & sibi de sua portione subtrahendo, id quod superest potest dare suis. c. 6. f. 125. n. 22. vsq; 38.

Episcopus potest dare suis ne egeant in futurum. c. 6. f. 138. n. 101. & 102.

Episcopus potest alere nepotes in studijs. ibidem n. 117.

Ex obligatione simplicis præcepti Ecclesiastici, non sequitur necessaria obligatio ex iustitia. c. 3. f. 79. n. 78.

F

Fideles primis temporibus omnia ad Apostolorum pedes asportabant. c. 1. fol. 3. n. 1.

Fideles non dederunt bona Ecclesijs, vt iure iustitiæ teneantur superflua erogare pauperibus. c. 3. f. 93. n. 82.

Fructus exacti, & incorporati, siuè commixti spectant ad hæredes beneficiati. c. 7. f. 162. n. 31. & 32.

Fructus quando dicuntur commixti. n. 33.

Fructus maturati a solo separati, verum non realiter à beneficiato exacti, multi dicunt, quod spectant ad illius hæredes. c. 7. f. 163. n. 363.

Fructus maturatos, & à Sole separatos vsufructuarius transmittit ad hæredes. ibidem n. 38.

Fructus maturati percepti, seù à Sole separati nõ dum tamen realiter exacti ad successorem in beneficio spectant. c. 7. f. 194. à n. 43. vsque ad 47.

Fructus ciuiles pro rata tēporis diuidēdos, qui scripserunt. ibid. f. 165. n. 51. & 52.

Fructus pendentes an diuidēdos pro rata. ibid. à n. 54. vsque ad 60.

Fructus, quando sunt communes in his,

non

I N D E X

non fit spoliū, si eorum massa diuiditur ratione seruitij. *ibid.* n.66. & 67.
Fructus quomodo diuidantur inter titularē, & hæredes pensionarij . c.7. f.186. n.773. & seq.

L

Lex, vt iusta sit, requirit causam, seu rationem. c.4. f.116. n.39.

Lex obligat ex supposita voluntate præcipientis. *ibidem* n.42. & in qualibet lege quatuor causæ sunt considerandæ. *ibid.* n.46. & 47.

N

Naturalibus Regni conferenda sunt beneficia. c.5. f.120. n.5. & 6.

Nobilitas sanguinis non excusat Episcopos à luxu. c.1. f.10. à n.52. vsq; ad 62.

Nomine piorum vsuum quid intelligatur, c.5. f.120. n.7.

O

Obligatio ex iustitia oritur, ex violatione, & læsione iuris alteri quæsiti. cap.3. f.93. n.80.

Obligatio expendendi superflua ex redditibus Ecclesiasticis in pios vsus an oriatur ex natura ipsorum bonorum, an verò ex eorum persona, referuntur DD. sententiæ. cap.4. fol. 112. à n.1. vsq; ad 34.

Obligatio vndè oriatur in legibus. *ibid.* fol.116. n.41.

P

Papa est Rex in suo statu, & quomodo disponat de redditibus status Ecclesiastici. cap.3. fol.102. n.113.

Pauperes, nō solū sunt qui ostiatim quæstuuntur, sed etiam illi, qui defunt necessaria iuxtà eorum statum. c.5. f.119. num.1.

Pauperes loci cæteris pauperibus an præferendi. *ibidem* n.3. & 4.

Pensiones vtrum in congrua computandæ. c.1. f.22. n.109. & 111.

Portio pauperum transiuit cum portione Episcoporum, & Clericorum. c.1. f.6. n.36. & 37.

Portio cuiilibet Episcopo, vel Beneficiato debetur iure iustitiæ, c.2. f.53. n.80.

Praxis Regni mortuo Beneficiato, vel Epi-

scopo. c.7. f.167. à n.62. vsque ad 75. & sequentibus.

Praxis, quæ obseruatur in Regno in vacatione per resignationem circa fructus. c.7. f.174. n.110. & seq.

Praxis Regni circa perceptionem fructuū Episcopato translato. c.7. f.183. n.161. & sequentibus.

R

Recreationes honestas Episcopis concedendas. c.1. f.7. n.43.

Redditus Ecclesiæ tributi sunt abundantiores, vt superflui pauperibus erogentur. cap.3. f.93. n.81.

Redditus Episcopales, si sunt tenues, Episcopi non tenentur ad erogationem aliquam. c.3. f.101. n.108.

Redditus, qui percipiuntur ex feudo, sunt alterius qualitatis, ac qui percipiuntur ex beneficio. c.3. f.102. n.114.

Redditus, quos percipit Papa ex datariis, non sunt merè Ecclesiastici. *ibid.* n.115.

Regularis assumptus ad Episcopatum, an acquirat dominium suæ portionis. c.2. f.62. à n.118. vsq; ad 125.

Resignans beneficium simpliciter omnes fructus exactos, & incorporatos facit suos inexactos verò vsque ad diem resignationis. c.7. f.171. n.89. & seq.

Resignans vt fructus maturatos faciat suos requiritur, vt eos sibi reseruat, alias censetur dimisisse. *ibid.* n.93. & seq.

Resignans post datum consensum, & resignationem admissam, non potest amplius exigere fructus. *ibidem* n.96. & nonnulla circa resignationē, & præsertim quomodo fructus diuidendi in resignatione ad fauorem. *ibidem* fol.173. n.102. & seq.

Resignatio Episcopatus ad fauorem non est ita facilis, sed Cardinalibus permittitur. c.7. f.105. n.14.

Resignatio Episcopatus simplex permittitur, dummodo Episcopus aliundè habeat. f.176. n.115. & 116.

Resignato Episcopatu fructus debentur Episcopo, vsque ad resignationē, & adducitur praxis Regni Neapolis. *ibidem* n.117. & 118.

S

Sacra Rota semper facit distinctionem in vacatione per obitum, & resignationem inter necessariam, & voluntariam.

RERVM, ET VERBORVM.

riam. cap. 7. fol. 173. num. 106. & 107.
Sanctus Sylueſter ſtatuit de redditibus Ec-
 cleſiæ faciendas eſſe quatuor partes. c. 1.
 f. 4. n. 20. idem Simplicius, & Gelafius.
 n. 21. & 22.

Sedes Apoſtolica ſolet concedere indultū
 Episcopis teſtandi pro certa ſumma. c.
 cap. 3. fol. 103. n. 120. & quid prodeſt di-
 ctum indultum. n. 121. & 122.

Sixtus V. promulgauit Coſtitutionem ad
 euitandas differentias inter Nuntium
 Apoſtolicum, & Clerum Regni. cap. 7.
 f. 160. n. 21.

Sixtus V. declarauit, quæ ſint ſpolia. f. 166.
 n. 22. & de hac materia ſpolij nonnullæ
 perſonæ fuerunt declaratæ exemptæ. ib.
 à n. 23. vſque ad 27.

Spolium non fit in Regno de exactis, quia
 adeſt compoſitio. c. 7. f. 162. n. 35. & 36.

Spolium non fit in Regno Galliarum. cap. 7.
 f. 165. n. 50.

Sub Pontificatu Sixti V. fuit facta concor-
 dia inter Cameram Apoſtolicā, & Cle-
 rum Regni Neapolis. c. 7. f. 158. n. 20.

Summi Pontifices varias Coſtitutiones
 ediderunt circa ſpolia, & fructus bene-
 ficiorum. c. 7. f. 150. n. 2. & referuntur
 variæ Coſtitutiones circa hanc materiā,
 ibid. à n. 5. vſque ad 19.

T

Titularis, cum moritur, ſucceſſor quo-
 modo teneatur. c. 7. f. 170. num. 173.
 & ſequentibus.

Translatio non eſt prohibita iure Diuino.
 c. 7. f. 176. n. 21. eſt de maioribus Ecclē-

ſiæ. n. 122. in ea, an requiratur cōſenſus
 translati, n. 123. & nouum contrahitur
 matrimonium. n. 124.

Translationis duæ cauſæ. f. 177. n. 125.

Translationis cauſa Authoris. n. 126.

Translatio idem importat, ac mors. n. 127.

Translatio facta Episcopus amittit om-
 nia iura primæ Ecclēſiæ. f. 178. num. 28.
 & 29.

Translatio incipit valere ſtatim à die pro-
 nunciationis. ibid. n. 130.

Translatione facta Episcopus nullos per-
 cipit fructus, neque exactos. ibid. n. 132.
 referuntur tamen nonnullæ Doctōrum
 ſententiæ, ac deciſiones circa dictā ma-
 teriam à n. 133. vſque ad 144. & ſeq.

Translatus fructus, quos recepit, ſuos fa-
 cit. f. 181. n. 147.

Translatus, an poſſit petere fructus matu-
 ratos, ſed non exactos. f. 182. n. 150. 151.
 152. 153. 154. & ſeq.

V

Vbi intrat obligatio ex iuſtitia, intrat
 quoque reſtitutio. c. 3. f. 69. n. 2.

Vita communis diutius durauit in Ecclē-
 ſiā. c. 1. f. 4. n. 18. & 19.

Vrbanus Papa ſtatuit res Ecclēſiæ, non
 tanquam proprias, ſed vti communes
 eſſe habendas, & ab Episcopis distribuē-
 das. c. 1. f. 3. & 4. num. 11. & 12.

Vſufructuarius fructus maturatos, & à
 Sole ſeparatos transmittit ad hæredes.
 ibidem n. 38. & affictus, fructibus per-
 ceptis per colonum. ibid. n. 39. 40. & 41.

F I N I S.

Handwritten text, possibly a list or notes, located in the middle-left section of the page. The text is very faint and difficult to read.

